

HET LEVEN VAN ELISA

HOOFDSTUK 1 ELISA'S LEVEN EN WONDEREN

In hetgeen de Heilige Geest behaagd heeft te doen optekenen van het leven van Elisa wordt de centrale en allesbeheersende plaats ingenomen door de wonderen die door hem en in verband met hem zijn verricht. Door hem, en als antwoord op zijn gebeden zijn veel meer wonderen verricht dan door enige andere Oudtestamentische profeet. Feitelijk bestaat de weergave van zijn levensgeschiedenis uit weinig anders dan de vermelding van bovennatuurlijke daden en gebeurtenissen. Dit behoeft ons niet te verbazen, hoewel het vreemd is dat zó weinigen de werkelijke betekenis daarvan schijnen te bevatten. Het karakter van Elisa's zending en arbeid was geheel in overeenstemming met Israëls toestand in die tijd. Reeds het feit zelf dat deze wonderen nodig waren wijst de staat aan waarin Israël vervallen was. De afgoderij had zó lang geheerst dat de ware en levende God niet meer door de natie werd gekend. Hier en daar waren enkele personen die in de Heere geloofden, maar de massa bestond uit afgoden-dienaars. Daarom heeft God door vérgaand ingrijpen, door eerbied inboezemend vertonen van Zijn macht, en door bovennatuurlijke openbaringen van zowel Zijn gerechtigheid als Zijn genade, zelfs de ongelovigen gedwongen Zijn bestaan te erkennen en te buigen voor Zijn oppermacht.

Profetie en wonderen

Het is gepast hier enkele opmerkingen te maken over de aanleiding tot, en de betekenis van die wonderen. Profetie en wonderen dragen grotendeels hetzelfde karakter. Profetie is eigenlijk een mondeling wonder, en wonderen zijn feitelijk profetieën - voorzeggingen aangaande God - met de daad. Wanneer God één van Zijn profeten uitzendt, alleen in een tijd van kennelijke achteruitgang en verval, waarin Zijn volk zich van Hem afkeert, zo waren ze anderzijds geheel onnodig wanneer de plaats van Zijn Woord in de praktijk nog werd erkend. Zowel het één als het ander, profetie en wonderen, liggen geheel buiten de gewone orde der dingen, en geen van beide hebben ze plaats in wat we 'normale tijden' mogen noemen.

Welke van de aartsvaders, van de priesters, of van de koningen verrichtte ooit enig wonder? Hoeveel wonderen werden er gedaan tijdens de langdurige heerschappij van Saul, David of Salomo? Waarom werden er dan zoveel wonderen verricht gedurende de bediening van Elia, en nog veel meer tijdens die van Elisa?

De zending en de bediening was van dezelfde aard als die welke God in Egypte deed door de hand van Mozes. Daar was Jehova onbekend: geheel onbekend bij de Egyptenaren, en grotendeels bij de Israëlieten. De bevoorrechte nakomelingen van Abraham waren net zo diep gezonken als de heidenen in wier midden ze woonden. En God bracht hen terug tot de kennis van Zichzelf die ze kwijtgeraakt waren, door vele opmerkelijke tekenen en door Zijn ingrijpen dat maar voor enerlei uitleg vatbaar was. Indien de Hebreëen door deze openbaringen van de goddelijke macht niet grondig overtuigd waren dat Mozes een profeet was, door God gezonden, zouden ze zich nooit aan hem hebben onderworpen als hun leider.

Hoe hebben ze bij verschillende gelegenheden niet met moeite zijn autoriteit erkend! Zo heeft God ook bij de verovering van Kanaän vier wonderen gedaan ten gunste van Zijn volk: één in het water, in de doortocht door de Jordaan; één op aarde, in het nederwerpen van de muren van Jericho; één in de lucht, door hun vijanden door hagel te vernietigen; en één in de hemel, door de loop van de zon en de maan op te houden. Daardoor werden de volkeren van Kanaän voorzien van een duidelijk teken van Jehova's oppermacht, en daarvan dat de God van Israël de algehele heerschappij heeft, dat Hij geen plaatselijke godheid is, maar de Allerhoogste, Die regeert over de ganse natuur.

Maar, zo kan men vragen, hoe komen de door Christus verrichte wonderen overeen met wat hierboven geschreven is? Dit houdt zeker geen enkele moeilijkheid in. Sta even in gedachten stil, en stel uzelf de vraag: waarom heeft Hij wonderen verricht? Maakte reeds Zijn leer niet Zijn goddelijke zending duidelijk openbaar? Zelfs de dienaren van de overpriesters die gezonden waren om Hem gevangen te nemen moesten het

getuigen: nooit heeft iemand zó gesproken. En maakte de vlekkeloze heiligheid van Zijn leven niet de hemelse aard van Zijn persoon openbaar? Zelfs Pilatus werd gedwongen om te zeggen: ik vind geen schuld in deze Mens. Heeft Zijn gedrag aan het kruis niet ten volle aangetoond dat Hij geen bedrieger was? De overste over honderd en zijn metgezellen erkenden het: waarlijk, Deze was Gods Zoon. Ja, dat is allemaal waar, maar de mensen moeten zonder de schaduw van een uitvlucht gelaten worden voor hun ongeloof. De hele wereld zal het onweerlegbaar voor hun ogen aangetoond krijgen dat Jezus van Nazareth geen ander was dan 'God geopenbaard in het vlees'. De heidenen lagen verzonken in afgodendienst; het Jodendom was afgezakt tot een dode vormendienst, en het had het Woord van God door zijn vleselijke overleveringen als het ware uitgehold en ontledigd. Daarom heeft Christus de wijsheid en de macht van God geopenbaard als niemand vóór of na Hem door een reeks van wonderen die Zijn uitspraak waarborgden: wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien.

Zó kan worden ingezien dat er een karakteristiek is die de profetie en de wonderen hecht aan elkander verbindt. De aard van de tijd waarin ze voorkomen verschaft zowel de sleutel tot hun inhoud als tot hun betekenis. Beide, de profetie en de wonderen, zou men iets abnormaals, iets buitengewoons kunnen noemen, want geen van beide worden geschonken in de gewone loop der dingen.

Wanneer de toestand betrekkelijk behoorlijk is handelt God volgens de gebruikelijke werking van de wetten van de schepping en de werken van Zijn voorzienigheid. Maar wanneer de vijand aankomt als een vloed, richt de Geest des Heeren een duidelijker en meer zichtbare banier tegen hem op waardoor Hij als het ware meer naar voren treedt, en de mensen dwingt notitie van Hem te nemen.

Maar hier is er een verschil: het ene, de profetie, duidt aan dat er een toestand is van zware afwijking van God door Zijn volk; en de andere, de wonderen, duidt aan dat de kennis van de ware en levende God uit het openbare leven is verdwenen, en dat de massa niet meer in Hem gelooft. Ernstige kwalen roepen om ernstige remedies!

Elia en Elisa

De opdrachten aan Elia en Elisa vormen twee delen van één geheel, waarbij het éne deel het andere aanvult, en er een in het oog lopend onderscheid tussen hen bestaat. Daarin hebben we een voorbeeld van de geestelijke betekenis van het getal twee. Terwijl het getal één aanwijst, dat er geen ander getal is, bevestigt het getal twee dat er nóg een is, en daarom enig verschil. Dat verschil kan ten goede of ten kwade zijn, en daarom heeft dit getal volgens zijn verbindingen een tweevoudige, dubbele betekenis. De tweede gedachtenverbinding die naar voren komt kan een tegenstelling óf een ondersteuning van de eerste gedachte inhouden. De twee, hoewel verschillend van aard, kunnen één zijn in getuigenis en door vriendschap. 'Het getuigenis van twee personen is waar', Johannes 8:17 en Numeri 35:30. Zo is dan het getal twee het getal van de getuigen, en hoe groter het contrast tussen de twee getuigen is, hoe waardevoller hun getuigenis is wanneer ze daarin overeenstemmen. Vandaar dat we door heel de Schrift heen telkens twee personen aan elkaar verbonden vinden, om zo een contrast voor te stellen. Zoals in het geval van Kaïn en Abel, Abraham en Lot, Ismaël en Izaak, Jakob en Ezau. Of van twee getuigen van de waarheid, zoals Henoach en Noach, Mozes en Aäron, Kaleb en Jozua, Naomi en Ruth, Ezra en Nehemia, de zending van de apostelen bij tweeën, zie Markus 6:7 en Openbaring 11:3.

Deze samenvoeging van twee mensen in hun getuigenis voor God bevat voor ons waardevol onderricht. In grote lijnen wijst het op de tweevoudige inhoud van de waarheid. Er bestaat volmaakte harmonie en eenheid tussen de twee grote hoofddelen van de Heilige Schrift, en toch zijn de verschillen tussen het Oude en het Nieuwe Testament voor iedere nadenkende lezer duidelijk. Dit waarschuwt tegen het gevaar van eenzijdigheid, en wijst op het belang van het zoeken naar evenwicht. De voornaamste werktuigen die God gebruikt heeft in de grote Reformatie van de zestiende eeuw waren Luther en Calvijn. Zij hadden beiden deel aan een gemeenschappelijke taak en onderneming, maar toch: hoe groot was niet het verschil tussen die twee mannen en de plaats die ze werden geroepen in te nemen! Zo was het ook met Elia en Elisa: er zijn in het oog lopende gelijkenissen tussen hen, zoals reeds in de gelijkenis van hun namen, en toch zijn er duidelijke tegenstellingen in hun roeping en hun wonderen. Door het waarnemen van hun gelijkheid en ongelijkheid worden we in staat gesteld om de bijzondere lering te bepalen waartoe ze gesteld zijn om die aan ons over te brengen.

Op het eerste gezicht kan het schijnen dat er tussen die twee mannen veel meer overeenstemming is dan tegenstelling. Ze waren beiden profeten, ze woonden beiden in Samaria, en ze werden gesteld tegenover

een situatie die grotendeels hetzelfde was. Dat Elia's mantel op Elisa viel duidde aan dat de tweede de opvolger was van de eerste, en dat hij geroepen werd diens opdracht voort te zetten. Het eerste wonder dat Elisa verrichtte was gelijk aan het laatste wonder dat zijn meester gedaan had: het slaan van de wateren van de Jordaan met zijn mantel, zodat de wateren vóór hem gescheiden werden (2 Kon. 2:8 en 14). Bij het begin van zijn werkzaamheid had Elia tegen koning Achab van Israël gezegd: zo waarachtig als de Heere, de God van Israël leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, 1 Koningen 17:1. En toen Elisa kwam in de aanwezigheid van Achabs zoon verklaarde ook hij: Zo waarachtig als de Heere der Heerscharen leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, 2 Koningen 3:14. Zoals Elia werd onderhouden door de weduwe te Zarfath, en haar beloonde door haar zoon tot het leven terug te roepen, 1 Koningen 17:22, zo werd ook Elisa door een vrouw te Sunem onderhouden, 2 Koningen 4:8-10, en vergold hij haar dat door ook háár zoon tot het leven terug te roepen, 2 Koningen 4:35-37. Hoewel dus de punten van overeenkomst tussen deze twee profeten treffend zijn, zijn daarentegen de tegenstellingen in hun levensloop en werken net zo helder, en zeker talrijker. De éne verscheen plotseling en op een dramatische wijze in het openbaar, zonder dat ons één woord gezegd wordt over zijn afkomst of over wat hij voor die tijd gedaan had. Maar van de ander wordt ons de naam van zijn vader vermeld, met vermelding van zijn werkzaamheid op het tijdstip dat hij zijn roeping ontving om in de dienst des Heere werkzaam te zijn. Het eerste wonder van Elia was dat er gedurende een tijdvak van drieënehalf jaar er geen dauw noch regen zou zijn, tenzij dan naar zijn woord, terwijl het de eerste openbare daad van Elisa was de waterbronnen gezond te maken, 2 Koningen 2:21-22, en een overvloed van water te voorschijn te roepen, 2 Koningen 3:20. Een van de meest opmerkelijke kenmerken van Elia's leven was zijn eenzaamheid, daar hij afgescheiden woonde van de afvallige volksmenigten. Maar Elisa schijnt het grootste deel van zijn leven te hebben doorgebracht in het gezelschap van de profetenzonen, en de leiding gehad te hebben over hun scholen. De verschillende manieren waarop hun aardse loopbaan tot een einde kwam is zelfs nog opmerkelijker: de één werd ten hemel opgenomen in een vurige wagen, terwijl de ander in zijn ouderdom ziek werd en een natuurlijke dood stierf.

De voornaamste tegenstelling tussen de twee profeten komt naar voren in de aard van de wonderen die door hen zijn verricht, en die met hen in verbinding staan. Het grootste deel van de door Elia verrichte wonderen was verbonden met dood en verderf, terwijl verreweg het grootste deel van de wonderen die aan Elisa worden toegeschreven werken van genezing en herstel waren. Als de eerste de profeet was van het oordeel, was de laatste de profeet van de genade. Als de loopbaan van de één op passende wijze werd afgesloten door een onweder dat hem wegnam uit deze aardse omgeving, dan zou een vredesduif het meest passende zinnebeeld van de ander zijn. De arbeid van Elisa bestond hoofdzakelijk uit goddelijk ingrijpen in een weg van barmhartigheid, betuigingen van soevereine goedheid, eerder dan uit gerechtelijk handelen. Hij begon zijn opdracht met een zegenend wonder, door de dood-verspreidende waterbronnen te reinigen en gezond te maken.

Wat daar direct op volgde was het vaststellen van zijn autoriteit, het zinnebeeld van zijn buitengewone ambt. Het werk van Elia was voornamelijk een protest tegen het kwaad, terwijl het werk van Elisa hoofdzakelijk een bijna doorlopend getuigenis was van Gods bereidheid om de ellendigen te verlossen, en te antwoorden op het noodgeschrei uit een berouwvol en gelovig hart.

Voor velen mag het werkelijk verbazingwekkend toeschijnen dat een ambtsbediening als die van Elisa direct volgt na die van Elia. Want met het oog op de hardnekkige afwijzing die Elia ontmoette zouden we vanzelfsprekend veronderstellen dat alles aan het eind was gekomen, en dat Gods geduld tenslotte was uitgeput. Maar als we rekening houden met wat we hierboven hebben overwogen over de betekenis van de wonderen, zullen we minder verrast zijn. Zoals we hebben aangewezen vormt een toestand van algemeen ongeloof en afgodendienst er de historische achtergrond van, en die is daarom de reden voor en het doel van Zijn doorbreken van de duisternis, en Zijn openbaring aan een volk dat Gods eigendom is, maar Hem niet kent. Aangezien nu God 'licht' is, 1 Johannes 1:5, dat betekent, de Onuitsprekelijk Heilige, vloeit daar noodzakelijk uit voort dat wanneer Hij Zich openbaart Hij dat doet als Degene Die de zonde haat en straft. Maar het is evenzeer waar dat God 'liefde' is, 1 Johannes 4:8, dat is, de Oneindig Goedertierene. En bijgevolg, wanneer Hij duidelijker voor de ogen van Zijn schepselen verschijnt, is dat in wonderlijke werken van vriendelijkheid en goedertierenheid. Zo hebben we in het ambtelijke optreden van beiden, Elia en Elisa, de openbaring van de twee zijden van Gods aard: daden van wraak en daden van barmhartigheid. Hoewel hun twee opdrachten zeker afzonderlijk beschouwd kunnen worden, moet toch Elisa's

werkzaamheid in de eerste plaats worden gezien als de aanvulling van de werkzaamheid van Elia. Die twee, hoewel ongelijksoortig, vormen samen één compleet geheel, en pas ondergeschikt daaraan een aparte zaak. Aan de ene kant was de werkzaamheid van Elia hoofdzakelijk van openbare aard. En aan de andere kant was de werkzaamheid van Elisa meer in het verborgene, persoonlijk.

De eerste had te maken met volksmenigten en met hen die ze verleid hadden, en daarom waren zijn wonderen voornamelijk oordelen, die Gods toorn vanwege de afgodendienst uitdrukten. En de werkzaamheid van de tweede was hoofdzakelijk gericht op Gods profeten en volk, en daarom waren zijn daden grotendeels daden van zegening, openbaringen van de goddelijke barmhartigheid. De vertroostende en verzekerende les die daar voor de christenen vandaag in ligt is, dat zelfs in een periode van afval en van algemene verdorvenheid, wanneer Gods roede zwaar op de volkeren rust, dat zelfs dan de Heere de Zijnen noch vergeten noch verlaten zal, maar dat Hij aan hen zal verschijnen als 'de God van alle genade'.

De dingen kunnen nog erger worden dan ze nu al zijn. En toch zal de Heere Zichzelf bewijzen te zijn voor Zijn volk 'een Hulp in benauwdheden'.

Wanneer we nu komen tot het ondergeschikte gezichtspunt, en de beschouwing van Elisa's loopbaan als een vervolg op die van Elia, kunnen we daarin niet een boodschap vinden in dit donkere, donkere uur? Zij, die enigmatische bedeed zijn met geestelijk onderscheidingsvermogen zullen zonder twijfel de tragische overeenkomst opmerken die er is tussen de tijd waarin Elisa leefde, en tussen onze droeve dagen. **De verschrikkelijke afval van het christendom, de ontstellende toename van valse profeten, de verschillende vormen van afgoderij die nu zo sterk in ons midden overheersen, de ernstige oordelen van de hemel die er geweest zijn en nog zijn over ons, en de harde weigering van de massa om ook maar enige acht te slaan op die oordelen door hun wegen te verbeteren, verschaffen allemaal een gelijkheid die te duidelijk is om niet op te merken.** Het is daarom een wezenlijke verzoeking om tot de conclusie te komen dat het einde van alle dingen nu nabij is. Sommigen zeggen: een einde aan deze wereldorde, deze eeuw, anderen: het einde van de wereld. Velen hebben hetzelfde gedacht toen Napoleon Europa verwoestte, en opnieuw in 1914-1918, tijdens de Eerste Wereldoorlog, maar ze hadden het mis. En het is heel waarschijnlijk dat degenen die vandaag hetzelfde denken ook zullen bemerken dat hun conclusies verkeerd waren.

Voor ons is er hier tenminste een waarschuwing: Elia werd opgevolgd door Elisa! Wie kan zeggen wat God nog aan de wereld zal laten zien? We moeten er tegen waken de troost niet te missen die dit schriftgedeelte voor ons kan bevatten. De donkerste nacht wordt gevolgd door het morgenlicht. Zelfs als de huidige orde van 'de beschaving' tot verwoesting gedoemd is, weten we nog niet welke goddelijke gunsten deze aarde nog wachten in de komende geslachten. Vanzelfsprekend zal er een tijd komen dat deze wereld en al haar werken zullen verbranden, en die gebeurtenis kán heel dichtbij zijn. Aan de andere kant kan die gebeurtenis nog duizenden jaren van ons verwijderd zijn. Wanneer dat het geval is, hoe zwart de vooruitzichten ook zijn, en hoe ze zelfs nog zwarter kunnen worden, zullen de wolken van het goddelijk oordeel opnieuw wijken, en zal de Zon der Gerechtigheid opnieuw rijzen met opnieuw genezing in Zijn vleugelen. Meer dan eens zijn de tijden van Elia wezenlijk als het ware opnieuw gezien tijdens de tijd van het christendom, en toch werden ze elke keer opnieuw gevolgd door een Elisa van barmhartigheid. Zo kan het opnieuw gaan, ja, zo zal het opnieuw gaan, tenzij God nu op het punt staat om de geschiedenis van de mensheid af te sluiten.

Een fragmentarische beschrijving

Er is over het leven van Elisa maar heel weinig geschreven, en dat is niet zo moeilijk te verklaren. Hoewel ons over hem bijna twee keer zoveel is overgeleverd als over zijn voorganger, is zijn geschiedenis ons niet gegeven in de vorm van één samenhangend stuk doorlopend verhaal. Het staat allemaal wat los van elkaar, en de draad van zijn levensverhaal wordt keer op keer doorbroken door verwijzingen naar andere personen. De verspreide verwijzingen naar de loopbaan van de profeet lenen zich niet zo gemakkelijk voor het schrijven van een levensverhaal als de levens van Abraham, Jakob of David.

Waarom is dit zo? Er is in de Schrift nooit iets zonder betekenis. Volmaakte wijsheid geleidt de Heilige Geest in elke kleinigheid. Kan het niet zó zijn dat we hier een aanwijzing hebben van de werkwijze die de Heere mogelijk zal volgen in die periode die het tijdvak van het christendom kan volgen, en die vooraf geschaduwd wordt door Elia's leven? Kan niet de verbrokkelde en onsamenhangende weergave van Elisa' s daden de vorm van Gods handelingen voorstellen in een toekomstige generatie: dat ze, in plaats van een ononderbroken stroom te zijn, ze veeleer af en toe plasregens van zegen zullen zijn, met tussenpozen?

HOOFDSTUK 2 ZIJN ROEPING

In de inleiding hebben we gelet op de nauwe verbinding tussen de zending en de werkzaamheid van Elia en Elisa. Laten we nu de persoonlijke verhouding tussen de twee profeten zélf beschouwen. Dat is iets meer dan een belangwekkend punt. Het werpt licht over het karakter en de loopbaan van de laatste van hen, Elisa, en het stelt ons in staat de diepere geestelijke betekenis op te merken die in dit gedeelte van het Woord te vinden is. Tussen hen bestond een tweevoudige relatie: de éne was ambtelijk, de andere meer persoonlijk. De eerste relatie zien we in 1 Koningen 19:16 waar we lezen dat Elia het bevel kreeg 'Elisa ten profeet te zalven', en het is de moeite waard erop te letten dat, terwijl algemeen wordt geloofd dat álle profeten ambtelijk werden gezalfd, dit alleen in het geval van Elisa uitdrukkelijk in de Schrift wordt vermeld. Daarna vernemen we dat Elisa onmiddellijk na zijn roeping 'Elia navolgde en hem diende (19:21), zodat de relatie tussen hen er een was van meester en knecht, wat bevestigd wordt door het bericht 'dat hij water op Elia's handen goot', 2 Koningen 3:11.

Maar tussen die twee mannen bestond er meer dan een ambtelijke vereniging. Ze waren aan elkander verbonden door de band van toegenegenheid. Er is reden om te geloven dat Elisa Elia vergezelde tijdens de laatste tien jaren van diens aardse leven, en tijdens de laatste gebeurtenissen wordt ons getoond hoe nauw ze aan elkander verbonden waren, en hoe sterk de liefde van de jongste van hen voor zijn meester was. Gedurende hun langdurige reis van Gilgal naar de Jordaan zei Elia steeds weer tegen zijn metgezel: blijf toch hier! Maar niets kon Elisa ervan afbrengen die laatste uren door te brengen in de onmiddellijke nabijheid van degene die zijn hart had gewonnen, of hem gewillig maken hun gemeenschap te verbreken. Zo 'gingen zij voort, gaande en sprekende' 2 Koningen 2:11. Let erop hoe de Heilige Geest dit heeft benadrukt. Eerst 'gingen zij naar Bethel' (vers 2), maar later 'gingen zij heen' (vers 6), en 'stonden die beiden aan de Jordaan', vers 7, en zij 'gingen beiden erdoor op het droge', vers 8. Zij weigerden gescheiden te worden. Elisa riep: mijn vader, mijn vader!, een uitdrukking waaruit liefde blijkt, en ten teken van zijn diepe verdriet 'vatte Elisa zijn klederen en scheurde ze in twee stukken'.

Gods bevel aan Elia

Het is de onveranderlijke regel in de Schrift, dat de eerste vermelding over iets of iemand de sleutel verschaft tot alles wat volgt: 'Elisa, de zoon van Safat, van Abel-Mehóla, zult gij ten profeet zalven in uw plaats', 1 Koningen 19:16.

Deze woorden betekenen iets meer, dan dat hij alleen maar Elia's opvolger zou zijn. Elisa moest Elia's plaats innemen en als zijn gevolmachtigde vertegenwoordiger optreden. Dit wordt nog bevestigd door het feit dat Elia, toen hij Elisa vond, zijn mantel op hem wierp, vers 19, waardoor de nauwst mogelijke vereenzelving wordt voorgesteld. Het is zeer opmerkelijk dat toen Joas, de koning van Israël, de stervende Elisa bezocht, hij precies dezelfde woorden uitsprak, als die welke de profeet gebruikt had toen Elia deze wereld verliet. Elisa riep uit: mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijne ruiteren! - de werkelijke verdediger van Israël, 2:12, en Joas zei: mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijne ruiteren! 2 Koningen 13:14. Dat tekende niet alleen de vereenzelving van Elisa met Elia, maar ook dat de gelijkstelling door de koning zelf werd erkend.

Een andere bijzonderheid die dient om de relatie tussen de twee profeten te openbaren wordt gevonden in het treffende antwoord dat Elisa geeft op de vraag van zijn meester: begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen word, namelijk: dat toch twee delen van uw geest op mij zijn. Dat dit verzoek werd ingewilligd blijkt duidelijk uit het vervolg: indien gij mij zult zien, als ik van bij u weggenomen word, het zal u also geschieden, en vers 12 verzekert ons 'en Elisa zag het'. Bovendien, toen de kinderen der profeten hem het water van de Jordaan zagen slaan met de mantel van zijn meester, zodat ze 'herwaarts en derwaarts verdeeld werden', riepen ze het uit: de geest van Elia rust op Elisa (vers 15). Het 'dubbele deel' was het deel dat toekwam aan de eerstgeborene, de oudste zoon en erfgenaam: 'maar de eerstgeborene, de zoon der gehate, zal hij (er)kennen, gevende hem het dubbele deel van alles wat bij hem zal worden gevonden; want hij is het beginsel zijner kracht; het recht der eerstgeborene is het zijne' (Deut. 21:17).

Elisa was dus veel meer dan de historische opvolger van Elia. Hij was aangesteld en gezalfd om zijn vertegenwoordiger te zijn, we zouden bijna kunnen zeggen: zijn gezant. Hij was de man die geroepen was door God om voor het aangezicht van Israël Elia's plaats in te nemen. Hoewel Elia het toneel van deze

wereld verlaten had en 'naar boven' was gegaan, zou toch in de geest Elia er nog zijn. Elisa zou 'in zijn plaats zijn', 1 Koningen 19:16, want de aanvang van zijn opdracht was de hemelvaart van zijn meester. Wat nu, kunnen we vragen, is de geestelijke betekenis hiervan? Wat is voor ons vandaag de belangrijke onderwijzing die hierin te vinden is? En het antwoord is voorzeker niet ver te zoeken. De relatie tussen Elia en Elisa was die van meester en knecht.

Daar de zalving van Elisa tot het ambt van profeet het enige geval is van zo'n zalving dat ons in de Schrift uitdrukkelijk wordt vermeld, moeten we dat daarom niet bezien als een voorbeeld? Daar Elia een type van Christus was, is het daarom niet duidelijk dat Elisa een type was van de dienstknechten die in het bijzonder geroepen zijn om Hem hier op aarde te vertegenwoordigen?

De conclusie die hieruit getrokken kan worden wordt duidelijk bevestigd door alle voorafgaande bijzonderheden die ons over Elisa worden meegedeeld vóórdat hij aanving met zijn levenswerk. Deze bijzonderheden kunnen allemaal worden samengevat onder de volgende punten: zijn roeping, de keuring en beproeving waaraan hij onderworpen werd, en waar hij met gunstig gevolg uitkwam, de eed die hij moest opvolgen, en de bijzondere bekwaamking waardoor hij voor zijn dienst geschikt gemaakt werd. Hoe meer deze bijzonderheden onderzocht worden, hoe duidelijker het voor gezalfde ogen zal worden dat de ervaringen die Elisa doormaakte wezenlijk die zijn welke elke ware dienstknecht van Christus geroepen is te ontmoeten. Laten we ze eens nagaan in de reeds genoemde volgorde. Ten eerste, de roeping die hij ontving. Dit was zijn aanstelling in het heilige ambt. Het was een duidelijke en scherp omschreven roeping door God. Wanneer die ontbreekt betekent dat voor ieder die zich in het heilige ambt indringt de hoogste vorm van aanmatiging.

Elia roept Elisa op

De oproep die Elisa ontving om zijn tijdelijke roeping te verlaten, en voortaan al zijn tijd en krachten aan God en Zijn volk te besteden vinden we in 1 Koningen 19:19. Daar lezen we: Zo ging hij vandaar en vond Elisa, de zoon van Safat; die ploegde met twaalf juk runderen voor zich heen, en hij was bij het twaalfde; en Elia ging over tot hem, en wierp zijn mantel op hem. Let erop hoe God hier, zoals overal, het initiatief neemt. Elisa zocht Héim niet, maar door middel van Elia zocht Gód hem op. Elisa was niet in zijn studeerkamer, maar in het veld, niet met een boek in zijn hand, maar achter de ploeg.

Zoals één van de Puriteinse schrijvers zei toen hij dit uitlegde: **'God ziet niet zoals de mens ziet, en Hij verkiest de mensen ook niet omdat ze geschikt zijn, maar Hij maakt hen geschikt omdat Hij hen verkozen heeft'**. De goddelijke keuze draagt duidelijk het stempel van de soevereiniteit, zoals ook blijkt in de roeping van de zonen van Zebedeüs terwijl ze 'hun netten vermaakten', of die van Levi 'zittende in het tolhuis', en die van Saulus van Tarsen toen hij de eerste christenen vervolgde.

Hoewel niet blijkt dat Elisa een roeping door de Heere heeft gezocht of zelfs maar verwacht om in Zijn dienst te treden, moeten we er toch op letten dat hij ijverig bezig was toen de roeping tot hem kwam, evenals dat het geval was met de anderen die we hierboven noemden. De dienst van Christus is geen plaats voor luiaards en leeglopers, die begeren een groot gedeelte van hun tijd door te brengen met het rijden in prachtige auto's, of onthaald te worden in de huizen van hun gemeenteleden en vrienden. Nee, het is een roeping die voortdurende zelfopoffering vereist, en die onvermoeide toewijding verlangt aan het volbrengen van de taak. Degenen die ijverig en zakelijk zijn in hun tijdelijk beroep zullen waarschijnlijk ook het ijverigst en krachtigst zijn in de ambtelijke dienst. Helaas, hoevelen zijn er die hun vanzelfsprekende verantwoordelijkheid ontduiken, en het ambtelijk werk hebben aanvaard om een leven van betrekkelijk gemak te genieten.

Elisa betekent: God is Verlosser, en de naam van zijn vader, Safat, betekent: richter. Abel-Mehóla betekent letterlijk 'weide van het dansen of opspringen', en het was een plaats in het erfdeel van Issaschar, in het noorden van het dal van de Jordaan. Elisa's vader was kennelijk een niet onbemiddeld man, want hij had twaalf juk ossen aan het ploegen, en toch liet hij het zijn zoon niet toe in luiheid op te groeien, zoals dat zo vaak het geval is bij de rijken. Het was toen Elisa nuttig bezig was, in de uitvoering van zijn plicht, met het inspannende werk van het ploegen, dat hij de goddelijke roeping ontving tot een bijzondere dienst. Dit werd aangeduid door de nadering van de profeet Elia en het werpen van zijn mantel - het kenteken van zijn ambt - op hem. Deze roeping ging vergezeld van goddelijke kracht waardoor de Heilige Geest Elisa bewoog die roeping aan te nemen, zoals we dat kunnen zien aan de spoed en de beslistheid van zijn antwoord.

Voor we zijn antwoord nader bezien, moeten we letten op de zeer wezenlijke en ernstige beproeving waaraan Elisa werd onderworpen. De zaak werd hem duidelijk voorgesteld. De overgang naar het profetisch ambt, door zichzelf te vereenzelvigen met Elia, betekende een drastische verandering in zijn levenswijze. Het hield in het opgeven van een goed betalende, winstgevende positie in de wereld, het verlaten van de boerderij, want de dienstknecht en soldaat van Jezus Christus moet zich 'niet inwikkelen in de handelingen van de leeftocht', 2 Timotheüs 2:4. Dat Paulus werkte als een tentenmaker was duidelijk een uitzondering op de algemene regel, en een droevig teken van de gierigheid van degenen onder wie hij arbeidde. Het volgen van Elia betekende het loslaten van zijn thuis en van de natuurlijke banden. De Heere Jezus zei: Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig; en die zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig, Mattheüs 10:37.

Wanneer zo'n bovenmatige genegenheid een werkelijke hinderpaal was voor het discipel van Christus zijn, Lukas 14:26, hoeveel te meer voor de ambtelijke dienst van Christus. De beproeving komt heel dikwijls juist op dit punt. ***Ze is zo tot de schrijver van deze regels gekomen, die geroepen werd om te arbeiden in een deel van de wijngaard des Heeren dat duizenden kilometers van zijn geboorteland verwijderd was, zodat hij zijn ouders in geen dertien jaar gezien heeft.***

Het antwoord van Elisa op de roeping

Zo was er dus in de eerste plaats een beproeven van Elisa's genegenheden, maar hij deinsde niet terug voor het offer waartoe hij geroepen werd. 'En hij verliet de runderen en liep Elia na'. Let op de bereidwilligheid, en op de afwezigheid van enige aarzeling. En hij zei: 'Dat ik toch mijn vader en mijn moeder kusse; daarna zal ik u navolgen'. Let eens op die nederige geest. Hij had alreeds de plaats van een knecht ingenomen, en hij wilde zelfs niet een kinderlijke plicht waarnemen zonder vooraf toestemming te hebben verkregen van zijn meester. Laat iedereen die werkzaamheden heeft of een roeping heeft tot het predikambt zichzelf op dit punt onderzoeken, om na te gaan of er zo'n geestesgesteldheid in hem gewerkt is. De aard van Elisa's verzoek toont duidelijk aan dat hij geen man was zonder natuurlijke gevoelens, maar een liefhebbende zoon, met een warme toegenegenheid voor zijn ouders. Het was zeker geen verontschuldiging om zijn gehoorzaamheid aan de roeping uit te stellen. Integendeel, het was een bewijs van zijn bereidwilligheid om die roeping aan te nemen, en van zijn bereidheid om welbewust te breken met alle natuurlijke banden.

'En hij (Elia) zeide tot hem: ga, keer weder; want wat heb ik u gedaan?' 1 Koningen 19:20. Het was alsof de profet zei: handel niet in een opwelling, maar zit neer en overreken de kosten vóórdat ge u onherroepelijk verbindt.

Elia heeft niet geprobeerd hem te beïnvloeden of hem over te halen. 'Je bent niet aan mij, maar aan God verantwoording schuldig - het is Zijn roeping die je moet overwegen. Hij wist heel goed dat wanneer de Heilige Geest aan het werk was, dat Deze het werk zou voleindigen en dat Elisa tot hem zou wederkeren.

O, dat toch Gods volk in al zijn geledingen deze les ter harte zou nemen! ***Hoeveel jonge mannen, die nooit door God geroepen zijn, zijn in het predikambt gedrongen door goed-bedoelende vrienden, die meer ijver hadden dan kennis.***

Niemand mag terecht staat maken op de goddelijke zegen in de dienst van Christus, dan hij, die uitdrukkelijk door de Heilige Geest is afgezonderd (Hand. 13:2). ***Een van de ernstigste rampen die in de laatste honderd jaar over kerken en groepen gekomen zijn is geweest de herhaling van Gods klacht vanouds: 'Ik heb die profeten niet gezonden, nochtans hebben zij gelopen', Jeremia 23:21.*** Zich in te dringen in het heilig ambt betekent het inroepen van de vloek van de hemel (2 Sam. 6:6-7).

Maar dat Elisa deze roeping door God aanvaardde betekende niet alleen het opgeven van een goede positie in de wereld en het loslaten van zijn thuis en van de natuurlijke banden; het hield ook in dat hij iemand ging navolgen en het verbinden van zijn levenslot aan dat van een man die allesbehalve een populaire volksheld was. Elia had machtige vijanden die meer dan één vastbesloten aanslagen op zijn leven hadden gedaan. Het waren toen gevaarlijke tijden, waarin vervolging maar niet een mogelijkheid was, maar een waarschijnlijkheid. Het was daarom wel nodig voor Elisa om neer te zitten en de kosten te overrekenen. Door met Elia om te gaan zou hij blootgesteld zijn aan de boosaardigheid van Izebel en van al haar priesters. In beginsel is hetzelfde waar van de christenprediker. Christus wordt door de mensen veracht en verworpen, en het getrouw bezig zijn in Zijn dienst betekent het oproepen van de vijandschap, niet alleen van de ongodsdienstige, maar ook van de godsdienstige wereld. Izebel vervolgde Elia om godsdienstige redenen, en de ware dienstknechten van God zullen het meest gehaat en vervolgd worden

door de valse profeten van het christendom en hun volgelingen. Niets anders dan de liefde voor Christus en Zijn volk zal Elisa in staat stellen over zijn vijanden te triomferen. 'Zo keerde hij weder van achter hem af, en nam een juk runderen en slachtte ze en met het gereedschap der runderen zood hij hun vlees, hetwelk hij aan het volk gaf; en zij aten'. Dit afscheidsfeest was een teken van vreugde over zijn nieuwe roeping, en een uiting van dankbaarheid aan God voor Zijn onderscheidende gunst, en het verbranden van het gereedschap van de runderen was er het teken van dat hij voor goed afscheid nam van zijn oude beroep. Deze runderen en dat gereedschap, waaraan hij vroeger zijn arbeid had besteed werden nu met vreugde toegewijd aan de hoge eer van de roeping tot het bezig zijn in de dienst van God Zélf. Zij, die het heilige ambt werkelijk hoogachten zullen er vrijelijk alle andere belangen en genoegens voor opgeven, hoewel ze geroepen worden om te arbeiden temidden van armoede en vervolging. Ja, degenen die het werk van onze hemelse Meester aanvangen zonder heilige blijmoedigheid zullen daar naar alle waarschijnlijkheid niet voorspoedig in zijn. Levi, de tollenaar, richtte voor Christus 'een grote maaltijd' aan in zijn huis om zijn roeping tot de ambtelijke dienst te vieren, en hij nodigde daar een grote schare voor uit, Lukas 5:27-29.

'Daarna stond hij op en volgde Elia na'. Zie hierin de kracht van de Heilige Geest! Het kenmerk van Gods krachtdadige roeping is een hart dat gewillig gemaakt is om te beantwoorden. De goddelijke genade is in staat om elke lust te onderwerpen, elk vooroordeel te overwinnen, elke moeilijkheid te boven te komen. Elisa verliet zijn wereldlijke beroep, de rijkdommen waarvan hij een erfgenaam was, zijn ouders en zijn vrienden, en hij verbond zijn levenslot aan iemand die een verschoppeling was. Zo was het ook met Mozes, 'die weigerde een zoon van Farao's dochter genaamd te worden; verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben; achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons', Hebréeën 11:24-26.

De liefde voor Christus en Zijn heiligen, geloof in Zijn uiteindelijke uitspraak: wél gedaan! waren de motieven voor zijn daden. En diezelfde motieven moeten ook degenen die vandaag in het heilig ambt treden aandrijven. 'Daarna stond hij op en volgde Elia na en diende hem', 1 Koningen 19:21. Dat was het laatste onderdeel van zijn aanvankelijke beproeving. Was hij bereid een ondergeschikte en nederige plaats in te nemen, een knecht te worden, zich te onderwerpen aan de wil van een ander? Dat is wat het betekent knecht te zijn: iemand die zich ter beschikking stelt van een ander, die bereid is opdrachten van hem te krijgen, die begerig is de belangen van die ander te bevorderen. Hij die belangrijke opdrachten zou willen ontvangen moet zichzelf beproeven. Zo keurde God de dienst van Stefanus aan de armen goed, Handelingen 7:1-2. Omdat Filippus het niet beneden zich achtte om de tafelen te dienen werd hij bevorderd tot de rang van zendeling onder de heidenen, Handelingen 6:2, 5. Aan de andere kant was Markus er niet tevreden mee om slechts een dienaar van een apostel te zijn, Handelingen 13:5, 13, en daardoor verloor hij de gelegenheid opgeleid te worden voor persoonlijk deelgenootschap in de aller gewichtigste zendingstreks die ooit ondernomen werd. Elisa werd de knecht van Gods knecht, en we zullen zien welk loon hij ontving.

HOOFDSTUK 3 ZIJN KEURING

In ons vorige hoofdstuk wezen we er op dat de bijzondere verhouding die er bestond tussen Elia en Elisa de verhouding die betrekking heeft op Christus en Zijn dienaren vooraf schaduwt. En ook, dat de ervaringen die Elisa in het begin meemaakte ook die ervaringen zijn die bijna iedere evangeliedienaar doormaakt. Alles wat er beschreven staat over de voorafgaande bijzonderheden vóór zijn werkzaamheid moeten hun tegenbeeld hebben in het begin van de levensgeschiedenis van elk die door God wordt gebruikt in het werk in Zijn Koninkrijk. Deze ervaringen in het geval van Elisa begonnen met een duidelijke roeping door God, en dat is nog Zijn manier van werken. Die roeping werd gevolgd door een aantal zeer wezenlijke beproevingen, die heel goed kunnen worden aangeduid als een voorafgaande reeks lessen in discipline en tucht. Deze beproevingen en keuringen waren vele en verschillende. Ze waren zeven in getal, wat reeds aanstonds wijst op de grondigheid en de volledigheid van de proeven die Elisa doormaakte, en waardoor hij werd geschoold voor de toekomst. Als we de eerste beproeving hier niet willen weglaten, zal er noodzakelijk enige overeenkomst zijn met hetgeen in ons vorige hoofdstuk onze aandacht vroeg.

Ten eerste: de beproeving van zijn genegenheden

Die beproeving vond plaats toen hij de roeping ontving om al zijn tijd en al zijn krachten te besteden in de dienst van God en van Zijn volk. Het was een harde beproeving. Elisa was niet iemand die in het tijdelijk leven mislukt was, en die nu 'zijn positie wilde verbeteren'. Ook hoefde hij het niet te stellen zonder mensen die hem liefhadden, zodat hij bij gebrek aan liefde begerig was om een kring binnen te treden waar hij meer geestverwantschap zou ontmoeten. Verre van dat! Hij was de zoon van een welvarende boer, en hij woonde bij ouders aan wie hij zeer verbonden was. Zijn reactie op het werpen door Elia van de profetenmantel op hem betekende niet alleen het opgeven van gunstige vooruitzichten in de wereld, maar ook het doorsnijden van sterke, huiselijke banden. De zaak was heel duidelijk: wat zou overheersen? De ijver voor de HEERE, of de liefde tot zijn ouders? Dat Elisa geen man was met een koude en ongevoelige aard is duidelijk uit een aantal zaken. Toen Elia hem gebod te Bethel te blijven antwoordde hij: ik zal u niet verlaten (2 Kon. 2:2); en toen zijn meester van hem was weggenomen bewees hij zijn diepe verdriet door uit te roepen: mijn vader! mijn vader! en door het scheuren van zijn kleren (vers 12). Nee, Elisa was geen onaandoenlijk mens, en het heeft hem heel wat gekost om weg te gaan van zijn geliefden. Maar hij schrok niet terug voor het offer dat van hem verlangd werd. Hij 'verliet de ossen' waarmee hij aan het ploegen was, en hij volgde Elia na, terwijl hij alleen maar aan hem vroeg: 'dat ik toch mijn vader en mijn moeder kusse; daarna zal ik u navolgen' (1 Kon. 19:20). Toen hij daar toestemming voor ontving, werden er haastig enkele woorden ten afscheid gesproken, en ging hij weg. En de heilige geschiedenis bevat geen vermelding dat hij ooit voor een kort bezoek naar huis terugkeerde. Plichtsgetrouw respect, ja, tedere hoogachting betoonde hij aan zijn ouders, maar hij stelde hen niet vóór God. De Heere verlangt niet van Zijn knechten dat ze op een ongevoelige manier hun kinderlijke plicht verwaarlozen, maar Hij maakt er aanspraak op de eerste plaats in hun harten in te nemen. Wanneer iemand die overweegt het predikambt te zoeken, niet vastbesloten is aan de Heere die eerste plaats te geven, moet hij onmiddellijk zijn pogingen laten varen. Niemand is geschikt voor het predikambt tenzij hij bereid is natuurlijke banden vastbesloten te onderwerpen aan geestelijke banden. Op een gezegende wijze heeft in Elisa's reactie op zijn eerste beproeving de geest getriomfeerd over het vlees.

Ten tweede: de beproeving van zijn oprechtheid

Die vond plaats bij het begin van de laatste tocht van de twee profeten. `Het geschiedde nu als de Heere Elia met een onweder ten hemel opnemen zou, dat Elia met Elisa ging van Gilgal. En Elia zeide tot Elisa: blijf toch hier' (2 Kon. 2:1-2). Door de bijbelverklaarders zijn verschillende redenen aangevoerd om aan te geven waarom de Tisbiet zo iets verzocht. Sommigen denken dat Elia alleen wilde zijn, en dat bescheidenheid en nederigheid het niet toelieten dat zijn metgezel getuige zou zijn van de zeer grote eer die hem te beurt zou vallen. Anderen veronderstellen dat het was omdat hij aan Elisa het verdriet van het afscheid nemen wilde besparen. Maar met het oog op alles wat volgt, en dit onderdeel beziend in verbinding met de hele gebeurtenis, geloven we dat de woorden van de profeet een heel andere uitleg verlangen, namelijk dat Elia Elisa's vastbeslotenheid en toegenegenheid tot hem op de proef wilde stellen. Ten tijde van zijn roeping had Elisa gezegd: ik zal u volgen, en nu kreeg hij de gelegenheid nog terug te keren als hij daartoe gezind was.

Er was er maar één die voor een tijd de apostel Paulus vergezelde, maar later moest hij klagen: `Démas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekegen, en is naar Thessalonica gereisd', 2 Timotheüs 4:10. Velen hebben ook zo gedaan. Afgeschrikt door de moeilijkheden op de weg, ontmoedigd door de ongunstige reacties op hun inspanningen, waren ze, toen hun ijver bekoelde tot de slotsom gekomen dat ze zich vergist hadden in hun roeping.

Of, omdat alleen kleine en onaantrekkelijke arbeidsterreinen voor hen open lagen hebben ze besloten hun positie te verbeteren door terug te keren tot een werkkring in de wereld, van niet-geestelijke aard. Op welke grote aantallen mensen zijn deze ernstige woorden van Christus van toepassing: 'niemand die zijn hand aan de ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods', Lukas 9:62. Bij Elisa was het geheel anders. 'Ik zal u navolgen'. En toen hij op de proef gesteld werd of hij al dan niet bereid was om Elia te volgen tot aan het eind van zijn loopbaan, gaf hij daarop getuigenis van zijn onwankelbare trouw: zo waarachtig als de Heere leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten'. Dat was zijn vastberaden antwoord. O, wat is zulke standvastigheid begeerlijk!

Ten derde: de beproeving van zijn wil en vastbeslotenheid

Van Gilgal waren Elia en zijn metgezel gegaan tot Bethel, en daar ontmoette Elisa een tamelijk verborgen verzoeking, een verzoeking die iedereen wiens hart niet grondig was vastgesteld niet zou hebben overwonnen. `De zonen der profeten die te Bethel waren, gingen uit tot Elisa en zeiden tot hem: weet gij dat de Heere heden uw heer van uw hoofd wegnemen zal?' (2 Kon. 2:3). Het kwam er op neer dat ze zeiden: waarom denk je erover nog één stap verder te gaan, wat is het doel daarvan, daar de Heere op het punt staat hem van u weg te nemen? En let er goed op, degenen die probeerden hem te laten afwijken van zijn weg waren niet de werktuigen van Izebel, maar degenen die aan Gods kant stonden. En het was er niet één, maar kennelijk hebben alle profeten met elkaar geprobeerd hem over te halen om zijn voornemen te laten varen. Het is op precies die manier dat de Heere de aard van Zijn knechten beproeft: om aan henzelf en aan anderen duidelijk te maken of ze weifelachtig of standvastig zijn, of ze geheel en al worden geregeerd door Zijn roeping en wil, of dat hun gang wordt bestuurd door de raadgevingen van mensen.

Een knecht van God behoort te worden gekenmerkt door een heilige onafhankelijkheid. Zo was het ook met de voornaamste der apostelen: 'Ik ben niet te rade gegaan met vlees en bloed', Galaten 1:16. Als hij dat wél gedaan had, wat zou hij zichzelf in de moeite hebben gebracht! Als hij geluisterd had naar de verschillende raadgevingen die de andere apostelen gaven, wat zou zijn geest dan in een staat van verwarring gekomen zijn!

Wanneer Christus mijn Meester is, heb ik mijn opdrachten van Hem te ontvangen, en van Hem alleen. Totdat ik er zeker van ben wat Zijn wil is moet ik op Hem blijven wachten. Wanneer dat me duidelijk geworden is, moet ik die wil gaan verrichten, en niets moet me ertoe brengen daarvan af te keren. Zo was het hier. Elisa was op goddelijke wijze geroepen om Elia te volgen, en hij was vastbesloten hem aan te kleven tot het eind, ook wanneer dat betekende in te gaan tegen goedbedoelde raadgevingen, en al zijn metgezellen te kwetsen. 'Zwijgt gij stil', was zijn antwoord. *Dit was één van de beproevingen die deze schrijver meer dan dertig jaar geleden meemaakte, toen zijn predikant en zijn christelijke vrienden er bij hem op aandrongen naar een theologische opleidingsschool te gaan, hoewel ze wisten dat daar dodelijke dwalingen werden geleerd. Het was niet gemakkelijk voor hem zich tegen hen te verzetten, maar hij is er diep dankbaar voor dat hij dat gedaan heeft.*

Ten vierde: de beproeving van zijn geloof

`En Elia zeide tot hem: Elisa, blijf toch hier, want de Heere heeft mij naar Jericho gezonden' (2 Koningen 2:4). Ze waren te Bethel, en dat was een plaats waaraan heilige gedachtenissen waren verbonden. Hier had Jakob zijn eerste nacht doorgebracht toen hij vluchtte voor de toorn van zijn broeder. Hier was hij begunstigd met het gezicht van de ladder waarvan het bovenste tot in de hemel reikte, en waarop hij de engelen Gods zag opklimmen en nederdalen. Het was hier dat de Verbondsgod Zich had geopenbaard en aan hem kostelijke beloften had geschonken. Toen hij ontwaakte had Jakob gezegd: `Gewisselijk is de Heere aan deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels! Dit was een heerlijke plaats: de plaats van gemeenschap met God. O, een plaats die op het hoogst aantrekkelijk is voor degenen die geestelijk gesteld zijn, en daarom een plaats die ze maar zeer ongaarne verlaten. Wat kan begeerlijker zijn dan dáár te verblijven waar zulke voorrechten en gunsten worden genoten! Zo dacht Petrus erover op de heilige berg. Toen hij de van gedaante veranderde Christus zag, en dat Mozes en Elia met Hem spraken, zeide hij: 'Heere, het is goed dat wij hier zijn, en laat ons drie tabernakelen maken, voor U één, en voor Mozes één, en voor Elia één'. Laten we hier blijven en zo'n weldaad genieten. Maar dat kon niet zo zijn.

God beproeft nog steeds Zijn knechten, juist op dit punt. Ze zijn op een plaats waar de glimlach van de hemel kennelijk over hun werk ligt. De tegenwoordigheid van de Heere is daar zeer werkelijk, Zijn verborgenheden worden aan hen geopenbaard, en de innige gemeenschap met Hem wordt genoten. Wanneer zo'n knecht Gods zijn eigen neigingen volgde zou hij daar blijven, maar het staat hem niet vrij zichzelf te behagen. Hij is de knecht van een Ander, en hij moet doen wat die Ander gebiedt. Elia had gezegd: 'de Heere heeft mij naar Jericho gezonden', en als Elisa hem volgt tot het eind moet ook hij naar Jericho gaan. Toegegeven, Jericho was veel minder aantrekkelijk dan Bethel, maar Gods wil wees kennelijk naar Jericho. De knecht van Christus moet niet worden bestuurd door de overlegging van zijn eigen wil en gemak, maar door het vervullen van zijn plicht, ongeacht waarheen dat leidt. De Berg der Verheerlijking sprak Petrus krachtig aan, maar aan de voet van die berg was er een kind dat door de duivel bezeten was,

en dat het zeer nodig had verlost te worden! (Mattheus 17:14-18). Elisa wees de aanlokkelijke verzoeking af, en zei opnieuw: ik zal u niet verlaten. O, wat een trouw!

Ten vijfde: de beproeving van zijn geduld

Dit was een dubbele beproeving. Toen de twee profeten in Jericho aankwamen, ondervond de jongste van hen een herhaling van wat hij in Bethel had ondervonden. Opnieuw spraken 'de zonen der profeten' hem aan, en ze zeiden tegen hem: 'Weet gij, dat de Heere heden uw heer van uw hoofd wegnemen zal?'

Ze richtten zich niet tot Elia, maar tot zijn metgezel. Het is de samenhang waarin dit geschiedt die ons voorziet van de sleutel tot de betekenis ervan. De hele passage stelt ons voor hoe Elisa eerst op de éne manier en op één punt beproefd werd, en daarna op een ander punt. Dat hij te Jericho een herhaling ondervond van wat hij te Bethel had ontmoet duidt erop dat Gods knechten op dit punt bijzonder waakzaam moeten zijn. Een knecht van God moet niet vertrouwen op 'prinsen', noch in de staat, noch in de kerk, maar volledig afzien van de mens, vertrouwend op de Heere en niet steunend op zijn eigen verstand. Hoewel het hinderlijk was op deze manier door die mannen te worden lastiggevalen, gaf Elisa hen een beleefd antwoord, maar wel een antwoord dat aantoonde dat hij niet van zijn voornemen was af te brengen: 'Ik weet het ook wel, zwijgt gij stil'. En Elia zeide tot hem: 'Blijf toch hier, want de Heere heeft mij naar de Jordaan gezonden'. Dit zei hij om hem te beproeven, zoals ook de Zaligmaker de twee discipelen beproefde op de weg naar Emmaüs toen 'Hij Zich hield alsof Hij verder gaan zou', Lukas 24:28.

Sinds ze samen uit Gilgal waren vertrokken hadden ze een grote afstand afgelegd. Raakte Elisa vermoeid van de reis, of was hij bereid tot het eind toe vol te houden? Hoevelen raken vermoeid in het weldoen, en oogsten de vruchten niet omdat ze verslappen. Hoevelen schieten er op dit punt tekort en houden ermee op wanneer het hun toeschijnt dat de Voorzienigheid een goede gelegenheid biedt om dat te doen.

Elisa had kunnen aanvoeren: 'Ik zou hier voor de jonge profeten tot enig nut kunnen zijn, maar wat kan ik Elia tot nut zijn aan de Jordaan?' Filippus werd grotelijks door God gebruikt in Samaria (Hand. 8:12) toen de Engel des Heeren hem gebood: sta op en ga heen tegen het zuiden, 'naar Gaza, op de weg welke woest is' (vers 26). En hij stond op en ging, en God eerde zijn gehoorzaamheid. En Elisa zei tegen zijn meester: 'Ik zal u niet verlaten'. Neen, ook niet te elfder ure; en zijn loon was groot.

Ten zesde: de beproeving van zijn karakter

'Het geschiedde nu, als zij overgekomen waren, dat Elia zeide tot Elisa: begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen word', 2 Koningen 2:9. Hier is een duidelijk bewijs dat Elia zijn metgezel beproefd had toen hij op verschillende plaatsen tot hem gezegd had: 'blijf toch hier!', of blijf achter, want hij zou zeker niet zoiets hebben aangeboden indien Elisa ongehoorzaam en eigenwillig was geweest. Het is duidelijk dat de Tisbiet zo zeer ingenomen was met Elisa's toewijding en oplettendheid dat hij besloot hem te belonen met een weldaad als afscheid: begeer wat ik u doen zal. Als dit niet de meest diepgaande was van alle beproevingen, het was toch zeker de beproeving die het meeste aan het licht zou brengen. Wat was nu werkelijk waar Elisa's hart naar uitging? Wat begeerde hij boven alles? Op het eerste gezicht schijnt het ons verrassend toe dat Elia 'een deur zo wijd openzet, en aanbiedt alles te verschaffen waarom zijn opvolger zou vragen'. Maar niet alleen hadden ze verscheidene jaren samen doorgebracht; Elisa's reactie op de andere beproevingen overtuigde hem ervan dat zijn gelovige, trouwe ziel niets zou vragen dat ongepast was, of dat God niet geven kón.

'En Elisa zeide: dat toch twee delen van uw geest op mij zijn'. Hij verhief zich boven alle vleeselijke en wereldse begeerten, boven alles wat een natuurlijk hart vurig wensen zou, en hij vroeg om datgene wat het meest tot eer van God en het welzijn van Zijn volk zou zijn. Elisa zocht noch rijkdom noch eer, wereldlijke macht noch aanzien. Waar hij om vroeg was datgene te ontvangen dat hem aanduidde als de eerstgeborene van Elia, de erfgenaam van zijn ambtelijk erfdeel (Deut. 21:17). Het was een edel verzoek. Het werk waartoe hij geroepen was bracht een zware verantwoordelijkheid met zich mee, en het komen te staan tegenover ernstige gevaren, en voor het uitvoeren van zijn verplichtingen had hij nodig te worden toegerust met geestelijke kracht. Dat is wat elke knecht van God boven alle andere dingen nodig heeft: 'aangejord te worden met kracht van Omhoog'.

De schitterendste gaven, het bekwaamste verstand, de rijkste studieresultaten betekenen niets tenzij ze worden bezielde door de Heilige.

Het predikambt is van dien aard dat geen mens daar van nature toe in staat is. Alleen God kan iemand daarvoor geschikt maken. Om die gave wachtten de apostelen tien dagen lang op God. Om die gave te verkrijgen moest Elisa met goed gevolg de voorafgaande beproevingen doorstaan, door de Jordaan gaan, en zijn oog onbeweeglijk op zijn meester gevestigd houden.

Ten zevende: de beproeving van zijn gaven

Wanneer we de Heere ergens om vragen is het dikwijls Zijn werkwijze om onze oprechtheid en vasthoudendheid te beproeven door ons te laten wachten, en wanneer Hij ons dan ons verzoek schenkt beproeft Hij onze getrouwheid in het gebruik dat we maken van wat we ontvangen hebben. Wanneer het geloof is dat geschonken wordt, doen zich omstandigheden voor die geschikt zijn om al onze twijfel en vrees werkzaam te maken. Wanneer het wijsheid is die geschonken wordt, dan worden we voor situaties geplaatst waarin we ten eerste verzocht worden om aan dwaasheid toe te geven. Wanneer het moed is die we ontvangen, dan komen we voor gevaren te staan die erop berekend zijn de moedigste te doen beven. Wanneer we een geestelijke gave ontvangen bestuurt God de dingen zó dat er zich een gelegenheid voordoet om die te benutten. Zo was het bij Elisa. Een dubbel deel van de geest van Elia werd hem verleend, en de profetenmantel van zijn meester viel aan zijn voeten.

Hoe zou hij die gebruiken? Aangezien dit in ons volgende hoofdstuk zichtbaar wordt, moge het nu voldoende zijn dat hij vóór de Jordaan stond - hij stond aan de verkeerde oever van de Jordaan, en er was niet langer een Elia bij hem om de wateren in tweeën te verdelen!

We keren ons nu af van de beproevingen waaraan Elisa werd onderworpen voor de loopbaan die hij moest gaan. De geestelijke betekenis van deze reis moet ook haar tegenbeeld ontvangen in de ervaringen van een dienstknecht van Christus. Die reis begon te Gilgal (2 Kon. 2:1), en niemand kan op aangename wijze werkzaam zijn in het Koninkrijk van God tenzij zijn ziel ermee bekend is wat die plaats voorstelt. Het was de eerste pleisterplaats waar Israël halt hield nadat ze Kanaän waren binnengegaan, en daar moesten ze wachten eer ze konden beginnen met de verovering van hun erfenis (Joz. 5:9).

Het was hier dat al de mannen die in de woestijn geboren waren besneden werden. Nu spreekt de 'besnijdenis' van afscheiding van de wereld, toewijding aan God, en het toepassen van het mes op het vlees. Overdrachtelijk sloeg het op het afsnijden van het oude leven 'het afwentelen van de smaad van Egypte'. Er is een besnijdenis van het hart (Rom. 2:29), en dat is het kenmerk van Gods geestelijke kinderen, zoals de besnijdenis van het vlees Zijn aardse volk had onderscheiden van alle andere volken. Daarom is Gilgal de plaats waar het pad van Gods knecht noodzakelijk moet beginnen. Niet voordat hij zonder iets te sparen het vlees doodt, zich van de wereld afscheidt, en zichzelf zonder enige terughoudendheid aan God toewijdt is hij in staat om verder te reizen.

Van Gilgal ging Elisa verder naar 'Bethel', dat betekent: huis van God. Zoals we gezien hebben was het oorspronkelijk de plaats van heilige gedachtenissen, maar in de loop van de tijd was die plaats zwaar ontheiligd. Want dáár was het dat Jerobeam één van zijn gouden kalveren oprichtte, een afgodisch priesterdom instelde, en het volk voorging in verschrikkelijke zonde (1 Kon. 2:28, 33).

Elisa moest die plaats bezoeken opdat hij op gepaste wijze zou worden aangedaan door de oneer die de Heere was aangedaan.

De geschiedenis herhaalt zichzelf. **Het huis van God, de belijdende kerk is ontheiligd, en de knecht van Christus moet de afvallige situatie van het christendom vandaag ter harte nemen, indien zijn bediening tenminste enig effect zal hebben.**

Van Bethel gingen ze verder naar Jericho, een plaats die onder de vloek van God lag (Joz. 6:26). De knecht van God moet er diep inzicht in hebben dat deze wereld onder de vloek van een heilig God ligt. En wat is die vloek? De dood (Rom. 6:23), en daarvan spreekt de Jordaan, de laatste plaats waar Israël halt hield. Ook dat moet in de ervaring van de ziel worden doorgemaakt indien een prediker enig goed kan doen.

HOOFDSTUK 4 HET EERSTE WONDER: DE DOORGANG DOOR DE JORDAAN

De verhouding tussen Elia en Elisa was die van heer (2 Kon. 2:16) en knecht (2 Kon. 3:11), en zó stelde ze ook de verhouding voor die er bestaat tussen Christus en Zijn dienaren. Een tijd lang nam Elia een actieve plaats

in, maar bij de voltooiing van zijn opdracht en na een wonderbare doortocht door de Jordaan werd hij op een bovennatuurlijke wijze ten hemel opgenomen. Zo was het ook met Hem die hij voorafschaduwde: toen de Zaligmaker het werk voleindigd had dat Hem opgedragen was, en nadat Hij in triomf opgestaan was uit het graf, voer Hij op naar omhoog. Maar er werden mannen aangesteld door Hem om als Zijn afgezanten te dienen in de wereld waaruit Hij vertrokken was, om in Zijn naam te handelen en Zijn opdracht voort te zetten. Zo was het ook met Zijn type. Elisa moest Elia opvolgen en voortzetten wat deze begonnen was. Om dat te doen was hij door Elia geroepen. We zagen in het vorige hoofdstuk hoe Elisa daarna werd onderworpen aan een serie beproevingen, die de ervaringen voorafschaduwden waardoor de dienaar van Christus wordt gevormd en waardoor hij zich deugdelijk betoont, en waardoor hij geschoold wordt voor zijn levenswerk. Daarna hebben we het pad beschouwd dat Elisa moest betreden, en daar in het kort de geestelijke betekenis van aangetoond, in verband met de voorbereidende gangen van de evangeliendienaar. We moeten nog één voorbereidende zaak bezien, namelijk de gaven waarmee Elisa begiftigd werd.

We zullen ons herinneren dat Elia aan zijn metgezel de onderzoekende vraag had gesteld: 'Begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen word', en dat Elisa daarop had geantwoord: 'Dat toch twee delen van uw geest op mij zijn'. Naar we geloven toonde dat drie zaken aan.

In de eerste plaats openbaarde dit zijn bescheidenheid en nederigheid, daar het een erkenning was van zijn zwakheid en tekort schieten. Hij was zich er van bewust ongeschikt te zijn voor zijn opdracht, en hij gevoelde dat niets anders dan een overvloedige mate van de Geest Die op de Tisbiet gerust had, zou volstaan voor de taken waarvoor hij kwam te staan.

Gelukkig is de jonge dienaar van Christus die zich zijn eigen onmacht bewust is, want in het gevoel van de zwakheid ligt zijn kracht. Gelukkig degene, die bevindelijk de kracht van het Woord geleerd heeft: 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heerscharen'.

In de tweede plaats, wanneer Elisa de plaats van Elia zou innemen aan het hoofd van de profetenscholen, zou hij meerdere gaven moeten hebben dan zij, - een dubbel deel van de Geest van wijsheid en kracht. In de derde plaats had hij als de door God in het bijzonder aangestelde gezant meer nodig dan zijn volk in hun gelederen: niet alleen de inwoning van de Heilige Geest, maar ook het rusten van die Geest op hem.

We hoeven ons alleen maar te wenden tot het laatste gesprek van onze Heere met Zijn discipelen, zoals dat weergegeven is in Johannes 14 t/m 16, om er achter te komen wat het werk van de Heilige Geest moet zijn om Zijn dienaren behoorlijk toe, te rusten voor hun werk. Ten eerste verklaarde Hij dat Hij de Vader zou bidden dat een andere Parakleet of Trooster aan hen zou gegeven worden, Die bij hen zou blijven in eeuwigheid (Joh. 14:16). Daarna beloofde Hij hen dat die gezegende Trooster, gezonden in Zijn naam, hen alle dingen zou leren (Joh. 16:13). Door middel van de Geest der Waarheid Die hen gegeven zou worden, zouden ze in staat gesteld worden getuigenis af te leggen aangaande hun Meester (Joh. 15:26-27). Die zou hen in alle waarheid leiden, hen de toekomstige dingen vertonen, en Christus verheerlijken door een vollere openbaring van de verborgenheden van Zijn persoon, ambt en werk (Joh. 16:13-15).

In het boek der Handelingen zien we hoe die beloften zijn vervuld. In deze dienaren was er alreeds de inwoning door de Geest des Levens (Joh. 20:22), maar 'de kracht van de Heilige Geest moest nog over hen komen' (Hand. 1:8). Dit gebeurde op de Pinksterdag, toen door hen 'werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen'. En zij, de apostelen, werden allen vervuld met de Heilige Geest (Hand. 2:3-4).

Dit is dan de diepe behoefte van de dienaar van Christus: dat hij wordt begiftigd met de Heilige Geest, want zonder zo'n zalving kan zijn arbeid alleen maar vruchteloos blijken. Op die manier werd Christus Zélf toegerust (Matth. 3:16; Hand. 10:38), en de discipel is niet groter dan zijn Heere. Over dit onderwerp, de verlening met en de bekrachtiging van een dienaar door de Heilige Geest is veel gezegd en geschreven. En de aanwijzingen die er gegeven worden om tot die zegen te geraken zijn zeer verschillend. **Persoonlijk zijn we er sinds lang van overtuigd dat de positie die de apostelen innamen uniek, éénmalig was, en dat we daarom geen grond hebben om te bidden om, en uit te zien naar een zodanige bovennatuurlijke toerusting zoals zij die ontvingen.**

Aan de andere kant moeten we oppassen niet in het andere uiterste te vervallen, en de gevolgtrekking te maken dat er geen bijzondere en duidelijke zalving door de Geest nodig is voor Gods knechten. Elisa toont aan dat het anders is, want we geloven dat zijn geval een toonbeeld is en vertegenwoordigt hoe het is.

Terwijl we aannemen dat de meeste van onze lezers het eens zullen zijn met deze laatste opmerkingen komen we nu bij een belangrijke vraag. Wat wordt er van een prediker verlangd om een dubbel deel van de

Geest te hebben? Bij de beantwoording van deze vraag zullen we ons beperken tot datgene wat ons over Elisa is meegedeeld. In dit geval waren er twee zaken: Ten eerste de doortocht door de Jordaan, want er moet goed op gelet worden dat Elia hem niet vroeg: 'Begeer wat ik u doen zal', éér ze door de verdeelde wateren doorgedaan waren. Nu **betekent de Jordaan de dood, en de dood moet bevindelijk worden doormaakt voor we de kracht van de opstanding kunnen kennen.** De dienaar moet sterven aan zichzelf, aan alle zelf-zoeken en zelf-behagen, voordat de Geest van God hem zal gebruiken. Ten tweede moest de profeet zijn oog vast gevestigd houden op zijn meester indien aan zijn begeerte zou worden voldaan (2 Kon. 2:10). Het wordt allemaal samengevat in die woorden van Paulus: niet ik, maar Christus, Galaten 2:20. Naar de mate waarin het eigen ik opzij gezet wordt, en het verheerlijken van Christus het doel is van mijn bediening, is het te verwachten dat een niet-bedroefde Geest mij zal gebruiken.

En het gebeurde, als zij voortgingen, gaande en sprekende, zie, zo was er een vurige wagen met vurige paarden, die tussen hen beiden scheiding maakten. Alzo voer Elia met een onweder ten hemel. En Elisa zag het' (2 Kon. 2:11-12).

Vanzelfsprekend zag hij het, want God stelt hen nooit teleur die het eigen ik verzaken, en die alleen met Christus bezig zijn. Elia had de inwilliging van het verzoek van Elisa juist hiervan laten afhangen: 'Indien gij mij zult zien, als ik van bij u weggenomen word, het zal u alzo geschieden'. Zo had dus de jonge profeet een extra aansporing ontvangen om standvastig naar zijn meester te staren. **Zij, die voortgaan om de Heere te kennen, die vastberaden voorwaarts gaan in de loopbaan die hen voorgesteld is, die niets toelaten dat hen zou afkeren van het ten volle volgen van Christus, die wordt het vergund dingen te zien die niet alleen voor de wereld, maar ook voor hun halfhartige broeders verborgen zijn.** Een gezicht op het onzichtbare is steeds de beloning die God geeft aan geloof en trouw. Zo was het met Abraham (Gen. 22:11-12), met Mozes (Ex. 19:3-4), met Stefanus (Hand. 7:55) en met Johannes (Openb. 1:1).

Maar aan Elisa werd nog iets meer geschonken dan een geestelijk gezicht, namelijk geestelijk onderscheidingsvermogen en inzicht. Hij zag niet alleen iets, maar hij begreep ook de betekenis van wat hij zag. 'En Elisa zag het, en hij riep: Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiters!' (2 Kon. 2:12). Alleen wanneer we de woorden van die zin zorgvuldig overwegen zal de kracht ervan ons duidelijk worden. Hij zei niet: 'de vurige wagen', en ook zelfs niet: 'de wagen van God', maar: de wagen van Israël. Wat bedoelde hij daarmee? En waarom liet hij zijn uitroep voorafgaan door de kreet: 'Mijn vader, mijn vader?' Hij legde daar voor ons de betekenis uit van het wonderbare gezicht dat er voor hem was, de bovennatuurlijke gebeurtenis die in het voorafgaande vers wordt beschreven. Er was een goddelijke gepastheid in dat Elia van die plaats werd weggenomen in een vurige wagen getrokken door vurige paarden. Geen ander vervoermiddel zou gepaster en duidelijker geweest zijn, hoewel we geen enkele schrijver hebben gevonden die de betekenis daarvan schijnt te hebben ingezien. Waarom zond God een vurige wagen om Zijn knecht ten hemel te geleiden? Laten we trachten het antwoord op deze vraag te vinden.

De Schrift verklaart de Schrift, en wanneer we ons wenden tot andere teksten waar 'wagens' en 'paarden' worden vermeld zullen we de sleutel vinden die voor ons de betekenis opent van de tekst die voor ons ligt. Dezen vermelden van wagens en die van paarden. Maar wij zullen vermelden van den Naam des Heeren onzes Gods', Psalm 20:8. Israël had een goede reden om zó te spreken. Ga eens terug naar het begin van hun nationale historie. Zie hen in hun hulpeloosheid voor de Rode Zee toen 'Farao's paarden, zijn wagens en zijn ruiters', Exodus 15:3-6, hun achterhoede bedreigden. O, maar let eens op het vervolg! Dan zijn ze allemaal veilig, aan de andere kant: 'De Heere is een krijgsman; Heere is Zijn naam. Hij heeft Farao's wagens en zijn heir in de zeer geworpen... de afgronden hebben hen bedekt. O Heere, Uw rechterhand is verheerlijkt geworden in macht; Uw rechterhand, o Heere, heeft de vijand verbroken', Exodus 15:36. De goddelozen mogen dan zien op zulke dingen als paarden en wagens voor hun bescherming en dapperheid, maar de heiligen zullen alles wat ze nodig hebben vinden in de Naam van de Heere hun God.

Het is inderdaad droevig om te zien hoe treurig de bevoorrechte natie van Israël op dit punt heeft gefaald. 'Doch zij vergaten haast Zijn werken', ja, 'ze vergaten God, hun Heiland' (Psalm 106:13, 21) en betrouwen op een vleselijke arm. Ze sloten zelfs bondgenootschappen met de heidenen, totdat één van hun profeten het moest uitroepen: 'Wee degenen, die in Egypte om hulp aftrekken, en steunen op paarden en vertrouwen op wagens, omdat er vele zijn, en op ruiters, omdat die zeer machtig zijn; en zien niet op de Heilige Israëls en zoeken de Heere niet' (Jes. 31:1). Zet nu eens hiertegenover de tekst die we overdenken, is dan de betekenis ervan niet duidelijk? Toen Elisa dat ontzagwekkende gezicht zag, verstond zijn ziel de betekenis ervan: 'Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiters'. Zijn meester was geweest onder

Gods legerscharen, van Israëls werkelijke wagens en paarden, hun werkelijke verdediging tegen Izebel en tegen de profeet van Baäl, die uit waren op Israëls ondergang. De natie was té vleselijk, té sterk overgegeven aan afgoderij om te erkennen wat ze in het vertrek van Elia verloren. Maar Elisa zag in dat het 'Israëls wagen' was, die van hen werd weggenomen.

Ten eerste: de tijd waarop het wonder gebeurde

Dit brengt ons nu bij het tijdstip waarop Elisa zijn eerste wonder verrichtte. Het was een tijdstip dat de mensen in het algemeen zeer ongeschikt zouden achten, toen de levensmoed van de profeet op het allerlaagst was. Zojuist was zijn geliefde meester van hem weggenomen, en hij gevoelde dat verlies diep.

'Hij vatte zijn klederen en scheurde ze in twee stukken', 2 Koningen 2:12. Die daad was tekenend voor zijn verdriet, zoals vergelijking met Genesis 37:34 en Jozua 7:6 aantoont; toch was het een gematigd verdriet, een beheerst verdriet, en niet een buitensporig verdriet. Hij scheurde slechts zijn kledingstukken in twee stukken. Als hij meer gedaan had zouden ze op een verspillende manier waardeloos geworden zijn. Zijn daad kan ook gezien hebben op de verwerping van Elia door Israël, vergelijk dit met 1 Samuël 15:26-28. Maar hoe ernstig zijn verlies ook was, en hoe bezwaard zijn hart geweest moet zijn, Elisa is niet in wanhoop gaan neerzitten om zijn handen in ontroostbare neerslachtigheid te wringen. **Het treuren over het verlies van uitnemende predikers werkt niets goeds uit voor de achterblijvenden, maar het verzwakt hen eerder.** De verlegenheid van de mens is Gods gelegenheid. Het aller donkerste uur is de beste tijd om Zijn algenoegzaamheid te bewijzen. En dat is het wat Elisa nu gedaan heeft.

Ten tweede: het doel van het wonder

Let er nu op met welk doel dit wonder wordt verricht. Het voorwerp was indrukwekkend, niets minder dan de rivier de Jordaan. Hij had vrienden, de profeten te Jericho, aan de andere oever. En het probleem was nu: hoe daar te komen. Waarschijnlijk kon hij niet zwemmen, want dan zou hij dat zeker hebben gedaan, want er worden geen wonderen verricht wanneer ze niet dringend nodig zijn. Er was geen boot om hem over te zetten, hoe moest hij dan over de rivier komen? Hij stond voor een zeer wezenlijke moeilijkheid. Laten we opmerken dat hij de moeilijkheid recht onder ogen zag. Hij 'keerde weder en stond aan de oever van de Jordaan', 2 Koningen 2:13, in plaats van dwaas te doen als een struisvogel, die zijn kop in het zand steekt wanneer hij door gevaren bedreigd wordt. Het brengt ons niet verder onze ogen te sluiten voor moeilijkheden, en we winnen niets door ze te onderschatten of ze te verkleinen in onze gedachten. De Jordaan was een uitdaging voor het geloof van Elisa. En zo zag hij haar, en zo handelde hij met haar. **Juist daarom laat God Zijn dienaren en heiligen moeilijkheden ontmoeten: om hen te beproeven en om te zien wat hun 'geloofsgehalte' is.**

Ten derde: het instrument en de middelen voor het wonder

'Hij hief ook Elia's mantel op, die van hem afgevallen was, en keerde weder en stond aan de oever van de Jordaan' (2 Kon. 2:13). Toen de mantel van zijn meester naar zijn voeten zweefde, wist Elisa dat zonder enige twijfel zijn begeerte hem geschonken was. Niet alleen dat hij Elia gezien had op het moment van zijn weggaan, maar de gift van zijn profetenmantel was een extra teken van het verkrijgen van een dubbel deel van zijn geest. En nu kwam de beproeving: welk gebruik zou hij maken van de mantel van zijn meester? **Op de schenking van een goddelijke gave volgt altijd de beproeving.** Nadat Salomo de Heere had gevraagd om een verstandig hart, om het volk te richten, en verstandig te oordelen tussen goed en kwaad', kwam hij spoedig te staan tegenover twee vrouwen die allebei het levende kind als het hare opeisten (1 Kon. 3:9; 16-27). Nauwelijks was de Geest van God op Christus neergedaald, of Hij leidde Hem in de woestijn om door de duivel verzocht te worden. Nog maar net waren de apostelen aangedaan met kracht van omhoog, en begonnen te spreken in andere talen, of ze werden ervan beschuldigd 'vol van zoete wijn te zijn'. Zo was het ook hier: 'Elia's mantel viel aan zijn voeten, maar dat was voordat Elisa de Jordaan sloeg!

Ten vierde: de manier waarop het wonder verricht werd

Dit is iets van groot belang, want het prentte een waarheid van het grootste gewicht in. 'En hij nam de mantel van Elia, die van hem afgevallen was, en sloeg het water' (2 Kon. 2:14). Daar was de mantel hem voor gegeven - niet om als een eerwaardig aandenken verafgood te worden, maar om er een praktisch gebruik van te maken. 'Want zo wie heeft, dien zal gegeven worden' (Luk. 8:18), wat betekent dat degene

die werkelijk heeft, er getuigenis van aflegt er gebruik van te maken, door het 'in de bank te geven' om daar rente over te ontvangen. Door zijn meester zo standvastig aan te kleven had Elisa al betoond dat de Geest in hem woonde, en nu werd het dubbele deel het zijne. Ook dat deel moest worden gebruikt, en dat op de juiste manier. Hij volgde strikt het voorbeeld na dat zijn meester hem had nagelaten. In de tekst wordt ons gezegd: 'Elia nam zijn mantel, en wond hem samen en sloeg het water' (2 Kon. 2:8). En nu deed zijn discipel precies hetzelfde. Is de les niet duidelijk voor ons? Wanneer een dienaar van Christus wonderen wil verrichten, moet zijn bediening heel nauwkeurig zijn naar het voorbeeld van de bediening van zijn Meester.

Ten vijfde: de betekenis van het wonder

Met het oog op alles wat we gezien hebben moet dit nu duidelijk zijn. Zoals we hebben geprobeerd aan te tonen **moet Elisa worden beschouwd in heel dit schriftgedeelte als een vertegenwoordigende dienaar, als een beeld van de dienstknechten van Christus: in hun roeping, in hun beproevingen, in het pad dat ze moeten betreden, in hun geestelijke gaven.** En de wonderen die hij verrichtte moeten niet worden opgevat als uitzonderingen op de regel. Want wat is de betekenis van de boodschap van dit eerste wonder, het slaan en het verdelen van de wateren van de Jordaan? Dat is heel duidelijk de overwinning over de daad, overwinning in de bediening. **De dienstknecht van Christus wordt uitgezonden om degenen die dood zijn in zonden en misdaden aan te spreken. Wat een onderneming!** Hoe zal hij kunnen zegevieren over de slaven en onderdanen van satan? Zoals Elisa zegevierde over de Jordaan! Hij moet goddelijk worden toegerust: hij moet een dubbel deel van de Geest verkrijgen. Door te doen zoals Elia deed: door te gebruiken wat hem van boven gegeven was. Toen hij de wateren sloeg in de oefening van het geloof, zei hij: 'Waar is de Heere, de God van Elia?' of: 'Bewijs me dat Gij ook met mij zijt'.

Het wonder waar ze getuige van waren geweest had hen overtuigd, en ze aanvaardden hem als de opvolger of vertegenwoordiger van Elia. De gescheiden wateren van de Jordaan toonden de aanwezigheid van de Heilige Geest aan. Zo maakt de wedergeboorte van zielen openbaar dat Gods dienstknecht is aangedaan met kracht van omhoog, en degenen die geestelijk waarnemingsvermogen hebben zullen hem als zodanig aanvaarden en eren, want trouwe predikanten moeten 'zeer veel geacht worden in liefde, om huns werks wil' (1 Thess. 5:13). Terwijl de Rooms en naar het éne uiterste doorgeslagen zijn door hun verhoging van de priesters, zodat er een hinderpaal is gevormd door de enkele christen ervan te weerhouden om zich direct tot God te wenden, is de democratische geest van onze dagen zóver naar de andere kant doorgeslagen dat alle onderscheid is weggenomen. 'Degenen die een dubbel deel van de Geest hebben ontvangen moeten dubbele eer waardig geacht worden, indien ze wél regeren' (1 Tim. 5:17).

Ten zesde: de waarde van het wonder

'En hij sloeg het water, en het werd herwaarts en derwaarts verdeeld, en Elisa ging erdoor' (2 Kon. 2:14). Daar was het bewijs dat, hoewel Elia niet aanwezig was, de God van Elia er wél was! Daar was het bewijs dat hij een dubbel deel van de geest van zijn meester ontvangen had. Daar was het bewijs dat door dezelfde middelen te gebruiken die zijn meester had aangewend, het God behaagde zijn geloof te eren en hetzelfde gevolg te schenken. Drie maal in de Schrift lezen we over een wonderlijke doortocht door de Jordaan. Zie Jozua 3:17 voor het eerste voorbeeld. En dit beeldt af, naar ik geloof, de overwinning van Christus over het graf, de verlossing van de kerk uit de geestelijke dood, en de wederopstanding van onze lichamen in de komende dag.

Ten zevende: de erkenning van het wonder

'Als nu de kinderen der profeten, die tegenover te Jericho waren, hem zagen, zo zeiden zij: de geest van Elia rust op Elisa; en zij kwamen hem tegemoet en bogen zich voor hem neder ter aarde' (2 Kon. 2:15).

HOOFDSTUK 5 HET TWEDE WONDER: HET ZILTE WATER GEZOND GEMAAKT

'En zij zeiden tot hem: Zie nu, er zijn bij uw knechten vijftig dappere mannen; laat hen toch heengaan en uw heer zoeken, of niet misschien de Geest des Heeren hem opgenomen en op een der bergen of in een der

dalen hem geworpen heeft' (2 Kon. 2:16). In verband met dit verzoek moeten twee dingen in gedachten gehouden worden, opdat we niet al te streng zijn in onze kritiek op degenen die het deden. In de eerste plaats hadden deze jonge profeten geweten dat Elia op die dag zou worden weggenomen, zoals duidelijk is uit hun woorden tot hem bij een eerdere gelegenheid: 'Weet gij, dat de Heere heden uw heer van uw hoofd wegnemen zal?' (2 Kon. 2:5). We weten niet hoe zij dit vernomen hadden; en we weten ook niet hoe volledig hun kennis daarvan was. Maar het schijnt duidelijk te zijn dat ze niets meer wisten dan dat dit de dag was waarop de aardse loopbaan van de beroemde Tisbiet zou eindigen. In de tweede plaats wordt ons gezegd: 'En vijftig mannen van de zonen der profeten gingen heen en stonden tegenover van verre; en die beiden - Elia en Elisa - stonden aan de Jordaen' (vers 7). Opnieuw zijn we er niet zeker van wat ze precies zagen, of hoeveel ze zagen. Misschien zijn sommigen gereed om uit te roepen: als ze vastbesloten op de uitkijk stonden moeten ze de opmerkelijke overbrenging van Elia gezien hebben, want de 'vurige wagen en de vurige paarden' midden in de lucht zijn toch zeker voor hen zichtbaar geweest. Dat hoeft niet zo te zijn. Mogelijk was dat 'vuur' geheel verschillend van het vuur waar wij mee bekend zijn. We moeten bovendien in gedachten houden dat bij een latere gelegenheid 'de berg vol vurige paarden en wagens was rondom Elisa', maar toch zag zijn persoonlijke dienstknecht die niet totdat de profeet bad: 'Heere, open toch zijn ogen, dat hij zie!' (2 Kon. 6:17). We zijn daarom geneigd te geloven dat terwijl deze jonge profeten wachtten, Elia plotseling en op een geheimzinnige manier uit hun gezicht verdween, zonder dat ze werkelijk zijn wonderlijke opneming ten hemel zagen. Bijgevolg meenden ze dat iets dat zonder weerga en bovennatuurlijk was plaats gevonden had, en zij schreven dit toe aan een goddelijk ingrijpen, zoals valt op te maken uit hun noemen van 'de Geest des Heeren'.

Hoewel ze zich moeten hebben gerealiseerd dat er iets zeer bijzonders was gebeurd, gevoelden ze zich niet op hun gemak, omdat ze vreesden dat iets onaangenaams hun leraar was overkomen. Ze waren diep bezorgd, en verering en liefde voor Elia brachten hen tot hun verzoek. Laat ons proberen ons in hun plaats te stellen, en ons dan afvragen: zouden wij verstandiger gehandeld hebben?

In ieder geval was hun verzoek wel dwazer dan dat van Petrus op de Berg der Verheerlijking, toen hij tot Christus zei: 'Zo Gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken; voor U één, en voor Mozes één, en één voor Elia' (Matth. 17:4).

Bovendien moeten we er op letten dat ze niet onbezonnen de zaken in eigen hand namen, maar hun verzoek vol achtung voorlegden aan Elisa. Voor we hen al te hard bekritisieren moeten we er wel zeker van zijn dat onze harten net zo warm Gods knechten toegenege zijn als de hunne, en dat we net zo bezorgd zijn over hun wegneming als zij dat waren.

Elisa weigerde hun verzoek met weinig woorden: 'Zendt niet'. Maar waarom legde hij hun de nuttelosheid van zulk zoeken niet uit, door hen mede te delen wat er met Elia gebeurd was? Waarschijnlijk omdat hij de gevolgtrekking maakte dat, als het de bedoeling van de Heere geweest was dat ze zouden weten van de wonderlijke verdwijning van Gods knecht uit die plaats, dat dan de Heere hun ogen zou hebben geopend om te zien wat hem zélf vergund was te zien. Zo hebben ook niet alle twaalf discipelen de verheerlijking van Christus aanschouwd. Licht er bovendien niet een aanwijzing in de mededeling dat ze 'van verre tegenover stonden', waardoor hun dat voorrecht aan hen werd onthouden? Zo was het niet met Elisa, die zijn meester geheel volgde. Het zijn slechts degenen die het dichtst bij komen, die de hoogste genadevoorrechten genieten. Tenslotte kunnen we uit Elisa's terughoudendheid leren dat er ervaringen zijn die té heilig zijn om ze voor anderen te beschrijven. **O, was er maar meer van die heilige terughoudendheid en bescheidenheid in deze dagen van nieuwsgierigheid en een grof indringen in het geestelijk privé leven van anderen.** 'Maar zij hielden bij hem aan tot schamens toe; en hij zeide: Zendt. En zij zonden vijftig mannen, die drie dagen zochten, doch hem niet vonden' (2 Kon. 2:17). Laten we ook niet vergeten dat tot dat tijdstip uit de hele mensheid slechts één persoon ten hemel gegaan was, zonder door de poorten van de dood te gaan; en het valt zeer te betwijfelen dat de tijdgenoten van Henoeh, of degenen die later leefden, geweten hebben van zijn overgang, want de woorden 'en hij werd niet gevonden' geven te kennen dat ook naar hem werd gezocht. Dat Elisa 'beschaamd was' betekent dat hij gevoelde dat, wanneer hij bleef weigeren, zij waarschijnlijk zouden denken dat hij beïnvloed werd door een ongepaste begeerte om de ereplaats van Elia in te nemen. 'Toen kwamen zij weder tot hem, (daar hij te Jericho gebleven was); en hij zeide tot hen: Heb ik tot ulieden niet gezegd: gaat niet?' Nu moesten zij beschaamd zijn. 'Dit zal hen nu des te meer gewillig maken om andermaal te berusten in zijn oordeel' (Matthew Henry).

Ten eerste: de aard van het wonder

Dit brengt ons tot Elisa's tweede wonder. Laten we beginnen de aard ervan te beschouwen. Het was Elisa's tweede wonder, en de schriftuurlijke betekenis van dat getal werpt licht op dat punt. Het getal één drukt eenheid en soevereiniteit uit. Eén staat geheel alleen; maar wanneer het gaat om twee, is daar iets anders bijgekomen. Zo handelde Elisa bij het eerste wonder alleen. Maar hier, bij dit wonder, is Elisa niet alleen. In verbinding daarmee zien we een tweede menselijk bestanddeel: de 'mannen van Jericho'. Van hen werd gevraagd 'een nieuwe schaal met zout erin' te verschaffen voordat het wonder werd verricht. Mogelijk zal dit feit voor de nadenkende lezer een ernstige moeilijkheid betekenen. Zij die de vóórgaande hoofdstukken nauwkeurig gelezen hebben zullen zich herinneren hoe we meer dan eens erop gewezen hebben dat Elisa gezien moet worden als een vertegenwoordigend persoon, als een type van de dienstknechten van Christus. Enkelen zouden kunnen menen dat het type hier niet klopt, want men zal zeggen: u gelooft toch zeker niet dat de bedienaars van het Evangelie iets uit de handen van zondaars verlangen waardoor ze gezaligd kunnen worden! Ons antwoord daarop zal gegeven worden onder het kopje 'de betekenis van het wonder'.

Ten tweede: de plaats van het wonder

Laten we letten op de plaats waar dit gebeurde: het was te Jericho. Ook dit is zeer verhelderend. Jericho was de eerste stad van de Kanaänieten die de kinderen Israëls trotseerde, want Jericho sloot de poorten toe en was gesloten voor hen (Joz. 6:1). Daarop werd verklaard dat de stad 'verbannen' was, en het bevel werd gegeven dat Israël zich niets zou toeëigenen uit die stad: 'Alleenlijk dat gijlieden u wacht van het verbannene, opdat gij u misschien niet verbant, mits nemende van het verbannene' (Joz. 6:18). Door Gods kracht werd Jericho verwoest, waarop Zijn volk 'de stad verbrandde met vuur en alles wat daarin was' (vers 24). Daarna werd de vreselijke vervloeking uitgesproken: 'Vervloekt zij die man voor het aangezicht des Heeren, die zich opmaken en deze stad Jericho bouwen zal' (vers 26). Maar beide goddelijke verboden werden in de wind geslagen. De eerste maal was dat door Achan, 'die onder de roof een schoon Babylonisch overkleed zag en tweehonderd sikkelen zilvers en een gouden tong' (Joz. 7:21), die hij begeerde te hebben en stal, waarom hij en zijn gezin gestenigd werden en hun lichamen met vuur verbrand. Het tweede verbod werd eeuwen later overtreden, tijdens de regering van de afvallige Achab: 'In zijn dagen bouwde Hiël, de Betheliet, Jericho' (1 Kon. 16:34). Zo was Jericho de stad van de vloek. Het was de eerste plaats in Kanaän waar het trotseren van de Heere en van Zijn volk aan de dag werd gelegd. Hier was het dat Israël, in de persoon van Achan, zijn eerste zonde bedreef in het land van de belofte. Een vreselijke vervloeking werd uitgesproken tegen de man die de onbeschaamdheid zou hebben de stad weer op te bouwen. Dat er een onmiskenbare overeenkomst is tussen deze dingen, en wat in de Hof van Eden gebeurde behoeft nauwelijks uitgelegd te worden. Maar we moeten niet vooruitgrijpen. Nu heeft het feit onze aandacht dat Jericho kortgeleden herbouwd was, ondanks de goddelijke bedreiging. Waarschijnlijk heeft de aantrekkelijkheid van de plaats Hiël ertoe verzocht aan de verleiding toe te geven (zoals de begeerlijkheid van de vrucht in Eva's ogen haar ertoe bracht te eten, Gen. 3:6). Want het wordt ons medegedeeld: 'En de mannen der stad zeiden tot Elisa: zie toch, de woning dezer stad is goed' (2 Kon. 2:19).

Ten derde: het voorwerp van het wonder

'En de mannen der stad zeiden tot Elisa: Zie toch, de woning dezer stad is goed, gelijk als mijn heer ziet; maar het water is kwaad en het land onvruchtbaar' (vers 19). Hierin had God Zijn ongenoegen betoond over die vervloekte herbouw van Jericho, door het water ongezond te maken, en de grond onvruchtbaar, of, zoals de betekenis ook kan zijn, die aanleiding geeft tot misdrachten. De Joodse uitleggers verstonden dit zó, dat deze wateren bij het vee misdrachten veroorzaakten, dat de bomen hun vruchten afwierpen voor ze rijp waren, en dat zelfs de vrouwen niet in staat waren kinderen te baren. Het Hebreeuwse woord dat wordt vertaald met 'kwaad' is een heel sterke aanduiding. Het woord 'ra' wordt in de meeste gevallen vertaald met 'boos' (zoals in Gen. 6:5) en met 'kwaad' in Spreuken 8:13. En niet minder dan 31 maal wordt het vertaald met 'verdorven', 'positief kwaad'. De eerste maal dat dit woord in de Bijbel voorkomt is in Genesis 2:9, over 'de boom der kennis des goeds en des kwaads'. Maar het woord 'ra' betekent niet alleen 'kwaad', maar ook datgene wat gevaarlijk of schadelijk is voor anderen, vertaald als het 'boze' zwaard in Psalm 144:10.

Dus had Jericho een aangename ligging, maar er was geen goed water voor de inwoners of hun kudde en vee. Dit was een ernstige zaak, iets van levensbelang, want de Israëlieten waren in wezen een herdersvolk. (Let er op hoe dikwijls we in hun vroege geschiedenis de waterputten' vermeld vinden: Genesis 16:14; 21:25; 26:15 en 22; 29:2; Numeri 21:16-18 etc.). Ten spijt van al haar ideale hoedanigheden miste Jericho dat ene, wezenlijke ding.

Hoe doet dit ons denken aan een ander en later voorval in de loopbaan van Elisa: 'Naäman nu, de krijgsoverste van de koning van Syrië, was een groot man voor het aangezicht van zijn heer en van hoog aanzien; want door hem had de Heere de Syriërs verlossing gegeven; zo was deze man een strijdbaar held, doch: melaats' (2 Kon. 5:1). Ondanks zijn verheven positie, zijn rijkdom, zijn heldendaden, miste hij het éne wat hij nodig had: gezondheid. Hij was melaats, en dat maakte alle andere dingen teniet. En **zo is het met ieder mens in zijn zondige staat. Hoezeer ook bevoorrecht door schepping en Voorzienigheid, de bronnen van zijn leven zijn verontreinigd.**

Ten vierde: de middelen die gebruikt werden om het wonder te verrichten

'En hij zeide: Brengt mij een nieuwe schaal en legt er zout in. En zij brachten ze tot hem. Toen ging hij uit tot de waterwel en wierp het zout daarin en zeide: Zo zegt de Heere: Ik heb dit water gezond gemaakt' (2 Kon. 2:20-21). De gepastheid van dit bijzondere middel om de gevolgen van de vloek af te keren is onmiddellijk duidelijk. **Zout is de grote reiniger en bewaarder. Door middel van de zoute dampen die de zonnestralen te voorschijn doen komen uit de oceaan zodat de atmosfeer van deze aarde gezond gehouden wordt voor de inwoners daarvan.** Daarom zijn de zeebreezen zo opwekkend voor de zwakken en herstellenden. Zout voorkomt verrotting. Vandaar dat, wanneer de ruggen van gevangenen geseld waren, er zout in de wonden gewreven werd. Hoewel dat uiterst pijnlijk was voorkwam het bloedvergiftiging. Zout is de beste specerij; hoe flauw en smakeloos zijn veel voedingsmiddelen zonder een beetje zout erdoor. **Zout is het zinnebeeld van de goddelijke heiligheid en genade, en daarom lezen we over een 'zoutverbond'** (Num. 18:19; 2 Kron. 13:5). Vandaar de vermaning: 'Uw woord zij allen tijd in aangenaamheid, met zout besprengd' (Kol. 4:6), de smaak van de ware vroomheid. De dienaren van Christus worden daarom aangeduid als 'het zout der aarde' (Matth. 5:13).

Ten vijfde: waardoor het wonder geschiedde

Het was duidelijk dat het zout zelf de ongezonde wateren niet kon genezen, net zo min als de roeden en twijgen van de bomen met hun witte strepen die Jakob voor de kudde legde het kleinvee ertoe kon brengen 'gesprenkelde, gespikkelde en geplekte' jongen voort te brengen (Gen. 30:37-39). Hoewel aan de mannen van Jericho gevraagd werd het zout te leveren, en hoewel de profeet dat nu in de bronnen wierp, maakte hij het toch duidelijk dat dit niets zou baten tenzij de zegen van de Heere ermee gepaard ging. Zijn kracht moest werkzaam zijn als er iets goed zou worden gedaan. Daarom zien we dat, toen Elisa het zout in de bron wierp hij verklaarde: 'Zo zegt de Heere: Ik heb dit water gezondgemaakt, er zal geen dood noch onvruchtbaarheid meer van worden' (2 Kon. 2:21). Daardoor wees de profeet elke kracht die in hem woonde af. En toch werd hij als een werktuig door God gebruikt, want het volgende vers meldt: 'Alzo werd dat water gezond, tot op dezen dag, naar het woord van Elisa, dat hij gesproken had'. Hoe gelijkvormig is dat aan de ervaring van Paulus, toen deze het uitdrukte: 'Ik heb geplant, Apollos heeft natgemaakt, maar God heeft de wasdom gegeven' (1 Kor. 3:6).

Ten zesde: de bedoeling, of de kenmerkende betekenis van het wonder

De eerste sleutel tot de bedoeling is te vinden in de volgorde ervan. Onder dat punt gaven we te kennen dat mogelijk sommige lezers er een moeilijkheid in zouden vinden dat van de mannen van Jericho verlangd werd dat ze het zout moesten leveren, en geneigd zijn tegen te werpen dat toch zeker een evangeliedienaar - want zó moeten we Elisa hier beschouwen - niets uit de hand van zondaren verlangt waardoor ze behouden zouden kunnen worden. Maar zo'n moeilijkheid is zelfgemaakt, door het aanhouden van vage en algemene opvattingen, in plaats van scherp te onderscheiden tussen dingen die van elkaar verschillen. Wanneer we spreken over 'behoudenis' hebben we het over iets dat vele kanten heeft. Terwijl we aan de éne kant zeer nauwkeurig moeten waken tegen de dwaling dat een mens iets bijdraagt tot zijn wedergeboorte, moeten we aan de andere kant waken tegen het doorslaan naar het andere uiterste, door te ontkennen dat van de mens wordt gevraagd samen te vallen met God met betrekking tot zijn

verzoening, bewaring, etc. Het beeld dat hier voor ons gesteld wordt is goddelijk volmaakt; maar toch hebben we het nodig het van dichtbij nauwkeurig te bezien om de onderdelen ervan in hun werkelijke verhoudingen te zien.

Het eerste wonder, het slaan van de Jordaan, verwijst naar de macht van een evangelist als een dienaar van God over de geestelijke dood, in betrekking tot de zaligheid. Maar dit tweede wonder beeldt een latere, tweede ervaring af in de levensgeschiedenis van de waarlijk bekeerden. Dit wonder te Jericho spreekt van het ongedaan maken van de gevolgen van de vloek, door de overwinning op de aangeboren verdorvenheid. En hier handelt de evangeliëdienaar niet alléén, want in deze zaak is er een samenvallen van zowel het goddelijke als het menselijke element. Zo ligt de tweede sleutel tot de bedoeling van dit wonder in de plaats waar het geschiedde. Het is waar dat het samengaan van het goddelijke en het menselijke element in de bekering niet zó precies kan worden omschreven, alsof dit in een of andere theologische formule kan worden uitgedrukt; niettemin kan de werkelijkheid van deze twee elementen worden aangetoond, beide uit de Schrift en uit de ervaring. We houden niet van de uitdrukking: 'het samenwerken van de mens met God', want dat smaakt teveel naar iets waarvan beide partijen een deel van de eer krijgen; maar 'het samenvallen met God' lijkt zowel toelaatbaar als noodzakelijk te zijn.

De derde sleutel ligt in het feit dat deze mannen van Jericho worden voorgesteld als mensen die het initiatief nemen, door tot Elisa te komen, hem bekend te maken met hun nood, en door hem te verzoeken om zijn hulp! Kennelijk zagen ze aan zijn gewaad dat Elisa een profeet was. En aangezien hij ongetwijfeld Elia's mantel nog droeg, hoopten ze dat hij zijn macht voor hen zou gebruiken. Een dienstknecht van God moet - symbolisch - kenbaar zijn aan zijn 'gewaad', of geestelijke gaven, en daardoor gemakkelijk toegankelijk en te benaderen zijn, iemand tot wie de leden van een gemeenschap zich gaarne keren in hun moeiten. Elisa stootte hen niet af door te zeggen dat dit buiten zijn werkterrein lag, en dat zijn zorg alleen uitging naar de jonge profeten. In plaats daarvan gaf hij onmiddellijk zijn gewilligheid om te helpen te kennen. En toch werd er iets van hen verlangd (zie 2 Kon. 4:41 en 5:10 voor andere voorbeelden van hetzelfde beginsel). Ze moesten zorgen voor een 'nieuwe schaal' met zout erin. Dat was om te beproeven of ze gewillig waren om de aanwijzingen van de profeet op te volgen. Ze gehoorzaamden direct. Hoe anders is het met velen die niet letten op de aanwijzingen van Gods knechten! Dit wonder geeft ons niet een geschiedenis van Gods knecht die gaat tot degenen die volledig onverschillig zijn, dood in zonden en misdaden, maar veel eerder de geschiedenis van ontwaakte zielen die hulp zoeken, en de prediker bekend maken met hun nood. In het eerste wonder is God met soevereine kracht werkzaam, waardoor Hij Zijn dienaar in staat stelt in zijn bediening over de dood te triomferen. Maar hier hebben we Zijn dienstknecht die de menselijke verantwoordelijkheid aanspreekt. Door ontwaakte en vragende zondaars te gebieden 'een nieuwe schaal te brengen en er zout in te leggen' zegt hij tot hen: 'Werpt van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een nieuw hart en een nieuwen geest' (Ez. 18:31 en vergelijk Jak. 4:8). **Deze mannen van Jericho zouden de nieuwe schaal en het zout niet hebben kunnen aanbrengen als God dat niet eerst in hun handen had geplaatst, en de zondaar kan geen ontvankelijk en gehoorzaam hart toebrengen aan de prediker, tenzij God hem van tevoren levendgemaakt heeft.** Dat dit wonder wordt toegeschreven aan de 'woorden van Elisa' als aan een instrument (de Hebreeuwse term 'dabar' wordt vertaald met 'woord' in 1 Koningen 17:2 en 8) geeft aan dat ontwaakte zondaren worden verlost van de gevolgen van de vloek wanneer ze de opdrachten van Gods getrouwe knechten gehoorzaam zijn.

Ten zevende: het blijvende gevolg van het wonder

'Zo zegt de Heere, Ik heb dit water gezond gemaakt, er zal geen dood noch onvruchtbaarheid meer van worden. Alzo werd dat water gezond, tot op deze dag, naar het woord van Elisa, dat hij gesproken had' (2 Kon. 2:2122). Er werd geen oppervlakkige en tijdelijke verandering bewerkt, maar een krachtige en een blijvende. 'Ik weet, dat al wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn; er is niet toe te doen, noch is er af te doen' (Pred. 3:14). Hier zien we opnieuw de gepastheid van het zout, het zinnebeeld van de onverderfelijkheid, dat in het verbond wordt gebruikt om daar de bestendigheid van uit te drukken. Het leggen van het zout in 'een nieuwe schaal' en daarna het werpen ervan 'in de waterwel' geven beelden van het nieuwe, oprechte hart, waaruit 'de uitgangen des levens zijn', Spreuken 4:23.

De natuur van de gevallen mens, zelfs van de meest aantrekkelijken onder hen, is gelijk aan ongezond water en onvruchtbare aarde. Ze moet door God vernieuwd worden voordat enige goede vrucht kan

worden voortgebracht. Maak de boom goed, en zijn vrucht zal goed zijn. Het wonder wordt niet toegeschreven aan het instrument van het geloof of van het gebed van Elisa (hoewel die beide er waren), maar aan zijn wóórd. Door Zijn antwoord erkende God Zijn profet, en ondersteunde Hij zijn getuigenis in Israël.

HOOFDSTUK 6 HET DERDE WONDER: TWEE WREKENDE BEREN

‘En hij ging vandaar op naar Bethel. Als hij nu de weg opging, zo kwamen kleine jongens uit de stad; die bespotten hem en zeiden tot hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op! En hij keerde zich achterom, en hij zag hen en hij vloekte hen in de Naam des Heeren. Toen kwamen twee beren uit het woud en verscheurden van dezelve twee en veertig kinderen’ (2 Kon. 2:23-24).

Ten eerste: omstandigheden van het wonder

Wanneer we proberen een uitlegging te geven van dit wonder moeten we letten op de omstandigheden ervan. Het zal opvallen dat dit gedeelte begint met het woord: 'en'. Aangezien er niets in de Schrift zonder betekenis is, moet dit terdege worden overwogen. Het wijst er kennelijk op dat we moeten letten op de verbinding met wat we hier lezen en met wat hier direct aan voorafgaat. Het verband verhaalt de wonderen die God door Elisa deed bij de Jordaan en te Jericho. Op die manier is de waarheid waarop het verband wijst duidelijk: wanneer de dienaar door zijn Meester is gebruikt moet hij verwachten de tegenstand van de vijand te ontmoeten. Hier wordt een belangrijke maar niet zo'n aangename waarheid belicht, een waarheid die de dienaar van Christus goed ter harte moet nemen, indien hij tenminste enigermate voorbereid wil zijn op bittere teleurstellingen. Na een tijd van zegen en bijval moet hij ernstige beproevingen verwachten. Nadat hij heeft gemerkt hoe Gods kracht zijn pogingen heeft vergezeld, mag hij erop rekenen iets te ondervinden van de woede en de macht van satan. Want niets maakt de duivel zó boos als te zien dat zijn slachtoffers uit de geestelijke dood verlost en vrijgemaakt worden. Zowel aan de Jordaan als te Jericho was Elisa geholpen, maar hier te Bethel hoort hij het sissen van de slang en het brullen van de leeuw tegen hem.

Ja, de evangeliedienaar is zich dit beginsel welbewust, en zelfs herinnert hij zijn hoorders er dikwijls aan. Hij weet dat dit het geval was met zijn Meester; want nadat de Geest van God op Hem was nedergedaald en de Vader Zijn welbehagen in Hem betuigd had, werd Hij onmiddellijk daarop in de woestijn geleid om door de duivel verzocht te worden. Maar hoe snel wordt dit vergeten wanneer hij zélf geroepen wordt deze geheel anders gerichte belevenis mee te maken.

Het is één ding deze waarheid beschouwelijk te kennen, maar het is heel wat anders daar persoonlijk mee bekend te zijn. Aan de dienaar van Christus wordt het te kennen gegeven dat de goedkeuring van de hemel over zijn arbeid de vijandschap van de grote tegenstander zal doen oprijzen, maar toch, hoe dikwijls overvalt het hem geheel onverwachts wanneer de storm van de tegenstand over hem losbarst!

‘Houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking’ (1 Petr. 4:12). Van verschillende aard zijn inderdaad de hoogten en diepten die worden ontmoet door hen die in de christelijke wijngaard arbeiden.

Wat een levendige tegenstelling wordt hier aan onze blikken voorgesteld! Te Jericho wordt Elisa met respect ontvangen, de jonge profeten bewijzen hem eerbied, en de mannen van de stad roepen zijn hulp in. Hier, te Bethel, wordt hij op een verachtelijke manier vernederd door de kinderen. Te Jericho, de stad van de vloek, is hij het werktuig om te zegenen. En te Bethel, wat 'Huis Gods' betekent en waar daarom zegen verwacht mocht worden, spreekt hij plechtig een vervloeking uit over degenen die hem bespotten.

Ten tweede: de aanleiding tot het wonder

Dit wonder gebeurde naar aanleiding van het beledigen van Gods knecht. Toen Elisa Bethel naderde 'kwamen kleine jongens uit de stad die hem bespotten'. Wanneer deze gebeurtenis gelezen wordt is het waarschijnlijk dat sommigen geneigd zullen zijn te zeggen dat de kinderen toen al net eender waren als ze nu zijn: wild, onbeleefd, onstuimig, volledig tekort schietend in achting voor de ouderen.

Uit die vergelijking zal de conclusie worden getrokken: daarom moeten we niet verbaasd zijn noch al te zeer geschokt over de misdadigheid vandaag de dag van een deel van onze jeugd. Maar zo'n conclusie is volledig ongerechtvaardigd.

Het is waar dat er 'niets nieuws onder de zon is', en dat de gevallen menselijke natuur in alle eeuwen dezelfde is geweest. Maar het is niet waar dat de stroom van het kwaad altijd op dezelfde manier gevloeid heeft, en dat elke generatie min of meer hetzelfde ontstellende gedrag heeft vertoond dan nu de jongeren in alle delen van de wereld kenmerkt. Neen, verre van dat.

Toen de Geest in de kerken nog niet was bedroefd, hield de weerhoudende hand van God de lagere hartstochten van de mensheid in bedwang. Die wederhouding vond grotendeels plaats door het ouderlijk gezag - zedelijke opvoeding in huis, nuttig onderwijs en tucht op school, en bestraffing van jonge overtreders door de staat in een mate die overeenkwam met hun daden. Maar wanneer de Geest van God wordt bedroefd of uitgeblust door de kerken wordt de weerhoudende hand van de Heere weggenomen, en er volgt een verschrikkelijke zedelijke nasleep in alle geledingen van de maatschappij. Wanneer vanaf de preekstoel de goddelijke wet wordt afgeschaft volgt er onvermijdelijk een ineenstorting van wet en orde op het maatschappelijke terrein, en dat is het wat we nu aanschouwen in heel de zogenaamde beschaafde wereld. Dat was in belangrijke mate het geval 25 jaar geleden; en hoe verder een voorwerp van de helling afrot, hoe groter de snelheid ervan wordt, zodat de zedelijke achteruitgang van ons geslacht daar gelijke tred mee heeft gehouden. Wanneer de meerderheid van de ouders goddeloos en wetteloos is, behoeft men er zich niet over te verwonderen dat we nu zulk afkeurenswaardig gedrag zien in hun nageslacht. De oudere lezers kunnen zich de tijd herinneren dat wanneer jongeren schuldig waren aan diefstal, moedwillige vernieling van eigendommen en wreedheid tegenover dieren, ze streng werden berispt en gestraft voor hun wandaden. Maar enkele jaren later begon men zulk gedrag door de vingers te zien, en de term 'jongens zijn jongens' werd benut als een uitdrukking om menigten van zonde goed te praten.

Vele ouders waren niet geschokt door het gedrag van hun kinderen, maar ze hadden er plezier in, en ze beschouwden hun dwalende nakomelingen als slim, vroegrijp, en leuk! Deskundigen op het gebied van de opvoeding en psychologen stonden er op dat kinderen niet moesten worden bedwongen en in toom gehouden, maar 'geleid'.

Deze beroepsdeskundigen babbelden over het kwaad dat werd toegebracht aan het karakter van het kind door 'remmingen', en lijfstraffen werden uit de scholen geweerd. Tegenwoordig wordt de ouder die handelt in overeenstemming met Spreuken 13:24; 19:18; 22:15 en 23:14 niet alleen door zijn burenen een bruto genoemd, maar het is waarschijnlijk dat hij voor de rechtbank moet verschijnen wegens mishandeling. En in plaats van hem te steunen zal de rechter hem waarschijnlijk een straf opleggen. De tegenwoordige toegeeflijke behandeling van kinderen is niet normaal, maar abnormaal.

Wat in ons schriftgedeelte wordt verhaald gebeurde in de dagen van Israëls ontaarding. **Jeugdmisdaad is één van de duidelijke kenmerken van een tijd van afval.** Zo was het toen, en zo is het nu.

Ten derde: waar het wonder gebeurde

Net als bij de vorige wonderen werpt de plaats waar dit wonder gebeurde veel licht op de aanleiding ertoe. Oorspronkelijk werd Bethel 'het huis van God' genoemd (Gen. 28:16-19), maar nu was het een woning van de duivel geworden, één van de voornaamste zetels van Israëls afgoderij.

Hier had Jerobeam één van de kalveren opgericht. Omdat hij bevreesd was dat hij zijn greep niet zou kunnen behouden op degenen die van Rehabeam afgefallen waren, vooral wanneer ze naar Jeruzalem zouden gaan en daar offers zouden brengen in de tempel, 'maakte hij twee gouden kalveren, en hij zeide tot hen: het is ulieden teveel om op te gaan naar Jeruzalem; zie uw goden, o Israël, die u uit Egypteland opgebracht hebben. En hij zette het éne te Bethel en het andere stelde hij te Dan. Hij maakte ook een huis der hoogten, en maakte priesters van de geringsten des volks, die niet waren uit de zonen van Levi. En Jeróbeam maakte een feest in de achtste maand, gelijk het feest dat in Juda was, en offerde op het altaar; van gelijken deed hij te Bethel, offerende aan de kalveren, die hij gemaakt had; hij stelde ook te Bethel priesters der hoogten, die hij gemaakt had' (1 Kon. 12:28-29, 31-33). Zo zal gezien worden dat Bethel niet een plaats was die zich kon koesteren in Gods gunst, maar het was een plaats waarop Gods afkeuring rustte. De bewoners van Bethel waren geen gewone mensen, maar ze waren schuldig aan hoogverraad tegen de Heere, die Hem in Zijn aangezicht trotseerden, schuldig aan de aller afschuwelijkste gruwelen. Dit vormde de donkere achtergrond van het tafereel dat hier voor ons ligt. Dit verklaart de gestrengheid van

het oordeel dat over de jongste inwoners kwam; en dit verklaart ook waarom deze kinderen zich zó gedroegen. Wat hier gebeurde was veel meer dan een dwaze streek van onschuldige kinderen. Het was de openbaring van een diep ingevreten haat tegen de ware God en Zijn getrouwe dienstknecht. Dat Israël Baäl diende was veel erger dan de afgoderij van de Kanaänieten, want op Israël rustte de bijzondere en verschrikkelijke schuld van afval. **En afvalligen zijn altijd de felste vervolgers van hen die de waarheid aankleven, want de getrouwheid van laatstgenoemden is een getuigenis tegen hen, en een veroordeling van degenen die die waarheid verloochend hebben.**

Ten vierde: het verschrikkelijke van het wonder

Het vreselijke oordeel dat die kinderen overkwam moeten we beschouwen in het licht van de ernst van hun misdaad. Ons ontaarde geslacht is getuige geweest van zoveel goedpraten van de grootste gruweldaden dat het het moeilijk vindt in te zien dat deze straf precies overeenkwam met de misdaad. Vanaf de kansels is Gods aard zo verkeerd voorgesteld, zijn Zijn eisen zó weinig gepreekt, is de plaats die Zijn knechten innemen zo onvolledig begrepen, dat er een terugkeer moet zijn naar de ernstige prediking van de Heilige Schrift om deze gebeurtenis in zijn ware licht te zien. God heeft gezegd: *Tast Mijn gezalfden niet aan, en doet Mijn profeten geen kwaad (Ps. 105:15)*. Ze zijn Zijn gezanten, Zijn aangestelde vertegenwoordigers, Zijn door Hem benoemde ambassadeurs, en een belediging die hen wordt aangedaan wordt door God opgevat als een belediging van Hem Zelf. Christus zei tegen Zijn dienaren: *'Die u ontvangt, die ontvangt Mij, en die Mij ontvangt, ontvangt Hem die Mij gezonden heeft'* (Matth. 10:40); en omgekeerd, wie hen veracht en verwerpt die door Christus gezonden zijn, veracht en verwerpt Hem. Wat wordt dit weinig bedacht vandaag! **De vloek van God rust nu op menige plaats waar Zijn dienaren werden bespot.**

En hij ging vandaar op naar Bethel. Als hij nu de weg opging, zo kwamen kleine jongens uit de stad; die bespotten hem en zeiden tot hem: *kaalkop, ga op, kaalkop, ga op!* Na het nutteloze zoeken naar Elia (2 Kon. 2:17) had een vermoeden van zijn bovennatuurlijke opneming zich meester gemaakt van de profeten te Jericho, en door hen was dat medegedeeld aan hun broeders te Bethel (zie vers 3 en 4).

Daar mogen we uit afleiden dat de opmerkelijke opneming van Elia overal was rondgebazuind, en door de bewoners van Bethel met ongeloof en spot ontvangen was. In hun ongeloof spotten ze ermee. Vandaag geloven de afvallige leiders van het christendom niet dat de Heere Jezus werkelijk uit de doden is opgestaan, en dat Hij ten hemel gevaren is met een werkelijk lichaam, en ze lachen om de hoop van de christen op de wederkomst van Zijn Heere, en om opgenomen te worden in de lucht, om Hem daar te ontmoeten (1 Thess. 4:16-17). Daarom hebben die kinderen naar alle waarschijnlijkheid gespot met het bericht van Elia's opneming in de hemel - spot die door hun ouders in hun mond gelegd was. **Thomas Scott zegt daarvan: 'Ze hadden gehoord dat Elia 'naar de hemel gegaan was', en op een beledigende wijze verzochten ze Elisa hem te volgen, dat ze hem óók mochten kwijtraken, en ze scholden hem uit vanwege de kaalheid van zijn hoofd.** Ze voegden dus drie misdaden samen: hem beledigen om een veronderstelde lichamelijke zwakheid, verachtelijke behandeling van een eerwaardig persoon en vijandschap tegen hem als een profeet van God. De zonde van deze kinderen was daarom zeer afschuwelijk. Maar de grootste schuld moest aan hun ouders worden toegerekend, en het lot van die kinderen was een ernstige bestraffing van hen, en een verschrikkelijke waarschuwing'.

Wat is het waar dat 'een vloek zonder oorzaak niet zal komen' (Spr. 26:2). En hij keerde zich achterom, en hij zag hen', wat aanduidt dat hij in alle kalmte handelde, en niet in een ogenblikkelijke opwelling 'en hij vloekte hen in de Naam des Heeren'. Niet uit persoonlijke wrok, maar om Zijn beledigde Meester te wreken. Wanneer Elisa gezondigd had door deze kinderen te vervloeken, dan zou de goddelijke voorzienigheid dit wonder hebben voorkomen. Dit was een duidelijke waarschuwing van God voor het verschrikkelijke oordeel dat over Israël zou komen vanwege hun zonden.

Ten vijfde: de zedelijke aard van het wonder

Dit schriftgedeelte is er één, waarvan ongelovigen zich snel meester hebben gemaakt, en veel van de antwoorden die ze gekregen hebben zijn werkelijk betreuenswaardig geweest. Maar het Woord heeft alle tegenstand van zijn vijanden en alle kinderachtige verdedigingen door zijn zwakke vrienden overleefd. Ook in deze ongelovige en dwaze eeuw is de Schrift niet in enig gevaar. Omdat het het Woord van God is bevat de Schrift niets waarvoor Zijn knechten zich zouden behoeven te schamen, niets dat weg-verklaard moet worden.

Het is niet onze taak om als rechter te gaan oordelen over de Heilige Schrift: ons deel is voor het Woord te beven (Jes. 66:2), **wetend, dat we op een dag door dat Woord geoordeeld zullen worden** (Joh. 12:48). Net zoals de Heere in staat was te zorgen voor de heilige ark zonder de hulp van één van Zijn schepselen (2 Sam. 6:6-7), zo heeft ook Zijn waarheid onze vleselijke hulp niet nodig. Het Woord moet zonder navragen ontvangen worden en met ons gehele hart worden geloofd. Het moet in zijn geheel worden gepreikt en verkondigd zonder aarzeling of reserve. Zekere zogenaamde christelijke apologeten (verdedigers) hebben op de smaad van ongelovigen geantwoord door een proces van wat genoemd wordt 'afzakken' van het schriftgedeelte. Ze beweerden dan dat het geen kleine kinderen, maar jonge mannen waren die door de profeet werden vervloekt en door de beren in stukken gescheurd. Maar zo'n verwijfde uitleg is even zinloos als nodeloos. We zijn het geheel eens met Thomas Scott wanneer hij schrijft:

‘Sommige geleerde mannen hebben geprobeerd te bewijzen dat deze overtreeders geen jonge kinderen waren, maar volwassen personen, en ongetwijfeld wordt het woord dat hier met 'kinderen' vertaald wordt dikwijls in die betekenis gebruikt. Echter schijnt de toevoeging van het woord 'kleine' duidelijk te bewijzen **dat het geen mannen waren, maar kleine jongens die waren opgevoed in afgoderij, en aan wie geleerd was de profeten van de Heere te verachten!**

Anderen veroordelen Elisa ronduit, en zeggen dat hij hun hoon nederig en in stilte had moeten verdragen, en dat hij zwaar zondigde door hen te vervloeken. Het is voldoende er op te wijzen dat zijn Meester anders oordeelde. In plaats van Zijn dienaar te bestraffen, zond Hij de beren om zijn vloek te vervullen, en tegen Zijn beslissing is geen hoger beroep mogelijk. Sommige bijbelleraren hebben zich vergist door te beweren dat deze ernstige straf nodig was, omdat de tijd van het Oude Testament werd beheerst door de wet, maar dat onder de nieuwtestamentische bedeling van de genade geen onmiddellijk oordeel gerechtvaardigd zou zijn geweest. Laten zulke leraren zich herinneren dat Ananias en Saffira dood neervielen direct nadat ze zondigden tegen de Heilige Geest (Hand. 5).

God geeft zelfs nu de indrukwekkendste en vérreikende bewijzen van Zijn toom tegen hen die Zijn wet bespotten, doordat Hij de aarde bezoekt met strengere oordelen dan Hij sinds de dagen van Noach gezonden heeft! Het Nieuwe Testament leert geheel gelijk aan het Oude Testament dat 'het recht bij God is, verdrukking te vergelden dengenen die u verdrukken' (2 Thess. 1:6). In de gebeurtenis die we nu bezien bezocht God rechtvaardig de zonden van de vaders aan de kinderen, zodat Hij door de dood van hun kinderen de ouders sloeg in hun teerste betrekkingen. Tegen het einde van het oudtestamentische tijdvak lezen we dat 'Israël de boden Gods bespotten en Zijn woorden verachtten; zij verleidden zichzelf tegen Zijn profeten; totdat de grimmigheid des Heeren tegen Zijn volk opging, dat er geen helen aan was' (2 Kron. 36:16). Hier te Bethel gaf God een waarschuwing, een voorproef van Zijn komende toom, tenzij ze hun wegen veranderden en Zijn knechten beter behandelden.

Ten zesde: de betekenis van het wonder

Op het eerste gezicht schijnt het zeker zo te zijn dat er geen overeenkomst zijn kan tussen het optreden van Elisa zoals we dat hebben gezien, en het optreden dat de dienaren van Christus behoort te kenmerken. En waarschijnlijk zullen velen de gevolgtrekking maken dat het zeer veel verbeeldingskracht vereist, of een duidelijk forceren van deze gebeurtenis om er iets aan te ontlenen dat voor deze eeuw van toepassing is. Maar we moeten er aan denken dat we niet zoeken naar een letterlijk tegenbeeld, maar veeleer naar een geestelijke toepassing. Wanneer we het zo bezien is ons zinnebeeld (type) op een ernstige manier nauwkeurig gelijkend. Dienaren van het Evangelie zijn 'Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden, en in degenen die verloren gaan; dezen wel een reuk des doods ten dode, maar geen een reuk des levens ten leven' (2 Kor. 2:15-16). Zeker is het zo dat de evangelieprediker geen volmacht heeft iemand die hem tegenstaat te verdoemen, maar hij kan er op wijzen dat zij die Christus niet liefhebben en Zijn wet niet gehoorzamen van God vervloekt zijn (1 Kor. 16:22; Gal. 3:10).

Ten zevende: het vervolg van het wonder

Dit wordt ons medegedeeld in het laatste vers van 2 Koningen 2: 'En hij ging vandaar naar de berg Karmel; en vandaar keerde hij weder naar Samarfa'. In de gewelddadige dood van die kinderen als uitvloeiing van Elisa's vervloeking aanschouwen we de bevestiging van de goddelijke autoriteit van de profeet, het teken van zijn buitengewone ambt, en de vervulling van de voorzegging dat hij zou 'doden'! (1 Kon. 19:17). Na zijn onaangename ervaring te Bethel ging de profeet naar de Karmel, die het schouwtoneel was geweest van

Elia's geweldige getuigenis van een God Die de gebeden beantwoordt (1 Kon. 18). Door naar deze berg te gaan gaf deze dienstknecht van God zijn behoefte te kennen om zijn krachten te vernieuwen door gemeenschap met de Allerhoogste, en door de overdenking van Zijn heiligheid en macht. In Samaria woonde het afvallige deel van het volk, en door naar dat land te gaan openbaarde Elisa zijn bereidheid door zijn Meester gebruikt te worden zoals dat goed was in Gods ogen, op dat duistere en moeilijke arbeidsveld. Er is nog slechts ruimte over om in het voorbijgaan enkele van de meest in het oog vallende lessen te trekken uit deze ernstige gebeurtenis. Ten eerste, 'Zie dan de goedertierenheid en de strengheid Gods' (Rom. 11:22): terwijl het voorafgaande wonder een voorbeeld was van Zijn 'goedertierenheid', toonde dit wonder heel zeker Zijn strengheid' aan, en zowel het éne als het andere is een goddelijke volmaaktheid! Ten tweede, de woorden en de daden van kinderen, zelfs van 'kleine kinderen' worden opgemerkt door God! (Spr. 20:11). Dit moet hun verteld worden, en ze moeten worden gewaarschuwd tegen gebrek aan eerbied voor Gods knechten. Ten derde, wat moeten die ouders een verdriet gehad hebben toen ze de verscheurde lichamen van hun kleinen zagen! **Maar hoe veel groter zal de ziele-smart zijn van ouders in de oordeelsdag wanneer ze zullen aanschouwen dat hun nakomelingen voor eeuwig verdoemd zullen worden, wanneer dat veroorzaakt wordt door hun eigen nalatigheid en slechte voorbeeld.**

HOOFDSTUK 7 HET VIERDE WONDER: HET DAL MET DE GRACHTEN

Ten eerste: de achtergrond van het wonder

Het heeft de Heilige Geest behaagd in dit geval een wat langere en meer ingewikkelde geschiedenis van een wonder voor ons te stellen. En daarom is het verstandig het verslag dat Hij gegeven heeft geduldig te overwegen. Dit verslag vertelt de aanleiding en de werkzaamheid van Gods wonderen-werkende kracht. Net zoals een diamant het best uitkomt wanneer hij tegen een passende achtergrond wordt geplaatst, zo zullen we beter in staat gesteld worden de werken Gods op hun waarde te schatten wanneer we letten op hun omstandigheden.

Dit is evenzeer van toepassing op Zijn werken in de schepping, in de voorzienigheid, en in de genade. We verliezen er altijd bij wanneer we niet letten op de omstandigheden die de aanleiding zijn tot de verschillende daden van onze God. Hoe langer en donkerder de nacht is, hoe meer welkom het morgenlicht, en hoe dringender onze nood en hoe dreigender onze toestand, hoe duidelijker de hand van Hem Die ons verlost openbaar komt, en Zijn goedheid door voor ons te zorgen. Hetzelfde geldt met betrekking tot Gods borgstaan voor onze metgezellen, en als we niet zo met onszelf in het middelpunt stonden zouden we zowel voor het één als voor het ander lof toebrengen en het op waarde schatten.

In 2 Koningen 3 lezen we: 'Joram nu, de zoon van Achab, werd koning over Israël te Samaria in het achttiende jaar van Jósafat, de koning van Juda, en hij regeerde twaalf jaar. En hij deed dat kwaad was in de ogen des Heeren, doch niet gelijk zijn vader en gelijk zijn moeder; want hij deed het opgerichte beeld van Baäl weg, hetwelk zijn vader gemaakt had. Evenwel hing hij de zonden van Jeróbeam, de zoon van Nebat aan die Israël deed zondigen; hij week daarvan niet af' (verzen 1-3).

Vijf zaken worden ons geleerd over dat kwade ding' dat God 'haat', en dat de oorzaak is van alle lijden en verdriet dat er in de wereld is, namelijk de zonde.

1. God Zelf neemt persoonlijk onze misdaden waar.

Het was 'voor het aangezicht des Heeren' dat de misdaden van Joram werden bedreven. Wat wordt er veel kwaad bedreven in het geheim en onder de dekmantel.

2. God legt onze kwade daden vast.

Hier is een duidelijk voorbeeld daarvan. Het kwaad dat Joram deed in de ogen des Heeren wordt hem toegerekend, zoals dat van zijn ouders vóór hem, en nog verder terug 'de zonde van Jeróbeam'. Dit is onuitsprekelijk ernstig: **God ziet niet alleen iedere inbreuk op Zijn wet door de mensen, maar Hij legt dat vast. Zij begaan ongerechtigheid en ze denken dat het weinig of niets betekent, maar Dezelfde Die hen zal oordelen heeft die ongerechtigheid tegen hen opgeschreven.** Ze kunnen alles vergeten hebben, maar niets van hetgeen God heeft opgeschreven zal verbleken. En wanneer de doden, zowel de kleinen als de groten voor Hem zullen staan, zullen 'de boeken' geopend worden, en ze 'werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken' (Openb. 20:12b).

En, mijn lezer, er is maar één weg mogelijk om te ontkomen aan het vreselijke ontvangen van het loon van uw zonden, en dat is de wapenen van uw strijd tegen God neer te werpen, uzelf aan de voeten van Christus neer te werpen als een schuldig zondaar, en uw vertrouwen te stellen op Zijn verzoenend en reinigend bloed. Dan zal God zeggen: 'Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk' (Jes. 44:22).

3. Voor God bestaan er trappen in het kwaaddoen.

Joram mishagde de Heere. Maar toch wordt er gezegd: 'doch niet gelijk zijn vader, en gelijk zijn moeder'. Christus verklaarde tegen Pilatus: 'Hij (Judas) die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde' (Joh. 19:11). En op een andere plaats wordt ons gezegd: 'Als iemand de wet van Mozes heeft tenietgedaan, die sterft zonder barmhartigheid onder twee of drie getuigen; hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die de Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en de Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?' (Hebr. 10:28-29). Er zijn er velen die onbekend zijn met dit beginsel en veronderstellen dat, omdat ze zondaars zijn, het geen verschil uitmaakt hoeveel ongerechtigheid ze bedrijven. Ze redeneren op een zeer onverstandige manier: 'Ik zou zowel voor een schaap als voor een lam kunnen worden opgehangen' (een oude Engelse uitdrukking), maar ze vergaderen zichzelf toorn als een schat in de dag des toorns' (Rom. 2:5), want 'alle overtreding en ongehoorzaamheid' zal 'rechtvaardige vergelding ontvangen' (Hebr. 2:2).

4. God let er op of onze verbetering gedeeltelijk of geheel is.

Dit komt uit in het feit dat ons gezegd wordt dat Joram 'het opgerichte beeld van Baäl wegdeed, hetwelk zijn vader gemaakt had', maar niet dat hij het vernietigde, en een paar jaar later werd de Baäldienst weer hersteld. Gods Woord aangaande deze taak was duidelijk: 'Gij zult ze geheel afbreken en hun opgerichte beelden ganselijk vermorzelen' (Ex. 23:24b). De zonde moet niet met een sparende hand worden aangepakt, en wanneer we besluiten van de zonde af te zien moeten we onze bruggen achter ons verbranden, of het is waarschijnlijk dat ze voor ons een onweerstaanbare verzoeking zullen betekenen om naar onze vorige wegen terug te keren.

5. God let wel terdege op ons voortgaan in de zonde.

Hier wordt ons gemeld dat Joram niet alleen 'de zonden van Jeróbeam aanhing', maar ook 'dat hij daarvan niet afweek', wat zijn zonde grotelijks verzwaart. Het pad van het kwaaddoen in te slaan is verschrikkelijke ongerechtigheid, maar daar vastbesloten in te volharden is nog veel erger. Hoe weinigen zijn er die letten op dat woord 'De zonden af te breken door gerechtigheid' (Dan. 4:27).

'Mesa nu, de koning der Moabieten, was een veehandelaar en bracht óp honderdduizend lammeren en honderdduizend rammen met de wol. Maar het geschiedde als Achab gestorven was, dat de koning der Moabieten van de koning van Israël afviel' (2 Kon. 3:4-5). Als vervulling van Bileams profetie (Num. 24:17) had David de Moabieten overwonnen en Moab veroverd. Ze werden zijn 'knechten', 2 Samuël 8:2, en ze bleven aan het koninkrijk van Israël onderworpen tot aan de tijd van de scheuring van dat rijk, toen hun onderhorigheid en schatting overging naar de koningen van Israël, zoals dat ook was met Edom en de koningen van Juda. Maar na de dood van Achab kwamen ze in opstand. Hier zien we dat de goddelijke voorzienigheid zijn zonen tegenkomt in hun zaken. Deze opstand van Moab moeten we bezien in het licht van Spreuken 16:7: 'Als iemands wegen de Heere behagen, zo zal Hij ook zijn vijanden met hem bevredigen'. Maar wanneer onze wegen Hem mishagen, bedreigt het kwaad ons van alle kanten. Zowel de tijdelijke als de geestelijke welvaart hangt volledig af van Gods zegen. En om dat duidelijk te maken dat Zijn hand dit doet, straft God dikwijls de goddelozen in overeenstemming met hun zonden. Zo deed Hij met de zonen van Achab: ze hadden zich van de Heere afgekeerd, en Moab werd bewogen tegen hen in opstand te komen. Wanneer we deze gebeurtenis overdenken moeten we inzien dat er niets nieuws onder de zon is. Ontevredenheid, twist, wangunst en bloedvergieten hebben de verhoudingen tussen de naties de hele geschiedenis door gekenmerkt. In plaats van wederzijds respect en vrede, hebben 'het leven in boosheid en nijdigheid, hatelijk zijnde en elkander hatende' hen allen door de jaren heen onderscheiden (Tit. 3:3).

Hoe gepast is het dat de grote wereldrijken uit de oudheid werden afgebeeld als 'vier grote beesten' (Dan. 7:3), wild, bloeddorstig en wreed! De menselijke verdorvenheid is een ernstige werkelijkheid, en noch opvoeding, noch wetgeving kunnen dat wegnemen of onderdrukken. Wat moeten de regerende machten dan doen? Er met een sterke hand tegen optreden: 'Want de oversten zijn niet tot een vrees de goede werken, maar de kwade. (...) Zij draagt het zwaard niet tevergeefs: want zij (de overheid en burgerlijke regering) is Gods dienares, een wreekster tot straf dengene die kwaad doet' (Rom. 13:3-4).

Maar het geschiedde als Achab gestorven was, dat de koning der Moabieten van de koning van Israël afviel'. **De Moabieten waren de afstammelingen van de zoon die Lot verwekt had bij zijn oudste dochter.** Ze bewoonden een grondgebied ten zuidoosten van Juda en ten oosten van de Rode Zee. Ze waren een sterk en dapper volk, 'de machtigen der Moabieten' (Ex. 15:15). Balak, die Bileam liet halen om Israël te vervloeken, was één van hun koningen. Zelfs als proselieten (mensen uit een ander volk die de godsdienst van Israël aannemen) mochten ze tot in het tiende geslacht niet in de vergadering des Heeren komen. Ze waren afgodendienaars (1 Kon. 11:33). Ten minste honderd en vijftig jaar lang hadden ze een zware jaarlijkse schatting betaald, maar na de dood van Achab hadden ze besloten het juk af te werpen en de opgelegde schatting niet langer te betalen.

Zo toog de koning Joram ten zelve tijd uit Samarfa en monsterde gans Israël (2 Kon. 3:6). Er was niet een zich tot de Heere wenden om raad en hulp. Want Hij was het Die aan David de overhand gegeven had, en Die de Moabieten tot onderwerping had gebracht, en nu ze in opstand kwamen had Joram zich tot Hem moeten keren. Maar hij was een vreemdeling van de Heere. En ook raadpleegde hij de priesters van de kalveren niet. Kennelijk had hij in hen óók geen vertrouwen. Wat heeft de onwedergeborene in het uur van de nood toch een droevig lot: geen goddelijke vertrooster in het verdriet, geen nooit dwalende raadsman in de verlegenheid, geen veilige schuilplaats wanneer het gevaar hen bedreigt.

Wat verliezen de mensen veel, zelfs in dit tijdelijke leven, door de rug toe te keren aan Hem Die hun het aanzijn schonk. Niets minder dan geestelijke dwaasheid kan de onzinnigheid verklaren van hen die 'de valse ijdelheden onderhouden' en 'hun weldadigheid verlaten' (Jona 2:8). Jona moest die les leren in een harde weg. Maar helaas, de grote meerderheid van onze medemensen leert die les nooit, zoals ze tenslotte tot hun eeuwige ondergang zullen ontdekken. Zal dat het geval zijn met u, mijn lezer?

En hij ging heen en zond tot Josafat, de koning van Juda, zeggende: de koning der Moabieten is van mij afgefallen, zult gij met mij trekken in de oorlog tegen de Moabieten?' (2 Kon. 3:7). Zowel de uitleggers Thomas Scott en Matthew Henry veronderstellen dat het alleen maar een politieke zet van Joram was toen hij 'het opgerichte beeld van Baäl wegdeed, hetwelk zijn vader gemaakt had'.

Zij vermoeden dat deze uiterlijke reformatie bedoeld was om de weg te banen voor het verkrijgen van hulp van Josafat, die een godvrezend man was, hoewel wat weifelend van aard. De woorden die Elisa in de verzen 13 en 14 tot hem richt, lijken deze opvatting te bevestigen, want Gods knecht maakte het duidelijk dat hij door zo'n opzet niet te bedriegen viel, en hij sprak hem toe als iemand die een huichelaar is. Iedereen die de geschiedenis heeft bestudeerd is ervan op de hoogte dat veel godsdienstige verbeteringen door regeringen zijn toegestaan eerder vanwege 'de politiek van de Staat', dan vanwege geestelijke overtuigingen of vanuit een ware begeerte om Gods eer te bevorderen. Alleen Hij Die het hart aanziet, kent de werkelijke drijfveren achter veel dat oppervlakkig gezien goed toeschijnt. 'En hij zeide: Ik zal opkomen; zo zal ik zijn gelijk gij zijt, zo mijn volk als uw volk, zo mijn paarden als uw paarden' (vers 7).

Het komt ons vreemd voor dat Josafat gewillig was om zich op deze tocht te verbinden met Joram, want bij een eerdere gelegenheid was hij streng bestraft omdat hij met Achab getrokken was (2 Kron. 18:1-3). Jehu de profeet zei tegen hem: 'Zoudt gij de goddeloze helpen en die de Heere haten, liefhebben? Nu is daarom over u van het aangezicht des Heeren grote toornigheid' (2 Kron. 19:2). Hoe moeten we dan zijn gedrag bij deze gelegenheid verklaren? Zonder twijfel had zijn ijver om de breuk tussen de twee koninkrijken te helen daar veel mee te maken, want 2 Kronieken 18:1-3 geeft te kennen dat hij verlangde om een betere verstandhouding tussen Juda en Israël te bevorderen. Bovendien waren de Moabieten een gemeenschappelijke vijand, want in 2 Kronieken 20:1 vernemen we dat de Moabieten, vergezeld door anderen, kwamen om tegen Josafat te strijden. Maar het is de meest milde opvatting dat Josafat bedrogen is door Jorams 'reformatie'. Toch moeten we er op letten dat hij verzuimde Gods leiding in deze zaak te zoeken.

Ten tweede: de noodzaak van het wonder

En hij zeide: Door welke weg zullen wij optrekken? Hij dan zeide: door de weg der woestijn van Edom. Alzo toog de koning van Israël heen en de koning van Juda en de koning van Edom; en als zij zeven dagreizen omgetogen waren, zo had het leger en het vee dat hen navolgde, geen water. Toen zeide de koning van Israël: Ach, dat de Heere deze drie koningen geroepen heeft om die in der Moabieten hand te geven!' (2 Kon. 3:8-10). Let er op dat Joram heel graag wilde dat de koning van Juda de leiding nam, en dat hij zijn plannen maakte zonder bij God raad te vragen. De weg die hij koos was kennelijk bedoeld om zich te

verzekeren van de hulp van de Edomieten, maar door zover de woestijn in te gaan kwamen ze in een wildernis waar geen water was. Daardoor waren de drie koningen en hun legers in het onmiddellijke gevaar gekomen van om te komen.

Dit beangstigde het hart van Joram en direct klaagde zijn schuldige geweten hem aan - ook de ongelovigen weten voldoende van de waarheid om hen te beschuldigen! 'De dwaasheid des mensen zal zijn weg verkeren, en zijn hart zal zich tegen de Heere vergrammen', Spreuken 19:3. Wat wordt dit verduidelijkt en afgebeeld door Jorams woorden bij deze gelegenheid!

'En Josafat zeide: Is hier geen profeet des Heeren, dat wij door hem de Heere mochten vragen? Toen antwoordde een van de knechten van de koning van Israël en zeide: Hier is Elisa, de zoon van Safat, die water op Elia's handen goot. En Josafat zeide: Des Heeren woord is bij hem. Zo togen tot hem af de koning van Israël en Josafat en de koning van Edom' (2 Kon. 3:11-12). Hier zien we het verschil tussen de onrechtvaardige en de rechtvaardige in een tijd van zware rampspoed. De één wordt gekweld door een schuldig geweten en denkt alleen aan de toom des Heeren; de ander heeft hoop op Zijn barmhartigheid. In die dagen was de profeet de enige waardoor God sprak, zodat de koning van Juda naar een profeet informeerde, en dat niet tevergeefs. Het is zalig op te merken dat de Heere, evenals Hij de zonden van de verworpenen ziet en vastlegt, Hij ook de noden van Zijn uitverkorenen waarneemt. Hij zorgt ervoor dat de nederige dienst die Elisa aan Elia had bewezen in gedachtenis blijft.

In overeenstemming daarmee werd Elisa genoemd 'de wagen van Israël en zijn ruiters', 2 Koningen 13:14. Hij was hun ware verdediging in het uur van gevaar, en tot hem keerden de drie koningen zich in hun dringende nood.

Ten derde: het onderscheid in het wonder

'Maar Elisa zeide tot de koning van Israël: Wat heb ik met u te doen? Ga heen tot de profeten uws vaders en tot de profeten uwer moeder' (2 Kon. 3:13). Let op zowel de waardigheid als de getrouwheid van Gods knecht. In plaats dat hij zich geveild voelde omdat de koning van Israël hem raadpleegde, achtte hij zich beledigd, en liet hij hem voelen dat hij zijn ware karakter kende. Dit herinnert ons aan de woorden van de Heere bij monde van Ezechiël: 'Deze mannen hebben hun drekgoden in hun hart opgezet en hebben de aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hun aangezichten gesteld; word Ik dan ernstiglijk van hen gevraagd?' (Ez. 14:3). 'Doch de koning van Israël zeide tot hem: neen, want de Heere heeft deze drie koningen geroepen om die in der Moabieten hand te geven', waarmee ongeveer wordt uitgedrukt: 'Veracht mij niet, onze toestand is hopeloos'. 'En Elisa zeide: zo waarachtig als de Heere der heirscharen leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, zo ik niet het aangezicht van Josafat, de koning van Juda, opnam, ik zou u niet aanschouwen, noch u aanzien' (2 Kon. 3:14). **Wat realiseren de onrechtvaardigen zich weinig hoeveel ze, onder God, te danken hebben aan de aanwezigheid van de rechtvaardigen in hun midden!**

Ten vierde: de vereiste van het wonder

'Nu dan, brengt mij een speelman' (2 Kon. 3:15). Uitgaande van 1 Samuël 16:23 trekken Scott en Henry de gevolgtrekking dat zijn gesprek met Joram Elisa's geest in de war had gebracht, en dat zachte muziek een middel was om zijn geest weer tot rust te brengen, zodat hij kon worden voorbereid om Gods gedachten te ontvangen. Misschien hebben ze daar gelijk in, maar we geloven dat er een andere en belangrijker oorzaak voor is. In het licht van zulke passages als 'Psalmzingt de Heere met de harp... en met de stem des gezangs' (Psalm 98:5) en 'Jeduthun, op harpen profeterende met de Heere te danken en te loven' (1 Kron. 25:3, zie ook vers 1), overwegen we dat Elisa hier lette op de door God ingestelde orde, en zich daaraan onderwierp. Het Hebreeuwse woord voor 'speelman' betekent: 'iemand die op een snaarinstrument speelt', ter begeleiding van de psalm die hij zong. Daarom zond Elisa om een speelman om God te eren en deze koningen onderwijs te geven. 'En het geschiedde als de speelman op de snaren speelde, dat de hand des Heeren op hem kwam'. **De Heere eert altijd die Hem eren.**

Ten vijfde: de beproeving in het wonder

'En hij zeide: Zo zegt de Heere: Maakt in dit dal vele grachten. Want zo zegt de Heere: gijlieden zult geen wind zien en gij zult geen regen zien; nochtans zal dit dal met water vervuld worden, zodat gij zult drinken, gij, en uw vee, en uw beesten (2 Kon. 3:16-17). Dit was een zeer zware beproeving, omdat alle uiterlijke tekenen van de vervulling werden onthouden. Het was een beproeving van hun geloof en gehoorzaamheid,

en het hield veel harde arbeid in. Als ze de voorzegging van de profeet met minachting bejegend hadden, zouden ze het veracht hebben zoveel moeite te doen. Het was zoiets als het bevel dat Christus aan Zijn discipelen gaf om de menigte 'te doen nederzitten', terwijl er niets te zien was dat zo'n grote menigte kon voeden, alleen maar een paar broden en visjes. Het vervolg laat zien dat ze deden wat Elisa zei, en dat ze de nodige voorbereidingen troffen voor de beloofde voorziening met water. Zoals Henry het zegt: **'Zij, die Gods zegeningen verwachten, moeten er een plaats voor bereiden'**.

Ten zesde: de betekenis van het wonder

Reeds de volgorde van dit wonder helpt ons de betekenis ervan te verstaan. Het was het vierde wonder in een reeks, en in de taal van de Schrift betekent vier de aarde - bijvoorbeeld, de vier jaargetijden en de vier windrichtingen. Wat we hier in dit wonder voor ons hebben is één van de voorafschaduwingen in het Oude Testament daarvan dat het Evangelie niet beperkt zou zijn tot Palestina, maar in de hele wereld zou worden verbreid.

Vóór Zijn dood gebod Christus Zijn discipelen: 'Gij zult niet heengaan op de weg der heidenen en gij zult niet ingaan in enige stad der Samaritanen; maar gaat veel meer heen tot de verloren schapen van het huis Israëls' (Matth. 10:5-6; zie ook Joh. 4:9); maar na Zijn opstanding zei Hij: 'Gaat dan heen, onderwijst al de volken' (Matth. 28:19). Maar er is hier meer. 'De zaligheid is uit de Joden' (Joh. 4:22), en wij heidenen zijn 'hun schuldenaars' (Rom. 15:26-27).

Dit wordt hier op een opvallende manier afgebeeld, want het was alleen omdat Josafat hier aanwezig was dat dit wonder werd verricht, en dat het water, het leven, beschikbaar kwam voor de Israëlieten en de Edomieten! Zo wordt ons hier een beeld getekend van een evangeliedienaar die bezig is met het werk der zending.

Ten zevende: de tijd waarop het wonder werd verricht

'En het geschiedde des morgens als men het spijsoffer offert, dat er, zie, water door de weg van Edom kwam en het land met water vervuld werd' (2 Kon. 3:20). Dit uur werd door de Heere gekozen voor het werken van dit wonder om te kennen te geven aan die hele menigte dat hun verlossing werd toegestaan op grond van de offers en de eredienst in de tempel in Jeruzalem. Op datzelfde, veelbetekenende uur had Elia zijn verhoorde gebed gedaan op de berg Karmel (1 Kon. 18:36), toen een ander opmerkelijk wonder werd gedaan. Zo was het ook ten tijde van 'het avondoffer' dat een opmerkelijke zegen aan Daniël werd geschonken (Dan. 9:21). Het leert ons door dit beeld dat het vanwege de verdienste van Christus' offer is dat het leven-onderhoudende Evangelie van God nu de heidenen toevloeit.

HOOFDSTUK 8 HET VIJFDE WONDER: EEN KRUIK OLIE

In de schepping worden we omringd door zaken die zowel nuttig als sierlijk zijn. De aarde brengt zowel een veelheid aan prachtige bloemen voort als graan en groenten voor onze voeding. De Schepper heeft genadig voorzien in dingen die onze ogen en oren strelen, en tevens schenkt Hij voor onze lichamen voedsel en kleding. Dezelfde eigenschap kenmerkt Gods Woord. De Schrift bevat nog iets meer dan de leer en voorschriften: er zijn wonderlijke zinbeelden die de wijsheid van hun Maker tentoonspreiden, en diegenen verheugen die in staat zijn het opgaan van de schaduw in het wezenlijke op te sporen. En er zijn verborgen profetieën die de voorkennis van hun Gever aanwijzen, en vreugde bereiden aan hen die het voorrecht ontvangen de vervulling ervan te zien. Deze zinbeelden en profetieën maken deel uit van het inwendige getuigenis dat de Bijbel verschaft van zijn goddelijke inspiratie, want ze leveren het bewijs van een wijsheid die de wijsheid van de verstandigste stervelingen oneindig ver te boven gaat. Niettemin moet men zich keren tot de leerstellige delen van de Heilige Schrift, en tot die delen ervan die wetten en voorschriften bevatten, om de weg der zaligheid te vernemen en de aard van die wandel die God behaagt.

In onze eerdere geschriften hebben we veel aandacht besteed aan de zinbeelden en profetieën, maar gedurende de laatste tien jaar hebben we ons voornamelijk geconcentreerd op de praktische zijde van de waarheid. De waarneming leerde ons dat velen van degenen die zeer veel belangstelling hadden voor een bijbellezing over een of ander deel van de tabernakel, of een poging om enkele van de voorzeggingen van

Daniël uit te leggen, grote verveling aan de dag legden wanneer we preekten over christelijke plichten of gedrag; en toch hadden ze dat laatste zeker nodig, omdat ze er ten zeerste in tekort schoten. Een prachtige zonsondergang is een schitterend gezicht, maar aan iemand die verhongert zou ze geen voedsel verschaffen. De geuren van een tuin kunnen de zintuigen strelen, maar ze zouden maar een armelijke vervanging betekenen van een goed ontbijt voor een opgroeiend kind. **Pas nadat de ziel gevoed is door de leer der Schriften en de voorschriften daarvan in de praktijk heeft gebracht, is ze gereed om de schoonheid van de zinnebeelden en de uitlegging van de profetische verborgenheden te genieten.** Maar het is ons verlangen hen te bedienen die smachten naar een nauwere omgang met God. Wat zou men denken van een boer die in de lente zijn tijd verspilde door in de bossen te luisteren naar de muziek van de gevederde zangers - de vogels - terwijl zijn velden niet geploegd en niet bezaaid werden? Zou het niet even verkeerd zijn wanneer we alleen maar stilstonden bij de zinnebeeldige betekenis van de wonderen van Elisa, terwijl we zouden voorbijgaan aan de eenvoudiger en praktische lessen die ze bevatten voor ons hart en leven? Zoals in alles is ook hier evenwicht nodig, en wanneer we bij deze gelegenheid meer ruimte dan gewoonlijk besteden aan de geestelijke betekenis van het wonder dat thans onze aandacht vraagt, is dat niet omdat we daar een gewoonte van gemaakt hebben of zullen maken.

Ten eerste: het verband van het wonder

Grote diensten had Elisa in het voorgaande hoofdstuk aan de drie koningen bewezen: ze dankten hun levens en overwinningen aan zijn gebeden en profetieën. Men zou hebben verwacht dat dit hoofdstuk ons zou melden welke eerbewijzen en waardigheden hierom aan Elisa werden bewezen. Dat hij onmiddellijk bevorderd zou zijn aan het hof, en eerste minister van de Staat geworden zou zijn. Dat Josafat hem zou hebben meegenomen naar zijn huis en hem groot gemaakt zou hebben in zijn koninkrijk. Neen, de wijze man verloor het leger, maar niemand gedacht aan die wijze man (Pred. 9:15). Of, indien men hem bevorderingen aanbood, weigerde hij die. Hij gaf er de voorkeur aan goed te doen in de scholen der profeten, meer dan om groot te zijn in de hoven der koningen. God maakte hem groot, en dat was voldoende voor hem: 'Hij maakte hem inderdaad groot, want we zien hem hier werkzaam in het verrichten van niet minder dan vijf wonderen' (Henry).

Hij die, door genade, het hart van een ware dienstknecht van Christus heeft zou, indien hij dat kon, niet willen ruilen met een koning op zijn troon, of met een miljonair met al zijn luxe en gemakken.

Ten tweede: wie door het wonder begunstigd werd

'Een vrouw nu uit de vrouwen van de zonen der profeten riep tot Elisa, zeggende: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht de Heere was vrezende; nu is de schuldhoeve gekomen om mijn beide kinderen voor zich tot knechten te nemen' (2 Kon. 4:1). Degene voor wie dit wonder verricht werd was een vrouw, 'het zwakste vat' (1 Petr. 3:7). Zij was een weduwe, een beeld van eenzaamheid: 'Hoe zit die stad zo eenzaam, die vol volks was, zij is als een weduwe geworden' (Klgl. 1:1).

Stel daar tegenover het trotse roemen van het verdorven Babylon: 'Ik zit als een koningin, en ben geen weduwe, en zal geen rouw zien' (Openb. 18:7). Niet alleen was die vrouw beroofd van haar echtgenoot, maar ze was berooid overgebleven, met een schuld, en zonder de middelen om die schuld te kunnen betalen. Iemand die meelijwekkender en verdrietiger was kon men zich nauwelijks voorstellen. In haar droevig lot wendde ze zich tot de knecht des Heeren, en vertelde hem haar ontzettende toestand. Het kan zijn dat haar echtgenoot gestorven is toen Elisa afwezig was, bij de koningen op hun krijgstocht tegen de Moabieten, en dat hij daardoor onbekend was met haar moeilijkheden.

Ten derde: de noodzaak van het wonder

De toestand waarin deze vrouw verkeerde was inderdaad aangrijpend. Haar menselijke broodwinner en beschermer was door de hand van de dood weggenomen. Ze was in schulden achtergelaten en had niets om mee te betalen, een last die zwaar weegt op een gewetensvolle ziel. En nu verkeerde ze in het onmiddellijke gevaar dat haar twee zonen genomen zouden worden door de schuldeiser om als slaven hem te dienen. Let er op dat in de eerste woorden van 2 Koningen 4 er niet staat: 'Een vrouw nu uit de vrouwen van de zonen der profeten kwam tot Elisa', maar: 'Een vrouw riep tot Elisa', wat de aandrang van haar verdriet en de ernst van haar beroep op de profeet aanwijst. Soms laat God het toe dat Zijn volk in zeer moeilijke omstandigheden gebracht wordt. En dat is niet altijd bij wijze van kastijding of het gevolg van hun

dwaasheid. We denken niet dat dat in haar geval zo was. Het behaagt de Heere sommigen zó aan het eind van hun hulpbronnen en mogelijkheden te brengen, opdat daardoor Zijn verlossende hand te duidelijker gezien mag worden tot hun hulp.

Eén van de meest in het oog lopende kenmerken van de wedergeborenen is dat hen eerlijke harten geschonken worden (Luk. 8:15). Vandaar dat ze ernstig pogen 'te bezorgen hetgeen eerlijk is voor alle mensen' en 'Niemand iets schuldig te zijn' (Rom. 12:17; 13:18). Ze letten er nauwgezet op dat ze leven binnen wat hun inkomen toelaat, en geen artikelen te bestellen tenzij ze betalen kunnen.

Omdat zoveel huichelaars onder de mantel van een christelijke belijdenis zo oneerlijk zijn geweest in financiële zaken en zo gewetenloos in de handel, is het dat er zo dikwijls smaad over de kerken gebracht is.

Toch kunnen in uitzonderlijke gevallen zelfs de eerlijkste en zuinigste mensen in schulden raken. Zo was het met haar. De overleden echtgenoot van deze weduwe was een man 'die de Heere vreesde' (2 Kon. 4:1); niettemin liet hij zijn weduwe zó behoeftig achter dat ze niet in staat was aan de eisen van haar schuldeiser te voldoen.

De commentatoren hebben heel wat gespeculeerd over de oorzaak van die ongelukkige toestand, maar deze schrijver kan met de meeste van hun gedachten niet meegaan. Wat is dan zijn eigen uitleg? Bij het zoeken naar een antwoord op bovenstaande vraag moeten we drie dingen in gedachten houden. In de eerste plaats dat een profeet iets heel bijzonders was, zoals we reeds opmerkten in onze inleiding op dit geschrift. Gedurende 'gewone' tijden was er in het godsdienstige leven van Israël geen behoefte aan een profeet. Alleen in tijden van ernstige afwijking of afval traden de profeten op. Daarom was er ook niet voorzien in zijn levensonderhoud, zoals dat in de wet was vastgelegd voor de priesters en de levieten. Als gevolg daarvan was de profeet afhankelijk van de giften van de vromen, of van hetgeen zijn eigen arbeid opbracht. Wanneer we oordelen naar de korte mededelingen daarover in de Schrift krijgen we de indruk dat de meesten van hen slechts beschikten over de aller noodzakelijkste levensbehoeften. In de tweede plaats was het zo, dat gedurende vele jaren Achab en Izebel aan de macht waren geweest, en niet alleen werden de vromen vervolgd, maar de profeten verkeerden in levensgevaar (1 Kon. 18:4). Ten derde is het waarschijnlijk dat déze profeet leefde van de opbrengst van de olie die werd verkregen uit een olijfboomgaard, en dat mogelijk de laatste twee jaar de oogst daarvan mislukt was. Let er ook op hoe gemakkelijk deze weduwe van haar naburen niet weinig 'ledige vaten' kreeg.

'En Elisa zeide tot haar: Wat zal ik u doen?' Mogelijk was de profeet zélf voor een ogenblik van zijn stuk gebracht, in het besef van zijn eigen hulpeloosheid. Mogelijk ook was het de bedoeling van zijn vraag de ernst van de toestand te onderstrepen. 'Het staat niet in mijn macht u hieruit te helpen'. Maar waarschijnlijker was het zijn bedoeling haar hoger te laten kijken dan naar hem. Of de vraag kan zo gesteld zijn om haar te beproeven. 'Bent u gewillig om mijn instructies op te volgen?' In plaats van haar antwoord af te wachten, stelde de profeet direct een tweede vraag: 'Geef mij te kennen, wat gij in het huis hebt' (2 Kon. 4:2). Misschien was het de bedoeling daarvan haar de ernst van haar moeilijkheid op het hart te binden, want de profeet moet wel geweten hebben dat ze weinig of niets bezat, want anders zou ze hem toch niet opgezocht hebben. Of, in het licht van haar antwoord kan het de bedoeling geweest zijn kleine weldaden niet te verachten.

Haar antwoord 'niet met al dan een kruik met olie' doet denken aan de woorden 'wat zijn deze onder zovelen?' O, redeneren ook wij niet dikwijls op die manier?

Ten vierde: de beproeving in het wonder

'Toen zeide hij: Ga, eis voor u vaten van buiten, van al uw naburen ledige vaten; maak er niet weinig te hebben' (2 Kon. 4:3). Zowel haar geloof als haar gehoorzaamheid werden beproefd. Voor het vleselijke verstand scheen het dat de profeet haar slechts bespote, want hoe kon ze nu gediend zijn met een heleboel ledige vaten? Maar als ze op de Heere vertrouwde zou ze gewillig zijn zichzelf te onderwerpen en te voldoen aan Zijn Woord door Zijn knecht.

En zijn niet altijd Zijn gedachten en wegen tegengesteld aan de onze? Was het ook niet zo toen Hij de Midianieten versloeg? Wat een woord was dat tegen Gideon: 'Des volks is te veel dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hun hand zou geven; opdat zich Israël niet tegen Mij beroeme, zeggende: Mijn hand heeft mij verlost' (Richt. 7:2). En als gevolg daarvan werd zijn leger verkleind van meer dan 22.000 tot slechts 300 (verzen 3-7); en toen die kleine groep uittrok was het met trompetten en 'ledige kruiken' en fakkels in het

midden van de kruiken in hun handen! (vers 16). O, mijn lezer, **we moeten voor de Heere worden als 'ledige vaten', ontledigd van onze eigen volheid, wanneer we Zijn wonderen-werkende macht zullen ondervinden.**

Ten vijfde: het vereiste van het wonder

'Kom dan in en sluit de deur voor u en voor uw zonen toe; daarna giet in al die vaten en zet weg, dat vol is' (2 Kon. 4:4). Dit was om alle vertoning te vermijden. Haar burens deelden niet in het geheim, en het zou hun ook niet worden vergund getuige te zijn van Gods genadig handelen met haar. Het herinnert ons aan de opwekking van het dochttertje van Jairus door Christus: toen Hij in het huis aankwam was het huis vervuld met een ongelovige en spottende schare, en de Zaligmaker 'dreef hen allen uit' (Mark. 5:40) voordat hij binnenging waar het kind lag en het wonder verrichtte. **Hetzelfde beginsel geldt nog heden wanneer het gaat over de werkingen van de goddelijke genade. De wereld is totaal onkundig van deze verborgenheid - het vervullen door God van ledige vaten: 'De Geest der waarheid, Welke de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet'** (Joh. 14:17).

Ja, zij moet de deur toesluiten 'zodat in de afgeslotenheid zij en haar zonen meer op hun gemak de goedheid des Heeren zouden kunnen overwegen en aanbidden' (Scott).

Ten zesde: het middel waardoor het wonder geschiedde

Dit was 'de kruik met olie', die zo geheel ontoereikend leek om aan de eisen van de schuldeiser van de weduwe te voldoen. Op zichzelf was die kruik dat ook, maar onder Gods zegen bleek hij daarvoor ruim voldoende te zijn. De vijf gerstebroden en de twee visjes (Joh. 6:9) schenen ook tamelijk nutteloos te zijn om een grote menigte te voeden, maar in de handen van de Heere leverden ze 'zoveel op als men wilde', en zelfs 'toen zij verzadigd waren' bleven er nog twaalf volle korven over. O, het behaagt de Heere de kleine dingen te gebruiken. Een gladde steen uit de beek, geslingerd in geloof is genoeg om de Filistijnse reus te overwinnen. 'Een kleine wolk als eens mans hand' was genoeg om 'een grote regen' te geven. Een 'kindeke' werd door Christus ten voorbeeld gesteld om aan Zijn discipelen nederigheid te leren (Matth. 18:2). 'Kleine kracht' geschonken door de Heilige Geest stelt ons in staat het woord van Christus te bewaren, en Zijn naam niet te verloochenen (Openb. 3:8). O, hoe goed is het 'klein' te zijn in eigen ogen (1 Sam. 15:17). Het is zeer goed te zien dat deze weduwe de middelen niet verachtte, maar onmiddellijk aan de opdracht van de profeet gehoorzaamde, waardoor haar geloof de duidelijke belofte die de woorden 'in al deze vaten' zich toeëigende (2 Kon. 4:4).

Ten zevende: de betekenis van het wonder

In dit wonder hebben we een allergezegendst, in het oog lopend en opmerkelijk beeld van de grote waarheid van de verlossing, een zaak die, naar we vrezen, zelfs aan het verstand van vele christenen niet duidelijk is. **Het Evangelie wordt tegenwoordig zó oppervlakkig gepreekt en de onderscheiden heerlijkheden ervan gaan zó ten onder in algemeenheden, dat slechts weinigen iets meer hebben dan de vaagste gedachten over de samenstellende delen ervan. Verlossing wordt nu doorgaans verward met de verzoening, hoewel die twee zaken tamelijk verschillend zijn, hoewel de éne van invloed is op de andere. Het offer dat Christus gebracht heeft aan de goddelijke heiligheid en gerechtigheid was opdat 'Hij ons tot God zou brengen' (1 Petr. 3:18), een alomvattende uitdrukking die het geheel van onze zaligheid omspant, beide in het wegnemen van alle hinderpalen en in het verlenen van alles wat nodig is. Om ons tot God te brengen was het nodig dat alle vijandschap tussen ons en God zou worden weggenomen: dat is de verzoening. En dat de schuld van onze overtredingen zou worden doorgehaald: dat is de vergeving van zonden. Dat we verlost worden van alle slavernij: dat is de verlossing. En dat we, zowel bevindelijk als wettelijk gerechtvaardigd worden: dat is de wedergeboorte en de rechtvaardiging. De verlossing is dan één van de grote gevolgen of resultaten van de verzoening, de genoegdoening die Christus gaf aan de eisen van de wet.** Gods uitverkorenen zijn schuldenaren aan de wet, want ze hebben de wet verbroken. En ze zijn gevangenen van Zijn gerechtigheid, want 'ze zijn van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen (Ef. 2:3). En onze verlossing (of: zaligheid) is maar niet alleen een vrijlating zonder meer, nadat een volledige genoegdoening is gegeven. Nee, **hoewel het de waarheid is dat onze verlossing uit genade is, en bewerkt wordt door soevereine kracht, is ze dat toch omdat een losprijs is aangeboden, een prijs betaald, die in alles gelijk is aan de verlangde voldoening.** In de woorden: 'Doch Ik zal hen van het geweld der hel verlossen, Ik zal hen vrijmaken van de dood' (Hos. 13:14) wordt ons voorgehouden dat het laatste het

gevolg is van het eerste. Een losprijs is de betaling van de geëiste prijs. De verlossing is de vrijlating van hen die vrijgekocht zijn, en deze verlossing is door de aanwending van de goddelijke kracht. 'De verlossing niet aannemende' (het woord 'aangeboden' is tussengevoegd terwille van de duidelijkheid, Hebr. 11:35). Het Griekse woord 'verlossing' wordt doorgaans weergegeven als 'vrijkoping'. Zij weigerden die verlossing aan te nemen op de schandelijke voorwaarde - afval - die hun vervolgers van hen verlangden.

Verlossing veronderstelt noodzakelijkerwijs daarvóór in het bezit te zijn geweest van een ander. Het duidt het herstel aan van iets wat verloren geweest is, en dat teruggegeven wordt door de betaling van een prijs. Vandaar dat we vinden dat Christus door de Geest der profetie zegt: 'Wat Ik niet geroofd heb, moet Ik alsdan wedergeven!' (Ps. 69:5). Dit werd zeer duidelijk toegelicht in de geschiedenis van Israël, dat aan de overkant van de Rode Zee het zong: 'Gij leidt door Uw weldadigheid dit volk dat Gij verlost hebt' (Ex. 15:13). In het boek Genesis zien wij eerst de nakomelingen van Abraham verblijven in het land Kanaän.

Later zien we het uitverkoren volk in zware verdrukking, als slaven van de Egyptenaren, kreunend tussen de tichelovens, onder de zweep van hun opzichters. Toen werd er een losprijs verschaft in het bloed van het paaslam, waarna de Heere door Zijn machtige hand hen uit de slavernij uitleidde en hen in de beloofde erfenis bracht. Dat is een volledig beeld van de verlossing. Er zijn er velen die er oog voor hebben dat de christenen een volk waren dat leefde in slavernij, verloren voor God, maar teruggebracht en teruggegeven aan Hem. **Maar sommigen hebben er geen oog voor dat ze Christus toebehoorden vóórdat Christus hen vrijmaakte. De uitverkorenen behoorden Christus toe lang vóórdat Hij Zijn bloed vergoot om hen vrij te kopen, want ze waren uitverkoren in Hem voor de grondlegging der wereld** (Ef. 1:4), en aan Hem vermaakt als de liefdesgift van de Vader (Joh. 17:9). Maar ze zijn ook in Adam gevallen en gestorven, en daarom is Hij gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was. Christus heeft de kerk Gods gekocht met Zijn eigen bloed (Hand. 20:28) en daarom zegt de Vader tot Hem: 'Door het bloed uws verbonds heb Ik uw gebondenen uit de kuil, daar geen water in is, uitgelaten' (Zach. 9:11). Hij heeft een wettelijk recht op hen. Er is geen verlossing die niet baat en die tekort schiet: allen die Christus kocht en waarvoor Hij de losprijs betaalde zullen worden verlost, dat is, vrijgemaakt uit de gevangenschap, vrijgemaakt van de zonde. Wettelijk zijn ze dat nu, bevindelijk ook, ten dele (Joh. 8:36), maar pas volkomen wanneer ze verheerlijkt worden. Vandaar dat er in Lukas 21:28 en in Romeinen 8:23 naar de toekomst verwezen wordt.

Let er nu op hoe al **de voornaamste onderdelen van de verlossing worden afgebeeld in 2 Koningen 4.**

1. *Het voorwerp is een weduwe.*

Dat was ze niet altijd geweest. Vroeger was ze gehuwd geweest met iemand 'die de Heere vreesde', maar de dood had die gelukkige band verbroken, en haar verlaten en verarmd achtergelaten. Een passend beeld van Gods uitverkorenen, die vroeger met Hem verenigd waren, en vervolgens door de val van Hem vervreemd werden (Ef. 4:18).

2. *Haar schuldeiser dringt aan op betaling van wat hij eist.*

Hij was inderdaad gekomen om haar zonen 'als slaven' weg te nemen. Het Hebreeuwse woord dat wordt weergegeven als schuldeiser in 2 Koningen 4:1 betekent: iemand die 'eist' wat hem rechtens toekomt. Zo wordt het ook op andere plaatsen vertaald. Het ziet terug naar: 'Desgelijks wanneer uw broeder bij u zal verarmd zijn en zich aan u verkocht zal hebben, gij zult hem niet doen dienen de dienst van een slaaf; als een dagloner, als een bijwoner zal hij bij u zijn; tot het jubeljaar zal hij bij u dienen' (Lev. 25:39-40). De Heere Jezus verwees hiernaar in Zijn gelijkenis in Mattheüs 18:23-25. Daarom is de 'schuldeiser' uit 2 Koningen 4:1, die geen mededogen betoonde aan de arme weduwe, een beeld van de strenge en onbuigzame wet.

3. *De weduwe was geheel niet in staat om haar schuldeiser te betalen.*

Zo zijn ook wij geheel niet in staat aan de eisen van de wet te voldoen, of onze eigen verlossing zélf te bewerken.

4. *Zij kon, net als wij, niet zonder meer rekenen op de goedgunstigheid van God.*

'En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is' (Rom. 3:24). Dat is precies wat we in dit wonder verwachten te vinden, want 5 is het getal van de genade, (zie daarvoor Gen. 43:34; 45:22; 1 Kor. 14:19). Let ook op het middel dat gebruikt werd, de vermenigvuldigde 'olie'. Olie is een beeld van de overvloedige genade van God (Ps. 23:5; Jes. 61:3).

5. *En toch was het een weldaad die gewerkt werd 'door rechtvaardigheid' (Rom. 5:21).*

Die gerechtigheid verkreeg de vrijheid van de zonen van de weduwe door geheel te voldoen aan de eisen van de schuldeiser.

6. *Beide kanten van de verlossing worden hier gezien.*

Ten eerste: de prijs: 'Verkoop de olie en betaal uw schuldhoeër' (vers 7).

Ten tweede: de macht: de wonderbaarlijke voorziening met olie.

7. *Het was maar niet een algemene en onbepaalde verlossing.*

Het was een bepaalde en particuliere, persoonlijke verlossing. Want een 'weduwe' was het bijzondere voorwerp van Gods aandacht (Deut. 24:19; Ps. 68:6; Jak. 1:27), het was maar niet een uitvloeisel van de leer van de vrije wil van de mens.

HOOFDSTUK 9 HET ZESDE WONDER: EEN GROTE VROUW

Ten eerste: de omstandigheden van het wonder

Deze geschiedenis begint met het woord 'en' (in de Engelse vertaling), wat aanduidt dat de gebeurtenis die hier beschreven wordt in een nauw verband staat met het voorafgaande wonder, hoewel we niet de gevolgtrekking moeten maken dat daarmee alles daarover is gezegd. Soms heeft de Geest van God twee zaken naast elkaar geplaatst ter vergelijking, zodat we de gelijkenis tussen hen zouden kunnen opmerken; bij andere gelegenheden is dat gebeurd om te wijzen op een tegenstelling, zodat we de punten van verschil zouden kunnen overwegen. Hier is dit laatste het geval: let op de volgende tegenstellingen. In het eerste geval is de woonplaats van de vrouw niet vermeld (2 Kon. 4:1), maar hier wél (vers 8). De eerste vrouw was een weduwe (vers 1), maar de echtgenoot van laatstgenoemde vrouw leefde nog (vers 9). De eerste was geldelijk berooid, maar deze was een bemiddelde vrouw. De eerste zocht Elisa op, de laatste werd door de profeet benaderd. Elisa zorgde voor de eerste; deze tweede verzorgde hém. De weduwe had twee zonen, maar de getrouwde vrouw was kinderloos. De eerste werd streng op de proef gesteld (verzen 3-4), bij de ander gebeurde dat niet.

Ten tweede: een enkel woord over de plaats waar het wonder gebeurde

De plaats waar dit wonder werd verricht kan niet zonder betekenis zijn, want in de Heilige Schrift is er niets zonder betekenis, hoewel we bekennen in dit geval weinig of geen licht te hebben. Zij, die door dit wonder begunstigd werd woonde te Sunem, wat 'oneffen' schijnt te betekenen. Deze plaats wordt slechts op twee andere plaatsen in het Oude Testament vermeld. Het eerst in Jozua 19:18, waar we vernemen dat deze plaats was gelegen in het grondgebied dat aan de stam van Issaschar werd toebedeeld. Voor de tweede keer in 1 Samuël 28:4, waar ons gezegd wordt dat de Filistijnen zich vergaderden en zich in slagorde legerden tegen Israël, bij welke gelegenheid Saul zó beangst was dat hij, nadat hij tevergeefs de Heere gevraagd had, de tovenaars van Endor opzocht. Het schijnt een landbouwstreek te zijn geweest, en in deze landelijke omlijsting wordt een liefelijk, huiselijk beeld voor ons getekend.

Ten derde: zij, die door het wonder werd begunstigd

'Het geschiedde ook op een dag als Elisa naar Sunem doortrok, dat aldaar een grote vrouw was' (2 Kon. 4:8). Het Hebreeuwse woord 'gadool' wordt met verschillende betekenissen gebruikt. In Genesis 1:16 en 21 en in vele andere teksten ziet het op stoffelijke of lichamelijke grootte. In Exodus 32:21 heeft het woord een zedelijke betekenis en kracht. In 2 Koningen 5:1, Job 1:3 en Spreuken 25:6 wordt het verbonden aan het innemen van een hoge positie in de maatschappij.

In Psalm 48:2 en op talrijke andere plaatsen wordt het gezegd van de Heere Zélf. Deze vrouw was welgesteld, of rijk, zoals valt af te leiden uit de knechten die haar man had, en uit het feit dat ze een kamer voor de profeet bouwden en inrichtten. Ook onder de rijken en de edelen heeft God de Zijnen. Deze vrouw was óók geestelijk gezien groot. Ze was groot in herbergzaamheid; in onderscheidingsvermogen, door waar te nemen dat Elisa 'een heilige man Gods was'; in ootmoed, door het erkennen van het gezag van haar man; in zorgvuldigheid voor anderen, door de zorg die ze betoonde in het voorzien in het gemak van de profeet; in tevredenheid, 2 Koningen 4:13; in wijsheid, door zich te realiseren dat Elisa de eenzaamheid en stille rust begeerde; en in geloof, omdat ze in vertrouwen er staat op maakte dat de Heere Zich voor haar als de sterke God zou betonen, en opnieuw een wonder zou doen, zoals we zullen zien. 'Het geschiedde ook op een dag als Elisa naar Sunem doortrok, dat aldaar een grote vrouw was, dewelke hem aanhield om

brood te eten'. Elisa schijnt op of vlakbij de berg Karmel te hebben gewoond (2 Kon. 2:25; 4:25), maar hij trok rond door het land om de profetenscholen te bezoeken en het volk te onderwijzen, wat waarschijnlijk zijn taak was wanneer hij niet werd uitgezonden voor een bijzondere dienst. 'Te Sunem woonde een rijke en vrome vrouw, die hem uitnodigde om naar haar huis te komen, en daar met enige moeite in slaagde' (Scotts bijbelcommentaar). Dit doet verscheidene praktische punten aan de hand. De evangeliendienaar moet er niet op uit zijn om zich aan de mensen op te dringen, maar hij moet wachten totdat hij uitgenodigd wordt deel te hebben aan hun herbergzaamheid. Hij moet ook niet opzettelijk de nauwe omgang met 'de groten' najagen, behalve dan met het doel om goed aan hen te doen. 'Tracht niet naar de hoge dingen, maar voegt u tot de nederige' (Rom. 12:16), is één van de leefregels die God aan Zijn volk gegeven heeft om daarbij te wandelen, en Zijn knechten behoren aan Gods volk in deze zaak een voorbeeld te stellen. De knechten des Heeren, evenals degenen onder wie ze dienen, hebben hun hoogtepunten en hun dieptepunten, niet alleen in hun innerlijke ervaringen, maar ook in hun uiterlijke omstandigheden. Ja, ze hebben zowel hun hoogtepunten als hun dieptepunten. Het wordt niet van het geëist al hun dagen door te brengen in een grot, of bij een beek te wonen. Indien er mensen zijn die hun tegenstaan, verwekt God anderen om hun vrienden te zijn. Was het niet precies zó toen onze gezegende Heere hier woonde? Want hoewel Hij meestal 'niet had waar Hij het hoofd kon nederleggen' (Luk. 9:58), waren er toch vele vrouwen 'die Hem dienden van haar goederen' (Luk 8:2-3), en in het huis te Bethanië was Hij welkom. Zo was het ook met de apostel Paulus, die, hoewel hij voor het Joodse volk werd gemaakt als aller afschrapel, door de heiligen werd geliefd en geacht om zijns werks wil. Hoewel hij soms in de gevangenis werd geworpen, maakt hij tevens melding van 'Gajus, mijn huiswaard' (Rom. 16:23). Zo is het altijd geweest. De ervaring van Elisa vormt daar geen uitzondering op, **zoals de schrijver hiervan het kan betuigen, want tijdens zijn vele omzwervingen heeft de Heere de harten en huizen van velen van Zijn volk voor hem geopend**. De herbergzaamheid wordt van de heiligen verlangd (Rom. 12:13), en ook van Gods knechten (1 Tim. 3:2; Tit. 1:8), en dat 'zonder murmureren' (1 Petr. 4:9). En dit gold ook al tijdens de Oudtestamentische bedeling. We moeten er op letten dat deze vrouw het initiatief nam, want ze wachtte niet totdat Elisa of een van zijn vrienden haar om onderdak vroegen. Uit de woorden 'zo dikwijls als hij doortrok' maken we op dat zij naar hem uitkeek. Ze zocht een gelegenheid om goed te doen. Haar herbergzaamheid was ook maar niet vormelijk en plichtmatig, maar eerlijk gemeend en met een warm hart. Vandaar dat het bij ons vreemd kan overkomen dat de profeet bezwaren maakte, en dat ze hem moest overhalen haar huis binnen te gaan. Dit laat ons blijken dat Gods knecht niet onmiddellijk moet ingaan op iedere uitnodiging die hij ontvangt, in het bijzonder wanneer het gaat om de rijken. 'En zoudt gij u grote dingen zoeken? zoek ze niet' (Jer. 45:5), moet het gedrag van Gods knecht besturen. Elisa beantwoordde haar vrijmoedigheid, en nadat hij haar beter had leren kennen, en liet nooit na haar vriendelijkheid te benutten wanneer hij daar langs kwam. 'En zij zeide tot haar man: Zie nu, ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is, die bij ons altoos doortrekt. Laat ons toch een kleine opperkamer van een wand maken en laat ons daar voor hem zetten een bed, en tafel en stoel en kandelaar; zo zal het geschieden, wanneer hij tot ons komt, dat hij daar inwijke' (2 Kon. 4:9-10). Hierin worden verscheidene andere trekken van haar zedelijke grootheid voor ons duidelijk. Kennelijk was zij de eigenares van dit alles, want haar echtgenoot wordt niet 'een grote man' genoemd. Toch vinden we dat zij met hem overlegt, en zijn toestemming vraagt. Daardoor nam ze de haar toekomstige plaats in, en daardoor gaf ze aan haar zusters, alle vrouwen, een bewonderenswaardig voorbeeld. De echtgenoot is 'het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het Hoofd der gemeente is' en dit legt daarom het gebod uit 'Gij vrouwen, weest uw eigen mannen onderdanig, gelijk de Heere' (Ef. 5:22-23). In plaats dat ze de zaken in eigen hand nam en onafhankelijk handelde, vroeg deze 'grote vrouw' haar man om toestemming en medewerking. Hoeveel huiselijke twist zou er vermeden worden als er meer van dat wederzijdse overleg was!

Deze vrouw uit Sunem was bedeed met geestelijk onderscheidingsvermogen, want ze merkte op dat Elisa een heilige man Gods was. Deze twee zaken moeten niet gescheiden worden: **het zijn degenen die wandelen in onderwerping aan de geopenbaarde wil van God aan wie geestelijk waarnemingsvermogen wordt geschonken**: 'Doch de geestelijke mens onderscheidt wel alle dingen' (1 Kor. 2:15), en de geestelijke mens is degene die geregeerd wordt door de voorschriften van de Heilige Schrift, die nederig is en zachtmoedig, en die de plaats inneemt die de Heere heeft vastgesteld. 'Indien dan uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht wezen' (Matth. 6:22b). Het is het eigenwillig handelen dat het uitzicht bewolkt. 'Ik ben voorzichtiger dan de ouden', zei David. En waarom was dat zo? 'Omdat ik Uw bevelen

bewaard heb' (Ps. 119:100). Wanneer we het pad der gehoorzaamheid verlaten wordt ons oordeel beneveld, en onze waarneming verduisterd. Terwijl we de deugden en genadegaven van deze vrouw bewonderen, moeten we het getuigenis dat ze van Elisa gaf niet over het hoofd zien. Let er op hoe ze over hem spreekt. Niet als over een 'charmante' of een 'aardige man'. Hoe ongepast zou zo'n benaming zijn voor een dienstknecht van God! Nee, ze gebruikte niet zo'n vleselijke of sentimentele uitdrukking. Ze verwees ook niet haar hem als een 'geleerde man', want geleerdheid en een geestelijke levenshouding gaan lang niet altijd samen. Maar ze duidde de profeet veeleer aan als 'een heilige man Gods'. Wat een omschrijving! Wat een doorzoekend woord om ter harte te nemen voor iedere evangelielienaar.

Het zijn 'heilige mensen (of: mannen) Gods', die door de Geest worden gebruikt (2 Petr. 1:21). En hoe kwam het dat ze de heiligheid van de profeet opmerkte? Misschien doordat ze hem biddend aantrof, of lezend in de Schrift. Zeker uit de hemelsgezindheid van zijn gesprekken en zijn algehele gedrag. O, mijn lezer, een knecht van God zou geen aparte kleding nodig moeten hebben om door de mensen herkend te worden. Zijn wandel, zijn spraak, zijn gedrag behoorden voldoende te zijn. Terugkerend naar de 'grote vrouw' laat ons vervolgens letten op haar standvastigheid. Dat ze Elisa in haar huis nodigde kwam niet voort uit een voorbijgaande vriendelijke bui, die over haar kwam en even spoedig weer verdween. Het was veeleer een vaste en blijvende zaak. Sommige mensen worden geheel geregeerd door opwellingen. Maar het gedrag van iemand die volgens beginselen handelt is standvastig. Hoe dikwijls is een gemeente niet opgetogen wanneer er een predikant wordt bevestigd, en de leden kunnen niet genoeg doen om hun waardering voor hem uit te drukken. Maar hoe spoedig koelt zulke geestdrift af. De besten van ons zijn krampachtig, indien niet wispelturig, en we hebben het nodig de vermaning in gedachten te houden 'goeddoende, niet te vertragen' (Gal. 6:9). Het is goed te zien dat deze vrouw niet vermoeid werd van het zorgen voor Gods knecht, maar voortging te voorzien in wat hij nodig had en wat aangenaam voor hem was, wat heel wat moeite en kosten meebracht.

Ten vierde: de aanleiding tot het wonder

'En het geschiedde op een dag, dat hij daar kwam; en hij week in die opperkamer en legde zich daar neder. Toen zeide hij tot zijn jongen Gehazi: Roep deze Sunamietische. En als hij haar geroepen had, stond zij voor zijn aangezicht' (2 Kon. 4:11-12). Elisa aanvaardde de liefdevolle herbergzaamheid die hem bewezen werd maar niet zelfvoldaan als iets vanzelfsprekends, alsof het iets was dat hem krachtens zijn ambt toekwam. Nee, hij was werkelijk dankbaar en begerig om zijn waardering te tonen. Hierin verschilde hij van sommige predikanten die we ontmoet hebben, die schenen te denken dat ze ten volle gerechtigd waren tot zulke vriendelijkheid en ontzag. Terwijl hij rustte van de reis, dacht hij aan zijn weldoenster en vroeg hij zich af hoe hij iets terug zou kunnen doen, in plaats van zichzelf te feliciteren met zijn voorspoed. Geldelijk had ze geen behoeften. Ze had kennelijk geen gebrek aan de goede dingen van het leven. Wat kon er dan nog voor haar gedaan worden? Hij wist het niet, maar in plaats van er niet meer over te denken, besloot hij het haar zelf te vragen.

Ten vijfde: het bijzondere van het wonder

'Want hij had hem gezegd: Zeg nu tot haar: Zie, gij zijt zorgvuldig voor ons geweest met al deze zorgvuldigheid; wat is er voor u te doen? Is er iets om voor u te spreken tot de koning of tot de krijgsoverste? En zij had gezegd: Ik woon in het midden mijns volks' (2 Kon. 4:13). Dit wonder verschilt van de meeste wonderen die we hiervoor hebben beschouwd doordat het een wonder was waar niet om gevraagd werd, maar dat het door de profeet zelf werd voorgesteld.

Hij stelde voor dat vanwege de koning eer aan haar of aan haar echtgenoot bewezen zou worden, als ze dat begeerde. Thomas Scott zegt: Zonder twijfel had Elisa grote invloed verkregen bij Joram en diens krijgsoversten, door de heerlijke verlossing en overwinning die voor hem verkregen was (3:4-27); en hoewel hij niets voor zichzelf wilde vragen, was hij toch bereid zijn dankbaarheid aan zijn vriendelijke gastvrouw te bewijzen door voor haar te bemiddelen, indien ze enig verzoek had om te doen.

Toch gevoelen we dat de profeet haar te goed kende om te denken dat haar hart gesteld was op zulke kleinigheden als aardse waardigheden zijn, en dat hij haar daarom gelegenheid gaf zich nader uit te spreken. 'En zij had gezegd: ik woon in het midden mijns volks' (vers 13). Het ziet er naar uit dat het aanbod van de profeet om tot de koning te spreken betekende dat ereposities voor haar en haar echtgenoot verkregen konden worden in de koninklijke huishouding, aan het hof. Haar antwoord schijnt daarop te doelen, want

het drukt uit: 'Ik ben geheel tevreden met het deel dat God me gegeven heeft. Ik verlang daar geen verbetering of verandering in'. Wat is zulke tevredenheid zeldzaam! Ze was inderdaad 'een grote vrouw'. Vandaag zijn er zo weinigen als zij. Zoals Henry opmerkt: 'Het zou velen welgaan, als ze het maar beseften wanneer ze het goed maken'. Maar ze beseffen het niet. Een onrustige geest neemt hen gevangen, en ze veronderstellen dat ze hun positie kunnen verbeteren door van de ene plaats naar de andere te verhuizen, en dat alleen met het gevolg dat ze ondervinden wat het Engelse spreekwoord zegt: een rollende steen raakt niet bemost, dat betekent: komt niet tot rust. 'De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen slijk en modder op' (Jes. 57:20). Maar met het volk van God behoort het heel anders te zijn. Het betekent heel wat om dankbaar voor te zijn, wanneer we het tevreden kunnen zeggen: 'Ik woon in het midden mijns volks'.

Ten zesde: de aard van het wonder

'Toen had hij gezegd: Wat is er dan voor haar te doen? En Gehazi had gezegd: Zij heeft toch geen zoon, en haar man is oud. Daarom had hij gezegd: Roep haar. En als hij haar geroepen had, stond zij in de deur. En hij zeide: op deze gezette tijd des levens zult gij een zoon omhelzen. En zij zeide: Neen, mijn heer, gij man Gods, lieg tegen uw dienstmaagd niet. En die vrouw werd zwanger en baarde een zoon op die gezette tijd omtrent de tijds des levens, die Elisa tot haar gesproken had' (2 Kon. 4:14-17). Let op de ootmoed van de profeet: in haar verlegenheid achtte hij het niet beneden zich met zijn knecht te overleggen. Het was nu zijn genoegen zijn invloed aan het hemelse hof aan te wenden, wat veel beter was dan het verzoeken van een gunst van Joram.

We moeten in gedachten houden dat in de tijd van het Oude Testament het schenken van een zoon aan iemand die lang kinderloos was geweest een bijzonder kenteken was van Gods gunst en macht, zoals in het geval van Abraham, Izaak, Manoach en Elkana. We zijn er niet zeker van of haar taal ongeloof uitdrukte, of een overweldigende verbazing. Maar daar ze een profeet had ontvangen in de naam van een profeet, ontving ze het loon van een profeet (Matth. 10:41).

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Dit kan worden opgemaakt uit het wonder dat hieraan voorafging. Daar hadden we een typisch beeld van verlossing voor ons, een vrijgemaakt worden van de eisen van de wet, een losmaken uit gevangenschap. Wat is dan daar het vervolg van?

Zekerlijk is het dat, **wat we vinden in de levens van de verlostten, namelijk dat ze voor God vrucht voortbrengen**. Deze volgorde van oorzaak en gevolg wordt ons geleerd in 'Maar nu van de zonde vrijgemaakt zijnde, hebt gij uw vrucht tot heiligmaking' (Rom. 6:22; zie ook 1 Kor. 6:20). Maar het zijn niet de voortbrengselen van de oude natuur die veranderd wordt en die voortbrengt naar zijn eigen kwade beginselen, want 'het vlees' blijft hetzelfde tot aan het einde toe. Nee, het is geheel en al bovennatuurlijk, de 'vrucht des geestes', de openbaring van de genadegaven van de nieuwe natuur, die door God in de wedergeboorte worden medegedeeld. In overeenstemming daarmee hebben we hier de vrucht van de schoot, maar toch niet naar de gewone werking van de natuur, maar, zoals in het geval van Johannes de Doper (Luk. 1:7, 57) datgene wat de natuur te boven gaat, wat alleen maar voortvloeit uit de wonderen werkende kracht Gods.

We moeten er nauwkeurig op letten dat degene die door dit wonder begunstigd werd 'een grote vrouw' was. Zoals we eerder hebben aangewezen, duidt deze benaming aan dat zij iemand was die door de goddelijke voorzienigheid was 'toegeknikt', die haar royaal had voorzien van de dingen van dit leven.

Maar ook zedelijk en geestelijk was ze 'groot'. In beide opzichten was ze een geschikte figuur voor die kant van de zaligheid die we nu voor ons hebben. De verlossing vindt haar onderwerp, zoals de weduwe in het voorafgaande wonder, in de moeite, arm, aangeklaagd door de wet, niet in staat om aan de eisen van de wet te voldoen. Maar de verlossing laat degenen die er het onderwerp van zijn daar niet. Nee, God handelt met hen naar de 'rijkdom van Zijn genade', en dan kunnen ze zeggen: 'Hij heeft ons gemaakt koningen en priesters voor God en Zijn Vader' (Openb. 1:6). De gerechtigheid van Christus wordt hen toegerekend, en ze zijn werkelijk 'groot' in de ogen van God. Ze zijn 'de heerlijken, in dewelke al mijn lust is' (Ps. 16:3). Zo spreekt Hij over hen! **Zodanig zijn degenen in wie en door wie de vruchten van de verlossing worden voortgebracht. Alles wat ons van deze vrouw wordt medegedeeld wijst erop dat ze één van de verlostten des Heeren was.** Ze eerde en verzorgde een van Zijn knechten, in een tijd toen de profeten helemaal niet in

eer waren. Bovendien aanvaardde Elisa haar herbergzaamheid, wat hij zeker niet gedaan zou hebben als hij niet in haar de kentekenen van genade had opgemerkt. Het feit alleen al dat ze in het eerst bij hem moest 'aanhouden' om deel te hebben aan haar vriendelijkheid wijst er op dat hij maar niet zonder meer gunsten zou aanvaarden van eenieder, zonder onderscheid. Maar nadat hij overtuigd was van haar geestelijke toestand week hij daarin om brood te eten, zo dikwijls hij doortrok'. We moeten erop letten dat de uitdrukking 'brood eten' voor een oosterling veel meer betekent dan voor ons. Het duidt een daad van gemeenschap aan, die wijst op een vriendschapsband tussen degenen die samen een maaltijd gebruiken. Daarom gaf deze vrouw door zulke nauwe gemeenschap met de profeet nog nadere bewijzen één van Gods verlost te zijn.

Zoals de verwerving van onze verlossing wonderen vereiste (de goddelijke vleeswording, de dood van de Godmens, Zijn opstanding uit de dood), zo kan ook de toepassing ervan aan Zijn gunstgenoten niet plaatsvinden zonder bovennatuurlijke werkingen, zowel ervoor als erna. De verlossing wordt door het geloof ontvangen; maar voordat het zaligmakend geloof kan worden beoefend moet de ziel levendgemaakt worden, want iemand die dood is voor God kan niet tot Hem gaan. Hetzelfde is waar van onze bekering, die een algehele verandering van richting is, waardoor de ziel zich van de wereld afkeert, en zich naar God keert. Dit is zedelijk onmogelijk totdat er aan ons een wonder van genade gewerkt wordt: 'Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn' (Jer. 31:18). Zulke wonderen als de wedergeboorte en de bekering, waardoor de ziel deel krijgt aan de verlossing die door Christus verworven is, worden noodzakelijk gevolgd door een wonder dat de wonderbaarlijke vruchten van de verlossing vertoont. Dit is hier het geval, zoals we dat zien in het kind dat aan de grote vrouw werd verleend. **Het is opmerkelijk genoeg intussen, dat die gift ongevraagd en onverwacht tot haar kwam. En is het zo ook niet in de ervaring van de christen?** Toen hij tot Christus kwam als een met zonden beladen ziel was er maar één zaak waar hij aan dacht: verlossing. En toen vroeg hij niet naar, en dacht hij niet over de daarop volgende vruchten.

HOOFDSTUK 10 HET ZEVENDE WONDER (1): EEN KIND TERUG GESCHONKEN

'En de vrouw werd zwanger en baarde een zoon op die gezette tijd omtrent de tijd des levens, die Elisa tot haar gesproken had' (2 Kon. 4:17). Zoals een uitlegger daarvan schreef: 'We mogen wel veronderstellen dat de profeet na de geboorte van deze zoon dubbel welkom was bij de goede Sunamietische. Hij had gemeend dat hij bij haar in de schuld stond, maar vanaf die tijd zal ze denken dat ze bij hém in de schuld staat, zolang als ze leeft, en dat ze nooit teveel voor hem kan doen. We kunnen ook veronderstellen dat het kind aan de profeet zeer dierbaar was, als de zoon van zijn gebeden, en eveneens zeer dierbaar voor zijn ouders, als een zoon van hun ouderdom'.

Wat is aantrekkelijker dan een goed opgevoed kind, dat zich goed gedraagt? En wat is onaangenamer dan een bedorven en slecht kind? Uit alles wat ons geopenbaard is over deze vrouw kunnen we slechts denken dat ze haar jongen wijs en goed heeft opgevoed, dat hij bijdroeg tot de aangenaamheid van haar huis, en dat hij voor bezoekers een genoegen was, en niet een beproeving. Helaas zijn er van dat soort kinderen nu zo weinig overgebleven. Godvrezende en goedegeordende huisgezinnen zijn het kostbaarste goed dat een natie bezit.

Ten eerste: de aanleiding tot het wonder

'Toen nu het kind groot werd, geschiedde het op een dag, dat het uitging tot zijn vader, tot de maaiers' (2 Kon. 4:18). De beginwoorden van deze tekst betekenen niet, dat hij nu reeds een volwassen jongeman was, maar dat hij uit de kleuterjaren gekomen was in de kinderjaren. Dat is uit een aantal zaken in het vervolg zeer duidelijk. Toen hij niet goed geworden was, droeg 'een jongen' hem naar huis (vers 19). Gedurende enige tijd 'zat hij op haar knieën', en later droeg ze hem, kennelijk zonder hulp, naar boven en legde ze hem op het bed van de profeet (verzen 20 en 21). Maar toch was het kind al zó groot dat het kon rondlopen, en dat het hem werd toegestaan zijn vader op het oogstveld op te zoeken. Toen hij daar was werd hij plotseling getroffen door een kwaal, want hij zei tegen zijn vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! (vers 19). Het is niet waarschijnlijk dat dit veroorzaakt werd door een zonnesteek, want het gebeurde in de morgenuren. De vader heeft kennelijk niets ernstigs vermoed, want in plaats dat hij hem zelf naar huis droeg, stuurde hij hem

terug met een van de jongere knechten. Wat zijn we toch weinig in staat om te voorzien wat het volgende uur kan brengen! 'En hij droeg hem en bracht hem tot zijn moeder. En hij zat op haar knieën tot aan de middag toe' (vers 20). Wat een liefelijk beeld van moederlijke toewijding! Wat behoort ieder dankbaar te zijn die de tedere herinnering koestert aan de liefde van een moeder, want er zijn er tienduizenden in dit land die geboren zijn uit ouders die de natuurlijke toegenegenheid tot hun kinderen misten, die meer gesteld waren op eetkamers in hotels en op feesten dan op hun nakomelingen. Maar hoe sterk de ware moederliefde ook is, ze is krachteloos wanneer de grimmige maaier, de dood, naderbij komt, want het vers gaat verder: 'toen stierf hij'. De dood slaat zowel de jongen als de ouden neer, zoals de grafstenen op onze kerkhoven daar een duidelijk getuigenis van afleggen.

Soms laat de dood van tevoren reeds zijn afschuwelijke nadering merken. Maar soms ook, zoals hier, slaat de dood toe met nauwelijks enige waarschuwing. Wat behoorde dit feit ons allen te beïnvloeden! Om het zo duidelijk mogelijk te zeggen: **wat is het een dwaasheid een afgod te maken van iemand die elk moment kan worden weggerukt. Met welk een zachte greep behoren we alle aardse zaken vast te houden!** De aanleiding tot dit wonder is dus de dood van het kind.

Ten tweede: de verborgenheid in het wonder

Hoe dikwijls schijnen de handelingen van de Heere ons vreemd toe. Waar we op hoopten wordt verwoest, vooruitzichten worden heel snel veranderd, en geliefden worden ons ontrukkt. 'Alle vlees is als gras' (Jes. 40:6), 'dat heden is, en morgen in de oven geworpen wordt' (Matth. 6:30). Zo was het ook hier. De zuigeling had de gevaren van de kleuterleeftijd overleefd, maar alleen om in de kinderjaren weggenomen te worden. Die morgen was hij, zo te zien vol van leven en gezondheid, vrolijk weg gedraafd naar het oogstveld. En op het middaguur lag hij als een lijk op de knieën van zijn moeder. Maar in haar geval was zo'n bezoeking dubbel onverklaarbaar. De jongen was haar gegeven uit goddelijke weldadigheid vanwege de vriendelijkheid die ze aan één van Gods knechten had bewezen. En nu scheen het voor het vleselijk verstand alsof de Heere bijzonder hard met haar handelde. **Er was een wonder gewerkt door haar het kind te schenken, en nu wordt dat wonder ongedaan gemaakt.** Ja, Gods wegen zijn dikwijls 'een grote afgrond' voor het menselijk verstand. Maar laat de christen toch nooit vergeten dat die wegen altijd worden verordend door oneindige liefde en wijsheid. Het is inderdaad zeer weldadig om waar te nemen hoe deze beproefde moeder zich gedroeg onder haar onverwachte en zware beproeving. Hier, en ook in heel dit hoofdstuk, blinken haar zedelijke en geestelijke grootheid uit. Ze wrong haar handen niet in wanhoop, ze gaf niet toe aan onmatig verdriet. Er was ook geen murmureren tegen de Voorzienigheid, of enige klacht dat God had opgehouden genadig voor haar te zijn. **Het is in zo'n crisis en door hun gedrag daaronder dat openbaar wordt wie de kinderen Gods en de kinderen des duivels zijn.** We zeggen niet dat de eerstgenoemden zich altijd zo gedragen als die grote vrouw, maar toch treuren ze niet als de anderen doen, die geen hoop hebben. Ze kunnen door een verpletterende verdrukking worden gebracht tot wankelen en versteld staan, maar ze geven niet toe aan een kwaad, ongelovig hart, om daardoor volslagen ongelovigen te worden. Het kan zijn dat van binnen de opstand zich roert, en de satan zal proberen harde gedachten tegen God aan te blazen, **maar hij kan een waar kind van God niet ertoe brengen Hem te vloeken en zichzelf van het leven te beroven.** De goddelijke genade is een heerlijke werkelijkheid, en in zekere mate krijgt iedere christen de gelegenheid in tijden van moeite en beproeving te betonen dat ze voor hem voldoende is.

Ten derde: de verwachting van het wonder

'En zij ging op en legde hem op het bed van de man Gods; daarna sloot zij voor hem toe en ging uit' (2 Kon. 4:21). Om de bedoeling van haar gedrag te begrijpen moeten we dat beschouwen in het licht van hetgeen ze daarna deed.

Bij haar werd een vast voornemen gevonden. En met het oog op hetgene dat onmiddellijk daarna volgt is het duidelijk dat het hier gaat om geloofsdaden. Zij koesterde de hoop dat de profeet haar zoon aan haar zou wedergeven. Ze trof geen voorbereidingen om het kind te begraven, maar door hem op Elisa's bed te leggen verwachtte ze zijn opstanding uit de dood. **Haar geloof klemde zich vast aan de oorspronkelijke weldaad.** God had hem aan haar geschonken, door de belofte en de gebeden van de profeet, en nu brengt ze als het ware het dode kind bij God, en ze gaat heen om de profeet te zoeken. Haar geloof wordt hier beproefd tot het uiterste, maar in haar uiterste nood legde ze de onverklaarbare handelingen Gods uit door

ze te vergelijken met die handelingen van God waarvan ze zeker was, door te denken vanuit het verleden naar het heden, van het bekende naar het onbekende. Het kind was haar ongevraagd gegeven, en ze weigerde te geloven dat hij nu onherstelbaar aan haar ontnomen was.

Haar geloof was inderdaad zwaar beproefd, want niet alleen was haar kind gestorven, maar ook op het tijdstip dat ze hem het hardst nodig had, was Elisa heel ver weg! O, dat was geen toeval, maar dat was door God in wijsheid en genade zo verordend. Waarom dat? Opdat er een betere gelegenheid zou zijn om de kenmerken en de vruchten van het geloof voort te brengen. Een geloof dat niet zegeviert over ontmoedigingen en moeilijkheden is niet veel waard. De Heere maakt onze omstandigheden dikwijls het aller ongunstigst opdat het geloof meer ruimte krijgt en er bovenuit stijgt. Dat was hier het geval. Elisa kon dan wel afwezig zijn, maar ze kon naar hem toe gaan. Het is zeer waarschijnlijk dat ze gehoord had van de opwekking van de zoon van de weduwe te Zarfath (1 Kon. 17:23) door Elia, en ze wist dat de geest van Elia nu rustte op Elisa (2 Kon. 2:15).

Daarom besloot ze in standvastig vertrouwen hem te gaan zoeken. Dat ze dit in geloof deed is duidelijk uit Hebreëën 11:35, want dat hoofdstuk dat vermeldt wat de oudtestamentische heiligen door het geloof hebben verkregen zegt dat door het geloof 'de vrouwen haar doden uit de opstanding wederkregen'. Er waren er maar twee bij wie dat gebeurde, en de grote vrouw uit Sunem was er één van. 'En zij riep om haar man en zeide: Zend mij toch een van de jongens en een van de ezellen, dat ik tot de man Gods lope en wederkome' (2 Kon. 4:22).

Hoewel het geloof zegeviert over de moeilijkheden, handelt het toch niet ongepast door de eisen van het fatsoen terzijde te stellen, en zich zó een weg te banen door de moeilijkheden heen. Hoe dringend de toestand ook was, ze haastte zich niet weg zonder haar echtgenoot in kennis te stellen van haar bedoeling. Een vrouw behoort voor haar levensgezel geen geheimen te hebben, maar hem volledig in vertrouwen te nemen. Waar dit ontbreekt leidt het tot wantrouwen, en waar dat er is verkilt de liefde spoedig. Deze geteisterde moeder stelde zich er ook niet tevreden mee een berichtje achter te laten om haar echtgenoot mee te delen dat hij haar binnen enkele dagen terug kon verwachten.

Nee, opnieuw nam ze de plaats in die haar paste, en toonde ze hem haar onderworpenheid. Hoewel ze hem haar begeerte bekendmaakte, eiste ze niets, maar ze vroeg vol van respect zijn toestemming zoals haar woorden duidelijk aantonen. Het geloof is moedig en stoutmoedig, maar het handelt niet ongepast en ongehoorzaam. De bijbeluitlegger Thomas Scott zegt hierover:

'Het is gelukkig en sierlijk wanneer er in het huiselijk leven harmonie heerst: wanneer het gezag van de echtgenoot wordt gematigd door toegenegenheid, en door vertrouwen zonder enig wantrouwen; en wanneer de vrouw dat vertrouwen beantwoordt zowel door eerbied en onderworpenheid als door trouw, en wanneer beide partijen vragen naar de neigingen van de ander, en wanneer beiden zich verenigen in het letten op de instellingen van God en op het steunen van Zijn zaak'.

Maar zulk een geluk en harmonie kunnen alleen maar verkregen worden wanneer man en vrouw beiden genade van God zoeken om in gehoorzaamheid aan Zijn voorschriften te wandelen, en wanneer in het gezin men het samen bidden en lezen handhaaft. Wanneer de vrouw het toelaat dat ze beïnvloed wordt door de geest die nu in de wereld zo algemeen is, en die weigert het gezag van haar echtgenoot te erkennen (1 Petr. 3:6), of wanneer de man optreedt als een tiran en een brutoot door tekort te schieten in het liefhebben, verzorgen en koesteren van zijn vrouw (Ef. 5:25, 29), en eer te geven aan de vrouw, als het zwakste vat (1 Petr. 3:7), dan zal men de goedkeuring van de Heere verspelen, hun gebeden zullen verhinderd worden, en in het gezin zullen twist en ellende heersen.

'En hij zeide: Waarom gaat gij heden tot hem? Het is geen nieuwe maan noch sabbat. En zij zeide: het zal wél zijn' (2 Kon. 4:23). Terwijl we haar deugden bewonderen, verschijnt haar man in een veel minder gunstig licht. Zijn vraag kan aangeven dat hij nog onkundig was van de dood van zijn zoon, maar dat komt ons onwaarschijnlijk voor. Als hij niet naar het kind had gevraagd moet hij wel op een zonderlinge manier tekortgeschoten zijn in tedere liefde voor hem, en het verlangen van zijn vrouw om op zo'n tijdstip een moeilijke reis te ondernemen behoorde hem te hebben duidelijk gemaakt dat een of andere ernstige zwaarigheid zich had voorgedaan.

Het is moeilijk niet de indruk te krijgen dat zijn woorden een uitdrukking waren van geprikkeldheid, en dat hij het haar kwalijk nam in zijn verdriet alleen gelaten te worden. In elk geval dienden zijn woorden om licht te werpen op nog een prijzenswaardige karaktertrek van zijn vrouw: namelijk dat het haar gewoonte was de door de profeet gehouden diensten op de feestdagen en op de sabbat bij te wonen. Hoewel ze een

'grote vrouw' was, achtte ze het niet te min om die bescheiden diensten op de berg Karmel bij te wonen. Geen ware christen, hoe rijk hij ook is, of hoe hooggeplaatst hij ook is, zal het beneden zich achten zijn armere broeders en zusters te ontmoeten.

Deze woorden van haar echtgenoot kunnen nog vanuit een ander gezichts-punt worden beschouwd, namelijk als een nieuwe beproeving van haar geloof. Zelfs waar er de diepste toegenegenheid bestaat tussen man en vrouw, is er niet altijd geestelijke overeenstemming, zelfs niet wanneer ze één zijn in de Heere. De één kan gestadig toenemen in genade, terwijl de ander weinig of geen voortgang maakt. De één kan dieper worden ingeleid in een bevindelijke kennis van de waarheid, terwijl de ander niet in staat is dat te begrijpen of te bespreken. Aan de één kan een zeer grote mate des geloofs geschonken worden, terwijl de ander niet op die manier gezegend wordt. Niemand kan wandelen door het geloof van een ander, en het is goed dat degenen die sterk in het geloof zijn daar aan denken. In dit geval is het zeker dat er geen geloofsovereenstemming was. De man van deze grote vrouw scheen haar eerder te ontmoedigen dan haar aan te moedigen. Ze had bij zichzelf kunnen denken: misschien is dit een aanwijzing van de Heere dat ik Elisa niet moet gaan zoeken. Maar het geloof zou hebben aangevoerd: dit is niets anders dan een nadere beproeving van mij, en aangezien mijn steunen op de Heere is, zal ik niet worden ontmoedigd of me laten ophouden. Door onze reacties op zulke beproevingen worden de aanwezigheid en de kracht van ons geloof openbaar gemaakt. Het geloof moet maar geen effen en gemakkelijk pad verwachten.

En zij zeide: het zal wél zijn'. Dat was de taal van een sterk en ongeschokt vertrouwen. Toen zadelde zij de ezelin en zeide tot haar jongen: Drijf en ga voort; houd mij niet op voort te rijden, tenzij dan dat ik het u zeg' (2 Kon. 4:24).

Haar echtgenoot komt er hier helemaal niet goed af. Als hij gedaan had waartoe de liefde hem verplichtte, zou hij deze vermoeide reis hebben ondernomen inplaats van zijn vrouw, of tenminste hebben aangeboden haar te vergezellen. Maar hij wilde zelfs niet de moeite doen de ezel voor haar te zadelen, maar hij liet dat haar doen. Wat zijn vele mannen toch zelfzuchtig! Hoe traag is het dragen van de lasten van hun vrouwen, of in het tenminste delen van die lasten! Het huwelijk is een deelgenootschap in alles, of het is niets, behalve dan in naam. En de man die het toelaat dat zijn vrouw een sloofje wordt en die niets of weinig doet om haar lot in het gezin lichter en aangener te maken, is niet waard een 'echtgenoot' genoemd te worden. Het is ook geen afdoend antwoord te zeggen: het is van hem alleen door gedachteloosheid. Onbedachtzaamheid en zelfzucht zijn woorden die hetzelfde betekenen, want onzelfzuchtigheid bestaat grotendeels in de bedachtzaamheid van anderen. Het beste dat van deze man nog gezegd kan worden is dat hij haar niet werkelijk verbood naar de Karmel te vertrekken. We weten niet hoever Sunem van de Karmel was verwijderd, maar het schijnt dat het een lange en moeilijke tocht was, in een bergachtig land. Maar liefde wordt niet uitgeblust door moeilijkheden, en geloof wordt niet werkeloos gemaakt door bezwaren. En in het geval van deze moeder waren die beide genadegaven werkzaam in haar. De liefde kan geen uitstel velen, en ze denkt niet aan persoonlijk ongemak, zoals haar woorden tegen haar knecht tonen. Het ligt ook in de aard van het geloof haast te maken en uit te zien naar snelle gevolgen. Geduld is een andere deugd, die alleen geleerd wordt door veel en moeilijk onderwijs.

Een grote ijver had de ziel van deze vrouw ingenomen, en waar zulke ijver gepaard gaat met geloof wijst het alle afwijzing af. Wanneer ons geloof slechts een verstandelijke of een werktuigelijke zaak blijft, verkrijgt het niets, maar wanneer het diep doorvoeld en vurig is zal het vruchten voortbrengen. Het is waar, het vereist een diep gevoel van de nood, dikwijls de druk van een noodtoestand, om deze ijver op te wekken. Daarom bloeit het geloof het meest in tijden van verdrukking en beproeving, want dan is er de meest gepaste gelegenheid om zich te openbaren. Alzo toog zij heen en kwam tot de man Gods, tot de berg Karmel. En het geschiedde als de man Gods haar van tegenover zag, dat hij tot Gehazi, zijn jongen zeide: zie, daar is de Sunamietische' (2 Kon. 4:25). We moeten hier letten op verscheidene belangrijke zaken. In de eerste plaats was Elisa 'een man van de berg' (2 Kon. 2:25), evenals zijn voorganger Elia, wat symbolisch is voor zijn geestelijke verhevenheid, doordat zijn aandoeningen uitgingen naar de dingen die boven zijn. In de tweede plaats, let er op hoe hij zich gedraagt: niet in hoogmoedige trots, of ingebeelde zelfverhevenheid. Hij wachtte niet tot de vrouw hem bereikt had, maar hij stuurde zijn knecht om naar haar toe te gaan, waardoor hij zijn bezorgdheid uitte. In de derde plaats, was dit niet een genadig teken van de Heere om haar hart te bemoedigen nu ze bijna aan het eind gekomen was van een moeilijke tocht? Wat zijn Gods weldaden teder! In de vierde plaats wijzen de woorden 'de Sunamietische' er op dat ze óf de enige vrome was in die plaats, óf dat ze zó boven haar broeders en zusters uitstak in geestelijkheid dat die benaming reeds

voldoende was om haar aan te duiden. 'Nu loop toch haar tegemoet, en zeg tot haar: Is het wel met u? Is het wel met uw man? Is het wel met uw kind? En zij zeide: het is wel' (2 Kon. 4:26). Hier moge in het voorbijgaan worden opgemerkt dat jonge mannen die in de dienst des Heeren bezig zijn en een lagere positie innemen verplicht zijn opdrachten van degenen die ouder zijn dan zij uit te voeren (zie 2 Tim. 4:11-13). We beschouwen de woorden van de vrouw 'het is wel' hier niet als een uitdrukking van haar onderwerping aan Gods soevereine wil, maar veeleer als de taal van vertrouwend verwachten. Ze schijnt er niet aan te hebben getwijfeld wat de uitkomst van haar tocht zou zijn. Het komt ons voor dat tijdens heel deze gebeurtenis de grote vrouw de dood van haar kind zag als een beproeving van haar geloof. Haar 'het is wel' zag verder dan de wolken, en verwachtte een gelukkige uitkomst. We mogen zeker wel uitroepen: O vrouw, groot is uw geloof!

Ja, en groot was haar beloning, want God maakt nooit beschaamd degenen die werkelijk staat op Hem maken. Hij doet dat door Zichzelf sterk te betonen voor hen. Laten we niet vergeten dat deze gebeurtenis is opgetekend tot onze onderwijzing en bemoediging.

'Toen zij nu tot de man Gods op de berg kwam, vatte zij zijn voeten. Maar Gehazi trad toe om haar af te stoten. Doch de man Gods zeide: laat haar geworden, want haar ziel is in haar bitterlijk bedroefd, en de Heere heeft het voor mij verborgen en mij niet bekendgemaakt' (2 Kon. 4:27).

We worden hier herinnerd aan de twee vrouwen die het graf van de Heere bezochten, en die Hij toen ontmoette toen Hij zei: 'Weest gegroet! En zij, tot Hem komende, grepen Zijn voeten, en aanbaden Hem' (Matth. 28:9). In dit geval schijnt de grote vrouw Elisa terecht te hebben beschouwd als Gods afgezant, en nederig te hebben duidelijk gemaakt dat ze aan hem een gunst wilde vragen. In haar afwijzing door Gehazi zien we hoe haar geloof opnieuw werd beproefd. En toen trad de Heere door middel van Zijn knecht vriendelijk op voor haar, en bestrafte de overgedienstige knecht. De Heere was gewoon Zijn verborgenheden aan de profeten bekend te maken (Amos 3:7), maar totdat Hij dit deed waren ze net zo onkundig en afhankelijk van Hem als de anderen, zoals deze gebeurtenis overduidelijk aantoonde. Opnieuw was er hier een beproeving van het geloof. De profeet was zelf in het donker, en niet voorbereid op haar verrassende verzoek. Maar de Heere heeft voor het verbergen net zo'n goede reden als voor het openbaren. In het geval dat we nu bezien is het niet moeilijk om te zien waarom Hij aan Elisa alle kennis omtrent het sterven van het kind onthouden heeft. Hij wilde hebben dat Elisa het zou vernemen van de moeder zélf, en dat opdat ze haar geloof zou bekennen. 'En zij zeide: Heb ik een zoon van mijn heer begeerd? Zeide ik niet: bedrieg mij niet?' (2 Kon. 4:28). Dat waren krachtige redenen om Elisa te bewegen het voor haar op te nemen. 'Omdat ze niet op een ongeduldige manier kinderen heeft begeerd, kon ze niet denken dat deze zoon haar gegeven was, ongevraagd, alleen maar om voor haar een oorzaak te worden van veel dieper verdriet'. Haar tweede vraag gaf er blijk van dat ze geheel afhankelijk was van Gods Woord door Zijn knecht. 'Hoewel Gods voorzienigheid ons kan teleurstellen, kunnen we er zeker van zijn dat Gods belofte ons nooit zal teleurstellen, noch ons ooit zal bedriegen: de hoop daarop zal ons nooit beschaamd doen staan'.

HOOFDSTUK 11 HET ZEVENDE WONDER (2): HET GELOOF VAN ZIJN MOEDER

In het vorige hoofdstuk hebben we eerst stilgestaan bij de aanleiding tot dit wonder, namelijk het sterven van de zoon van de grote vrouw. Ten tweede beschouwden we de verborgenheid erin. Ogenscheinlijk was het kind er in de morgen goed aan toe en vol van leven, maar toch was het op het middaguur een lijk. In dit geval was zo'n ongeval dubbel onverklaarbaar, want het kind was geschonken uit goddelijke milddadigheid vanwege de vriendelijkheid die zij bewezen had aan een van Gods knechten; en nu scheen het voor het vleselijk verstand alsof Hij aller onvriendelijkst met haar handelde. Bovendien was Gods wonder-werkende kracht werkzaam geweest in het schenken van een zoon aan haar, en nu werd dit wonder ongedaan gemaakt doordat het kind zo plotseling werd weggerukt. Ten derde stonden we stil bij de verwachting van het wonder. Het is onuitsprekelijk heerlijk om te zien hoe die getroffen moeder reageerde op de schijnbare ramp. Door de hele geschiedenis heen wordt het ons duidelijk gemaakt dat ze deze tegenspoed zag als een beproeving van haar geloof, en haar vertrouwen op God heeft op grootse wijze getriomfeerd.

Ten vierde: het middel waardoor het wonder werd verricht

‘En hij zeide tot Gehazi: Gord uw lenden en neem mijn staf in uw hand en ga heen; zo gij iemand vindt, groet hem niet, en zo u iemand groet, antwoord hem niet; en leg mijn staf op het aangezicht van de jongen’ (2 Kon. 4:29). Sommigen denken dat de profeet geloofde dat de jongen alleen maar bewusteloos was. Maar we kunnen ons nauwelijks indenken dat de moeder dán en onder zulke omstandigheden de jongen verlaten zou hebben. Dan zou ze veeleer een boodschap hebben laten brengen door een van haar knechten. Het is ook niet waarschijnlijk dat de opdrachten van Elisa aan de knecht zo onvoorwaardelijk geweest zouden zijn als de jongen bewusteloos was geweest. Matthew Henry zegt: ik weet niet wat hiervan te zeggen. Een andere Puritein suggereert 'dat het uit pure eigendunk werd gezegd, en niet door goddelijke ingeving, en dat het daarom niets uitwerkte'. Thomas Scott betuigde hierover: 'het is moeilijk te bepalen wat de profeet voorhad met Gehazi op deze manier te sturen'. Hij, Elisa, had de Jordaan verdeeld door Elia's mantel te gebruiken, en misschien dacht hij dat het erom ging Gehazi een zeer nodige les te leren. Uit deze gebeurtenis blijkt echter duidelijk dat geen knecht van God datgene kan overdragen wat zijn eigen plicht is om dat te verrichten. ‘Doch de moeder van de jongen zeide: Zo waarachtig als de Heere leeft en uw ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Hij stond dan op en volgde haar (2 Kon. 4:30).

Uit haar woorden is duidelijk dat ze het optreden van de profeet zag als een nieuwe beproeving van haar geloof, wat ook de bedoeling van de profeet was door zijn knecht opdracht te geven zich daarheen te haasten waar het kind lag. Ze had kennelijk geen vertrouwen in Gehazi, of in de staf van Elisa als zodanig. Ze liet zich op die manier niet afschepen. Haar woorden waren zowel indrukwekkend als nadrukkelijk, en ze betekenden: 'Ik zweer dat ik niet naar mijn huis zal terugkeren, tenzij u met me meegaat. De toestand is hopeloos; mijn verwachting is op u, Elisa, als Gods afgezant, en ik zal geen weigering aanvaarden'. Hier merken we de stoutmoedigheid en de vasthoudendheid van haar geloof op. We weten niet zeker of er aan Elisa's kant enige onwilligheid was om deze tocht te ondernemen, of dat hij haar alleen maar op de proef stelde.

Maar zulke ernst en zulke heilige onbeschaamdheid zegevierden, en bewogen de profeet nu tot handelen. ‘Gehazi nu was voor hun aangezicht doorgegaan en hij legde de staf op het aangezicht van de jongen; doch er was geen stem noch opmerking. Zo keerde hij weder hem tegemoet en bracht hem boodschap, zeggende: de jongen is niet ontwaakt’ (2 Kon. 4:31). De concordantie van Young (heel bekend in het Engelse taalgebied) geeft **als betekenis van de naam Gehazi 'ontkenner'**. Wanneer we de verschillende verwijzingen naar hem zorgvuldig vergelijken zullen we zien dat zijn karakter en gedrag steeds hetzelfde waren, en in overeenstemming met zijn naam. **Waarom Elisa zo'n man als zijn persoonlijke knecht gehad heeft weten we niet.** Maar als we zien dat er onder de discipelen een Judas was, moeten we niet al te zeer verbaasd zijn. In de eerste plaats zien we hem overijverig bezig met te trachten de arme moeder weg te stoten toen ze zich neerwierp aan de voeten van zijn meester (vers 27). Hier merken we op dat het gebed tot de Heere ontbrak, en het geen goed gevolg hebben van zijn pogingen. Later zien we dat hij uitdrukking geeft aan zelfzuchtig ongeloof, een volledig ontbreken van vertrouwen in de kracht van Elisa (vers 43).

En tenslotte overmeestert zijn gierigheid hem, en liegt hij tegen Naäman, en wordt hij om zijn bedrog geslagen met melaatsheid (2 Kon. 5:20-27). Zo hebben we in dit vers voor ons een afbeelding van de vergeefse pogingen van **een niet wedergeboren predikant, en hoe zijn mislukking aan anderen openbaar wordt.**

‘En toen Elisa in het huis kwam, zie, zo was de jongen dood, zijnde gelegd op zijn bed’ (2 Kon. 4:32). In het voorafgaande gedeelte hebben we veel gezien van het opmerkelijke geloof van de moeder van het kind. Toch moeten we ervoor waken dat daardoor het geloof van de profeet zélf verdonkerd wordt, want het was even groot. Het was geen gewoon verzoek dat hem nu gedaan werd, en alleen iemand die heel nauw met God bekend was kon doen wat hij deed. Voor hem was de dood van het kind niet alleen geheel onverwacht, maar ze moet hem verwarrend en vreemd voorgekomen zijn. En toch, hoewel hij in het duister tastte over de oorzaak van deze droevige gebeurtenis, weigerde hij toch haar als 'afgedaan' te aanvaarden. De moeder had zich gegrond op de goddelijke milddadigheid en vriendelijkheid ten opzichte van haar, en ze verwachtte een afloop in overeenstemming met Gods genade aan haar bewezen, en het lijdt geen twijfel dat de profeet nu op dezelfde manier dacht. Hoewel hij nooit tevoren voor zo'n moeilijke toestand was gesteld, wist hij dat bij God alle dingen mogelijk zijn. **Alleen reeds het feit dat het dode kind op zijn bed was gelegd was een regelrechte uitdaging van zijn geloof, en hij ging daar op een edele wijze op in.**

‘Zo ging hij in, en sloot de deur voor hen beiden toe, en bad tot de Heere’ (vers 33). We zijn er niet geheel zeker van of ‘hen beiden’ slaat op hemzelf en het kind, of op de moeder en Gehazi, die hem zeer waarschijnlijk had vergezeld. Maar hoe dat ook was, dat hij de deur toesloot wijst erop dat hij afzondering begeerde. De profeet bracht in praktijk wat hij aan anderen preekte. In het wonder dat in het begin van dit vierde hoofdstuk wordt vermeld had Elisa de weduwnaar geboden sluit de deur voor u en voor uw zonen toe’ (vers 4), om opschudding te vermijden, en hier deed Elisa hetzelfde. Bovendien zou hij de Heere gaan smeken in een zeer dringend en bijzonder gebed, en dat is zeker iets dat er om vraagt met God alleen te zijn. Een evangeliedenaar moet op dit punt zeer op zijn hoede zijn, door alles uit te sluiten wat smaakt naar het vragen van aandacht voor zijn vroomheid zoals de Farizeeërs dat deden (zie Matth. 6:5-6). Hier hebben we dan het middel waardoor dit wonder verricht werd: het onwankelbare geloof van de moeder, en nu ook het geloof van de profeet, dat wordt uitgedrukt in het gebed tot zijn Meester. Hij beleed daarin zijn eigen machteloosheid, legde Hem nederig maar vertrouwend de nood voor, rekenend op Zijn almachtige kracht en goedheid.

Ten vijfde: de manier waarop het wonder werd verricht

‘En hij klom op, en legde zich neder op het kind, en leggende zijn mond op deszelfs mond en zijn ogen op zijn ogen... en het vlees van het kind werd warm’ (2 Kon. 4:34). De middelen die de profeet aanwendde en zijn gedrag zijn zo nauw aan elkander verbonden dat ze in elkaar overvloeien zonder enige breuk, waarbij het geloof van Elisa zijn uitdrukking vond in het gebed. Wanneer we die buitengewone toestand hier bezien, dient het gedrag van de profeet om aan te tonen hoe hij gewend was in tijden van nood op God te rekenen, en in antwoord op zijn smeekbeden uit te zien naar wonderlijke zegeningen van Hem. Hij was er ten volle van overtuigd dat er voor de Verbondsgod niets te moeilijk is, en daarom ging ook geen smeekgebed te ver, om dat aan Hem voor te leggen. Hoe meer het geloof ziet op de oneindige macht en de algenoegzaamheid van Degene met wie het te doen heeft, hoe meer Hij verheerlijkt wordt. Daarna strekte de profeet zich uit over het lichaam van de kleine, waardoor hij zijn diepe genegenheid voor hem uitdrukte, en zijn verlangen naar het herstel van de jongen, alsof hij zijn eigen leven wilde mededelen en hem daardoor doen herleven.

Degenen die vertrouwd zijn met het leven en de wonderen van Elia zullen direct getroffen worden door de gelijkheid tussen Elisa’s doen hier, en dat van zijn voorganger bij een soortgelijke gelegenheid. Feitelijk is de gelijkenis zó sterk, dat het duidelijk is dat de handelwijze van Elisa hier werd bepaald door die van Elia tevoren. Dat toont aan hoezeer een man Gods zich moet houden aan de schriftuurlijke voorbeelden om voorspoedig te zijn in de dienst van God. Elia had eerst het levenloze kind van de weduwe te Zarfath genomen en hem naar boven gedragen, en hem op zijn eigen bed gelegd, waardoor hij voorkwám dat menselijke ogen zagen wat er gebeurde. Daarna ‘riep hij de Heere aan’ en ‘mat zich uit over het kind’ (1 Kon. 17:19-21). Als toevoeging aan hetgeen in het voorafgaande is geschreven geloven we dat dit zich uitstreken van de profeet over hem voor wie hij bad betekende een zich vereenzelvigen, één maken met hem. En het was er een bewijs van dat hij zijn hele ziel legde in het werk van het smeken. Wanneer we de overhand willen krijgen in het smeekgebed voor anderen moeten we zijn of haar toestand tot de onze maken, door zijn nood of last op onze eigen geest neer te leggen, en ze dan uit te breiden voor God.

‘Daarna kwam hij weder en wandelde in het huis ééns herwaarts en ééns derwaarts’ (2 Kon. 4:35). Laten we erop letten dat zelfs het gebed van Elisa niet onmiddellijk en volledig werd beantwoord. Waarom zouden wij dan zo spoedig ontmoedigd zijn wanneer de hemel traag schijnt te zijn in het beantwoorden van ons geroep! God is daarin soeverein, zoals in alles. En daarmee bedoelen we dat hij niet steeds op dezelfde wijze met ons handelt. Soms wordt ons verzoek direct beantwoord, wanneer we het voor het eerst vragen, maar dikwijls vraagt Hij om volharding en aanhouden, en verlangt Hij van ons geduldig op Hem te wachten. We hebben gezien hoeveel afwijzingen het geloof van de moeder had ontmoet, en nu wordt ook het geloof van de profeet beproefd. Het is waar dat hem een aanmoediging was geschonken doordat het lichaam van het kind warm werd zoals het dikwijls de Heere behaagt ons ‘een teken ten goede’ te geven (Ps. 86:17) - voordat een volledige verhooring wordt ontvangen. Maar toch was er nog geen teken van een terugkerend bewustzijn, en de gedaante van de kleine lag nog steeds stil en bewegingsloos voor hem. En ook dat is tot onze onderwijzing medegedeeld. ‘Daarna kwam hij weder en wandelde in het huis ééns herwaarts en ééns derwaarts, en klom weder op en breidde zich over hem uit’ (vers 35). Dit heen en weer stappen schijnt een zekere mate van geestelijke ontroering aan te duiden, want de profeten waren onderworpen aan gelijke bewegingen als wij’ (Jak. 5:17), en omgeven door dezelfde zwakheden. Maar zelfs indien Elisa nu ten einde

raad was, gaf hij niet toe aan de wanhoop en zag hij de situatie niet als hopeloos. Nee, hij ging voort zich vast te klemmen aan Hem Die de Gever is van elke goede en volmaakte gift, en hij breidde zich opnieuw over het kind uit. Laten we deze belangrijke les ter harte nemen en in praktijk brengen, want juist op dit punt schieten zo velen tekort. Het is de volharding van het geloof die triomfeert (zie Matth. 7:7). De bijbeluitlegger Scott heeft geschreven: Het is zeer leerzaam om de manier waarop Elia en Elisa hun wonderen verrichtten, vooral door doden op te wekken, te vergelijken met die van Jezus Christus. Elk gedeelte van hun gedrag drukte de bewustheid uit van hun onbekwaamheid en van hun volstrekte afhankelijkheid van een Ander, en een ernstig smeken om Zijn tussenkomst. Maar Jezus werkte door Zijn eigen macht. Hij sprak, en het geschiedde: Jongeling, Ik zeg u, sta op; talitha kumi, dochtertje, sta op; Lazarus, kom uit! In alle dingen is Hij de voornaamste.

Ten zesde: het wonderbare van het wonder

Het wonderbare hier was niets minder dan het levend maken van het kind, het levend maken van een dode' (2 Kon. 8:5). Nadat de profeet zich opnieuw over het kind had uitgebreid, wordt ons gezegd 'dat de jongen tot zevenmaal toe niesde, en daarna deed de jongen zijn ogen open' (2 Kon. 4:35). Zie hoe bereidwillig God is om te antwoorden op de beoefening van werkelijk geloof in Hem! In dit geval had noch de moeder, noch de profeet een bepaalde of zelfs een vage belofte om op te pleiten, want de Heere had niet gezegd dat het kind gezond zou blijven of zou herstellen wanneer het ziek werd. Maar hoewel ze geen belofte hadden, grepen ze de hun bekende aard van God aan. Aangezien Hij het kind ongevraagd had geschonken, geloofde Elisa niet dat Hij nu Zijn gave zou terugnemen, en zijn weldoenster ellendiger zou achterlaten dan ze tevoren was. Elisa wist dat er bij de Heere 'geen verandering is, noch schaduw van omkering' (Jak. 1:17), en daar klemde hij zich aan vast. **Het is zeker waar dat het het gebed gemakkelijker maakt wanneer er een bijzondere belofte is waarop we kunnen pleiten, maar het is een nog hogere soort van geloof die God Zélf aangrijpt.**

Er was geen belofte dat God een berouwvolle moordenaar zou vergeven, en voor zo'n zonde was er geen offer ingesteld, maar toch beriep David zich niet tevergeefs op Zijn tedere barmhartigheden (Ps. 51:3).

'En de jongen deed zijn ogen open' (2 Kon. 4:35). Zie eens wat een gebeden horend en gebeden beantwoordend God onze God is! Hoewel onze toestand hopeloos kan zijn waar het menselijke hulp betreft, ze is voor de Heere niet te moeilijk. Maar we moeten vragen 'in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt is een baar der zee gelijk, die van de wind gedreven en op en neder geworpen wordt', en daarom wordt er aan toegevoegd: 'Want die mens mene niet, dat hij iets ontvangen zal van de Heere' (Jak. 1:6-7). Nee, het is veeleer degene die met Jakob het zegt: 'Ik laat U niet gaan, tenzij dat Gij mij zegent' (Gen. 32:26) die zijn bede verkrijgt. Wat moest Elisa zich verblijd hebben toen hij het kind zag herleven, en zo deze nieuwe ervaring opdeed van Gods genade door zijn verzoek in te willigen, door hem uit zijn verdriet te verlossen! Hoe groot moet zijn vreugde geweest zijn toen hij Gehazi riep en hem gebod de moeder te roepen, en toen hij tot haar zei: neem uw zoon op! Het is heerlijk haar stille dankbaarheid te zien - te groot voor woorden - toen ze kwam en voor zijn voeten viel en zich ter aarde boog. Daarna 'nam ze haar zoon op en ging uit' (2 Kon. 4:37), om met God alleen te zijn en haar hart in dankzegging voor Hem uit te storten.

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Door erop te letten dat dit gedeelte begint met het verbindende woord 'toen' worden we enigszins geholpen bij het nagaan van de betekenis. Dat 'toen' duidt niet alleen aan dat de geschiedenis hier gewoon doorloopt, en het geeft niet alleen een treffende tegenstelling aan tussen de twee hoofddelen van deze geschiedenis, maar het duidt er ook op dat er een nauwe samenhang is tussen die twee delen. Zoals we bij vorige gelegenheden uitgelegd hebben, worden woorden als 'en' en 'toen' in de Schrift soms gebruikt om twee zaken aan elkander te verbinden, maar soms ook om twee zaken of gebeurtenissen tegenover elkander te stellen, om de tegenstelling daartussen duidelijk te maken. In dit geval schijnt dit woord gebruikt te zijn voor beide doeleinden. Zoals we hopen aan te tonen valt er licht over de bijzondere betekenis van dit wonder door er nauwkeurig op te letten hoe het onmiddellijk verbonden wordt aan het voorafgaande wonder. Wanneer we de verschillende gebeurtenissen bezien die hier beschreven worden we onmiddellijk getroffen door de tegenstelling die ons wordt voorgesteld. In de eerste geschiedenis zien we Elisa op reis naar Sunem, en in de tweede geschiedenis is het de vrouw die zélf naar hem toegaat. Eerst was het de vrouw die de profeet bijstond, en hier zien we dat hij haar bijstaat. In het eerst werd haar op een

wonderlijke wijze een zoon geschonken, en nu wordt die zoon weggenomen. De typische betekenis daarvan is niet te zien door een oppervlakkige beschouwing. En daarom zal het voor ons geen eenvoudige zaak zijn om dit aan de lezer duidelijk te maken. Alleen de wedergeborenen zullen in staat zijn ons met volledig inzicht te volgen, want alleen zij hebben geestelijk ondervonden wat hier wordt afgebeeld. In deze gebeurtenis komt de verborgenheid ervan zeer duidelijk uit: dat aan een vrouw op een wonderlijke wijze een kind geschonken wordt, en dat vervolgens de hand van de dood op hem gelegd wordt! Dat was niet alleen een zware beproeving voor de arme moeder, maar ook een zeer verwarrende handelwijze van de Voorzienigheid. Voor het vleselijke verstand scheen het alsof God haar bespote. Maar is er in de ervaring van de christen ook niet iets dat even tragisch en even verbijsterend is? Bij het voorafgaande wonder werd ons **een beeld getoond van de vrucht van de verlossing, en hier schijnt het dat die vrucht getekend is door de dood.** O, mijn lezer! **laat het toch duidelijk verstaan worden dat we net zo afhankelijk zijn van God voor het onderhoud van die vrucht, als we het zijn voor de werkelijke schenking ervan.** En wat is de 'vrucht de verlossing' toegepast aan iemand persoonlijk?

Als we dat van Gods zijde bezien is het: verzoening, rechtvaardiging, heiliging, bewaring. Maar bezien van onze zijde: wat een lijst kan er opgemaakt worden!

Vrede, vreugde, zekerheid, gemeenschap met God en Zijn volk, vermaak in Zijn Woord, vrijmoedigheid in het gebed, afscheiding van de wereld, het uitgaan van de genegenheden naar de dingen die boven zijn.

O, wat is onze 'ondertrouw' onuitsprekelijk zoet (Jer. 2:2), en ook onze 'eerste liefde' (Openb. 2:4).

Maar hoe spoedig bekoelt in vele gevallen die vreugde, en wordt die liefde verlaten! Hoe ellendig is de ziel er dan aan toe; evenals Rachel die haar kinderen beweent, weigeren we dan getroost te worden. Wat zijn we dan verward! Hoe zoekt dan de satan voordeel te behalen en zo iemand ervan te overtuigen dat God heeft opgehouden genadig te zijn. Hoe vreemd dat er op de vrucht van de Geest zo iets afschuwelijks gevallen is! Wat is de dodigheid die nu rust op de tuin die door God geplant was toch iets verborgens, die de ziel het doet zeggen met de dichter: Waar is de zaligheid die ik ondervond Toen ik de Heere voor het eerst zag; Waar is de zielsverkwikkende blik op Jezus en Zijn Woord?

Wat heb ik eens uren vol vrede genoten! Hoe zoet is nog de gedachtenis daaraan, Maar nu gevoel ik een knagende leegte, die de wereld nooit kan vervullen.

Ja, het schijnt inderdaad onverklaarbaar te zijn dat het kind dat een bijzonder toonbeeld was van Gods werkzaamheid moet wegwijnen, en in zekere zin, koud en levenloos neerliggen. Ja, maar we moeten hier niet eindigen! We moeten hier niet in wanhoop neerzitten en de gevolgtrekking maken dat alles verloren is. De gebeurtenis die we nu bezien eindigt niet hier, en de dood van het kind was niet de afsluiting ervan. Hier is een 'goede hoop' voor ons, een belangrijke les, wel waard om er op te letten. Die 'grote vrouw' gaf niet toe aan neerslachtigheid door aan te nemen dat alle hoop vervlogen was. Verre van dat! En wanneer de christen die zich bewust is van zijn geestelijke achteruitgang, van het kwijnen van zijn ontvangen genadeweldaden, van zijn uiterste nood om vernieuwd te worden naar de inwendige mens, een genadige herleving zou willen ondervinden, dan moet hij deze moeder navolgen en doen wat zij deed. En opnieuw willen we er op wijzen dat ze in de dag der verdrukking niet versaagde, noch zich overgaf aan zelfmedelijden. Ze beklaagde haar hulpeloosheid niet, en ze zei niet: wat kan ik nu nog doen nu de dood er is? En als zij dat niet deed, waarom zou u dat dan wel doen?

Let er met aandacht op wat deze getroffen vrouw deed.

1. Ze beschouwde deze onverklaarbare en pijnlijke gebeurtenis als een beproeving van haar geloof, en ze handelde in overeenstemming daarmee.
2. Ze handelde snel. Zonder uitstel droeg ze het kind naar boven en legde ze hem op het bed van de profeet, in afwachting van de betoning van de kracht des Heeren ten behoeve van haar.
3. Ze wekte zichzelf krachtig op, ze deed enige moeite om verlossing te verkrijgen, door een bezwaarlijke reis te ondernemen.
4. Ze liet niet toe dat ze ontmoedigd werd, toen haar eigen echtgenoot haar half ontmoedigde.
5. Zij zocht Hem Die in het begin de zoon had beloofd. De ziel moet zich tot God keren en uitroepen: 'maak mij levend naar Uw woord', Psalm 119:25.
6. Zij klemde zich vast aan de oorspronkelijke belofte, en ze weigerde te geloven dat God had opgehouden genadig te zijn (2 Kon. 4:28).
7. Ze wees het af weggestuurd te worden door de vruchteloze tussenkomst van een onwedergeboren dienaar (verzen 29-30).

8. Ze hield vol met te vertrouwen op de kracht van Elisa, die voor haar Gods afgezant was. En haar geloof werd heerlijk beloond.

Wat betreft de waarde van dit wonder als een voorbeeld in verband met Elisa zélf leert het ons de volgende punten.

1. Een knecht van God moet niet verbaasd zijn wanneer degenen voor wier bekering hij het middel is geweest later een geestelijke achteruitgang ondervinden, vooral wanneer hij niet bij hen is.
2. Wanneer hij gebruikt wil worden voor hun geestelijk herstel, voldoen halve maatregelen niet, en ook kan hij zijn werk niet overlaten aan een ander.
3. Gelovig, verwachtend en vurig gebed moet zijn eerste en grote toevlucht zijn.
4. Om een kwijnende ziel te doen herleven moet hij afdalen naar het niveau van degene die hij bedient in geestelijk opzicht, en niet op een of ander voetstuk gaan staan, alsof hij een verheven soort wezen is.
5. Hij moet niet ontmoedigd worden omdat er niet een onmiddellijk en volledig antwoord komt op zijn pogingen, maar hij moet volharden.
6. Geen koude en vormelijke maatregelen zullen volstaan: hij moet zichzelf met zijn hart en zijn ziel in zijn werk leggen.
7. De volgorde van het herstel was: hervatting van de bloedsomloop (vers 34), niezen, het openen van de ogen. We kunnen hieruit een drievoudige toepassing maken voor de trappen van een geestelijke herleving: de genegenheden worden verwarmd, het hoofd wordt verhelderd (herstel van het verstand), gezicht.

HOOFDSTUK 12 HET ACHTSTE WONDER: MOES GEZOND GEMAAKT DOOR MEEL

Het schriftgedeelte dat nu voor ons ligt (2 Kon. 4:38-41) bevat voor ons zowel praktisch onderwijs als geestelijke lessen, want de Schrift maakt de kwade dingen en de gevaren die in deze wereld zijn bekend, evenals de heerlijkheid en de gelukzaligheid van de toekomstige wereld. Elisa bezocht de profetenschool te Gilgal, en hij onderwees de zonen der profeten in de dingen Gods. Aan het einde van een ontmoeting gaf hij opdracht voor hen een eenvoudige maaltijd klaar te maken. Want hoewel hij het meest bezorgd was voor hun geestelijke welvaart, vergat hij toch ook hun lichamelijke behoeften niet. Het was een dure tijd, of er was hongersnood, zodat iemand in het veld ging om kruiden te vergaderen, zodat ze een groenteschotel konden eten. Hij vond een wilde wijnstok met pompoenen (kolokwinten) eraan. Hij nam een flinke hoeveelheid mee, kwam terug en sneed ze fijn in een moespot, onbewust van het feit dat hij te doen had met een vergiftige plant. **Pas toen de moes werd opgeschept werd het gevaar ontdekt, want toen ze begonnen te eten riepen de mannen uit: 'de dood is in de pot'. Wat zijn we ons weinig bewust in hoeveel verschillende vormen de dood ons bedreigt, en hoe we doorlopend aangewezen zijn op de bewarende voorzienigheid van God.**

De gevolgen van de vloek die de Heere God uitsprak na de zonde van Adam zijn in geen geval beperkt gebleven tot het menselijke geslacht. 'Het aardrijk zij om uwentwil vervloekt' (Gen. 3:17) was een onderdeel van het verschrikkelijke vonnis, en zoals Romeinen 8:22 het ons leert zucht het ganse scheepsel te zamen en is als in barensood tot nu toe'. Het doet er niet toe waar men heen ziet, het oplettende oog kan overal de gevolgen van de val waarnemen. Geen onderdeel van de schepping is daaraan ontkomen. Zelfs de velden en de bossen brengen niet alleen distelen en doornen voort, maar ook wat gevaarlijk en vergiftig is. Sommige van de meest onschuldige uitziende kruiden en bessen veroorzaken een verschrikkelijk lijden en de dood wanneer ze door de mens of door een dier worden gegeten. En toch heeft God in de meeste gevallen, wel met zeldzame uitzonderingen, genadig voorzien in bescherming tegen zulke gevaren. Het instinct van de dieren en het verstand van de mensen leert hen af te blijven van wat schadelijk is. De kwade eigenschappen worden óf door het oog ontdekt, óf door de neus opgespoord, óf het gehemelte proeft die, en daardoor worden we ertegen beschermd. Het hoeft nauwelijks te worden aangewezen dat waar we op hebben geduid in de stoffelijke wereld ook waar is van wat we aantreffen op het terrein van de godsdienst. Onder al datgene wat ons wordt aangeboden als voedsel voor het verstand en de geest, hoeveel daarvan is niet ongezond en schadelijk! **Op de velden van het christendom vinden we vele wilde kolokwinten' die daar groeien, en het gebruik daarvan brengt noodzakelijk 'de dood in de pot' met zich mee, want dodelijke leer werkt op de ziel in zoals vergif dat doet op het lichaam.** Dit is duidelijk uit de uitspraak van de apostel 'Hun

woord zal voorteten, gelijk de kanker' of gangreen (2 Tim. 2:17), waar verwezen wordt naar de kwade leer van ketterse leraren. Maar evenals God genadig de dieren heeft voorzien van instinct en de mens met voldoende natuurlijk inzicht om te vermijden wat schadelijk is voor het lichaam, zo heeft Hij ook genadig aan Zijn volk 'geestelijke zintuigen' geschonken, waardoor, wanneer ze gebruikt worden goed en kwaad onderscheiden worden' (Hebr. 5:14). Die geestelijke zintuigen waarschuwen dus instinctief tegen ongezonde geschriften en predikers, zodat ze 'een vreemde geenszins volgen, maar van hem vlieden, overmits zij de stem des vreemden niet kennen' (Joh. 10:5). De barmhartigheid van de Schepper komt niet alleen tot uiting in de beschermende 'zintuigen' waarmee Hij Zijn schepselen heeft begiftigd, maar ook daarin dat Hij hen voorziet van gepaste geneesmiddelen en werkzame tegengiften. Terwijl er kruiden zijn die schadelijk en vergiftig zijn, zijn er ook andere die het gif tegengaan en die genezen. Wanneer de wateren van Mara bitter zijn en niet te drinken, is er een boom in de buurt die kan worden omgehakt en in het water geworpen, waardoor de wateren zoet worden (Ex. 15:25). Waar we in het begin van de Schrift lezen over een boom waarvan het eten van de vrucht ons menselijk geslacht in rampspoed en dood gebracht heeft, wordt ons ook, voordat dat Boek gesloten wordt melding gedaan van een andere boom waarvan de bladeren zijn tot genezing der heidenen' (Openb. 22:2). Deze omstandigheid geldt zowel in het rijk der natuur als in het rijk der genade. Voor elk onheil heeft God een remedie verstrekt, voor elk vergif een tegengif, voor elke valse lering een gedeelte van de waarheid dat het aan de kaak stelt en het weerlegt. Met deze inleidende opmerkingen voor ogen kunnen we nu de onderdelen van het achtste wonder van Elisa bezien.

Ten eerste: de plaats waar het wonder geschiedde

'Als nu Elisa weder te Gilgal kwam, zo was er honger in dat land' (2 Kon. 4:38). We zullen ons herinneren dat Elisa op weg gegaan was met zijn meester op hun laatste tocht te zamen uit deze plaats, voordat Elia ten hemel werd opgenomen (2 Kon. 2:1). Daar was zijn oprechtheid op de proef gesteld door de woorden: blijf toch hier. Van Gilgal waren ze naar Bethel gegaan (vers 2), vandaar naar Jericho, en tenslotte naar de Jordaan. Het is opmerkelijk te zien dat Elisa in al die plaatsen een wonder verrichtte, in omgekeerde volgorde van hun eerste tocht. Bij de Jordaan had hij de wateren verdeeld zodat hij droogvoets doorging voor de verwonderde blikken van de zonen der profeten (2:14-15). Te Jericho had hij de ongezonde wateren gezond gemaakt (2:19-22). Te Bethel had hij de heiligschennende kinderen vervloekt in de naam des Heeren en zo hun ondergang bewerkt (2:23-25). En nu hier te Gilgal gebruikt Elisa opnieuw de buitengewone krachten die God hem geschonken had.

Overal waar hij heengaat, behoort een knecht van God zijn gaven in dat opzicht te gebruiken, waar de gelegenheid zich maar voordoet. 'Als nu Elisa weder te Gilgal kwam, zo was er honger in dat land' (vers 38). Gilgal lag ten oosten van Jericho, dichtbij de Jordaan, waar er meer water en plantengroei was dan verder landinwaarts. Het was een plaats die gedenkwaardig gemaakt was in de vroege geschiedenis van Israël. Hier had het volk twaalf stenen opgericht als een gedenkteken aan Gods genadig ingrijpen, toen Hij hen droogvoets door de Jordaan had doen gaan (Joz. 4:18-24). Het was ook hier dat ze degenen die in de woestijn geboren waren hadden besneden, na hun omzwervingen, waardoor de smaad van Egypte van hen werd afgewenteld. Dit betekende hun afscheiding van de heidenen, als Gods bijzondere volk, wat wees op de besnijdenis van het hart (Jer. 4:4; Rom. 2:28-29) die het kenmerk is van Gods geestelijke kinderen. Daar was het ook dat ze voor het eerst aten 'van het overjarige koren van het land' (Joz. 5:11) zodat de wonderlijke proviandering met manna eindigde. En toch werd zelfs zo'n bevoorrechte plaats als deze getroffen door honger, want er was daar ook grote goddeloosheid bedreven (1 Sam. 15:21-23 en vergelijk Hos. 9:15).

Ten tweede: de aanleiding tot het wonder

'Zo was er honger in dat land'. Het Hebreeuwse woord voor 'honger' (in de Engelse Bijbel vertaald met 'schaarste') betekent een hongersnood, en zo wordt het ook vertaald in 1 Koningen 18:2. Dit is een van de 'vier boze gerichten' die de Heere zendt om Zijn ongenoegen tegen een volk te uiten: 'het zwaard en de honger en het boze gedierte en de pestilentie' (Ez. 14:21). In onze dagen is de 'hongersnood' waarmee een rechtvaardig God een land slaat veel ernstiger en zwaarder dan een schaarste aan stoffelijke goederen, zoals bedreigd wordt in Amos 8:11: 'Zie, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik een honger in het land zal zenden; **niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des**

HEEREN'. Zo'n hongersnood rust vandaag de dag op het christendom. Ze is nog niet algemeen geworden, maar wel bijna. Duizenden plaatsen die bestemd waren voor de dienst des Heeren zijn sociale centra geworden, politieke vergaderplaatsen, plaatsen waar de vormendienst heerst, en nu zijn ze puinhopen.

De grote meerderheid van de gebouwen die nog bestaan verschaffen niets aan mensen die geestelijk voedsel begeren, en zelfs op de weinige plaatsen waar zogenaamd het Woord van God nog bediend wordt, gebeurt dat niet meer in de kracht van de Geest en met de zegen van de Geest. Dit maakt dit gedeelte zo toepasselijk. 'Als nu Elisa weder te Gilgal kwam, zo was er honger in dat land; en de zonen der profeten zaten voor zijn aangezicht' (2 Kon. 4:38). Wat een heerlijke en schone samenloop van zaken was dit! Wat is dit leerrijk voor een onderherder van Christus en zijn schapen op een dag als deze. Hoewel God met Zijn oordelen werkzaam was, vatte de profeet dat niet op als een aanleiding om maar met zijn werk op te houden, totdat de omstandigheden gunstiger zouden worden. Verre van dat, hij zag in dat hij alles moest doen wat in zijn macht was om 'het overige te versterken, dat sterven zou' (Openb. 3:2) en degenen te bemoedigen die vanwege de algemene afval geneigd waren tot moedeloosheid.

'Predik het Woord; houd aan tijdiglijk, ontijdiglijk' (2 Tim. 4:2), dat is de vermaning die God aan Zijn knechten oplegt. **In tijden van 'honger' moet een dienstknecht van Christus vooral bijzonder letten op de geestelijke behoeften van de jonge gelovigen, door hen te onderwijzen in de heiligheid en rechtvaardigheid van een zonde-hatend God wanneer Zijn gesel over een natie gaat.** En ook door Zijn getrouwheid en algenoegzaamheid bekend te maken aan de zijnen, in het donkerste uur, door hen er aan te herinneren dat 'God ons een Toevlucht en Sterkte is' (Ps. 46:2), krachtig-lijk bevonden een Hulp in benauwdheden.

Zie eens wat een indrukwekkend voorbeeld Elisa heeft nagelaten aan hen die door God geroepen zijn om Zijn waarheid te verkondigen. De profeet was niet werkeloos. Hij wachtte niet tot de nooddriftige zielen naar hém toekwamen, maar hij nam het initiatief en hij ging naar hen toe. Tijden van nationale rampen en nood ontslaan niemand van de uitoefening van geestelijke verplichtingen, en ze rechtvaardigen ook niet een geestelijke traagheid in het aanwenden van de vastgestelde middelen der genade. En deze 'zonen der profeten' hebben ook niet de tegenwerping aangevoerd dat Elisa hen op een ongelegen tijdstip bezocht, en ze maakten ook niet de verontschuldiging dat ze zich moesten bezighouden met hun tijdelijke belangen. Nee, ze maakten graag gebruik van deze schitterende gelegenheid, die ze ten volle benutten door aandachtig te luisteren naar het onderwijs van Elisa. Dat ze 'voor zijn aangezicht zaten' duidt op respect en aandacht. Het herinnert ons aan Maria, die 'aan de voeten van Jezus zat, en Zijn woord hoorde' (Luk. 10:39). En Christus noemde dat 'het goede deel, het éne nodige' (vers 42). **En hoewel velen vandaag het Woord niet meer kunnen horen prediken, kunnen ze nog neerzitten en het lezen. Wees dankbaar voor de boekdrukkunst, wanneer die datgene verbreidt wat het geloof versterkt en een nauwere wandel met God bevordert.**

Ten derde: wie door het wonder beweldadigd werden

'En hij zeide tot zijn jongen: Zet de grote pot aan en zied moes voor de zonen der profeten' (2 Kon. 4:38). De volgorde van handelen in dit vers is veelbetekenend, want ze toont aan hoe de behoeften van de ziel voorrang hebben boven die van het lichaam. Elisa zag er op toe dat hun geestelijk voedsel werd voorgezet, voordat hij zorgde voor stoffelijk voedsel. Aan de andere kant gedroeg de profeet zich niet als een dweper door voorbij te gaan aan hun tijdelijke behoeften. Hier, evenals overal in de Schrift, wordt het juiste evenwicht bewaard. De aandacht voor en de genieting van de gemeenschap met God mogen nooit de verrichting van de verplichting die tot de dagelijkse gang van het leven behoren verdringen. Zoals Christus dacht aan de lichamelijke behoeften van de hongerige scharen en daarvoor zorgde nadat Hij hun het brood des levens gebroken had, zo was ook hier Zijn dienstknecht bezorgd over het lichamenlijk welzijn van deze studenten. In beide gevallen: een gewoon en simpel maal. In het ene geval: brood en vis, in het andere: groentenmoes.

'Toen ging een uit in het veld om moeskruiden te lezen, en hij vond een wilde wijnstok en las daarvan, zijn kleed vol wilde kolokwinten, en kwam en sneed ze in de moespot; want zij kenden ze niet' (vers 39). Kennelijk nam deze man het op zich om uit te gaan en in het veld kruiden te verzamelen. Ongetwijfeld was zijn bedoeling goed, maar zover de geschiedenis ons mededeelt bevat ze geen opdracht van Elisa om dat te doen. Een duidelijk geval waarin de beste bedoelingen ons geen volmacht geven om te handelen tenzij we een bepaalde opdracht van God hebben, en we alleen de middelen gebruiken die Hij heeft vastgesteld. Het is mogelijk dat deze man de Heere gedankt heeft toen zijn oog op deze kolokwinten viel, en gemeend heeft

dat zijn voetstappen gericht waren door Hem naar de plaats waar ze groeiden. Als dat zo was hebben we hier een waarschuwing hoe gemakkelijk we de goddelijke leidingen kunnen misverstaan wanneer we handelen volgens onze eigen wil, en we die leidingen uitleggen op een manier die de weg die we hebben ingeslagen rechtvaardigt en ogenschijnlijk ook heiligt. Toen Jona wegvluchtte van het bevel dat de Heere hem gegeven had en naar Joppe ging om naar Tarsis te vluchten 'vond hij daar een schip, gaande' precies naar die plaats! (Jona 1:3).

Tijden van dodigheid zijn gevaarlijke tijden. Waarom? Omdat in tijden van hongersnood voedsel schaars is, en omdat er dan minder is om uit te kiezen, zijn we zeer geneigd om niet zo kieskeurig te zijn, en te handelen volgens het beginsel dat 'een bedelaar geen keus heeft'. Hier is zeker een waarschuwing om zorgvuldig te zijn aangaande wat we eten in zulke tijden, en in het bijzonder over wat in het wild groeit. Het Hebreeuwse woord dat hier met 'wild' wordt vertaald betekent: niet veredeld of verzorgd, en het wordt meestal verbonden met 'wilde dieren', die niet alleen ceremonieel onrein waren, maar ook ongeschikt om door mensen gegeten te worden. We moeten er op letten dat er heel wat van die wilde kolokwinten' voorhanden waren, zelfs al was er een 'honger' in het land. **Zo is het ook geestelijk: als er een 'honger' is in het horen van de woorden des Heeren, zorgt de satan er wel voor dat er geen tekort is aan vervalst voedsel.** Let maar op het aantal geschriften en traktaatjes van valse godsdiensten en sekten en van onzedelijke boekjes die zo vrijelijk rondgaan, om nog maar niet te spreken van de gemene lectuur waarin de dingen Gods openlijk worden bespot.

Maar toch, hoewel deze kolokwinten 'wild' waren, moeten ze toch sterk geleken hebben op de tamme. Anders zou degene die ze verzamelde er niet door misleid zijn, en zou het ook niet gezegd kunnen zijn van degenen die erbij stonden toen hij ze in de moespot sneed 'dat zij ze niet (her)kenden'. Ook dit heeft een geestelijk tegenbeeld, zoals het onkruid duidelijk maakt dat de vijand tussen de tarwe zaaide.

Satan is een nauwkeurige nabootser. Niet alleen dat hij zichzelf verandert in 'een engel des lichts', maar zijn 'bedrieglijke arbeiders' veranderen zich in apostelen van Christus (2 Kor. 11:13-14). Ze komen Jezus en het Evangelie prediken, maar zoals de Heilige Geest ons waarschuwt, is het 'een andere Jezus en een ander Evangelie' dan het ware (2 Kor. 11:4). Degenen die toekeken terwijl deze man de wilde kolokwinten in de moespot sneed maakten geen bezwaar, want ze vermoedden in het geheel geen kwaad, terwijl ze nauwkeurig hadden moeten letten op wat ze te eten zouden krijgen. Wat verleent dit een kracht aan de apostolische vermaning 'Beproeft alle dingen; behoudt het goede' (1 Thess. 5:21). En wanneer we weigeren dit te doen, aan wie moeten we dan de schuld geven wanneer we datgene verslinden dat schadelijk is?

Ten vierde: de noodzakelijkheid van het wonder

'Daarna schepten zij voor de mannen op om te eten; en het geschiedde als zij aten van dat moes, dat zij riepen: Man Gods, de dood is in de pot! En zij konden het niet eten' (2 Kon. 4:40). Pas op het laatste ogenblik ontdekten ze het gevaar waarin ze waren, want **het dodelijke gevaar van deze 'wilde kolokwinten' werd niet duidelijk eer ze ervan waren begonnen te eten.** Niet alleen dat ze door de uiterlijke vorm van de kolokwinten werden misleid, maar ook toen ze gekookt werden verspreidden ze geen afstotende of wantrouwig makende geur. Dit geval was zeer gevaarlijk en verfiend, want het lijkt erop dat het iemand uit hun midden was die de vergiftige kruiden had verzameld. O, let er toch op hoe de apostel de Bereërs prees omdat ze zijn leer nauwkeurig toetsten aan de Heilige Schrift (Hand. 17:11). Hoeveel te meer hebben wij het nodig dit te doen met de prediking en de geschriften van niet-geïnspireerde mensen. **We moeten 'scherpelijk letten' op wat ons wordt voorgezet door elke ambtsdrager in de kerk** (Spr. 23:1, vergelijk ook Matth. 24:45), **want hoewel het 'lekkernijen en zoete woorden' kunnen zijn, kan het toch 'bedriegelijk voedsel' zijn** (Spr. 23:2 en 8). Wat hebben we het nodig om Psalm 141:4 tot ons gebed te maken!

Pas toen de zonen der profeten van de moes begonnen te eten ontdekten ze de dodelijke aard ervan. O, mijn lezer, bent u in staat om te onderscheiden wat nuttig is voor de ziel en wat schadelijk is? **Is uw geestelijke gehemelte in staat om de dwaling van de waarheid te onderscheiden en op te merken, het vergif van satan van de 'onvervalste (reine) melk van het Woord?** Staat u daar werkelijk naar, of bent u daar traag in? 'Hoor, gij wijzen, mijn woorden, en gij verstandigen, neigt de oren naar mij. Want het oor proeft de woorden, gelijk het gehemelte de spijs smaakt' (Job 34:2-3). Maar laten we de zedelijke verbinding tussen wat gezegd wordt in 2 Koningen 4:40 en wat we gelezen hebben in vers 38 niet over het hoofd zien. **Het waren degenen die net tevoren aan de voeten van Elisa gezeten hadden die nu de gevaarlijke aard van deze kolokwinten ontdekten.** Is de les hierin niet duidelijk en tot onze onderwijzing

meegedeeld? Het zijn degenen die door de ware knecht van God onderwezen zijn die het meeste geestelijke onderscheidingsvermogen hebben, en een beter oordeel dan anderen, die daar niet mee begunstigd zijn. 'Ziet dan wat gij hoort' (Mark. 4:24) en wat gij leest.

Ten vijfde: de aard van het wonder

'Zij riepen en zeiden: Man Gods, de dood is in de pot! En zij konden het niet eten'. We weten niet waardoor ze zich het gevaar realiseerden. Een kind van God is zich er ook niet altijd van bewust wanneer een verborgen betugeling of een onzichtbare hand hem ervan weerhoudt zijn nieuwsgierigheid te bevredigen en zijn pad wegleidt van een of ander heiligdom van satan waar 'de dood in de pot' wordt opgediend. Hebben niet alle echte christenen reden om te zeggen met de apostel Paulus: 'Die ons uit zo grote nood verlost heeft, en nog verlost; op Wie wij hopen, dat Hij ons ook nog verlossen zal' (2 Kor. 1:10)? Van deze 'pot des doods' verlost Elisa hen krachtens God.

Ten zesde: het middel waardoor het wonder werd verricht

'Maar hij zeide: Brengt dan meel; en hij wierp het in de pot, en hij zeide: Schep voor het volk op, dat zij eten. Toen was er niets kwaads in de pot' (2 Kon. 4:41). Het 'meel' zien we als het Woord van God, hetzij het geschreven of het gepredikte Woord. Een van de voornaamste afbeeldingen van Christus is te zien in het spijsoffer - dat is meelbloem - uit Leviticus 2. Alleen door het Woord worden we tegen het kwaad beveiligd. Zie dan hoe genadig de Heere gezorgd heeft voor de Zijnen. Hoewel er een honger in het land was, waren deze zonen der profeten niet zonder meel' ! Wat moeten we in een dag als deze dankbaar zijn voor het Woord van God in onze huizen. Hoewel een ander het meel ging halen, wierp 'hij (Elisa) het in de pot!'

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Veel van de betekenis is reeds aangeduid in het voorafgaande. Laten we niet over het hoofd zien dat vers 38 van 2 Koningen 4 begint met het woord 'als'. Na een herleving, pas dan op waar u heengaat voor uw voedsel! Wanneer u wantrouwig staat tegenover de gezondheid van een godsdienstig geschrift, vraag dan raad aan een bekwame 'man Gods'. Laat een tijd van geestelijke hongersnood u niet minder zorgvuldig maken aangaande datgene waar u zich mee voedt. In tijden van hongersnood behoort een knecht van God ijverig te zijn om 'de handen van jonge gelovigen te versterken'. Alleen door van het Woord van God onze voortdurende gids te maken zullen we bewaard worden voor de kwade dingen die ons omringen.

HOOFDSTUK 13 HET NEGENDE WONDER: TWINTIG GERSTEBRODEN

Het is vreemd dat zo weinigen hebben ingezien dat er in 2 Koningen 4:42-44 een wonder wordt verhaald, want een nauwkeurig lezen van deze verzen maakt het zeker duidelijk dat ze de wonderen-werkende kracht van de Heere beschrijven. Hoe kunnen we anders het voeden van zo velen door zo weinig verklaren, terwijl er dan nog overblijft? Het is nog vreemder dat bijna niemand schijnt te hebben erkend dat we hier een treffende voorafschaduwing hebben van het éne wonder van de Heere Jezus dat door al de vier evangelisten wordt verhaald, namelijk de spijziging van een menigte met een paar broden en vissen. In alles wat we gelezen hebben zijn we niet alleen nooit een preek daarover tegengekomen, maar zover mijn geheugen strekt zelfs nooit een aanhalen van of een verwijzing naar deze treffende passage. Thomas Scott doet de gebeurtenis af met een enkele paragraaf, en hoewel Matthew Henry iets uitvoeriger is, zegt ook hij niets over het bovennatuurlijke karakter ervan. We vragen ons af hoe velen van onze lezers, vóórdat ze deze bladzijde onder ogen kregen de vraag hadden kunnen beantwoorden: **waar wordt in het Oude Testament de spijziging van een menigte door de handen van een mens beschreven?**

Ten eerste: de aanleiding tot het wonder

Hoewel er een 'honger was in het land' (2 Kon. 4:38) vernemen we toch uit het eerste vers van dit gedeelte, vers 42, dat het geen totale of algemene hongersnood was: in Baäl-Salisa was enige gerst verbouwd. Hierin kunnen we zien hoe de Heere in de toorn gedenkt des ontfermens. Zelfs wanneer de oogsten van een geheel land volledig mislukken - iets wat een bijzonder grote uitzondering is - is er altijd in de aangrenzende

landen voedsel verkrijgbaar. Daarin zien we een afbeelding van Gods goedheid en getrouwheid. Hij heeft het uitgesproken: 'Voortaan al de dagen der aarde zullen zaaiing en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht niet ophouden' (Gen. 8:22). Hoewel daarna meer dan 4.000 jaar zijn voorbijgegaan, heeft elk jaar een klaar getuigenis afgelegd van de vervulling van die belofte; een onweerlegbaar bewijs zowel van Gods waarheid als van Gods doorgaande bestuur van de aardse zaken. Zoals we gezegd hebben is het zeer zeldzaam dat er in een land een volledige mislukking van de oogst is, want de Heere spreekt het uit: 'Ik heb doen regenen over de ene stad, maar over de andere stad niet doen regenen; het ene stuk land werd beregend, maar het andere stuk land waar het niet op regende, verdorde' (Amos 4:7).

Ten tweede: degene die tot het wonder bijdroeg

'En er kwam een man van Baäl-Salisa en bracht de man Gods broden der eerstelingen' (2 Kon. 4:42). Laten we beginnen met er op te letten hoe natuurlijk en ongekunsteld het gedrag van die naamloze man wordt ingeleid. Hier hebben we te doen met iemand die in tijd van nood een hart had voor Gods knecht, die in een tijd van schaarste en ellende aan hem dacht, en die moeite deed om hem te verzorgen. Salisa lag bij het gebergte van Efraïm (1 Sam. 9:4), en waarschijnlijk moest een reis worden gemaakt over een flinke afstand om de profeet te bereiken.

Ja, maar er stak meer achter het optreden van deze man dan zo voor het oog zichtbaar is. We moeten dieper kijken om de motieven van zijn daad te kunnen ontdekken. Er staat geschreven: 'De gangen deszelven mans - het gaat hier om Zijn gezegenden uit vers 22 - worden van de Heere bevestigd' (Ps. 37:23). En zo was het ook in dit geval. Deze man bewees nu vriendelijkheid aan Elisa omdat God in hem had gewerkt 'beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen' (Fil. 2:13).

Alleen door het vergelijken van Schrift met Schrift kunnen we de volledige betekenis van een vers ontdekken. Laten we, voordat we verder gaan, even stilhouden en de waarheid die zojuist onze aandacht heeft gevraagd op onszelf toepassen.

Ze heeft ons allen veel te zeggen, en het is iets dat in deze dagen van praktisch atheïsme extra moet worden benadrukt. De hele gedachtegang in ons boos geslacht is zó bezet met wat 'de wetten der natuur' genoemd worden, dat de werkingen van de Schepper uit het oog verloren worden. **De mens en diens daden worden zó hoog geprezen en vergoddelijkt dat Gods hand in de voorzienigheid geheel verduisterd wordt.**

Met iemand die God vreest behoort dat anders te zijn. Wanneer een of andere vriend komt en in uw behoeften voorziet, moet men hem weliswaar dankbaar zijn, maar boven hem en zijn vriendelijkheid uitzien naar Degene Die hem gezonden heeft. Ik kan bidden: 'geef ons heden ons dagelijks brood' en vervolgens de hand van mijn Vader niet zien, omdat ik zo in beslag genomen ben door de tweede oorzaken, en door de instrumenten die Hij gebruikt. God is de Gever van alles, zowel van tijdelijke als van geestelijke zaken, hoewel Hij menselijke werktuigen benut om ze tot ons te brengen. 'En er kwam een man van Baäl-Salisa'. Deze stad heette oorspronkelijk Salisa, maar de kwade invloed die door Izebel werd uitgeoefend had die stad de naam van haar valse god opgelegd, zoals dat ook met andere plaatsen het geval was, (zoals Baäl-Hermon, 1 Kron. 5:23). Maar zelfs in deze zetel van afgoderij was er tenminste één die God vreesde, die door Zijn wet werd geregeerd, en die een hart had voor Zijn knecht. **Dit mag voor Gods heiligen tot troost zijn in een tijd van zulke verschrikkelijke en wijdverbreide afval zoals die nu heerst.**

Hoe donker het ook mag worden, en we geloven dat het nog veel donkerder zal worden voor er enige verbetering komt, God zal voor Zich een overblijfsel behouden. Dat heeft Hij altijd gedaan, en dat zal Hij altijd doen. In de wereld vóór de zondvloed was er een Noach, die door genade oprecht was in zijn geslachten, en wandelde met God. In Egypte, toen de naam van Jehova onder de Hebreëen onbekend was, deed God een Mozes opstaan, die weigerde een zoon van Farao's dochter genaamd te worden. Zo is er ook nu hier en daar één als een stem des roependen in de woestijn. Hoewel de naam van deze man uit Baäl-Salisa ons niet vermeld wordt, twijfelen we er niet aan dat die geschreven staat in het Boek des Levens. 'En er kwam een man van Baäl-Salisa en bracht de man Gods broden der eerstelingen'. Opnieuw wijzen we er op dat er hier meer te zien is dan een oppervlakkig oog waarneemt, of dat zichtbaar is voor een terloopse blik. Andere gedeelten in de Schrift waar de 'eerstelingen' genoemd worden moeten hiermee worden vergeleken om de diepere betekenis te zien van wat hier verhaald wordt, en om te ontdekken dat de daad van deze man iets meer was dan zomaar een daad van zorg en vriendelijkheid tegenover Elisa. 'De eerstelingen der eerste vruchten uws lands zult gij in het huis des Heeren uws Gods brengen' (Ex. 23:19; 34:26). De eerstelingen behoorden dus aan de Heere toe, als een erkenning zowel van Zijn goedheid als van

Zijn eigendomsrecht; een vollediger en zeer schone passage vinden we in Deuteronomium 26:1-11. Uit Numeri 18:8-13 kunnen we leren dat deze eerstelingen het deel van de priesters waren. 'De eerste vruchten van alles wat in hun land is, die zij de Heere zullen brengen zullen uwe (van Aäron en zijn zonen) zijn; al wie in uw huis rein is, zal dat eten' (vers 13). Hetzelfde gold in de herbouwde tempel. 'En de eerstelingen van alle eerste vruchten van alles... zullen der priesters zijn' (Ez. 44:30). Deze man uit Baäl-Salisa handelde dan ten diepste in gehoorzaamheid aan de goddelijke wet. We zeggen 'ten diepste', want het was voorgeschreven dat de eerstelingen gebracht zouden worden 'in het huis des Heeren', en dat ze het deel van de priesters zouden zijn. Maar deze man behoorde tot het koninkrijk Israël en niet tot Juda. Hij woonde in Samaria en hij had geen toegang tot Jeruzalem, en zelfs als hij daarheen gegaan was, zou de toegang tot de tempel voor hem verboden zijn geweest. In Samaria was geen enkele van de priesters des Heeren, alleen priesters van Baäl. Maar hoewel hij naar de letter niet gehoorzaam was, was hij het wel naar de geest, want hij besepte en erkende dat de eerstelingen niet voor zijn eigen gebruik waren. En hoewel Elisa geen priester was, was hij een profeet, een knecht van de Heere. **We geloven dat dit de reden is dat er niet staat dat hij de eerstelingen bracht aan Elisa, maar aan de 'man Gods'.**

Deze aanduiding komt het eerst voor in de Bijbel in Deuteronomium 33:1 met betrekking tot Mozes, en ze beschrijft niet zijn karakter, maar zijn ambt - iemand die geheel aan God was toegewijd, die al zijn tijd besteedde in Zijn dienst. In het Oude Testament wordt die titel alleen maar gebruikt voor profeten en voor buitengewone leraars (1 Sam. 2:27; 9:6; 1 Kon. 17:18); maar in het Nieuwe Testament schijnt hij toe te behoren aan al Gods knechten (1 Tim. 6:11; 2 Tim. 3:17).

Waarop hierboven gewezen is kan licht werpen op een vraagstuk dat nu vele gewetensvolle zielen kwelt, en dat troost kan bieden in deze kwade dagen. De toestand van velen van Gods kinderen lijkt nu veel op die welke heerste toen deze gebeurtenis voorviel. Het was een tijd van afval, toen alles in de war was. Zo is het nu ook met het christendom. **Het is duidelijk de plicht van Gods volk om naar de letter van Zijn Woord gehoorzaam te zijn waar dat maar mogelijk is. Maar wanneer dat niet kan, kunnen ze gehoorzaam zijn naar de geest van Gods wetten.** Daniël en zijn Hebreeuwse vrienden konden in Babylon het Pascha niet houden, en ongetwijfeld was dat voor hen een groot verdriet. Maar juist dat verdriet gaf uiting aan hun begeerte het te houden, en in zulke gevallen neemt God de wil voor de daad. **Sinds vele jaren hadden de schrijver van dit boek en zijn vrouw het Heilig Avondmaal niet met een goed geweten kunnen vieren. Maar toch deden ze het door genade in de geest, door in hun harten en verstanden de dood des Heeren voor Zijn volk te gedenken. 'De onderlinge bijeenkomsten niet nalaten' (Hebr. 10:25): dat betekent zeker niet dat de schapen van Christus naar de kerk moeten gaan waar 'de bokken' overheersen, of waar hun aanwezigheid zou gelden als een goedkeuring van wat de Meester onteert.**

Voor we verder gaan moeten we nog wijzen op nog een leerzame en bemoedigende les voor een ootmoedig kind van God. Deze man uit Salisa, die handelde naar de geest van Gods wet en reisde naar de plaats waar Elisa was, met zijn eerstelingen, kan er geen gedachte van gehad hebben dat hij door zijn daad een medewerker zou worden aan een opmerkelijk wonder. En toch was dat inderdaad het geval, want juist de broden van hem werden door Gods wonderen-werkende macht het middel om een grote groep mensen te voeden. En dit is maar één enkel voorbeeld van een beginsel dat onder Gods bestel veelvuldig op te merken is, zoals de meesten van ons dat waarschijnlijk wel hebben waargenomen. O, mijn lezer, we weten toch maar niet hoe verstrekkend de gevolgen en de vruchten voor de eeuwigheid kunnen zijn van de meest onopvallende daad die verricht werd tot Gods eer, of ten goede van één van Zijn kinderen. Hoe dikwijls heeft een vergeten christen met een vriendelijk hart iets gedaan of gegeven dat God heeft gezegend of vermenigvuldigd naar Zijn welbehagen op een manier die nooit in zijn of haar hoofd is opgekomen. 'En (hij) bracht de man Gods broden der eerstelingen, twintig gerstebroden en groene aren in haar hulzen'. Wat is het duidelijk dat het de Heilige Geest behaagd heeft deze gaven tot in kleinigheden te beschrijven. Wanneer we in gedachten houden dat het toen een tijd was van een ernstige 'honger', zouden we dan niet zien hoe in de verscheidenheid in deze gave zorgvuldigheid en achting van hem die ze gaf uitblinken? Indien deze gave geheel had bestaan uit 'broden' zou een gedeelte ervan hebben kunnen beschimmelen voordat het allemaal was opgegeten. Op zijn best zou het snel moeten worden opgegeten. Om dat te voorkomen werd een deel van de gerst in de hulzen gebracht. Aan de andere kant, als alles in de hulzen gebracht was zou er tijd nodig zijn geweest voor het malen en bakken, maar in die tussentijd had de profeet kunnen hongeren en bezwijmen. Door zo'n verdeling van de gave werden beide nadelen voorkomen. Uit dit alles wordt ons geleerd dat wanneer we geschenken geven aan een ander, of wanneer we voorzien in zijn behoeften dat we

met zorg behoren te handelen om er op te letten dat dat gebeurt op een manier die het best overeenkomt met wat hij nodig heeft. De toepassing van dit beginsel geldt zowel voor geestelijke als voor tijdelijke zaken.

Ten derde: de overvloed in het wonder

Voor we er op letten welk gebruik Elisa van deze gave maakte, merken we op dat gaven soms van de meest onverwachte kanten komen. Wanneer deze man uit Sunem of Bethel gekomen zou zijn zou er geen aanleiding tot verrassing zijn geweest, maar dat iemand uit Baäl-Salisa aan Gods knecht van zijn eerstelingen een gave bracht was zeker iets dat niet te verwachten viel. En kent niet elk van Gods knechten iets van die ervaring? **Wanneer aan de ene kant sommigen op wier hulp hij reden had om te mogen rekenen tekortschoten en hem teleurstelden, hebben anderen die vreemden waren hem vriendelijkheid bewezen. Meer dan eens hebben de schrijver en zijn vrouw deze aangename verrassing ondervonden. We houden hun nagedachtenis in ere, terwijl we proberen de anderen te vergeten.** Jozef werd door zijn broers benijd en mishandeld, maar hij vond genade in de ogen van Potifar.

Mozes werd veracht door de Hebreëen, maar hij ondervond in het huis van Jethro een vriendelijke behandeling. Vóór dat Hij toeliet dat Elia verhongerde bij de beek Krith, gebod de Heere de raven hem te spijzigen. Onze verzorging is zeker, hoewel ze soms uit vreemde plaatsen kan komen. 'En hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten' (2 Kon. 4:42). In het voorafgaande wonder komt dezelfde trek naar voren: daar wordt er niets over gezegd dat Elisa mee at van het moes, zelfs ook niet dat de zonen der profeten die onder zijn leiding stonden, maar veeleer 'het volk'. Zulke vrijgevigheid wordt door God niet onbeloond gelaten, want Hij heeft beloofd 'Geeft, en u zal gegeven worden' (Luk. 6:38). Dit was hier het geval, want de zaak die direct vermeld wordt na zijn 'Schep op voor het volk, dat zij eten' (2 Kon. 4:41) is de ontvangst van deze twintig broden. En welk gebruik maakt hij daar nu van? Zijn eerste gedachte was niet aan zichzelf, maar aan anderen. Omdat daar in dit vers niet over gesproken wordt moeten we niet de gevolgtrekking maken dat de profeet niet inzag dat de hand Gods in deze gave was, of dat hij naliet daarvoor te danken. Als de Schrift een volledig en gedetailleerd verslag zou geven van zulke dingen zou ze vele dikke boeken tellen. Volgens de wet van de gelijkheid kunnen we de gevolgtrekking verdedigen dat hij het beide deed. Bovendien toont wat volgt duidelijk aan dat hij steunde op de Heere. De toestand waar Elisa voor stond is er een die in beginsel Gods volk dikwijls overkomt. Wat de Heere geeft moet niet op een zelfzuchtige manier gebruikt worden, maar het moet met anderen gedeeld worden. Maar toch zijn we soms in een positie dat wat voorhanden is niet voldoende toeschijnt voor dat doel. Wat ik bezit kan schaars zijn, terwijl de behoeften van een groeiend gezin moeten worden vervuld. Wanneer ik bijdraag aan Gods zaak en Zijn knechten en volk verzorg, kunnen mijn kleine kinderen dan daar geen honger door lijden? En hier komt de beoefening van het geloof naar voren. Pleit op zulke beloften als we vinden in Lukas 6:38 en 2 Korinthe 9:8. Handel in overeenstemming met die beloften en u zult ondervinden dat 'de zegenende ziel vet gemaakt zal worden' (Spr. 11:25). Vooral Gods knechten behoren in dit opzicht een voorbeeld te geven. Wanneer zij gierig zijn zal het hun nuttigheid grotelijks verhinderen. Elisa maakte een praktisch gebruik van datgene wat bedoeld was als een offer aan de Heere, zoals David niet aarzelde om de 'toonbroden' aan te nemen en ze aan zijn hongerige mannen te geven.

Ten vierde: de tegenstand tegen het wonder

'Doch zijn dienaar zeide: Wat zou ik dat aan honderd mannen voorzetten?' (2 Kon. 4:43). O, een knecht van God moet maar niet verwachten dat anderen even ijverig zullen zijn in de uitoefening van een goedgunstige geestesgesteldheid, of in het meewerken met hem in de werken des geloofs. Nee, zelfs niet zijn helpers, niemand kan wandelen door het geloof van een ander. Toen Luther zijn voornemen bekendmaakte om naar Worms te gaan, probeerden zelfs zijn meest geliefde broeders hem daarvan af te houden. Maar was die tegenwerping niet heel normaal? Ja, maar zeker niet geestelijk. Het laat zien hoe ondiep en voorbijgaand de indruk geweest moet zijn die de vroegere wonderen op die man gemaakt hebben. Het was geheel in overeenstemming met wat we op andere plaatsen lezen over deze knecht, Gehazi. Zijn woorden drukten ongelovigheid en twijfel uit. Dacht hij aan zichzelf? Nam hij zijn meester diens vrijgevigheid kwalijk, en dacht hij: we zullen dat eten zelf nodig hebben? En dit na al de wonderen die hij God had zien doen door Elisa! Ja, het vereist meer dan het zien van een wonder om een dode ziel te wederbaren, zoals de Joden aantonden toen de Zoon van God in hun midden was.

Ten vijfde: het middel in het wonder

Het enige menselijke middel dat hierbij betrokken was, was geloof in God en in Zijn Woord. 'En hij zeide (opnieuw): Geef aan het volk, dat zij eten; want alzo zegt de Heere: Men zal eten en overhouden' (2 Kon. 4:43). Waar er werkelijk geloof in God is, is het ongeloof van anderen daar geen struikelblok voor. Maar wanneer het 'geloof' alleen maar bestaat in de wijsheid van mensen, dan wordt het spoedig verlamd door de tegenstand van anderen die het ontmoet. Toen de blinde Bartimeüs begon uit te roepen: Jezus, Gij zone Davids, ontferm U mijner!, en velen hem bestrafden opdat hij zwijgen zou 'riep hij zoveel te meer' (Mark. 10:46, 48). Aan de andere kant houdt iemand het met het geloof van 'een hoorder met een steenachtige aarde' het maar een poosje uit, want 'als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo wordt hij terstond geërgerd' (Matth. 13:21). Toen Elisa het de eerste maal zei: 'Geef aan het volk, dat zij eten', was dat de taal van het geloof. 2 Koningen 4:41 toont aan dat het volk de profeet had opgezocht in hun grootste nood. Misschien was zijn eigen meel vat al bijna leeggeraakt, en het is waarschijnlijk dat hij gebeden had om vervulling daarvan. En hier was Gods antwoord - maar in zo'n vorm dat het een nieuwe beproeving van zijn geloof betekende! Elisa zag Gods hand in de gave en rekende erop dat Hij die gave voldoende zou maken om aan de behoefte van de grote groep mensen te voldoen. Elisa beschouwde deze twintig broden als een 'onderpand' van nog grotere gaven.

Beschouwen ook wij zulke wonderlijke gaven als 'een teken ten goede', of zijn we zo ingenomen met het teken dat we niet verder zien? Het was een krachtig en moedig geloof van Elisa. Hij was niet bang dat de Heere hem zou beschamen en hem belachelijk zou maken voor het volk. Toen ontmoette dat geloof die afwijzing door Gehazi, maar hij weigerde te wankelen. En nu blijkt het dat de Heere het geloof van Zijn knecht beloonde door hem een duidelijk woord van Hem te geven.

De manier om meer geloof te verkrijgen is dat te gebruiken wat ons reeds gegeven is (Luk. 8:18), want God eert altijd die Hem eren. Vertrouw volledig op Hem, en Hij zal verzekerdheid schenken. De dienaar van Christus moet niet worden afgeschrikt door de vieselijkheid en het ongeloof van hen die zijn handen behoorden te versterken en met hem mee te werken. Helaas, hoevelen hebben toegelaten dat wantrouwende ambtsdragers hun ijver uitblusten door de moeilijkheden en tegenwerpingen die ze maakten. Hoe dikwijls stonden de kinderen Israëls Mozes tegen, en murmureerden ze tegen hem, maar 'door het geloof hield hij zich vast, als ziende de Onzienlijke' (Hebr. 11:27).

Ten zesde: het tegenbeeld van het wonder

We twijfelen er in het geheel niet aan dat de hier beschreven gebeurtenis de oudtestamentische voorafschaduwing is van het wonder van de Heere Jezus in de spijziging van de schare. En het is zowel belangwekkend als leerzaam om het beeld met het tegenbeeld te vergelijken, en er de verschillen in op te merken. Let dan op de volgende overeenkomsten: 1. In beide gevallen was er een hongerige volksmenigte; 2. Elisa had medelijden met hen, en Jezus werd met innerlijke ontferming over de behoeftige schare bewogen (Matth. 14:14); 3. Een paar broden vormden het voornaamste deel van het voedsel, en in beide gevallen waren het gerstebroden (Joh. 6:9); 4. In beide gevallen werd de opdracht gegeven: geef - niet: verkoop! - aan het volk, dat zij eten (zie ook Mark. 6:37); 5. In beide gevallen maakte een ongelovige aanwezig bezwaren (Joh. 6:7); 6. Elisa spijzigde de menigte door middel van zijn knecht (2 Kon. 4:43), en Christus door Zijn apostelen (Matth. 14:19); 7. In beide gevallen bleef er nog over nadat het volk gegeten had (vers 44 en zie ook Matth. 14:20). En laten we er nu op letten waarin Christus uitblinkt: 1. Hij spijzigde een veel grotere menigte, meer dan vijfduizend (Mark. 14:21) in plaats van een paar honderd mensen; 2. Hij gebruikte minder broden: vijf in plaats van twintig (Matth. 14:17); 3. Hij verschaftte een rijker maal, met zowel vis als brood; 4. Hij werkte door Zijn eigen kracht.

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Het volstaat wanneer we samenvatten waar we zojuist bij hebben stilgestaan.

1. De knecht van God die getrouw is in het geven aan anderen zal zelf niets tekortkomen.
2. Hoe meer men van God ontvangt, hoe meer men aan het volk behoort door te geven. 'Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet'.
3. God maakt Zijn genade altijd overvloedig voor hen die vrijgevig zijn.
4. Een ware dienstknecht van God heeft een onvoorwaardelijk vertrouwen in Gods deugden.
5. Hoewel hij tegenstand ontmoet, wijst hij het af dit te zien als een struikelblok en een 'ophouder'.

6. Hoewel andere predikanten hem uitlachen en bespotten, handelt hij overeenkomstig Gods Woord.
7. God laat hem niet in de steek, maar Hij eert zijn vertrouwen.

HOOFDSTUK 14 HET TIENDE WONDER (1) NAÄMAN, DE MELAATSE

Van alle wonderen die door Elisa verricht zijn is de genezing van Naäman het meest bekend. In het verleden is hij de stof geweest voor vele preken, daar het een zeer duidelijk beeld is van de behoudenis van een zondaar. Niet in alle verschillende onderdelen daarvan, want de behoudenis is zeer veelzijdig, maar in de afbeelding van de toestand van iemand die daar het voorwerp van is. En dat in de droeve noodzaak vanwege de verschrikkelijke ziekte van hem die daar het slachtoffer van was, de soevereine genade die hij ontmoette, wat van hem gevraagd werd, zijn eigenwilligheid daarin, en hoe zijn aarzeling werd overwonnen. **Toch is er niet weinig in deze gebeurtenis dat afstotend is voor onze verwaande tijd, wat de predikers van heden ertoe brengt eraan voorbij te gaan, zodat heel wat dat in het verleden erover gezegd werd min of meer nieuw zal zijn voor de huidige generatie.** Daar het de Heilige Geest behaagd heeft in te gaan op veel bijzonderheden die met dit wonder samenhangen verlangt dit van ons, het wat uitvoeriger te beschouwen. Het is het geestelijke belang ervan dat de Schriften van het Oude Testament zo belangrijk maakt voor ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn: 'Want al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven' (Rom. 15:4). Datgene wat in de brieven meer leerstellig aan ons wordt voorgesteld, wordt gemakkelijker te begrijpen gemaakt door middel van de tastbare en persoonlijke beelden die de vroegere bedelingen ons bieden, toen afbeeldingen en symbolen wat ruimer werden gebruikt. Noach en zijn gezin die in de ark bewaard werden voor de vloed die de wereld der goddelozen wegnam; de Hebreëen die veiligheid vonden achter het bloed van het Paaslam toen de engel des doods alle eerstgeborenen van de Egyptenaren sloeg; de vrijsteden die veiligheid boden aan de doodslager die daarheen vluchtte voor de bloedwreker - het zijn even zo vele voorbeelden van eenvoudige, maar zeer beeldende afbeeldingen van de verschillende kanten van de verlossing die in Christus Jezus gevonden wordt.

Hier, in 2 Koningen 5, hebben we een ander voorbeeld voor ons. Voor we overgaan naar de geestelijke betekenis van wat ons over Naäman wordt medegedeeld, moeten we bijzondere aandacht besteden aan één ding dat ons over hem verteld wordt. En we zullen dat nu bezien, zodat onze voornaamste gedachtegang niet onderbroken wordt. In het eerste vers van hoofdstuk 5 wordt vermeld dat Naäman groot was voor het aangezicht van zijn heer en van hoog aanzien, want door hem had de Heere de Syriërs verlossing gegeven'. Dit leert ons dat er geen succes kan zijn op enig levensterrein tenzij God dat geeft, want 'bij de mens is zijn weg niet: het is niet bij een man, die wandelt, dat hij zijn gang richte' (Jer. 10:23), en nog veel meer de uitkomst van die weg. 'Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden de bouwlieden daaraan (zoals duidelijk werd gemaakt toen de Heere de hoge voornemens teniet deed van de bouwers van de toren van Babel!); zo de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter' (Ps. 127:1), zoals Belsazar ontdekte toen de Meden zijn wachten verrasten en overwonnen, en Babylon innamen. Het is niet alleen zo dat er geen goed gevolg kan zijn in enig menselijk ondernemen tenzij het de Heere behaagt dat voorspoedig te maken, maar Hij oefent Zijn eigen soevereiniteit uit in de keuze van de werktuigen die gebruikt worden in de uitvoering van Zijn voornemen, hetzij dat is in de uitdeling van Zijn zegeningen of in de uitvoering van Zijn oordelen. Het moet daarom goed worden opgemerkt dat het niet was omdat Naäman zo'n goede man was dat de Heere zijn militaire optreden voorspoedig maakte. Integendeel, want hij was een afgodendienaar, een aanbidder van Rimmon. Bovendien, hij was niet alleen een vreemdeling van God in geestelijk opzicht, maar hij was ook melaats, en daarom volgens de wet onrein, buitengesloten door de wet van Mozes. Hieruit kunnen we leren dat wanneer het de Allerhoogste behaagt dat te doen, Hij zowel gebruik maakt van de goddelozen als van de rechtvaardigen. Dat is een waarheid die onder de aandacht van de wereld van vandaag gebracht moet worden. Het is zeker niet zo dat tijdelijke voorspoed een teken ervan is dat de zegen van God rust op de persoon of de natie die dat geniet. Alle mensen zijn in Gods hand om ze te benutten indien en waar Hem dat behaagt - en dat geldt zowel op het terrein van de politiek en de krijgskunde als in de kerken.

Ten eerste: het voorwerp van het wonder

Zes zaken - het getal eens mensen - worden ons hier over Naäman medegedeeld.

1. Hij was 'de krijgsoverste van de koning van Syrië'. In moderne taal uitgedrukt, zou hij opperbevelhebber zijn van het leger van de koning. Of hij al dan niet was opgeklommen uit de lagere rangen weten we niet zeker, hoewel de verwijzing naar zijn strijdbaarheid ons doet denken dat hij was bevorderd van de lagere naar de hogere militaire rangen. Of dat zo was of niet, hij bekleedde nu een vooraanstaande plaats, daar hij in zijn beroep aan de top stond.

2. 'Hij was een groot man voor het aangezicht van zijn heer'. Het is lang niet altijd zo dat het hoofd van de strijdkrachten door zijn meester hoog geacht wordt. De geschiedenis verhaalt ons vele voorbeelden daarvan dat een regerend vorst afgunstig was op de populariteit die een generaal genoot, omdat hij vreesde dat de generaal zijn krachtige invloed zou benutten om tegen de belangen van de troon in te gaan. Maar in dit geval was het geheel anders, want zoals het vervolg van de geschiedenis aantoont was de koning van Syrië de persoon van zijn militaire bevelhebber hartelijk toegedaan.

3. 'En van hoog aanzien'. De koning minachtte Naäman zeker niet en hield hem niet op de achtergrond. Integendeel, hij stond hoog in de koninklijke gunst. Naäman had de belangen van zijn koninkrijk bevorderd door het behalen van grote overwinningen door zijn legers, en zijn meester bleef niet achter in het tonen van zijn achting en het belonen van zijn dappere generaal. De schitterende heldendaden van vele dappere officieren zijn onopgemerkt gebleven door de overheden, maar hier was dit niet zo.

4. Zijn militaire successen worden hier direct aan God toegeschreven, want dit gedeelte gaat verder: 'Want door hem had de Heere de Syriërs verlossing gegeven'. De zegen des hemels vergezelde hem en bekroonde zijn pogingen, en daarin werd hij boven velen beweldadigd. Dat betekent niet dat hij persoonlijk de goedkeuring van God genoot, maar dat de goddelijke voorzienigheid hem gebruikte om Gods wil te volvoeren.

5. Hij was van nature begiftigd met eigenschappen die onder de mensen in hoog aanzien staan, daar hij grote dapperheid en kracht bezat, want het wordt ons gezegd dat hij 'een strijdbaar man was', moedig en zonder vrees, en zodoende goed toegerust voor zijn beroep. Men zou kunnen vragen: wat zou iemand nog meer kunnen begeren? Bezat hij niet alles wat onder de kinderen van deze wereld het hoogst geschat wordt? Was hij niet wat ze noemden 'de lieveling van het fortuin', daar hij alles bezat wat het menselijk hart maar wensen kon? Hij had het, zoals de mensen dat uitdrukken, 'goed gedaan in het leven'. Hij nam een zeer benijdenswaardige positie in. Hij bezat eigenschappen die door zijn metgezellen werden bewonderd. Hij had zijn land goed gediend, en hij stond hoog aangeschreven in de achting en de gunst van de koning. Maar toch was er een donkere wolk aan zijn horizon. Er was iets, dat niet alleen voor hem het heden grondig bedierf, maar dat ook alle hoop voor de toekomst wegnam, want,

6. 'hij was melaats'. Hier was de tragische uitzondering. Hier was iets dat zijn afschuwelijke schaduw wierp over al het andere. Hij leed aan een afschuwelijke en ongeneselijke ziekte. Hij was het voorwerp van medelijden en afkeer, zonder enig uitzicht op een verbetering in zijn toestand. Ja, mijn lezer, de hoog bevoorrechte en geëerde Naäman was melaats, en daardoor beeldde hij af wat u en ik van nature zijn. Gods Woord vleit de mens niet: het legt hem in het stof, wat de oorzaak ervan is dat dat Woord zo moeilijk te verteren is voor de grote meerderheid van de mensen. Het is het Woord der waarheid, en daarom stelt het de zaken voor zoals ze werkelijk zijn, in plaats van een vleidend beeld op te hangen van de menselijke natuur. Het vernedert de mens, in plaats van hem te prijzen. In plaats van te spreken over de waardigheid en de adeldom van de menselijke natuur, zegt het ons dat die natuur melaats is - zondig, bedorven, slecht, bevekt. In plaats van de vooruitgang van de mens te verheffen, beweert het dat 'iedereen op zijn best genomen enkel ijdelheid is' (Ps. 39:6).

En als de Heilige Schriften de houding van de mens tegenover God en zijn verhouding tot Hem beschrijven, leren ze ons dat 'er niemand rechtvaardig is, ook niet één; er is niemand verstandig, er is niemand die God zoekt' (Rom. 3:10-11). Ze verklaren dat we Zijn vijanden zijn door onze boze werken (Kol. 1:21), en dat we bijgevolg liggen onder de veroordeling en de vloek van Gods wet, en dat Zijn heilige toom op ons blijft (Joh. 3:36). Het Woord der waarheid verklaart dat we van nature allemaal geestelijk melaats zijn, vuil en onrein, ongeschikt om in Gods nabijheid te verkeren: 'vervreemd zijnde van het leven Gods' (Ef. 4:18). U kunt in deze wereld een goede positie innemen, zelfs een vooraanstaande plaats hebben in de zaken van dit leven; u kunt heel wat bereikt hebben in uw beroep en prijzenswaardige dingen hebben verricht, volgens menselijke normen; u kunt eerwaardig zijn in de ogen van uw metgezellen, maar: hoe bent u in Gods ogen?

Een melaatse, door Zijn wet onrein verklaard, iemand die geheel ongeschikt is voor Zijn goddelijke aanwezigheid. Dat is de eerste en voornaamste zaak, de allesoverheersende les die ons door dit schriftgedeelte onderwezen wordt. Zoals het met Naäman was, zo is het ook met u: er is een groot onderscheid tussen zijn omstandigheden en zijn toestand. Daar was die verschrikkelijke en tragische uitzondering: doch melaats! We zouden niet getrouw zijn aan onze roeping wanneer we er maar overheen zouden glijden wat in Gods Woord onsmakelijk is voor het trotse vlees en bloed. En we zouden ook niet getrouw zijn ten opzichte van onze lezers wanneer we hun verschrikkelijke en fatale toestand van nature verbloemden. Het is in het belang van hun zielen dat ze gesteld worden voor dat vernederende en onaangename feit: dat ze **in Gods oog geestelijk melaats zijn**. Maar we moeten dat persoonlijk toepassen. Hebt u, mijn lezer, dat feit al voor uzelf leren kennen? Hebt u zichzelf gezien in Gods licht? Bent u ermee bekend **dat uw ziel lijdt aan een ziekte die uzelf noch enig ander mens kan genezen?** Het is zo, of u het zich bewust bent of niet.

De Schriften verklaren dat er van de voetzool af tot het hoofd toe niets geheels aan ons is, ja, dat we in Gods oog zijn een massa van 'wonden en striemen en etterbuilen' (Jes. 1:6). Alleen als u in berouw dat goddelijk oordeel leert aanvaarden is er enige hoop voor u. Alle ziekte is beide de vrucht en het kenteken van de zonde, zoals dat duidelijk aan Israël is bekendgemaakt. Onder de Levitische wet had God heel goed voor alle vormen van ziekte aparte reinigingen hebben kunnen vereisen. Maar dat heeft Hij niet gedaan, en daardoor betoonde Hij Zijn tederheid en mededogen. Als er zo'n veelheid van ceremoniële plichten vereist was geweest zou dat een ondraaglijke last zijn geweest. Hij heeft daarom maar één ziekte apart gesteld als een doorgaande les, een ziekte die niet naliet een geschikte voorstelling en een zeer geschikt symbool te zijn van de zonde. Deze ziekte was de witte melaatsheid, die zozeer in kleinigheden wordt beschreven in Leviticus 13 en 14. **De melaatsheid was daarom niet alleen een zeer werkelijke, maar ook een 'afbeeldende' ziekte, die op een ernstige en treffende manier die verschrikkelijke ziekte, de zonde, afbeeldt, waarmee we geïnfecteerd zijn van het meest innerlijke tot het uiterlijke van ons wezen.** Hoewel het waar is dat het beeld pas te verstaan valt in het licht van het tegenbeeld, de schaduw vanuit de aanwezigheid van het wezenlijke, is toch het eerste dikwijls een hulpmiddel voor het begrijpen van het laatste.

Dat de ziekte van de melaatsheid werd gebruikt om een beeld te vormen van de ziekte der zonde blijkt uit de volgende overwegingen.

- 1). De ceremoniële reiniging waardoor de smet van de melaatsheid werd gereinigd wees naar de Heere Jezus, Die verzoening bewerkte voor de reiniging van Zijn volk.
- (2). De persoon die in het bijzonder was aangewezen om met een melaatse te handelen was geen arts, maar de hogepriester.
- (3). Er was voor de melaatsheid geen geneesmiddel voorgeschreven: ze kon alleen door een bijzonder wonder worden genezen.
- (4). De melaatse was uitgesloten uit Gods woonplaats en de tent der samenkomst, zodat hij 'buiten de legerplaats' werd geplaatst.

Zo kunnen we zien dat de melaatsheid werd uitgelicht uit de lijst van de gewone ziekten, en gestempeld was als het ware met een bijzonder en afbeeldend karakter. Het was er een zichtbaar teken van hoe God de zondaar bezag: als iemand die ongeschikt was om in de tegenwoordigheid van Hem en van Zijn volk te verkeren. Wat is het dan onuitsprekelijk groot om te ontdekken dat, hoewel het niet het eerste wonder was dat Hij verrichtte, toch het eerste wonder door Christus verricht aan een enkel persoon dat in het Nieuwe Testament verhaald wordt, Zijn genezing van een melaatse is (Matth. 8:2-4).

Speciaal ten goede van jonge predikers en voor het algemene onderwijs aan allen, zullen we dit hoofdstuk afsluiten met een overzicht, min of meer een preekschets.

1. *De melaatsheid heeft een klein, onbetekenend begin.*

Voor iemand die niet scherp oplet is het bijna niet waar te nemen. De ziekte begint als een gezwel, een gezweer of een witte blaas' (Lev. 13:2). Het is zo onopvallend dat er doorgaans geen aandacht aan besteed wordt. Het geeft geen of bijna geen waarschuwing voor de verwoesting die het zal aanrichten. Was het zo ook niet met het binnenkomen van de zonde in de wereld? Aan de natuurlijke mens schijnt het eten van de verboden vrucht door onze eerste voorouders een zeer kleine zaak toe, die helemaal niet in overeenstemming is met de verschrikkelijke gevolgen die dat meebracht. De onwedergeborene neemt niet

waar wat de zonde verdient, en dat ze hem blootstelt aan het eeuwig verderf. Ze zien dat als een kleinigheid, die niet terecht door de predikers wordt opgeblazen.

2. *De melaatsheid is erfelijk.*

Ze vergiftigt het bloed, en wordt daardoor gemakkelijk van ouder op kind overgebracht. Het is een besmettelijke ziekte. Zo is het ook met de zonde. 'Daarom, gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is, in welken allen gezondigd hebben' (Rom. 5:12). Niemand is aan dat verschrikkelijke gevolg ontsnapt. 'Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen' (Ps. 51:7), geldt gelijkelijk voor elk lid van Adams nageslacht. Niemand wordt geestelijk rein geboren; de verdorvenheid wordt in alle gevallen doorgegeven van vader op zoon, van moeder op dochter. De menselijke natuur is bij haar bron bedorven, en daarom zijn alle stromen die daaruit voortvloeien besmet.

3. *De melaatsheid is verraderlijk en bijna niet waarneembaar.*

Het is een ziekte die met weinig pijn gepaard gaat. Pas in de latere fasen, wanneer de verschrikkelijke gevolgen ervan zich openbaren, komt ze onmiskenbaar openbaar. En zo is het ook met de aller verschrikkelijkste van alle ziekten. De zonde is verfynd en geniepig, zodat degenen die aan die ziekte lijden zich meestal niet bewust zijn van haar werkingen. Vandaar dat we lezen over 'de verleiding (in het Engels: bedriegelijkheid) van de zonde' (Hebr. 3:13). Niet voordat de Heilige Geest overtuigt, wordt men zich bewust van de verschrikkelijkheid en de uitgebreidheid van de zonde, en gaat men 'de plaag van zijn hart' gevoelen (1 Kon. 8:38). Ja, het is zo dat pas wanneer iemand wedergeboren wordt dat hij het leert dat zijn hele natuur verdorven is. Pas wanneer een zondaar oud wordt in zijn zonde, ontdekt hij in wat voor een verschrikkelijke greep zijn lusten hem hebben.

4. *De melaatsheid verspreidt zich met een dodelijke snelheid.*

Hoewel ze begint met enkele vlekjes op de huid die in het begin klein zijn, nemen ze steeds in grootte toe; langzaam maar zeker wordt het gehele lichaam aangetast. Terwijl het bederf zich uitwendig verspreidt, gaat het ook van binnen verder, en tast het zelfs het gebeente en het merg aan. Zoals een sprinkhaan op een twijg van een boom dat doet, zo eet ze zich steeds maar een weg door het vlees, totdat er niets anders dan het geraamte overblijft. Dat heeft de zonde in de mens gedaan: ze heeft elk deel van zijn wezen aangetast en bedorven, zodat hij geheel verwoest is. Geen enkel van zijn vermogens, geen onderdeel van zijn zeer samengestelde gestel is aan de besmetting te ontkomen. Het hart, de wil, het verstand, het geweten, geest, ziel en lichaam zijn allemaal evenzeer vergiftigd. 'Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont' (Rom. 7:18).

5. *De melaatsheid is uiterst besmettelijk.*

Van binnen wordt ze overgeërfd, van buiten is ze besmettelijk. Een melaatse deelt zijn verschrikkelijke kwaal mee aan anderen, waar hij ook maar heengaat. Daarom werd hij onder de wet van Mozes in afzondering gehouden, en moest hij wanneer hij iemand zag naderen waarschuwen door het uit te roepen: onrein, onrein! De vergelijking gaat nog steeds op. De zonde is een ziekte, die niet alleen door de natuur wordt overgeërfd, maar die ook door omgang met de goddelozen nog toeneemt en verder ontwikkeld wordt.

'Kwade samensprekingen verderven goede zeden' (1 Kor. 15:33). En daarom wordt aan de rechtvaardigen geboden 'Kom niet op het pad der goddelozen, en treed niet op de weg der bozen. Verwerp die, ga er niet door; wijk ervan, en ga voorbij' (Spr. 4:14-15). Zo'n herhaling tekent het gevaar waar we in verkeren, en geeft aan hoe traag we zijn in het aannemen van de waarschuwing tegen dat gevaar. 'Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel roepen... hun woord zal voorteten, gelijk de kanker' (2 Tim. 2:16-17).

6. *De melaatsheid is bijzonder afstotend.*

Er is niets afzichtelijker om te zien dan iemand die door deze ziekte geheel is aangetast. Behalve bij de aller ongevoeligsten, en ondanks het medelijden dat men heeft, moet men zich van zo'n walging wekkend schouwspel sidderend afkeren. In het Jodendom was er geen arts die een melaatse verzorgde, en daarom wordt het van die etterende zweren gezegd dat ze 'niet uitgedrukt noch verbonden zijn, en niet met olie verzacht' (Jes. 1:6). Een melaatse kan met recht de woorden van Job op zichzelf toepassen: 'Alle mensen mijns heimelijken raads hebben een gruwel aan mij; en die ik liefhad, zijn tegen mij gekeerd' (Job 19:19). Dit alles is er een beeld van hoe afstotelijk een zondaar is in de ogen van Hem 'Die te rein van ogen is dan dat Hij het kwade zou zien, en de kwellig niet kan aanschouwen' (Hab. 1:13).

7. *De melaatsheid is een toestand waarin men levend sterft.*

De huid verliest haar natuurlijke kleur, ze wordt gevoelloos, ze verzweert. De vingers, tenen en neus verdrogen. Het zien wordt minder, en soms wordt men blind. Zoals iemand het gezegd heeft: 'een melaatse is een wandelend graf'. En dat is precies wat de zonde aanricht: een staat van geestelijke dood, een leven dat alleen de natuurlijke zijde van het bestaan betreft, maar dood voor alles wat geestelijk is. Zo vinden we dat de apostel het uitspreekt dat 'die haar wellust volgt, levend gestorven is'. (1 Tim. 5:6). De natuurlijke mens is 'dood in zonden en misdaden' (Ef. 2:1); hij leeft voor de zonde en voor de wereld, maar ten opzichte van God is hij dood.

8. *De melaatsheid betekende verbanning.*

Aan een melaatse was het niet toegestaan om in de vergadering van Israël te blijven. De woorden van de wet van Mozes waren zo uitdrukkelijk mogelijk: 'Hij zal alleen wonen; buiten het leger zal zijn woning wezen' (Lev. 13:46). In het midden van de legerplaats was Gods woning, en rondom Zijn tabernakel was Zijn verbondsvolk gelegerd. En de melaatse was uit hun midden gebannen. Hoe streng dat werd doorgevoerd kunnen we zien aan het feit dat zelfs Mirjam, de zuster van Mozes (Num. 12:10-15), en koning Uzzia (2 Kon. 15:5) niet als uitzonderingen werden behandeld. Een melaatse was beroofd van alle maatschappelijke en kerkelijke voorrechten, hij werd behandeld als een dode, en buitengesloten uit de gemeenschap. Het is er een zichtbaar teken van hoe God de zondaar beschouwt, want de zonde sluit buiten Zijn gemeenschap (Jes. 59:2; 2 Thess. 1:9).

9. *De melaatsheid maakt degene die er aan lijdt het voorwerp van schande.*

Dat kan ook niet anders. Ze berooft de lijder van de bloem van de gezondheid, en geeft daarvoor in de plaats afschuwelijkheid. Ze sluit hem uit van God en van Zijn volk, en ze plaatst hem buiten de grenzen van wat behoorlijk is. Als gevolg daarvan moest de melaatse alle kentekenen van vernedering en verdriet met zich meedragen. De wet schreef voor dat 'zijn klederen zullen gescheurd zijn, en zijn hoofd ontbloot, zijn bovenste lip bewimpeld, en hij zal roepen: onrein, onrein! (Lev. 13:45). Wat een schouwspel! Wat een beeld van verachtelijke ellende! Wat een aangrijpend beeld van de natuurlijke mens! De zonde heeft de trekken van het beeld Gods bedorven, de trekken van dat beeld waarnaar de mens oorspronkelijk werd geschapen, en hem de trekken van de duivel opgedrukt.

10. *In de tijd van het Oude Testament was de melaatsheid ongeneselijk.*

Iemand die werkelijk door die ziekte getroffen was lag buiten het bereik van alle menselijke hulp. De uitkomst was onvermijdelijk: dodelijk. De moderne medische wetenschap heeft enkele gevallen van genezing gemeld, en door langdurige behandeling met sulfapreparaten kan de tuberculeuze variëteit doorgaans worden stilgezet. Maar een zekere genezing is er niet, het onderzoek daarnaar gaat nog steeds voort. Op dezelfde manier kan ook de zonde niet door menselijke middelen genezen worden, ze kan niet worden uitgeroeid. Geen wilskracht of bedenksel van het verstand is er tegen opgewassen, noch wetgeving of verandering (op het gebied van de hygiëne) helpt. Opvoeding en ontwikkeling zijn evenzeer krachteloos. Eerder kan een Moorman zijn huid veranderen of een luipaard zijn vlekken, dan dat degenen aan wie geleerd is kwaad te doen, goed te doen (Jer. 13:23). Maar wat buiten de macht van de mens ligt, is mogelijk bij God. Waar de wetenschap door de eeuwen heen hulpeloos staat, openbaart de Zaligmaker Zijn genoegzaamheid. 'Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan' (Hebr. 7:25). Tegen de melaatse zei Hij: Ik wil: word gereinigd! En terstond werd hij van zijn melaatsheid gereinigd (Matth. 8:3). Zalig, driemaal zalig is dat! Hoe dankbaar behoort iedere christen te zijn, met het oog op de hierboven genoemde tien punten, dat 'het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, ons reinigt van alle zonde' (1 Joh. 1:7).

HOOFDSTUK 15 HET TIENDE WONDER (2): EEN JONG JOODS MEISJE

In het voorgaande hoofdstuk is onze aandacht beperkt gebleven tot het voorwerp van dit wonder, namelijk Naäman de Syriër, die getroffen was door de verschrikkelijke ziekte van de melaatsheid. Een treffend beeld van de natuurlijke mens, die verdorven is door de zonde, ongeschikt voor de tegenwoordigheid van een heilig God. Het allerergste was dat de melaatsheid door mensenhanden niet genezen kon worden. Naäman was geheel buiten staat om zich van zijn verschrikkelijke last te ontdoen. Het deed er niet toe welke

methode hij volgde, welke pogingen hij deed, door zelf ondernomen pogingen kon geen hulp of verlichting worden verkregen. Hebt u, mijn lezer, de waarheid hiervan in zijn geestelijke toepassing al geleerd? Er is geen verlossing van de zonde, geen redding voor uw ziel door iets wat ú kunt doen. Er was geen arts in Syrië die genezing kon bewerken. Het deed er niet toe wat Naäman aanbood, welke kwakzalver hij raadpleegde, niets was van enige betekenis. En zo staat het er met ons allen van nature voor. Onze geestelijke ziekte zit dieper dan een mensenhand reiken kan; onze toestand is te ernstig voor enige religieuze geneesheer om die te genezen. Net zo min als hij een wereld kan scheppen kan de mens zichzelf of zijn medemensen nog verlossen van de schuld en de besmetting van de zonde. Dat feit werd zeer aangrijpend vooraf geschaduwd onder het stelsel van wetten waaronder het Jodendom leefde.

Onder de wet van Mozes werd er voor deze verschrikkelijke ziekte geen remedie geschonken. Aan Israëls priesterschap werden geen aanwijzingen gegeven om enig middel, inwendig of uitwendig, toe te passen. De genezing van een melaatse moest geheel aan God worden overgelaten. Alles wat de hogepriester van de Hebreëen kon doen, was de verschillende tekenen van de ziekte nauwkeurig te onderzoeken, ervoor zorgen dat de melaatse werd afgezonderd van zijn medemensen, en hem dan over te laten aan de beschikking van de Heere. **Of de lijder zou genezen of niet, of hij zou blijven leven of zou sterven zou geheel en al door de Almachtige beslist worden. Zo is het ook met de genade.** Er is geen behoudenis mogelijk voor een zondaar dan alleen door Gods hand. Er is geen andere mogelijkheid, geen ander vooruitzicht voor een zondaar dan een ellendige dood te sterven en een eeuwigheid zonder enige hoop in te gaan, tenzij onderscheid makende genade ingrijpt, tenzij het een soeverein God behaagt een wonder van genade in hem te werken. Het is geheel en al een zaak van Zijn wil en macht. En opnieuw vragen we: bent u zich dat bewust, lezer? God is uw maker, en Hij bepaalt uw bestemming. U bent als leem in Zijn handen, om er mee te doen wat Hem behaagt.

Ten tweede: zij die in het wonder medewerkte

‘En er waren benden uit Syrië getogen en hadden een kleine jonge dochter uit het land van Israël gevankelijk gebracht, die in de dienst der huisvrouw van Naäman was’ (2 Kon. 5:2). In één van de vele tijdperken waarin de naam des Heeren onder de heidenen gelasterd werd door de ontrouw van Zijn oude volk, werd een klein Joods meisje door de Syriërs gevangen genomen. Bij het verdelen van de buit werd zij toegewezen aan Naäman, de bevelhebber van de Syrische legers.

Let op de vele tegenstellingen tussen die twee. Hij was een heiden, zij een gehate Jodin. Hij was 'een groot man', zij 'een kleine jonge dochter'. Hij was Naäman, háár naam wordt niet genoemd. Hij was 'de krijgsoverste van het leger van Syrië', terwijl zij een gevangene was in het land van de vijand.

Maar hij was melaats; terwijl zij, het is bijzonder om het te zeggen, een instrument werd gemaakt voor zijn genezing. Het is altijd Gods wijze van doen geweest om Zich te bedienen van het verachte en het zwakke, en dat dikwijls in omstandigheden die vreemd toeschijnen aan de menselijke wijsheid. Laten we er op letten hoe dit vers ons een zeer belangrijke les leert in verband met de verborgenheden van de goddelijke voorzienigheid. ‘En hadden een kleine jonge dochter uit het land van Israël gevankelijk gebracht’. Stel u dat schouwspel voor ogen. Op een mooie ochtend werd de vrede in Samaria op ruwe wijze verbroken. De voetstappen van een vijandelijk leger werd gehoord in het land. Een wrede vijand naderde. De Syriërs waren het land binnengevallen, en de hemel zweeg. Er was geen gesel van God die de vijand sloeg, maar in plaats daarvan werd het de vijand toegelaten sommigen uit het volks des verbonds weg te voeren. Onder de gevangenen was een 'kleine jonge dochter'. O, dat zou voor ons vandaag wellicht weinig betekenen, maar voor heel wat mensen in die tijd betekende het heel wat. Een huisgezin werd troosteloos achtergelaten. Probeer u de gevoelens in te denken van haar ouders toen de jonge dochter hun op ruwe wijze werd ontnomen. Denk aan het verdriet van haar arme moeder, die zich afvroeg wat er van haar dochter worden zou. Denk aan haar door verdriet overstelpte vader in zijn machteloosheid, die niet in staat was haar weer te verlossen. En probeer u eens in te denken hoe het die kleine jonge dochter zélf te moede geweest is toen ze door die heidenen werd weggevoerd naar een vreemd land. Stel die hele pijnlijke gebeurtenis zolang voor uw geestesoog totdat ze voor u leeft. Mijn beste vriend, veronderstelt u niet dat zowel dat meisje als haar ouders diep verslagen waren? Moet die onbegrijpelijke gebeurtenis voor hen niet een zware beproeving zijn geweest? Waarom, o, waarom? hebben ze zichzelf wel honderd keer afgevraagd. Waarom heeft God toegelaten dat hun huiselijk geluk werd verwoest? Als het meisje daarover heeft nagedacht moet ze haar lot wel bijzonder vreemd geacht hebben. Waarom was zij, een bevoorrechte dochter van Abraham, nu een dienstmeisje in Naäman's huishouding?

Waarom die gedwongen verwijdering van haar ouders? Waarom die wrede gevangenschap? In het begin heeft ze zich zulke vragen gesteld, en ze heeft ze tevergeefs gesteld. O, merkt de lezer het punt op waar we naar toe werken? Het is dit: God had een goede reden voor deze beproeving. Hij vormde de omstandigheden op Zijn eigen, ondoorgrondelijke manier voor de uitwerking van Zijn goede en wijze voornemen. Niets in deze wereld gebeurt louter bij toeval. **Een voorbeschikkend God heeft elke kleinigheid in onze levens vastgesteld.** 'Mijn tijden zijn in Uw hand' (Ps. 31:16). Hij heeft **'bescheiden de tijden tevoren geordineerd, en de bepalingen van hun woning'** (Hand. 17:26).

Wat verschaft deze grote waarheid een rustplaats voor onze arme harten! Het was God Die het beschikte dat die kleine jonge dochter uit Israël zou gaan behoren tot het huisgezin van Naäman. En waarom? Opdat ze een schakel zou zijn in de keten, die niet alleen eindigde in de genezing van melaatsheid, maar ook naar alle waarschijnlijkheid in de redding van zijn ziel. Hier ligt dan de belangrijke les die we ons uit deze gebeurtenis ter harte moeten nemen. Hier is het licht dat ze werpt op Gods verborgen wegen in Zijn voorzienigheid: **Hij heeft een wijze en goede reden achter al die verwarrende beproevingen die het hart bezighouden, die onze levens binnenkomen.** De bijzondere bedoeling voor elke beproeving is dikwijls voor ons verborgen op het tijdstip wanneer ze over ons komt. Als dat niet zo was, zou er geen plaats zijn voor de beoefening van het geloof en het geduld daarin. Maar even zeker als God een goede reden had om toe te laten dat het geluk van dat Hebreeuwse gezin werd verduisterd, zo heeft Hij ook een goede reden voor welke zorg dan ook die in uw leven gekomen is. De uitkomst heeft Gods genadige voornemen openbaar gemaakt. En op die uitkomst moet u stil en vertrouwend wachten. Deze gebeurtenis is er één van die in het Oude Testament zijn opgetekend opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden' (Rom. 15:4). 'Deze zeide tot haar vrouw: och, of mijn heer ware voor het aangezicht van de profeet, die te Samaria is, dan zou hij hem van zijn melaatsheid ontledigen' (2 Kon. 5:3). Dit is wel heel zeker iets treffends en gezegends! Het zou heel natuurlijk geweest zijn voor dat jonge meisje om tegenover de man die haar uit haar eigen huis had weggerukt een geest van vijandschap te hebben gekoesterd, om hem gehaat te hebben, en er een boosaardig genoegen in gehad te hebben dat hij zo geteisterd werd in zijn lichaam. De val heeft de mens niet alleen van God vervreemd, maar ze heeft ook de houding tegenover zijn medemensen radicaal veranderd, zoals al uitkwam toen zeer vroeg in de geschiedenis Kain zijn broer Abel vermoordde. De verdorvenheid van de mens heeft alle verhoudingen bedorven. In hun nog onwedergeboren staat wordt zelfs Gods eigen volk beschreven als 'hatelijk, en elkander hatende' (Tit. 3:3). Maar in plaats van kwade gedachten te koesteren tegen degene die haar had weggevoerd, was dit jonge meisje bezorgd om zijn toestand, en was ze op zijn welzijn uit. Kennelijk was ze opgevoed in de vreze des Heeren, en het zaad dat door godvrezende ouders geplant was ontkiemde nu en droeg vrucht in haar jonge leven. Het is schoon om te zien hoe hier de genade zegeviert over het vlees. Wat maakt dit jonge meisje ons beschaamd! Hoe zondig hebben we ons dikwijls gedragen wanneer Gods voorzienigheid onze wil heeft vernietigd, en ons in omstandigheden heeft gebracht waar we geen zin in hadden!

Wat is de opstand in ons opgerezen, en wat een klagen was er over onze omstandigheden. En daardoor waren we een steen des aanstoots voor degenen waarmee we in aanraking kwamen, in plaats van hen tot zegen te zijn. Wat hebben de schrijver en de lezer veel redenen om beschaamd het hoofd te buigen bij de herinnering aan zulk een droevig tekortschieten! Was dit kind niet in onaangename omstandigheden en in een zeer beproevende toestand terechtgekomen? En toch, er was noch een murmureren tegen God, noch bitterheid tegenover degene die haar had weggevoerd. In plaats daarvan gaf ze een getrouw getuigenis over de God van Israël, en was ze met ontferming bewogen over haar melaatse meester. Wat is dit een prachtig voorbeeld van de genoegzaamheid van de goddelijke genade! Zij gedacht in het huis van haar gevangenschap aan de Heere, en ze sprak over Zijn dienstknecht, de profeet. Wat hebben we het nodig onze beproevingen om te zetten in een vurig gebed, opdat ook wij de Heere mogen verheerlijken wanneer we 'in het vuur zijn'.

Geen toestand scheen troostelozter te zijn dan die van dit weerloze meisje in het huis van de trotse mensen die haar hadden weggevoerd, en geen toestand scheen minder mogelijkheden te bieden om nuttig te zijn. Maar hoewel de mogelijkheden die ze had beperkt waren, heeft ze er een volledig gebruik van gemaakt. Ze heeft de dag der kleine dingen niet veracht, maar ze zocht die tot voordeel aan te wenden.

Ze heeft niet gemeend dat het nutteloos voor haar was om haar mond te openen, ze heeft ook niet de overlegging gemaakt dat een gehoor van maar één persoon de moeite van het spreken niet waard was.

Nee, op een eenvoudige maar eerlijke manier verkondigde ze het goede nieuws dat er zelfs voor een melaatse redding was, want de naam Elisa betekende 'de redding door God'.

'Toen ging hij in en gaf het zijn heer te kennen: Zo en zo heeft de jonge dochter gesproken, die uit het land van Israël is' (2 Kon. 5:4). Wat hier gezegd wordt is zeer terloops, en kennelijk onbeduidend, maar aangezien het een deel is van Gods eeuwige waarheid moeten we er niet lichtelijk en haastig aan voorbijgaan. Door zo oneerbiedig om te gaan met het Woord verliezen we altijd iets. In dat Heilige Boek staat niets dat zonder betekenis is. Elk vers in dat Boek glanst van schoonheid wanneer we dat in het rechte licht zien, en dat aandachtig naspeuren. Zo is het ook hier. In de eerste plaats deelt dit vers ons mede dat de woorden van deze jonge dochter tot haar meesteres niet onopgemerkt zijn gebleven. Dat had kunnen gebeuren, want menselijk gesproken zou het heel natuurlijk geweest zijn voor degenen rondom haar om geen aandacht te schenken aan haar opmerkingen: ze was slechts een kind, een vreemdelinge in hun midden. En zelfs als ze wel naar haar geluisterd hadden, zou wat ze gezegd had geklonken kunnen hebben als dwaze opschepperij. Wanneer de beste artsen in Syrië tegenover de melaatsheid machteloos stonden, wie zou dan geloven dat een man met een andere godsdienst, in dat verachte Samaria, in staat zou zijn Naman te genezen! Maar hoe vreemd het ook schijnen mag, men lette op haar woorden. In de tweede plaats moeten we hierin Gods hand zien. 'Een horend oor en een ziend oog heeft de Heere gemaakt, ja, die beide' (Spr. 20:12). Dat is waar in lichamelijke én in geestelijke zin. Maar toch, hoe weinig wordt dit heden beseft, nu de zelfgenoegzaamheid van de mens aan alle kanten wordt verkondigd, en de werkingen van de Allerhoogste zo worden ontkend. Overal rondom ons zijn mensen die geen acht slaan op wat de Heilige Schrift zegt, en die geen schoonheid in Christus zien om Hem te begeren. Wie heeft ú dan een oor gegeven dat naar de waarheid hoort en die beantwoordt, en een oog dat zijn goddelijke oorsprong waarneemt?

En elke ware christen zal antwoorden: de God van alle genade. Zoals het de Heere was Die het hart van Lydia opende 'dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd' (Hand. 16:14). En zo deed Hij degenen die rondom dat meisje waren luisteren naar haar woorden. O, mijn lezer, vergis u niet op dit punt: de aller getrouwste preek van de preekstoel valt op dove oren, tenzij de Heilige Geest werkt, terwijl de eenvoudigste uitlating van een kind door God werkzaam gemaakt kan worden. Ten derde openbaarde dit het gevolg van de woorden van dit meisje op haar meesteres. Deze vertelde het aan een ander, en die ander ging naar binnen en maakte het aan de koning bekend. Zo maakt 2 Koningen 5:4 ons een van de schakels in de ketting bekend die tenslotte Naäman bij Elisa bracht, wat uitliep op zijn genezing. Het laat ons ook zien hoe onze woorden worden gehoord en dikwijls overgebracht aan anderen, waardoor we zowel gewaarschuwd én bemoedigd worden over de macht van de tong. Dat zal in de komende grote dag ten volle openbaar worden. Niets wat tot Gods eer gedaan is, zal teniet gaan. Wanneer de geschiedenis van de wereld voleindigd is, zal God voor het ganse verzamelde heelal bekend maken wat er voor Hem gesproken is (Mal. 3:16; Luk. 12:3).

Ten slotte wordt ons getoond hoe het God behaagt kleine en verachte dingen te gebruiken. Een meisje in gevangenschap. Wie zou verwachten dat ze de Heere kan dienen? Wie is geneigd naar haar woorden te luisteren? Haar leeftijd, haar nationaliteit, haar positie, het was alles tegen haar. Maar toch, omdat ze de gelegenheid benutte en getuigenis gaf tegen haar meesteres, bereikte haar eenvoudige boodschap de oren van de koning van Syrië.

De Heere schenke ons getrouw te zijn waar Hij ons gesteld heeft.

'Toen zeide de koning van Syrië: Ga heen, kom, en ik zal een brief aan de koning van Israël zenden' (2 Kon. 5:5). Ook hier moeten we de hand des Heeren opmerken. Als Hij ook de koning niet had bewerkt, zou de boodschap dan een uitwerking op zijne majesteit hebben gehad? Waarom zou die vorst acht slaan op de uitlatingen van een keukenmeisje? O, mijn lezer, wanneer God een genadige bedoeling heeft, werkt Hij aan beide kanten. Hij geeft niet alleen een boodschap aan de boodschapper, maar Hij opent ook het hart van de ontvanger om er acht op te slaan. Hij, Die Filippus gebood naar de wildernis te gaan, bereidde ook de Moorman voor op zijn nadering (Hand. 8:26-31). Hij, Die de tegenwerpingen van Petrus overwon om naar de heidenen te gaan, neigde ook Cornelius en zijn huisgezin om 'tegenwoordig te zijn voor God, om te horen al hetgeen u van God bevolen is' (Hand. 10:33). 'Des konings hart is in de hand des Heeren als waterbeken; Hij neigt het tot al wat Hij wil' (Spr. 21:1). Dat werd hier op een treffende wijze afgebeeld. Maar hoewel God werkte, behaagde het Hem niet in deze gebeurtenis de koning als Zijn instrument te gebruiken.

Ten derde: het misverstand over het wonder

'Ga heen, kom, en ik zal een brief aan de koning van Israël zenden' (2 Kon. 5:5). Zoals in het vervolg duidelijk zal worden had de Heere een reden om de koning toe te laten zó te handelen. Die arme Naäman werd nu door de vleselijke wijsheid van zijn meester op een verkeerd spoor gezet. De jonge dochter had niets gezegd over 'de koning van Israël', maar ze had aangegeven 'dat de profeet te Samaria is'.

Het zou voor de melaatse veel beter geweest zijn nauwkeuriger gelet te hebben op haar aanwijzingen; hem zou dan nodeloze moeite bespaard zijn. Maar wat is dit beeld getrouw naar het leven getekend. Hoe dikwijls wordt de zondaar, die ontdekt is aan zijn rampzalige toestand, verkeerde raad gegeven en op zijpaden geleid naar bakken die geen water houden! Het is maar heel zelden dat een bekommerde ziel onmiddellijk verlichting vindt. Het komt veel meer voor dat zijn ervaring die is van de oude vrouw uit Markus 5:26 die 'vele medicijnmeesters' had bezocht, en dat tevergeefs, voordat ze tot Christus kwam. Of zoals bij de verloren zoon 'die gebrek begon te lijden' en zich voegde bij een van de burgers van dat land en daar niets beters kreeg dan 'de draf die de zwijnen aten' (Luk. 15:14-18), voordat hij zijn vader zocht.

'En hij ging heen, en nam in zijn hand tien talenten zilver en zesduizend sikkelen goud en tien wisselklederen' (2 Kon. 5:5). Het Hebreeuwse meisje had niet gezegd dat er zilver of goud nodig was, maar daar hij niets wist van Gods genade, was Naäman bereid voor zijn genezing royaal te betalen. En opnieuw roepen we het uit, wat is dit naar het leven getekend. **Hoevelen zijn er die denken dat 'de gave Gods' gekocht kan worden** (Hand. 8:20). En indien dan al niet letterlijk voor geld, dan toch door werken der gerechtigheid en door godsdienstige verrichtingen. En zelfs waar die waanidee is weggenomen, neemt dikwijls een ander waandenkbeeld de plaats daarvan in: de gedachte dat een zwaarbeladen geweten, een diep gevoel van persoonlijke onwaardigheid, vergezeld van zuchten en tranen en gekreun vereist wordt als een voorwaarde om zich tot Christus te wenden, en dat dat alles de grond is voor vrede met God. Een dodelijke misvatting! **'Zonder geld en zonder prijs' (Jes. 55:1) sluit alle gestalten, gevoelens en bevindingen uit**, evenals het betalen van een priester.

Ten vierde: de spieglfunctie van het wonder

'En hij bracht de brief tot de koning van Israël, zeggende: Zo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zijn, zie, ik heb mijn knecht Naäman tot u gezonden, dat gij hem ontledigt van zijn melaatsheid. En het geschiedde als de koning van Israël de brief gelezen had, dat hij zijn klederen scheurde en zeide: Ben ik dan God om te doden en levend te maken, dat deze tot mij zendt om een man van zijn melaatsheid te ontledigen? Want voorwaar, merkt toch en ziet, dat hij oorzaak tegen mij zoekt' (2 Kon. 5:67). Hoe toont dit de afvallige toestand van Israël in die tijd aan, en laat het zien waarom de Heere de Syriërs bewogen had om hen te onderdrukken! Voor het gedrag van de koning van Syrië was er nog enige verontschuldiging, want hij was een heiden; maar voor de koning van Israël bestond er zo'n verontschuldiging niet. In plaats van op zijn knieën te vallen en de brief uit te breiden voor de Heere, zoals een latere koning van Israël dat deed (Jes. 37:14), handelde hij als een ongelovige. In plaats van in dit verzoek een gelegenheid te zien om de heerlijkheid en eer van Jehova ten toon te spreiden, dacht hij alleen maar aan zichzelf. Wat is er hier een tegenstelling tussen het getuigenis van dat jonge meisje en het gedrag van de koning van Israël. Maar zijn laagheid diende als een spiegel om haar edele eigenschappen in het rechte licht te stellen.

Zij was onaanzienlijk en in smartelijke omstandigheden, terwijl hij als een vorst op zijn troon zat. En toch was zij bezorgd over de welstand van haar meester, terwijl hij alleen maar dacht aan zichzelf en zijn koninkrijk. Zij had een onvoorwaardelijk vertrouwen op God, en sprak over Zijn profeet, terwijl God en Zijn knecht geen plaats hadden in de gedachten van de koning. Sommigen zouden geneigd zijn te denken wanneer ze vers 7 voor het eerst lezen dat de taal van de koning nederig en vroom klinkt, maar een nader overwegen ervan wijst erop dat die taal slechts een uiting was van trots en ongeloof. Daar hij de Heere niet kende zag hij in dit verzoek van Benhadad niets anders dan een bedekte bedreiging om hem te vernederen, en hij werd vervuld met vrees. Als hij God gezocht had zou zijn angst spoedig gestild zijn, en zou hem een weg tot ontkoming geweest zijn. Maar hij was een vreemdeling van Hem, en vertoonde geen geloof, zelfs niet in de afgoden die hij aanbad. Toch maakte dit het genezingswonder dat volgde nog heerlijker. Misschien is een christelijke lezer geneigd zich ermee geluk te wensen dat er niets over hém staat in vers 7. Als dat zo is, kan zulke zelfvoldaanheid ontijdig zijn. Vriend, bent u er zeker van dat er in uw gedrag in het verleden niets geweest is dat gelijkt op dat van Israëls koning? Bent u nooit schuldig geweest aan de zaak waarin hij faalde? Toen een of andere zware eis aan u gesteld werd, en een zeer wezenlijke beproeving voor

u gesteld werd, hebt u toen nooit geantwoord door te zeggen: daar ben ik niet tegen opgewassen, dat gaat mijn zwakke krachten ver te boven? Mogelijk hebt u zich ingebeeld dat dat een vrome erkenning was van uw zwakheid, terwijl het in werkelijkheid een uiting was van uw ongelof. Het is waar, de christen is krachteloos in zichzelf, en dat is de niet-christen ook.

Is dan iemand die God vreest niet beter af dan een goddeloze? Wanneer een christen krachteloos blijft, is het zijn eigen schuld. Gods genade is toereikend en overvloedig, en Zijn kracht wordt volbracht in onze zwakheid. Slappe knieën en handen brengen God geen eer toe. Hij heeft ons geboden: 'Wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht' (Ef. 6:10). Houd er dan mee op de verkeerde verslagenheid van Israëls koning na te bootsen, en 'word gesterkt in de genade, die in Christus Jezus is' (2 Tim. 2:1).

HOOFDSTUK 16 HET TIENDE WONDER (3): DE HOOGMOED STAAT IN DE WEG

In het voorgaande hoofdstuk hebben we de nadruk gelegd op Gods verborgen werkingen in het neigen van die en gene om aandacht te besteden aan de boodschap van dat jonge Hebreeuwse meisje. Het was God, Die aan de vrouw van Naäman en aan de koning van Syrië een horend oor schonk. Misschien hebben sommigen al bedacht dat dat niet het geval was met de koning van Israël! En dat was het ook niet! In plaats dat hij haar vertrouwen deelde en meewerkte in haar poging, was hij ongelovig en wederstrevig. Daarin kunnen we Gods soevereiniteit opmerken. Hij werkt niet in allen hetzelfde, daar Hij geheel vrij is om te doen wat Hem behaagt. Hij opent de ogen van de één maar Hij laat anderen in hun blindheid. 'Zo ontfermt Hij Zich dan, over wie Hij wil, en verhardt, dien Hij wil' (Rom. 9:18). Dit verschaft ons de sleutel tot het verstaan van Gods handelingen met de mensen, en verklaart ons de geschiedenis van de loop van het Evangelie. Dat ernstige beginsel werd in het vorige hoofdstuk duidelijk uitgebeeld, en we zouden als uitlegger niet getrouw zijn wanneer we daar welbewust aan voorbijgingen, zoals zo velen thans doen. 'En het geschiedde als de koning van Israël de brief gelezen had, dat hij zijn klederen scheurde en zeide: Ben ik dan God om te doden en levend te maken, dat deze tot mij zendt om een man van zijn melaatsheid te ontledigen?' (2 Kon. 5:7). Joram was zo volkomen ongelovig dat hij het zelfs niet de moeite waard vond om Elisa te laten halen om met deze te overleggen. Voor Israëls ongelovige koning betekende de profeet niets, en daarom achtte hij hem niet. Misschien vinden de lezers dit vreemd, want de vorige wonderen van Elisa moeten welbekend geweest zijn. Men zou toch denken dat het terugroepen van een dood kind tot het leven hem volledig zou bewijzen een buitengewone man Gods te zijn. Maar heeft ook de Heere Jezus niet in het openbaar een dode tot het leven opgewekt? En toch schreeuwden binnen een paar dagen de leiders van het volk en het gewone volk om Zijn kruisiging!

En is het vandaag anders? Zijn we geen getuigen geweest van wonderen van Gods voorzienigheid, van goddelijk ingrijpen, zowel in genade als in oordeel? En wat heeft het uitgewerkt op ons boze geslacht? Het gedrag van Joram is gemakkelijk te verklaren door: 'Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God' (Rom. 8:7), en die vijandschap komt aan het licht door zijn minachting van Gods aangestelde knecht. 'Maar het geschiedde als Elisa, de man Gods, gehoord had, dat de koning van Israël zijn klederen gescheurd had, dat hij tot de koning zond, om te zeggen: Waarom hebt gij uw klederen gescheurd? Laat hem nu tot mij komen, zo zal hij weten, dat er een profeet in Israël is' (2 Kon. 5:8). De geminachte Elisa onderdrukte zijn trots en nam contact op met de koning, waarbij hij terecht bedacht dat het er niet om ging rekening te houden met zijn eigen gevoelens waar het de eer van God betrof.

“Naäman kwam in het land van Israël, in de verwachting van de profeet van de God van Israël hulp te ontvangen, en Elisa wilde in het geheel niet dat hij teleurgesteld terug zou keren, opdat hij niet tot de conclusie zou komen dat Jehova was als de goden der volkeren, net zo min in staat om goed of kwaad te doen als die goden het waren. Hij wilde daarentegen dat het bekend zou worden dat God 'een profeet in Israël' had, door wie Hij zulke genezingen verrichtte zoals geen van de heidense profeten, priesters of artsen konden bewerken; en die ver buiten het bereik en de macht van al de machtigste vorsten lagen (Thomas Scott)”.

'De raad des Heeren, die zal bestaan', welke listen er ook leven in het hart van Joram om het tegendeel te bewerken (Spr. 19:21). De rechtvaardigen zijn moedig als een jonge leeuw. Elisa bestrafte niet alleen de koning om zijn ongelovig vrezin, maar hij gaf hem ook in het kort aanwijzingen inzake Naäman.

Hoe onwelkom zijn inmenging ook mocht zijn, dat hield hem niet terug. Een ware knecht van God zoekt niet mensen te behagen, maar veeleer de opdracht uit te voeren die hij van Boven ontvangen heeft. Het is waar dat de profeten, evenals de apostelen, waren begiftigd met buitengewone krachten, en daarom kunnen ze ons niet in alle dingen tot voorbeelden strekken. Maar niettemin behoort een evangelieliedenaar voor niemand te kruipen. Het is zijn roeping het ongeloof aan de kaak te stellen en te verkondigen dat de levende God altijd bereid is hen te eren die Hem eren, en waar geloof te beantwoorden door het werken van wonderen. Zoals God het rechtzette dat de koning van Syrië Naäman op het verkeerde spoor bracht, zo overwon Hij hier de ongelovigheid van de koning van Israël door hem te bewegen in te gaan op het verzoek van Elisa. Daarbij werd aangetoond dat de woorden van het jonge meisje maar geen ijdele grootspraak waren, en dat haar vertrouwen op God niet misplaatst was. 'Alzo kwam Naäman met zijn paarden en met zijn wagen en stond voor de deur van het huis van Elisa' (2 Kon. 5:9).

Zoals Naäman daar staat vóór de woning van Elisa kan hij beschouwd worden als een beeld van de natuurlijke mens in zijn zonde, nog niet ontdaan van zijn eigengerechtigheid, zich nog niet bewust van zijn algehele afhankelijkheid van Gods genade, zonder enige aanspraak of recht om uit Gods hand enige gunst te ontvangen. Het feit dat hij op een wagen reed verzachtte zijn verschrikkelijke toestand niet in het minst. Het deed er niet toe met welke prachtige gewaden zijn lichaam bekleed was, hoewel die voor de blikken der mensen zijn afschuwelijke ziekte konden verbergen, maar ze baatten niet om die ziekte weg te nemen. En evenals de kostbaarheden die hij had meegebracht zijn genezing niet konden bewerken, zomin kan ook de beoefening van het edelste karakter, noch het volvoeren van het naar menselijke schatting meest prijzenswaardige gedrag de goedkeuring van God verdienen. De behoudenis is alleen vanuit Gods genade, en ze kan niet door het schepsel verdiend worden: 'Niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes; Dewelke Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus onze Zaligmaker' (Tit. 3:5-6).

Hoezeer het ook in overeenstemming was met de beginselen en gevoelens die de gevallen menselijke natuur beheersen, was er toch iets in het schouwspel vóór ons dat in het geheel niet paste. Hier was een armzalig schepsel, getroffen door een aller verschrikkelijkste ziekte, en toch zien we hem zitten in een wagen. Hier hebben we iemand die aangetast is door een kwaal die geen arts kan genezen, en nochtans wordt hij omringd door pracht en praal. Hier hebben we iemand die volledig is aangewezen op Gods weldadigheid, en toch is het iemand wiens paarden beladen zijn met zilver en goud. Zien we in hem niet een vertegenwoordiger, niet alleen van de natuurlijke mens in zijn zonde, maar die daarnaast vervuld is met het gevoel van zijn eigen belangrijkheid, en opgeblazen door trots! En dat is nu precies het geval met eenieder van ons van nature.

Hoewel we geheel berooid zijn, vervreemd van God, misdadigers die door Zijn heilige wet veroordeeld zijn, met ons verstand in vijandschap met Hem, dood in zonden en misdaden, toch zijn we opgeblazen door eigen gerechtigheid, totdat er van binnen een wonder van genade verricht wordt en het gezwel van onze trots wordt doorstoken. We weigeren te erkennen dat we niets verdienen behalve dan de eeuwige straf, en we beelden ons in dat we recht hebben op een welwillende behandeling door God.

Naäman zoals hij hier voor ons staat beeldt niet alleen de ingebeelde belangrijkheid van de natuurlijke, onwedergeboren mens uit, maar zoals we hiervoor reeds aanwezen verduidelijkt hij ook het feit dat de zondaar zich inbeeldt dat hij Gods goedkeuring kan verwerven, en zó zijn zaligheid kopen. De kostbaarheden die de Syriër had meegebracht waren kennelijk bedoeld om hem aangenaam te maken in de ogen van de profeet, en voor zijn genezing te betalen.

Dat hij zo handelde was vanzelf heel normaal en gebruikelijk, en daardoor laat dat zien wat van nature de gedachten zijn van ieder mens. **Ieder mens veronderstelt dat een plichtsgetrouwe vervulling van godsdienstige verrichtingen voor hem Gods welwillende aandacht zal verkrijgen, en dat zijn vasten en bidden, zijn kerkgang en zijn bijdrage in het onderhoud van de kerk zijn gebreken ruimschoots overtreffen.** Zo'n dwaze gedachte is zeker niet beperkt tot Boeddhisten en Roomsers, maar ze is eigen aan het hele menselijke geslacht. Daarom moeten we ervan verzekerd worden: 'Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gaven. Niet uit de werken, opdat niemand roeme!' (Ef. 2:8-9). **Geestelijk gesproken is ieder mens bankroet, failliet, een totaal verarmde, en de zaligheid is geheel gratis, een zaak van liefdadigheid.** 'Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden' (1 Kor. 2:14). Dit geldt zowel van de meest ontwikkelden als van hen die geheel ongeletterd zijn.

Geen hoge graad van opvoeding of ontwikkeling maakt iemand geschikt voor het verstaan van geestelijke zaken. **De mens is blind, en zijn ogen moeten geopend worden voordat hij de heerlijkheid van God en Zijn rechtvaardige aanspraken kan waarnemen, en ook zijn eigen ellende en diepe nood. Niet voordat een wonder van genade hem vernedert, zal hij zich naar de Troon der genade begeven in zijn ware aard, en niet voordat de Heilige Geest krachtig in hem werkt zal hij tot Christus komen als een bedelaar met lege handen.** Het verhaal is bekend dat een bekende kunstenaar een arme landloper ontmoette, en dat de kunstenaar zó onder de indruk kwam van de droevige verschijning en de toestand van de landloper, dat hij gevoelde dat deze een geschikt onderwerp zou zijn voor een tekening. Hij gaf hem wat geld en zijn naamkaartje, en hij beloofde hem goed te zullen betalen als hij de volgende dag naar zijn huis zou komen en te poseren terwijl hij, de kunstenaar, zijn portret tekende. De volgende morgen kwam de landloper, maar de bedoeling van de kunstenaar was verijdeld: de landloper had zich gewassen en geschoren en zich zó opgedirkt dat hij nauwelijks meer te herkennen was! Zo doet ook de natuurlijke mens, wanneer hij voor het eerst probeert de roeping in het Evangelie te beantwoorden. In plaats van tot de Heere te komen precies zoals hij is met al zijn lek en gebrek, als een verlorene en een geruïneerde, veronderstelt hij dat hij zichzelf eerst wat aangenamer moet maken door een hele reformatie. Zo beijvert hij zich om zijn handel en wandel te verbeteren, zijn gedrag beter te maken, vrome verrichtingen te volbrengen, zonder er erg in te hebben dat Christus gekomen is 'niet om te roepen rechtvaardigen, maar goddelozen tot bekering', en om hun plaats voor Hem in het stof in te nemen. Datgene, waar we zojuist bij stilgestaan hebben wordt op een treffende manier afgebeeld in dit hoofdstuk. In plaats van Naäman ineens naar Elisa te sturen, gaf Benhadad hem een aanbevelingsbrief mee voor de koning van Israël. En in plaats van zich aan de barmhartigheid van de profeet uit te leveren, zond hij een grote schat aan kostbaarheden mee om te betalen voor de genezing van zijn opperbevelhebber. We hebben de dwaasheid in deze brief gezien, en de uitwerking die hij had op de ontvanger ervan. Nu zullen we zien hoe dat kwistige tentoonstellen van rijkdommen aan Elisa geen gunstiger reactie ontlokte. Naäman moest de vernederende waarheid leren dat, wanneer het gaat om Gods genade, een miljonair er net eender voorstaat als een bedelaar.

Ten vijfde: het vereiste van het wonder

‘Toen zond Elisa tot hem een bode, zeggende: Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan, en uw vlees zal u wederkomen en gij zult rein zijn’ (2 Kon. 5:10).

Als de afgezant van Hem Die Zich niet te hoog achtte om de voeten van Zijn discipelen te wassen, moet een evangeliedienaar de geringste dienst niet afwijzen, noch de nederigste persoon geringschatten. Elisa biedt ons van beide zaken een voorbeeld, want hij verachtte het niet in de lichamelijke behoeften van Elia te voorzien door diens handen te wassen (3:11) en hij weigerde ook niet de verarmde weduwe te helpen (4:2). Aan de andere kant moet een dienaar van Christus geen vleier zijn, die kruipt voor de rijken; en ook mag hij de trots niet voeden van degenen die zichzelf zo belangrijk vinden. Uit het vervolg blijkt dat Naäman vond dat hij, als een ‘grote man’ recht had op eerbied, en mogelijk dacht hij zelfs dat de profeet het als een eer moest beschouwen, en dat aan hém, de profeet, een gunst werd bewezen. Maar in zijn ambt was Elisa een gezant van de Koning der koningen, en met gepaste waardigheid liet hij Naäman weten dat hij door niemand gecommandeerd kon worden, hoewel hij niet naliet hem in te lichten over de manier waarop hij genezen kon worden.

‘Toen zond Elisa tot hem een bode, zeggende: Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan, en uw vlees zal u wederkomen en gij zult rein zijn’. Hier zien we geen kruiperige gehoorzaamheid, noch één erkenning van de grootheid en macht van Naäman. De profeet groette hem zelfs niet, en kwam ook zijn huis niet uit om hem persoonlijk te begroeten. In plaats daarvan zond hij door een bode een boodschap.

O, mijn lezer! God is geen aannemer des persoons, en dat behoren Zijn dienaren óók niet te zijn. In de kerken is er onberekenbare schade aangericht doordat de predikers toegaven aan degenen die in hoogheid gezeten zijn, want daardoor worden niet alleen de hoogmoedigen benadeeld, maar de nederigen wordt een struikelblok voorgeworpen. En als gevolg daarvan wordt de Heilige Geest bedroefd en uitgeblust. God laat geen pronken met vleselijke onderscheiden vóór Hem toe: ‘Opdat geen vlees zou roemen voor Hem’ (1 Kor. 1:29), is Zijn onherroepelijke uitspraak. De meest vooraanstaanden en de meest begaafden in deze wereld hebben geen recht op meer welwillendheid van de Allerhoogste dan de allerlaagst geplaatsten, ‘want er is geen onderscheid. Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods’ (Rom. 3:22-23).

Allen hebben op dezelfde manier de wet verbroken, allen staan voor de hoogste Rechter even schuldig, allen moeten op dezelfde manier door soevereine genade zalig worden, als ze tenminste zalig worden.

Maar er is nog een andere manier waarop we het gedrag van de profeet bij deze gelegenheid kunnen beschouwen. Hij handhaafde niet alleen zijn ambtelijke waardigheid, maar hij gaf ook blijk van persoonlijke nederigheid en voorzichtigheid, door zijn oog gericht te houden op de heerlijkheid van God. Het was niet zo dat Naäman's welzijn hem niet ter harte ging. Nee, het feit dat hij zijn knecht naar hem uitzond met de nodige instructies gaf blijk van het tegengestelde.

Maar Elisa wist heel goed dat niet de boodschapper, maar de boodschap van het grootste belang was. Het deed er niets toe wie de boodschap bracht, hij zelf of zijn knecht. Maar het deed er alles toe dat het in Gods naam gegeven woord getrouw werd overgebracht. Elisa wist ook heel goed dat de verwachting van Naäman op hem, Elisa, rustte, en daarom leidde hij als een ware 'man Gods' de aandacht af van zichzelf. Wat is dat een nodige les in deze dagen van persoonsverheerlijking. **Hoeveel beter zouden de predikers de zielen en hun Meester dienen wanneer ze, op die manier verborgen, ze zich bezighielden met het Evangelie in plaats van met zichzelf.** Op die, zichzelf wegcijferende manier, bestrafte Paulus de persoon-aanbiddende Korinthiërs toen hij zei: 'Wie is dan Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars, door welken gij geloofd hebt?' (1 Kor. 3:5). Zo was het ook met de voorloper van de Heere Jezus die zichzelf aanduidde als 'de stem (gehoord, maar niet gezien!) eens roependen in de woestijn' (Joh. 1:23). Wat was de betekenis van: 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan?'

Laten we eerst een algemeen antwoord geven met de woorden van een ander.

“Toen Naäman daar stond met zijn pralend gevolg, met al zijn zilver en goud voor de deur van Elisa, verschijnt hij aan ons als een treffende afbeelding van een zondaar die bouwt op zijn eigen streven naar gerechtigheid. Hij schijnt voorzien te zijn van alles wat zijn hart maar begeren kan, maar in werkelijkheid waren al zijn voorbereidingen niets meer dan nutteloze ballast, en de profeet liet hem dat spoedig voelen. 'Ga heen en was u' vaagde alle vertrouwen weg in goud, zilver, kleding, gevolg, de brief van de koning, in alles. Deze woorden ontnamen Naäman alles, en ze brachten hem terug tot zijn ware toestand als een arme, onreine melaatse, die het nodig had gewassen en gereinigd te worden. Deze woorden maakten geen verschil tussen de beroemde opperbevelhebber van het leger van Syrië, en tussen de armste en laagste melaatse in heel Israël. De eerste kon niets méér doen, en de laatste had niets méér nodig. Rijkdom kan iemands ongeval niet herstellen, en armoede kan Gods middel tot genezing niet tegenhouden. Niets wat iemand gedaan heeft hoeft hem uit de hemel te houden; en niets dat hij doet zal hem ooit fn de hemel kunnen brengen. 'Ga heen en was u' is het ware woord in elk geval”.

Maar laat ons dit 'Ga heen en was u' wat meer van nabij bezien, en het in het licht van het verband beschouwen. Als een mens die met melaatsheid geslagen is beeldt Naäman de natuurlijke mens af in zijn gevallen staat. En wat is dan zijn voornaamste en meest kenmerkende trek? Wel, dat hij een verdorven schepsel is, een zondaar, een opstandeling tegen God. En wat is de zonde? Beschouwd van de negatieve kant is het het ontbreken van onderwerping aan Gods autoriteit, en de onwil om aan Zijn wet onderworpen te zijn. En van de positieve kant bezien is het de uitleving van de eigen wil, een besloten hebben mezelf te behagen: 'Wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg' (Jes. 53:6).

Wanneer dan een zondaar bij Gods knecht vraagt naar de weg tot herstel, wat is dan de eerste en meest fundamentele zaak die hem gezegd moet worden? Dat de eigenwilligheid en het zelfbehagen moeten ophouden, en dat hij zichzelf moet onderwerpen aan de wil van God. En dat is een andere manier om te zeggen dat hij bekeerd moet worden, want 'bekering' is een omkeren, een volledige ommekeer. En voor de bekering is berouw een wezenlijke vereiste (Hand. 3:19). En wanneer we het ten diepste doordenken is 'berouw' aan Gods zijde komen te staan, tegenover mezelf, mezelf te veroordelen, mezelf aan te klagen, en mijn wil te laten buigen voor Zijn wil.

We zeggen het opnieuw, de zonde is niet alleen opstand tegen God, maar het is zichzelf tot een god maken. Het is vastbesloten zijn om aan mijn eigen neigingen te voldoen, het is zeggen: 'Ik wil heer over mezelf zijn'. Dat was het lokaas dat de slang heen en weer bewoog voor onze eerste voorouders toen hij Eva verzocht om van de verboden vrucht te eten 'Gij zult als God zijn' (Gen. 3:5). Door de trouw aan God af te werpen, heeft de mens een houding van onafhankelijkheid en zelfgenoegzaamheid aangenomen. De zonde nam bezit van zijn hart, hij werd trots, hoogmoedig, eigengerechtig. Wanneer zo'n schepsel wordt hersteld en tot God teruggebracht, moet dat noodzakelijk gaan door een proces van vernedering. Het eerste doel van het Evangelie is de trots van de mens temeer te werpen, om de mens voor God te vernederen.

Toen Jesaja sprak over de tijd van het Evangelie voorzegde hij het: 'De hoge ogen der mensen zullen vernederd worden, en de hoogheid der mannen zal nedergebogen worden' (Jes. 2:11). En wederom: 'Alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht gemaakt worden' (Jes. 40:4). En daarom begon de Heere Jezus Zijn bergrede door te zeggen: 'zalig zijn de armen van geest; want hunner is het koninkrijk der hemelen' (Matth. 5:3). Dat was de grondwaarheid die de profeet Naäman wilde inprenten: dat hij zich moest vernederen voor de God van Israël.

'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan' was slechts een andere manier om tegen de verwaande Syriër te zeggen: 'God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade. Zo onderwerpt u dan Gode; wederstaat de duivel, en hij zal van u vlieden... Reinigt de handen, gij zondaars, en zuivert de harten, gij dubbelhartigen. Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en uw blijdschap in bedroefdheid. Vernederd u voor de Heere en Hij zal u verhogen' (Jak. 4:6-10). Naäman moet van zijn hoge zetel afkomen, hij zit nog te hoog te paard, en hij moet de hem passende plaats voor de Allerhoogste innemen. Naäman moet van zijn wagen afdalen, en een nederige geest vertonen. Naäman moet zich 'wassen' of 'baden' zoals het woord dikwijls vertaald wordt, in de wateren van de Jordaan. Niet eenmaal of tweemaal, maar niet minder dan zevenmaal, en daardoor zichzelf volledig verloochenen. En de eis die God aan Naäman stelde, mijn lezer, is precies dezelfde die Hij aan u stelt, en aan mij: de trots moet gedood worden, de eigen wil moet worden prijsgegeven, de eigengerechtigheid moet worden herroepen. Hebben we daaraan voldaan? Hebben we het zelfbehagen opgegeven en ons onderworpen aan de goddelijke scepter? Hebben we ons aan de Heere gegeven (2 Kor. 8:5) om door Hem geregeerd te worden? Als dat niet zo is, zijn we nooit zaligmakend bekeerd.

In zijn uiteindelijke betekenis had dat 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan' een heenwijzende betekenis. En in het licht van het Nieuwe Testament is het niet moeilijk in te zien wat die betekenis was. Er is één ding, en slechts één ding voorzien dat de wonderlijke genade van God en de wonderbare liefde van Zijn Zoon heeft besteld om geestelijk melaatsen te genezen. Het is die gezegende 'Fontein' Die geopend is tegen de zonde en tegen de onreinigheid (Zach. 13:1).

Die heilige 'Fontein' is ontsprongen op Golgotha, waar uit de doorstoken zijde van Christus 'bloed en water kwam' (Joh. 19:34). Die wonderbare 'Fontein' Die de vuilste mens kan reinigen is geopend tegen de onberekenbare prijs van de kruisiging van Immanuel, en daar wijst dat wassen in de Jordaan op, dat spreekt van een punt waarvan, als het eenmaal is gepasseerd, er geen terugkeer meer is.

Geliefde vriend, hier ligt dan de evangelische betekenis van hetgeen we overdacht hebben. Wanneer uw verlorenheid u bekend gemaakt is, wanneer u bereid bent uzelf te verloochenen, gewillig gemaakt om u in het stof voor God te vernederen, dan is hier het goddelijke middel dat Hij voorzien heeft: een bad waarin u in het geloof zich mag dompelen, en daardoor het bewijs verkrijgen dat het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt van alle zonde' (1 Joh. 1:7). Indien u dat door genade reeds hebt gedaan, roep het dan met de schrijver van dit boek uit: 'Hem, Die ons, heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed... Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen'.

HOOFDSTUK 17 HET TIENDE WONDER (3); HET GENEESMIDDEL IS TE EENVOUDIG

In het voorgaande hoofdstuk hebben we vooral stilgestaan bij de eis die aan Naäman werd gesteld toen hij de woning van de profeet bereikte: 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan'. We probeerden een antwoord te vinden op de vragen: waarom werd hem dat voorgeschreven? Wat betekende dat in dit geval? Wat is de diepere betekenis daarvan? We hebben gezien dat het een bevel was dat de nuttelosheid en de waardeeloosheid van Naäman's poging om zijn genezing te kopen openbaar maakte. We hebben aangetoond dat het een bevel was dat het opzij zetten van zijn eigen wil verlangde, en zijn onderwerping aan de wil van Israëls God. We hebben erop gewezen dat het een eis was die erop stond dat hij van zijn 'hoge paard' afkwam, door neer te dalen van zijn wagen, en zo zichzelf te verootmoedigen en te vernederen. We lieten blijken dat het een eis was die zinnebeeldig wees op de wonderbare remedie van Gods genade voor geestelijk melaatsen, namelijk op 'de geopende Fontein tegen de zonde en tegen de onreinigheid' (Zach. 13:1), en waardoor alleen de besmetting gereinigd kan worden en de ongerechtigheden uitgewist.

Maar Naäman werd zeer toornig en toog weg, en zeide: Zie, ik zeide bij mij zelve: Hij zal zekerlijk uitkomen en staan en de Naam des Heeren, zijns Gods, aanroepen en zijn hand over de plaats strijken en de melaatse ontledigen' (2 Kon. 5:11). In zijn eigen land was hij een belangrijk man, een 'groot man', opperbevelhebber van het leger, iemand die bij de koning hoog in de gunst stond. Hier in Israël had de profeet hem behandeld alsof hij niets voorstelde, hem geen respect bewezen, en zijn instructies door middel van een knecht gegeven. Naäman ergerde zich, zijn trots was gewond, en omdat zijn ingebeeelde belangrijkheid nog niet weggenomen was ging hij boos weg. De woorden 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan' van Elisa waren niet bedoeld om het geneesmiddel aan te duiden, maar ze waren bedoeld als een beproeving van zijn hart, en die proef slaagde op een treffende manier. Het was een oproep zich voor Jehova te vernederen. Dat vereiste het afzien van zijn eigen wijsheid en de verloochening van zijn zelfbehagen. En dat staat haaks op de neigingen van de gevallen menselijke natuur, zozeer dat nooit iemand heeft voldaan aan de rechtvaardige eis van God, totdat Hij een wonder van genade in de ziel verrichtte. **Zelfs de meest vernederende omstandigheden zijn op zichzelf niet voldoende om het trotse hart van de mens te verootmoedigen en hem onderworpen te maken aan de goddelijke wil.** Men zou denken dat iemand die zo diep getroffen was als deze arme melaatse nederig zou zijn en bereid om aan de opdracht van de profeet te voldoen. O, mijn lezer, de zetel van onze zedelijke krankheid ligt te diep om door uiterlijke dingen bereikt te worden. **Zo verschrikkelijk is de verblindende kracht van de zonde, dat ze de zondaren opgeblazen maakt door zelfgenoegzaamheid en eigengerechtigheid en zich in te beelden dat ze recht hebben, zelfs op een voorkeursbehandeling door de Allerhoogste!** En zelfs in de harten van de wedergeborenen schuilt die geest. En ze schuilt hier niet alleen, maar soms beweegt dat hun te handelen als Naäman deed! Is de schrijver en de christelijke lezer nooit met een dringende nood voor de Heere gekomen om bij Hem hulp te zoeken, en is hij toen niet boos geweest omdat Hij op een heel andere manier antwoordde dan wij hoopten en begeerden? Moeten we onze hoofden niet beschaamd buigen wanneer Hij ons vriendelijk bestraft met Zijn 'Is uw toorn billijk ontstoken?' (Jona 4:4). Ja, er is zoveel van die geest van Naäman in elk van ons, die gedood moet worden. 'Zie, ik zeide', zei Naäman. Hierin verschaft hij ons een ware afbeelding van de natuurlijke mens. **De zondaar heeft er zo zijn eigen gedachten over hoe de zaligheid moet worden verkregen.** Het is waar dat de meningen verschillen wanneer het gaat over de uitwerking van de onderdelen ervan, maar toch heeft de gevallen mens in de hele wereld zijn eigen gedachten over wat passend en nodig is. De één denkt dat hij wat verdienstelijke daden moet verrichten om vergeving te krijgen, een ander meent dat het verleden kan worden goedgeemaakt door een nieuwe bladzijde in zijn levensboek op te slaan, en in de toekomst beter te leven. Weer een ander, die iets van het Evangelie heeft opgevangen, denkt dat hij door in Christus te geloven een paspoort voor de hemel kan bemachtigen, zelfs wanneer hij voortgaat toe te geven aan het vlees en aan zijn geliefkoosde afgoden vast te houden. Hoezeer ze ook verschillen in hun zelfbedachte stelsels, dat één ding is voor allen gemeenschappelijk: 'Ik zeide'. En dat **'Ik zeide' wordt tegenover het Woord en de weg van God gesteld. Ze geven de voorkeur aan de weg 'die hen recht schijnt';** ze staan er op hun eigen onwerkelijke bedenksels na te volgen; ze stellen hun vooroordelen en veronderstellingen tegen het 'zo zegt de Heere!' Lezer, hier ziet u de dwaasheid van Naäman, maar hebt u de dwaasheid er al van ingezien dat u uw eigen gedachten stelt tegenover het gezag van de levende God! En wat 'zeide' deze dwaze en hoogmoedige Syriër? Wel, dit: 'Hij zal zekerlijk uitkomen en staan en de Naam des Heeren, zijns Gods, aanroepen en zijn hand over de plaats strijken en de melaatse ontledigen'. Hij was gewillig om zijn gezondheid hersteld te krijgen, maar het moest gaan op zijn manier, een manier waarop zijn zelfrespect behouden kon blijven, en zijn belangrijkheid werd erkend. Hij begeerde genezen te worden, mits hij behoorlijk zou worden geëerd. Hij was helemaal uit Syrië gekomen om zijn melaatsheid kwijt te raken, maar hij was niet bereid gereinigd te worden op de manier die God voorschreef. Wat een dwaasheid! Wat een bewijs dat het vleselijke verstand vijandschap is tegen God! Wat een teken van de verschrikkelijke greep waarin de satan zijn slachtoffers vasthoudt, totdat een Sterkere dan hij hen bevrijdt uit zijn verslavende macht! Naäman had nu ontvangen wat de koning van Israël hem niet gegeven had: volledige aanwijzingen voor zijn genezing. Als hij zich er maar aan wilde onderwerpen, bestond er geen onzekerheid in het middel, noch in de uitwerking daarvan. 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan en gij zult rein zijn'. Maar hij voelde zich geringschattend behandeld. Zulke opdrachten kwamen niet overeen met zijn neigingen. De goddelijke eis stemde niet overeen met de inbeeldingen van zijn onvernederd hart. Welk recht had Naäman, een melaatse, om ruzie te maken of iets voor te schrijven? Hij was iemand die een verzoek deed, en niet iemand die wetten kon stellen. Hij verzocht om een gunst, en was daarom niet in de positie enige eis van

hemzelf naar voren te brengen. Als dat het geval en de toestand van Naäman al was, hoeveel te minder recht heeft een verdorven en schuldige zondaar om aan God voorwaarden voor te schrijven! De mens is een misdadiger, die door de goddelijke wet rechtvaardig schuldig verklaard is. Zijn enige hoop is genade, en het komt daarom God toe om te zeggen op welke wijze hem genade zal worden bewezen en hoe de zaligheid verkregen zal worden. Om deze reden zegt de Heere niet alleen: 'De goddeloze verlate zijn weg', maar Hij voegt er ook bij: 'en de ongerechte man zijn gedachten' (Jes. 55:7). De mens moet zijn eigen ideeën prijsgeven, zijn eigen vooroordelen laten varen, zich afkeren van zijn eigen stelsels, en zijn eigen voorkeuren verloochenen. Wanneer we het Koninkrijk der hemelen willen binnengaan, moeten we 'worden gelijk een kindeke' (Matth. 18:3). Helaas moet van de grote meerderheid van onze medemensen worden gezegd dat ze 'hun eigen gerechtigheid zoeken op te richten, aan de rechtvaardigheid van God niet onderworpen zijnde' (Rom. 10:3). Zij 'willen niet tot Christus komen opdat zij het leven mogen hebben' (Joh. 5:40).

C.E. Stuart schreef daarover:

“In Naämans gedachten was alles al geregeld. Hij dacht zichzelf het tafereel in, en maakte zichzelf de voornaamste figuur in de groep - de heidense afgodendienaar die bediend werd door Gods profeet. Hij zag toen niet in dat zoiets niet paste. Wij zien dat nu. God wilde hem in genade bezoeken, maar dan als iemand die geen eigen gronden meer had om op te staan. Hij kon Hem alleen als een zondaar ontmoeten. Hij kon hem als een melaatse genezen. Maar als de opperbevelhebber van het Syrische leger wilde Hij hem niet ontvangen”.

Welke plaats kan een zondaar voor God innemen, anders dan de plaats van iemand aan wie genade kan worden bewezen? Welke plaats is gepast voor een melaatse, behalve de plaats buiten de legerplaats? Naäman moet zijn plaats leren kennen. Hij kan vertoornd zijn op de profeet, maar hij kan hem niet bewegen. Voor hem is hij niets anders dan een melaatse, wat hij ook aan anderen mag toeschijnen. Door zijn plaats te leren kennen moet hij zijn walgelijkheid leren kennen. Hij beeldde zich in dat Elisa met zijn hand over de plaats zou strijken. Hij verwachtte een teken, een vertoning, niet alleen maar een paar woorden. Hij wist niet wat een verontreinigend voorwerp hij was. De priester keek naar een melaatse om te beoordelen of deze melaats was of niet. Hij raakte hem pas aan wanneer hij rein was (Lev. 14). Er was geen twijfel aan dat Naäman melaats was, want hij was gekomen om van zijn melaatsheid genezen te worden. Door hem aan te raken voordat hij rein was zou de profeet zich hebben verontreinigd! Maar tevens, zou het niet lijken alsof de kracht in de profeet was, wanneer hij hem had kunnen aanraken en hem daardoor genezen had? Door hem naar de Jordaan te sturen om zich te wassen, zou het duidelijk te zien zijn dat de genezing alleen van God kwam. De mens heeft geen kracht in zichzelf, hij kan alleen maar het voertuig zijn van Gods genade aan anderen. God moet al de eer krijgen van de genezing, en Naäman moet zijn verstand en walgelijkheid leren kennen.

‘Zijn niet Abána en Farpar, de rivieren van Damascus, beter dan alle wateren van Israël? Zou ik mij in die niet kunnen wassen en rein worden? Zo wendde hij zich en toog weg met grimmigheid' (2 Kon. 5:12). Naäman was woedend, niet alleen omdat hij dacht dat aan zijn persoon onvoldoende respect was bewezen, maar ook omdat hij meende dat zijn land was geminacht. Als het er alleen maar om ging dat hij zich in één of andere rivier moest baden, waarom waren dan de rivieren van zijn land niet goed genoeg? Dat kwam er op neer dat hij iets aan Jehova voorschreef, want het was het woord van Zijn profeet dat hij nu tegensprak. Zal een bedelaar staan op zijn recht om te kiezen welke vorm het voorzien in zijn nood zal hebben? Zal een patiënt aan een dokter voorschrijven welk middel voor hem wel aanvaardbaar zal zijn? Zal een schuldig beklagde de onbeschaamdheid hebben om aan de rechter te dicteren wat er met hem gebeuren moet? En toch acht een aardworm zich gerechtigd om zijn gedachten te stellen tegenover Gods wijsheid. Een helwaardig zondaar is schaamteloos genoeg om voorwaarden op te stellen waarvan hij acht dat ze hem recht geven op de hemel. Maar indien we gereinigd zullen worden, kan dat alleen gebeuren op de door God vastgestelde manier, en niet op een manier die wij hebben ontworpen.

Matthew Henry zegt daarvan:

“Hij denkt dat dit al te eenvoudig, te gemakkelijk, te gewoon is voor zo'n aanzienlijk man als hij, om er door genezen te worden; of hij geloofde niet dat de genezing er door gewerkt zal worden; of indien wél, welke geneeskracht was er meer in de Jordaan dan in de rivieren van Damascus? Maar hij bedacht niet: a) dat de Jordaan toebehoorde aan Israëls God, van Wie hij genezing moest verwachten, en niet aan de goden van Damascus; zij bewaterde het land des Heeren, het heilige land, en voor een wonderdadige genezing was de betrekking tot God van veel meer gewicht en betekenis, dan de diepte der bedding of de schoonheid van de

stroom; b) dat de Jordaan meer dan eens tevoren aan het gebod van de Almacht heeft gehoorzaamd; zij had vanouds een doortocht verleend aan Israël, en onlangs aan Elia en Elisa, en was dus geschikter voor zulk een doel dan de rivieren, die slechts aan de algemene wet van haar schepping hadden gehoorzaamd, en nooit aldus onderscheiden waren. Maar bovenal, de Jordaan was de aangewezen rivier, en als hij genezing verwacht van de macht van God, dan moet hij berusten in de wil van God, zonder te vragen waarom of waartoe. Het is iets heel gewoons voor hen, die wijs zijn in hun eigen ogen, om minachtend neer te zien op de voorschriften van de goddelijke wijsheid, en daarboven de voorkeur te geven aan hun eigen bedenkenselen”.

‘Maar Naäman werd zeer toornig en toog weg’. Wat is dit naar het leven getekend! Wat een nauwkeurig portret! Het vlees wordt boos om de vernederende waarheid van God, en het haat het om vernederd te worden. En laten we dit zeggen voor het welzijn van jonge predikers die dit waarschijnlijk zullen lezen: **wanneer u het Woord van God getrouw bedient in zijn onverzwakte reinheid, moet u maar verwachten dat sommigen van uw hoorders zich woedend van u zullen afkeren.** Dat is altijd al zo geweest. Indien de profeten des Heeren hun hoorders woedend maakten, kunt u dan verwachten dat uw boodschap verteerbaar zal zijn voor de onwedergeborenen? Wanneer de vleesgeworden Zoon van God moest zeggen: ‘Maar Mij, omdat Ik u de waarheid zeg, gelooft gij niet’ (Joh. 8:45), kunt u dan verwachten dat de waarheid die van uw lippen klinkt een beter welkom zal ontvangen? Indien de voornaamste van de apostelen verklaarde: ‘Want indien ik nog mensen behaagde, zo ware ik geen dienstknecht van Christus’ (Gal. 1:10), verwacht u dan populair te zijn bij hen? Er is maar één manier om te vermijden dat u uw hoorders mishaaft, en dat is door ontrouw te zijn aan uw opdracht, door op vleselijke wijze te zoeken naar een middenweg, door de scherpe kant van het zwaard des Geestes wat botter te maken, door achter te houden wat zoals u weet onaanvaardbaar zal blijken te zijn. Wanneer dat gebeurt, zal God hun bloed van uw hand afeisen, en u zult de goedkeuring van uw Meester verliezen. ‘Maar Naäman werd zeer toornig en toog weg. Zo wendde hij zich en toog weg met grimmigheid’. Hierin kunnen we een laatste poging zien van de satan om zijn slachtoffer vast te houden, voordat de goddelijke genade hem verlost. De woede van Naäman was slechts een weerspiegeling van de woede van de satan, die woedend was bij het vooruitzicht hem te verliezen. Het herinnert ons aan de gebeurtenis die wordt verhaald in Lukas 9:37-42. De vader van een door een boze geest bezeten kind had aan de apostelen om hulp gevraagd, maar ze waren niet in staat geweest die te geven. Toen de Zaligmaker van de berg afdaalde, benaderde de arme vader Hém, en Hij gaf de opdracht: ‘breng uw zoon hier’. We lezen dan: ‘En nog als hij naar Hem toe kwam, scheurde hem de duivel en verscheurde hem’ (vers 42). Maar Jezus bestrafte de onreine geest, en genas het kind, en gaf hem aan zijn vader terug. Heel dikwijls gaat het zo; de strijd die in de ziel gevoerd wordt is doorgaans het heftigst vlak voordat er vrede wordt gevonden. De hartstochten woeden, het ongeloof probeert de overhand te krijgen, wanneer de waarheid van soevereine genade voor het eerst verstaan wordt is ze afstotelijk, en wanneer het ons gezegd wordt dat onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kleed wekt dat vijandschap op. Satan vervult de ziel met haat tegen God, tegen Zijn waarheid, tegen Zijn knecht. Dat is dikwijls en hoopvol teken, want in elk geval geeft het aan dat de zondaar is opgewekt uit de dodelijke slaap van de onverschilligheid. ‘Toen traden zijn knechten toe, en spraken tot hem, en zeiden: Mijn vader, zo die profeet tot u een grote zaak gesproken had, zoudt gij ze niet gedaan hebben? Hoeveel te meer, naardien hij tot u gezegd heeft: Was u, en gij zult rein zijn?’ (2 Kon. 5:13). Laten we eerst de voor de hand liggende les in dit vers bezien. Dit vriendelijke protest was ‘een woord gesproken op zijn tijd’. Indien Naäman kalm en redelijk was gebleven zou hij hebben overlegd dat hetgeen van hem gevraagd werd eenvoudig en veilig was, en niet moeilijk of gevaarlijk. Als de profeet een of andere moeilijke en langdurige taak had voorgeschreven, of een drastische operatie of een pijnlijke remedie, zou Naäman daaraan waarschijnlijk zonder enige tegenspraak hebben voldaan. En waarom zou hij dit dan niet doen, waardoor geen ander offer werd verlangd dan de vernedering van zijn trots? ‘Wanneer zondaren onder ernstige indrukken zijn, en toch tegenzin koesteren tegen de manier van de Heere om zalig te maken, moet er met hen in nederigheid en liefde gesproken worden, om ze over te halen de eenvoud van die manier te beproeven’ (Thomas Scott). Het is noodzakelijk hun prikkelbaarheid te bestraffen en hun de dwaasheid van hun trotse manier van redeneren aan te wijzen, terwijl we duidelijk maken dat ons bestraffen voortkomt uit bezorgdheid om hun eeuwig welzijn.

Het is een grote weldaad om personen om ons heen te hebben, die open en vrijmoedig met ons zijn, ons getrouw onze gebreken en dwaasheden onder het oog brengen, al zijn zij ook onze minderen. Meesters moeten naar rede van hun dienaren willen horen, Job 31:13-14. Gelijk wij dood moeten zijn voor de raad der

goddelozen, ook al wordt hij gegeven door hen die de meest geëerde namen dragen, zo moeten wij een open oor hebben voor goede raad, ook al wordt hij gegeven door degenen die ver beneden ons zijn. Wie spreekt doet er niet toe, als het gesprokene maar goed is. De bestraffing werd met grote bescheidenheid en eerbied gegeven. Zij noemen hem vader; want dienaren moeten hun meesters eren en gehoorzamen met een soort van kinderlijke genegenheid (Matthew Henry).

Hoe weinig evangeliendienaren verkondigen nu de goddelijke vermaning: 'De dienstknechten, zovelen als er onder het juk zijn, zullen hun heren alle eer waardig achten, opdat de Naam Gods en de leer niet gelasterd worde' (1 Tim. 6:1). Het kan zijn dat deze knechten van het Hebreeuwse meisje veel hadden gehoord over de grote wonderen die door Elisa waren verricht, en daarom waren ze zeer begerig dat Naäman diens aanwijzingen zou opvolgen. Of misschien was het omdat ze hun meester zeer waren toegenegen, en ze hem in hoge achting hielden, en ze aanvoelden dat hij zijn eigen weldaden liet varen door het aan zijn gewonde ijdelheid toe te laten zijn betere oordeel te verblinden. In elk geval vonden ze het niet verstandig om helemaal uit Syrië te komen, en nu Samaria te verlaten zonder ten minste het voorschrift van de profeet te beproeven. Dit zijn de opmerkingen die door de bijbelverklaarders gemaakt worden om dit optreden van Naäman's bedienden te verklaren. Persoonlijk geven we er de voorkeur aan hoger te kijken, om hier de macht van de Allerhoogste aan het werk te zien, die in hen werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen, door hen te gebruiken als een van de schalmen in de ketting die leidde tot de verwerkelijking van Zijn voornemen. 'Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen' (Rom. 11:36).

Wat we nu overdacht hebben is volledig in overeenstemming met de andere zaken die we alreeds hebben overwogen. Het leek heel onwaarschijnlijk dat aan een eenvoudig gezegde van het gevangen Hebreeuwse meisje enige ernstige aandacht geschonken zou worden, maar God zorgde ervoor dat haar woorden niet ter aarde vielen. Het leek er sterk op dat Naäman's tocht doodliep toen de ongelovige koning van Israël weigerde mee te werken, maar God bewoog Elisa om in te grijpen, en zijn koninklijke meester ertoe te brengen zijn opdracht uit te voeren. En nu Naäman zelf zich woedend afwendde van de profeet zag het er zeker naar uit dat de poging zonder gevolgen zou blijven. Maar dat kon niet gebeuren. De Almachtige had besloten dat de Syriër van zijn melaatsheid zou worden genezen, en gebracht zou worden tot de erkenning dat de God van Israël de ware en de levende God was; en alle machten van het kwaad konden de vervulling van Zijn besluit niet tegenhouden. En toch is het ook hier zoals het Hem doorgaans behaagt te werken: Hij maakte gebruik van menselijke instrumenten voor de uitvoering van Zijn voornemen. We mogen wel vaststellen dat deze bedienden, van nature en onder normale omstandigheden hun plaats hebben gekend en de afstand tot hun meester, en dat ze hun meester terwijl hij zo woedend was niet zouden hebben durven tegenspreken. Let dan op de verborgen kracht van God die in hen werkt, door hun vrees te onderdrukken, en hen te bewegen een beroep te doen op Naäman. Het jonge meisje was daar niet aanwezig om tot haar verheven meester te spreken, en bij hem te pleiten om toch zijn hoogste belangen in te zien. De profeet des Heeren had zijn opdrachten gegeven, en die werden slechts veracht! Wat nu? Naäman niet genezen naar huis terugkeren? Nee, dat was niet mogelijk. Hij moest het leren dat er een God in Israël was, en dat die God gedachten des vredes over hem had. Maar eerst moest hij vernederd worden. Let er dan goed op hoe God handelt. Hij werkt in een verborgen weg, om Zijn wonderen te doen, dikwijls zonder dat wij het waarnemen of op waarde schatten. Hij neigt de harten van degenen die Naäman volgen om hem te vermanen en hem de dwaasheid van zijn trotse redenering te laten zien. Het is opmerkelijk en betekenisvol om waar te nemen welke bijzondere middelen de Heere hier benutte. In de eerste plaats was het dat dienstmeisje dat Hij gebruikte om Naman te zeggen dat er een profeet in Israël was bij wie hij genezing kon verkrijgen. Vervolgens was het door zijn knecht dat Elisa aan de Syriër de nodige instructies gaf. Dit alles was bedoeld om de machtige Naman te vernederen. En, mogen we zeggen, tot onze lering. We moeten op de plaats van een knecht gaan staan en de geestesgesteldheid van een knecht hebben wanneer we hopen dat God ons zou willen gebruiken. Zie hier ook het wonderbaarlijke geduld van de Heere. Hier was iemand die woedend was op Zijn getrouwe profeet: wat een wonder dan dat Hij hem stilzette. Hier was een hoogmoedig schepsel dat weigerde zichzelf te vernederen, en eigenlijk op een onbeschaamde manier aan God voorschreef hoe hij de genezing zou moeten ontvangen! Wanneer hij op zijn knieën gelegen had om van God gunst te verkrijgen zou zijn houding gepast zijn geweest. Maar in plaats daarvan keerde hij Gods knecht zijn rug toe, en ging weg in grimmigheid. En toch was het toen dat God werkte - niet tegen hem, maar vóór hem, zodat, waar de zonde meer overvloedig was, de genade meer dan overvloedig zou zijn.

En waarom? Omdat soevereine genade hem verordineerd had van alle eeuwigheid tot een vat ter ere. Laat de christen-lezer samen met de schrijver terugzien naar het verleden, toen ook wij de verzenen tegen de prikkels sloegen. Hoe oneindig was toen Gods verdraagzaamheid voor ons! Hoewel wij Hem niet achtten, had Hij Zijn hart op ons gezet. En mogelijk heeft Hij op precies hetzelfde ogenblik dat onze verschrikkelijke vijandschap tegen Hem op het hoogste werkzaam was, iemand die betrekkelijk weinig op de voorgrond trad bewogen om met ons te spreken, en ons de dwaasheid van onze wegen aan te wijzen, en ons te vermanen ons te onderwerpen aan Gods heilige eisen.

HOOFDSTUK 18 HET TIENDE WONDER (4): VOLLEDIGE ONDERWERPING

In de voorafgaande hoofdstukken hebben we veel aandacht besteed aan de vereisten die aan Naäman werden gesteld, omdat die vereisten en het voldoen daaraan de scharnieren zijn waarom alles in dit wonder draait, zoals het antwoord van de zondaar op de roeping door het Evangelie beslist of hij al dan niet gereinigd wordt van zijn zonden. Dat betekent niet dat het goede gevolg of het ontbreken daarvan wordt overgelaten en afhankelijk is van de wil van de mensen, maar het geeft veeleer de orde aan die God heeft ingesteld. Een orde waarin Hij optreedt als de morele Regeerder, en waarin met de mens gehandeld wordt als met een zedelijk wezen. **Als gevolg van de val is de mens vervuld met vijandschap tegen God, en is hij blind voor zijn eeuwige belangen. Zijn wil staat tegenover Gods wil, en de verdorvenheid van zijn hart brengt hem ertoe zijn eigen ontvangen weldaden te verwaarlozen.** Maar nochtans is hij nog steeds een zedelijk schepsel, en God behandelt hem als zodanig. Als zijn morele Regeerder verlangt God gehoorzaamheid van hem, en wanneer hij uitverkoren is verkrijgt Hij dat ook, niet door de zondaar geweld aan te doen en als het ware te dwingen, maar door zedelijke overreding door de Heere Zelf, niet door brute kracht alleen, maar door hem te neigen tot vrijwillige medewerking. Hij overweldigt niet door goddelijke kracht, maar hij spreekt het uit: 'Ik trok hen met mensenzelen, met touwen der liefde' (Hos. 11:4).

Wat we zojuist hebben uitgelegd, wordt op een treffende wijze afgebeeld in de gebeurtenis die we nu behandelen. Toen God Zijn eis stelde aan Naäman behaagde die eis hem niet; hij werd boos op de profeet, en gedroeg zich opstandig ten opzichte van de hem gegeven aanwijzingen. 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan', dat was de beslissende beproeving van zijn gehoorzaamheid, die vroeg om de onderwerping van zijn wil aan de Heere. Alles werd in die éne zaak samengetrokken: zou hij voor het gezaghebbende Woord van God bukken en zich daaraan onderwerpen? Op dezelfde manier wordt iedereen die heden het Evangelie hoort er door op de proef gesteld. Het Evangelie is maar niet 'een uitnodiging' zonder meer, waaraan de mensen gehoor kunnen geven of niet, alnaar het hun goeddunkt. En wanneer we het zó beschouwen onteert dat God ten zeerste. Het Evangelie is een goddelijke proclamatie, die eist dat we de wapens van onze oorlog tegen de hemel neerwerpen. God verkondigt nu alle mensen dat zij zich bekeren (Hand. 17:30). En wederom wordt het ons bekendgemaakt: 'En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon Jezus Christus' (1 Joh. 3:23). Het Evangelie is 'tot gehoorzaamheid des geloofs' (Rom. 1:5) en Christus is 'Een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden, allen die Hem gehoorzaam zijn' (Hebr. 5:9). Voor degenen 'die het Evangelie niet gehoorzaam zijn' zal de Heere Jezus komen met vlammend vuur, wraak doende' (2 Thess. 1:7-8). Indien de mensen niet willen buigen voor de scepter van Christus, zullen ze tot Zijn voetbank gemaakt worden. Juist deze gehoorzaamheid was het waarover Naäman aarzelde om die te bewijzen, zelfs zo, dat hij op het punt stond niet genezen terug te keren naar Syrië. Maar dat kon niet. In het goddelijke besluit was hij verordend om Gods soevereine genade te ontvangen. Naäman kon er dan nog wel afkerig van zijn genade te ontvangen op de manier die God voorschreef, en de duivel kon een laatste poging doen om zijn slachtoffer vast te houden, maar wat ook de gedachten mogen zijn van het menselijk hart, of de boosaardigheid van de vijand, de raad des Heeren moet bestaan! Wanneer God ten opzichte van een ziel voornemens van genade heeft, stelt hij zekere middelen in het werk die de vervulling van Zijn voornemen tot gevolg hebben. Het vlees kan tegenwerken en de satan kan zich er tegen stellen, maar het staat geschreven: 'Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag uwer heirkraft' (Ps. 110:3). Die 'dag' was nu voor Naäman aangebroken, en dit zou spoedig blijken. Het behaagde God Zijn macht uit te oefenen doordat de knechten van de Syriër bij hem protesteerden, en door hun pleidooi krachtig te maken. 'Mijn vader', zeiden ze, 'zo die profeet tot u een grote zaak gesproken had, zoudt gij ze niet gedaan hebben? Hoeveel te meer,

naardien hij tot u gezegd heeft: Was u en gij zult rein zijn? Zo klom hij af en doopte zich in de Jordaan zevenmaal, naar het woord van de man Gods' (2 Kon. 5:13-14). Zo klom hij af. Dat was iets dat hij doen moest. En zolang hij dat niet deed, was er geen genezing voor hem. Ten opzichte van het uitwissen van zijn zonde door God is de zondaar niet lijdelijk. Hij moet zich bekeren (Hand. 3:19) en in Christus geloven (Hand. 10:43) om vergeving van zijn zonden te verkrijgen. Van Naämans kant was dat een vrijwillige daad. Tevoren was hij onwillig geweest om aan het goddelijke gebod te voldoen, maar de verborgen kracht van God heeft in hem gewerkt - door middel van het pleiten van zijn bedienden - en daardoor zijn weigerachtigheid overwonnen. 'Hij klom af en doopte zich', dat betekent drie zaken: hij klom af van zijn wagen, hij waadde het water in, en hij ging onder in het water, waardoor hij zijn onreinheid voor God erkende. Niet minder dan 'zevenmaal' moest hij zich in die donkere stroom onderdompelen, waardoor hij zijn algehele onreinheid erkende. Iemand die maar een weinigje bevuild was, kan door zich éénmaal te wassen gereinigd worden, maar Naāman moest zich zevenmaal dopen om duidelijk te maken hoe erg zijn verontreiniging was. De 'zevenmaal' wezen er ook op dat God volledige onderwerping aan Zijn wil eiste. Niets minder dan volledige overgave aan Hem kan baten.

'Zo klom hij af en doopte zich in de Jordaan zevenmaal, naar het woord van de man Gods'. Het is van het grootste belang dat we de preciese betekenis van dat tweede zinsdeel bevatten, want anders missen we een van de voornaamste zaken in deze uitbeelding van het Evangelie. Let er dan goed op, dat het niet gebeurde vanwege het pleiten van zijn bedienden, de laatste zaak die in het tekstverband genoemd wordt.

Wanneer Naāman dat alleen maar had gedaan om hen een plezier te doen, zou hij zich zeventig maal in de Jordaan hebben kunnen dopen, en er niets mee opgeschoten zijn. 'Naar het woord van de man Gods', betekent: naar de bekendmaking door God Zelf, door middel van Zijn profeet. Naāman hoorde naar het Woord van God en bewees geloofsgehoorzaamheid daaraan (Rom. 5:1). **De bekering is niet genoeg om genezing te verkrijgen; de zondaar moet ook geloven.** En dit deed Naāman nu. Zijn hart omhelsde de goddelijke belofte 'Ga heen en was u zevenmaal in de Jordaan, en gij zult rein zijn'. Hij geloofde dat 'gij zult' en handelde daarnaar. Hebt u datzelfde ook al gedaan, lezer? Heeft uw geloof de evangeliebelofte zich onherroepelijk toegeëigend 'Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden'? Als dat niet zo is, zult u nooit zalig worden, totdat dát gebeurt. **Geloof is de onmisbare vereiste, want zonder geloof is het onmogelijk God te behagen** (Hebr. 11:6).

'En zijn vlees kwam weder gelijk het vlees van een kleine jongen, en hij werd rein' (2 Kon. 5:14). Vanzelfsprekend gebeurde dat. Het kón niet anders gaan, want 'Die het beloofd heeft, is getrouw' (Hebr. 10:23). Niemand heeft ooit een goddelijke belofte aangegrepen en is daar verkeerd mee uitgekomen, en dat zal ook nooit iemand overkomen. Wat door de profeten en apostelen gesproken is, is het Woord van Hem 'Die niet liegen kan' (Tit. 1:2). Hij kan Zijn Woord niet vervalsen. Hij kan er niet van afgaan, het veranderen, of het breken. 'o Heere, Uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen' (Ps. 119:89). Het is ook voor eeuwig vastgemaakt op de aarde: 'Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen' (Ps. 89:35). God heeft beloofd allen die Hem aan Zijn eenvoudige Woord houden te ontvangen, te verwelkomen, te erkennen, te rechtvaardigen, te bewaren en in de hemel te brengen. Die daarop onvoorwaardelijk en zonder reserves vertrouwen, zich daarop verlatend dat Hij waarachtig is. De machtiging om te geloven is in de belofte zélf begrepen, zoals ze dat ook was voor Naāman. De belofte zegt: 'u mag'; de belofte zegt: 'u moet'; de belofte zegt: 'Gij zijt besloten geweest tot op het geloof' (Gal. 3:23). En ik, ik zeg: 'theere, ik geloof'. Geloof is God aan Zijn Woord houden - aan Zijn onbedriegelijke en onfeilbare Woord - en in Jezus Christus te vertrouwen als mijn Zaligmaker. Als u dat nog niet gedaan hebt, stel het niet langer uit, maar vertrouw nu op Hem, en was u in die Fontein die geopend is tegen de zonde en tegen de onreinigheid' (Zach. 13:1).

'En zijn vlees kwam weder gelijk het vlees van een kleine jongen, en hij werd rein'. Laten we er goed op letten dat er geen langdurig tijdsverloop lag tussen de geloofsgehoorzaamheid van Naāman en zijn genezing, eigenlijk helemaal geen tussentijd. Hij kreeg geen proeftijd toegewezen voordat zijn kwaal werd weggenomen. Hij werd onmiddellijk gereinigd. De reiniging was ook niet gedeeltelijk of slechts trapsgewijs. Hij werd daar en dan geheel en volkomen gereinigd, zo dat er geen enkele vlek van de melaatsheid overbleef. En dat is precies wat het heerlijke Evangelie Gods verkondigt en belooft: 'Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde' (1 Joh. 1:7). Op het ogenblik dat de zondaar Christus als de zijne aanneemt, **wordt Zijn volmaakte gerechtigheid hem toegerekend.** Op het ogenblik dat een zondaar God werkelijk aan Zijn Woord houdt en zich de belofte van het Evangelie toeëigent, heeft hij een recht op de

hemel en is hij geschikt voor de hemel, net als de stervende moordenaar, zonder dat hij hoeft te wachten op nog iets dat voor hem of in hem gedaan moet worden. Wanneer hij hier nog honderd jaar gelaten wordt, kan hij inderdaad komen tot een vollediger verstaan van de rijkdommen van de goddelijke genade, maar hij wordt niet geschikter voor de heerlijkheid. 'Dankende de Vader, Die ons bekwaam gemaakt heeft om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht' (Kol. 1:12). 'Toen keerde hij weder tot de man Gods, hij en zijn ganse heir, en kwam en stond voor zijn aangezicht en zeide: Zie, nu weet ik, dat er geen God is op de ganse aarde dan in Israël. Nu dan, neem toch een zegen van uw knecht' (2 Kon. 5:15). Wanneer er aan iemand een werk van genade bewezen wordt, komt dat snel openbaar. Let op de radicale verandering die gewerkt was, niet alleen in het lichaam van Naäman, maar ook in zijn hart. Hij had zich direct kunnen spoeden, terug naar Syrië, maar dat deed hij niet. Tevoren had hij Elisa woedend zijn rug toegekeerd, maar nu zocht hij hem dankbaar op. Eerder had hij 'de wateren van Israël' versmaad (vers 12), maar nu erkende hij de God van Israël. Alles was helemaal veranderd. De trotse en hoogmoedige Syriër was vernederd, en hij noemde zich 'de knecht' van de profeet. De bitterheid van zijn wettische hart dat afkerig was geweest van een weg der verlossing die hem op één lijn plaatste met bedelaars, had een dodelijke wond ontvangen. De vijandschap van zijn vleselijke verstand tegen God, en zijn haat tegen de profeet bleven, mét zijn melaatsheid, achter in de stroom van de Jordaan, en hij kwam daaruit op als een nieuw schepsel, gereinigd en nederig van hart. Niet langer verwachtte hij dat de profeet naar hem toe zou komen en hem respect bewijzen. In plaats daarvan ging hij direct naar Elisa toe en eerde hij hem als Gods knecht - een liefelijk voorbeeld van een geredde zondaar die vriendschap en omgang begeert met Gods volk.

Ten zesde: het vervolg op het wonder

Laten we de daden van de gereinigde Naäman eens wat nader bezien. In de eerste plaats 'keerde hij weder tot de man Gods'. En hij zocht hem niet te vergeefs. Ditmaal kwam Elisa zélf naar buiten, omdat er geen noodzaak meer was om door middel van zijn knecht te spreken. In de tweede plaats, het was Naäman die het eerst begon te spreken, en hij gaf getuigenis van de ware en de levende God.

'Zie, nu weet ik, dat er geen God is op de ganse aarde dan in Israël'. Hij had niet geluisterd naar lezingen over bewijzen voor het bestaan van God, en hij had dat ook niet nodig. Wanneer een ziel deelgenoot wordt gemaakt van zaligmakende genade wordt hij doeltreffend en krachtig onderwezen. Naäman was er nu net zo zeker van dat Jehova God is, als Elisa zélf. In de derde plaats werd dit getuigenis van Naäman niet onder vier ogen aan de profeet gegeven, maar openlijk, in het bijzijn van 'zijn ganse heir'. Hebt u, mijn lezer, weleens openlijk getuigenis gegeven van uw geloof? 'Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet' (Rom. 1:16). Komt er van uw lippen een soortgelijk getuigenis, of probeert u 'een verborgen discipel' van Hem te zijn? Ten vierde, Naäman wilde nu aan Elisa een geschenk geven, als uitdrukking van zijn dankbaarheid. Zorgt u voor de tijdelijke behoeften van Gods knechten?

Ja, mijn lezer, waar er een werk van goddelijke genade is verricht, maakt het voorwerp daarvan dat feit spoedig rondom zich openbaar. Iemand, die zich geheel aan God heeft overgegeven kan dat niet voor zijn vrienden verbergen, en hij wil dat ook niet. Een nieuw leven 'van binnen' kan niet anders dan openbaar komen in een nieuw leven 'naar buiten'. Toen Zacheüs een deelgenoot gemaakt was van Gods 'zo grote zaligheid' gaf hij de helft van zijn goederen aan de armen, en aan degenen die hij bestolen had gaf hij viervoudige schadevergoeding (Luk. 19:8).

Toen Saulus van Tarsen werd bekeerd, zei hij onmiddellijk: 'Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?' en vanaf die tijd werd die grote verandering duidelijk bewezen door een levenswandel in liefdevolle gehoorzaamheid. Zodra de stokbewaarder te Filippi Christus zaligmakend had leren kennen 'wies hij hun striemen' en zette hij hun voedsel voor, dezelfde man die hun voeten had vastgemaakt in de stok! Is het met u ook zo? Geeft uw gedrag van elke dag getuigenis van wat Christus voor u gedaan heeft? Of is uw belijdenis als een boom die wel veel bladeren heeft, maar geen vruchten draagt? 'Maar hij zeide: zo waarachtig als de Heere leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, indien ik het neme! En hij hield bij hem aan, opdat hij het nam, doch hij weigerde het (2 Kon. 5:16). Aan Naäman werd nu geleerd dat Gods genade om niet' is, gratis. Dat 'om niet' werd afgebeeld door Jozef, toen hij opdracht gaf dat de zakken van zijn broeders met koren gevuld moesten worden, en hun geld teruggegeven en in hun zakken gedaan (Gen. 42:25). Wanneer God iets geeft aan zondaren, geeft Hij het om niet. Het was om een werkelijk edele reden dat Elisa 'de zegen' van Naäman afwees: hij wilde die gezegende waarheid aangaande de goddelijke genade niet verdonkeren. 'Hij wilde dat Naäman terug zou gaan naar Syrië met het getuigenis, dat de God van Israël niets van hem genomen had

dan zijn melaatsheid. Hij wilde dat hij terug zou gaan en zou verkondigen dat zijn goud en zijn zilver nutteloos waren in de omgang met iemand Die alles voor niets gaf'. God verheugt er Zich in om een Gever te zijn. Wanneer u Hem wilt behagen, blijf dan voor Hem komen als een 'ontvanger'. Luister maar naar David: 'Wat zal ik de Heere vergelden voor al Zijn weldaden, aan mij bewezen? Ik zal de beker der verlossingen opnemen, en de Naam des Heeren aanroepen' (Ps. 116:12-13). Met andere woorden, hij zou 'vergelten' door méér te ontvangen! Elisa toonde door zijn antwoord aan Naäman dat een knecht van God de rijkdom van deze wereld met heilige geringschatting beziet.

“Dankbaarheid aan de Heere zal aan de werktuigen van Zijn weldaden royaliteit ingeven. Maar verschillende omstandigheden zullen het noodzakelijk maken dat ze verschillende maatstaven aanleggen. Een 'man Gods' zal zichzelf nooit toestaan iemands goud of zilver te begeren, of kleding, maar hij zal tevreden zijn met zijn dagelijks brood, en leren voor de dag van morgen te vertrouwen. Toch zal hij soms te verstaan krijgen dat de aangeboden vriendelijkheid de manier is waarop de Heere in zijn behoeften voorziet, dat er overvloedige vrucht zal zijn ten gunste van de Gever daarvan, en dat het gepast kan zijn het aan te nemen als een bewijs van liefde. Maar in andere omstandigheden moet een gift worden beschouwd als een verzoeking, en hij, Gods knecht, zal oordelen dat het aanvaarden ervan zijn karakter en ambt zou omlaaghalen, God onteren, en zeer tot nadeel van de Gever zou strekken. In dat geval zal hij beslist weigeren. Dat moet vooral worden aangeraden wanneer het gaat om de aanzienlijken, wanneer ze pas kort geleden hun gedachten hebben gericht op godsdienstige zaken. Uit hun kennis van de wereld zijn ze geneigd te denken dat al hun minderen 'te koop zijn', en daarom menen ze dat predikanten net als alle andere mensen een soort handel drijven. En dat terwijl het zo is dat velen van de zogenaamde knechten van God hen in die gedachten versterken. Er is maar één manier om dat vooroordeel tegen te gaan, en dat is door blijk te geven van een belangeloze geest, en door niets te vragen, todat ze steviger geworteld zijn in het geloof; en door steeds te volharden in een zekere onverschilligheid voor eigen persoonlijke belangen (Thomas Scott)”.

‘En Naäman zeide: Zo niet, laat toch uw knecht gegeven worden een last aarde van een juk muilieren; want uw knecht zal niet meer brandoffer of slachtoffer andere goden doen, dan de Heere' (2 Kon. 5:17). Zodra de ware God wordt gekend, worden alle valse goden verworpen. Let zorgvuldig op zijn 'worden gegeven' en 'uw knecht'. Hij biedt niet aan die grond te kopen, en ook verlangt hij ze, als de krijgsoverste van het leger van Syrië, niet als iets waar hij recht op heeft. Genade had hem nu geleerd een ontvanger te worden, en zichzelf als een knecht te gedragen. Het is schoon om te vernemen voor welk doel hij die aarde wilde hebben. Het kwam niet voort uit een afgodisch vereren van de aarde, maar opdat hij God mocht eren. Dit toont opnieuw aan welk een grote en diepgaande verandering er in Naäman gewerkt was. Zijn voornaamste zorg was nu een aanbieder te zijn van de God van alle genade, de God van Israël, en met dat doel verzoekt hij toestemming om voldoende aarde van het land van Israël mee naar huis te mogen nemen om een altaar te bouwen. En ligt de toepassing daarvan op onszelf niet voor de hand? Wanneer een ziel gesmaakt heeft dat de Heere genadig is wordt hij beheerst door een geest van aanbidding, en wil hij de aanbidding van zijn hart eerbiedig voor Hem uitstorten, De orde in de waarheid die we hebben beschouwd is zeer leerzaam. Eerst hebben we een gereinigde melaatse, een zondaar die door genade gezaligd is (vers 14), dan een verzekerd gelovige, 'Ik weet' (vers 15), en nu een vrijwillige aanbieder (vers 17). Dat is de onveranderlijke orde van de Schrift. Niemand die het reinigende bloed van Christus ontkent of het 'bad des waters door het Woord' (Ef. 5:26) kan ook maar enige toegang verkrijgen tot de driemaal heilige God. En niemand die twijfelt aan zijn aanneming in de Geliefde kan aan de Vader die lofzegging en dankzegging aanbieden die Hem toekomen. Daarom worden de gelovigen geboden toe te gaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie' (Hebr. 10:22). Terwijl we van de ene bijzonderheid overgingen naar de andere hebben we geprobeerd duidelijke toepassingen te maken op onszelf. Laten we dat ook hier doen. Naäman was vastbesloten om in zijn eigen land een altaar voor de Heere op te richten. Lezer, bent u het hoofd van een huisgezin, en maakt u er aanspraak op een christen te zijn? Verzamel dan iedere dag uw gezin rondom u en ga voor. Als u dat niet doet, hebt u goede redenen om de echtheid van uw belijdenis in twijfel te trekken. Wanneer God de plaats in uw hart heeft die Hem toekomt, zal Hij die plaats ook hebben in uw huis.

‘In deze zaak vergeve de Heere uw knecht: Wanneer mijn heer in het huis van Rimmon zal gaan om zich daar neder te buigen, en hij op mijn hand leunen zal en ik mij in het huis van Rimmon nederbuigen zal; als ik mij also nederbuigen zal in het huis van Rimmon, de Heere vergeve toch uw knecht in deze zaak' (2 Kon. 5:18). Hier komt een werkelijke moeilijkheid naar voren; want zoals we het vers lezen, maakt het het gehele

beeld dat we hadden ongedaan, en het schijnt geheel en al in tegenstelling en vreemd te zijn aan alles wat voorafgaat. Het is waar dat Naäman een bekeerde heiden was, en hij had zelf erkend 'dat er geen God is op de ganse aarde dan in Israël', dus hoe groot zijn vroegere onkunde ook was, hij is nu onderwezen. Zijn begeerte om een altaar voor Jehova op te richten lijkt de gedachte uit te sluiten dat hij even later voorstelt zich voor te doen als iemand die schippert, en dan aanmatigend rekent op Gods vergeving. Iemand die zich volledig aan de Heere heeft overgegeven maakt geen uitzonderingen. 'De Heere uw God zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen', en wederom: 'Raakt het onreine niet aan, en Ik zal u aannemen'. En het is voor ons nóg moeilijker de woorden van Elisa te verstaan: 'Ga in vrede', toen hem net tevoren was gevraagd om toestemming voor iets waarvan Naäman kennelijk zélf wel aanvoelde dat het verkeerd was.

Is er hier een wettige manier om deze moeilijkheid weg te nemen? Hoewel hij die zelf niet aanvaardt, vermeldt Scott dat vele geleerden hebben gepleit voor een andere vertaling, die zo luidt: 'In deze zaak vergeve de Heere uw knecht: dat toen mijn meester in het huis van Rimmon ging om zich daar neder te buigen, dat ik mij daar nederboog - de Heere vergeve uw knecht in deze zaak'. We zijn niet genoeg thuis in de grondtalen om een oordeel uit te spreken over deze weergave van de tekst, maar vanuit het weinige wat we weten van het Hebreeuwse werkwoord (dat geen tegenwoordige tijd heeft in onze betekenis), komt ze over als waarschijnlijk. In dat geval hebben Naäman's woorden betrekking op het verleden, en geven ze blijk van een ontwaakt geweten, door een misstap uit het verleden te belijden, in plaats van te zien op de toekomst en om vergeving te zoeken voor een toekomstige zonde. Maar wanneer deze vertaling de knoop doorhakt in plaats van haar te ontbinden, dan moeten we veronderstellen dat Elisa doorzag dat Naäman er van overtuigd was dat wat hij zich voornam niet recht was. Daarom liet Elisa die overtuiging haar ware gevolg hebben, in plaats van hem te bestraffen, omdat hij er zeker van was dat te zijner tijd, wanneer het geloof en het inzicht van Naäman verder zouden zijn gerijpt, hij een meer vastbesloten houding tegenover de afgoderij zou innemen. Ten zevende zullen we, in het volgende hoofdstuk, de betekenis van dit wonder behandelen.

HOOFDSTUK 19 HET ELFDE WONDER: EEN EIGENZINNIGE KNECHT

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Het elfde wonder van Elisa is zo nauw verbonden met het tiende, dat het voor ons niet misplaatst zal zijn om het laatste onderdeel van het vorige wonder naar voren te brengen, en dat te gebruiken als een inleiding op dit elfde wonder. Hoewel we bij de genezing van Naäman langer hebben stilgestaan dan we gewoon zijn, en daarbij tijdens de behandeling geweest hebben op vele zaken die kenmerkend waren, zijn er toch nog verscheidene onderdelen van groot belang overgebleven die een aparte behandeling vereisen.

Ten eerste verschaft de reiniging van Naäman ons een treffend voorbeeld van Gods soevereiniteit. Dit werd door de Heere Jezus benadrukt tijdens Zijn openbare toespraak in de synagoge te Nazareth, toen Hij Zijn hoorders er aan herinnerde dat 'ten tijde van de profeet Elisa er vele melaatsen in Israël waren, en dat geen van hen werd gereinigd dan Naäman de Syriër' (Luk. 4:27). Dat is altijd zó bij Hem Wiens gedachten zo verschillend zijn van de onze, en Wiens wegen zo hoogverheven zijn boven de onze dat Hij, handelend in de vrijheid van Zijn genade, Hij anderen voorbijgaat en degenen die daar helemaal niet voor in aanmerking schijnen te komen uitkiest om Zijn hoge gunsten te ontvangen (1 Kor. 1:26-30).

Ten tweede verschaft de reiniging van Naäman een heerlijke voorafschaduwung van de goddelijke genade die zich zou gaan uitstrekken naar de heidenen, want Naäman was geen Israëliet maar een Syriër. Niettemin moest hij de vernederende les leren dat wanneer hem genade van God werd bewezen, die alleen kon voortkomen van de God van Abraham. Daarom moest hij zich wassen in de Jordaan; de wateren van de 'de Abana en de Farpar' konden niets baten - hij moest zich wassen in de stromen van Israël. Deze waarheid staat overduidelijk geschreven op de bladen van de Heilige Schrift. De hoer van Jericho zou gespaard worden wanneer haar stad werd verwoest, maar dat kon alleen maar gebeuren als ze de instructies opvolgde die de twee Hebreeuwse spionnen haar gaven. De weduwe te Zarfath werd in de hongersnood bewaard, maar dat gebeurde doordat ze Elia in haar huis ontving. De Ninevieten werden verlost van de toekomen de toor, maar dat gebeurde door de prediking van Jona. De koning van Babylon ontving van God een droom, maar voor de uitlegging daarvan moest hij zich wenden tot Daniël. Tegen de Samaritaanse

overspeelster zei Christus: 'De zaligheid is uit de Joden' (Joh. 4:22). Laat ons dan acht nemen op de waarschuwing in Romeinen 11:18-25.

Ten derde verschaft de reiniging van Naäman een volledig beeld van de weg der zaligheid, of wat van de zondaar wordt verlangd om gereinigd te worden. Eerst hebben we een afbeelding daarvan hoe de gevallen mens er uitziet in de ogen van een heilig God: melaats, veroordeeld door de wet, een afschuwelijk voorwerp, ongeschikt voor de tegenwoordigheid van God, een bedreiging voor zijn medemensen. Daarna zien we de eigengerechtigheid en de ingebeelde belangrijkheid van de mens, daar Naäman kwam met de gedachte zijn reiniging te 'kopen', en hij werd boos toen de profeet weigerde aan hem respect te bewijzen. Vervolgens vernemen we de eis die aan hem werd gesteld: hij moest van zijn wagen afkomen en heengaan en zich zevenmaal in de Jordaan wassen. Er moest zijn een terzijde stellen van zijn eigen gedachten en begeerten, de vernedering van het trotse 'ik', de erkenning van zijn totale verdorvenheid, volledige overgave aan Gods autoriteit, en door het geloof het aangrijpen van de belofte 'en uw vlees zal u wederkomen en gij zult rein zijn'. Tenslotte zagen wij de onmiddellijke en volledige verandering: 'en zijn vlees kwam weder gelijk het vlees van een kleine jongen', met een daarmee overeenstemmende verandering van zijn hart en zijn gedrag te opzichte van Elisa en zijn God. Voordat we deze zeer bekoorlijke gebeurtenis achter ons laten, moeten we nog verder letten op de bijzondere wateren waarin Naäman zich volgens de eis moest onderdompelen. Dat was niet in de rivier Kison, of in de vijver van Bethesda, maar in de Jordaan. Waarom? Het antwoord op die vraag openbaart de treffende nauwkeurigheid van ons beeld. Daar het ging om melaatsheid - een zinnebeeld van de zonde - moeten we getuigen van de vloek. De zonde heeft de vloek van Hem tegen Wie ze haar uitdagende hoofd heeft opgegeven, opgeroepen (Gen. 3). **De vloek is Gods oordeel over de zonde, en dat oordeel is de dood. Daar spreekt de Jordaan altijd van.** Dat kwam niet, omdat haar wateren een of andere toverkracht of genezende eigenschappen bezaten. De naam Jordaan betekent 'oordeel'. Degenen die hoorden naar de voorloper van de Heere Jezus 'werden gedoopt in de Jordaan, belijdende hun zonden' (Mark. 1:5). De onderdompeling in de wateren van de Jordaan was de erkenning dat ze des doods schuldig waren. Daarom heeft de Zaligmaker naar Zijn dood verwezen als naar een 'doop' (Luk. 12:50), want aan het kruis werd Hij overweldigd door Gods oordelen (Ps. 42:7-8; 88:7-8). Wanneer een zondaar het Evangelie gelooft, en Christus hem als zijn Plaatsvervanger wordt toegeëigend, ziet God hem aan als iemand die Zijn oordeel over de zonde heeft doorgemaakt, zodat hij dan kan zeggen: 'Ik ben met Christus gekruisigd', en in zijn doop als een gelovige is daar een zinnebeeldige voorstelling van. Het wonder dat nu onze aandacht zal krijgen is van een geheel andere aard, en het verschil tussen die twee wonderen is zeer in het oog lopend. We zullen daarom eerst op de verschillen letten.

Ten eerste: de verschillen in het wonder

Het voorwerp van het vóórgaande wonder was een heidense afgodendienaar; nu is het de eigen knecht van de profeet. Naäman zocht de profeet op om hulp; de ander achtervolgde degene die geholpen was, en verlangde feitelijk betaling van hem. Daar zagen we Elisa aan Naäman die diepe waarheid van het vrije van de goddelijke genade leren; hier zien we hoe Gehazi een donkere wolk daarover werpt. In het ene wonder wordt Naäman voorgesteld als iemand die uiting geeft aan zijn diepe dankbaarheid, en die de man Gods verzoekt van hem een geschenk aan te nemen; en nu wordt **de inhalige Gehazi afgebeeld als iemand die datgene begeert wat zijn meester op zo'n edele wijze heeft afgewezen.** Daar werd een beklagenswaardig schepsel genezen van zijn melaatsheid; hier wordt iemand geslagen door die gevreesde ziekte. Daar zagen we Gods goedheid uitkomend in mededogen; hier zien we Zijn gestrengheid werken in heilige gerechtigheid. Het eerste wonder sluit af met de ontvanger van de goddelijke genade, die als een waarlijk vrome aanbidder naar zijn huis terugkeert; dit eindigt met de afkondiging van Gods vloek over de overtreder en over zijn nakomelingschap voor eeuwig.

Ten tweede: het voorwerp van het wonder

Degene aan wie dit aangrijpende wonder geschiedde was Gehazi, de knecht van Elisa. We hebben hem al verschillende malen eerder ontmoet, en nergens kwam hij gunstig naar voren. Toen de Sunamietische de man Gods opzocht ten behoeve van haar gestorven zoon, en zich aan zijn voeten neerwierp 'trad Gehazi toe om haar af te stoten' (2 Kon. 4:27). Zijn meester zei toen: laat haar worden. Daarna gaf de profeet aan zijn knecht de opdracht voor hem uit te gaan en zijn staf op het gezicht van het kind te leggen (vers 29). Elisa kon met goed gevolg de wateren van de Jordaan slaan met Elia's mantel omdat 'de geest van Elia op

hem rustte' (2 Kon. 2:15); maar daar Gehazi de Geest miste, bemerkte Gehazi dat de staf van de profeet in zijn niet door gebed geheiligde handen nergens toe diende (4:31). In 4:43 zagen we zijn zelfzuchtigheid en ongeloof: 'Wat zou ik dat aan honderd mannen voorzetten?', terwijl Elisa staat maakte op God om de broden te vermenigvuldigen. Zo zijn zijn karakter en gedrag steeds hetzelfde en in overeenstemming met **zijn naam, die betekenisvol 'ontkenner' betekent.**

Ten derde: de aanleiding tot het wonder

'Gehazi nu, de jongen van Elisa, de man Gods, zeide: Zie, mijn heer heeft Naäman die Syriër belet, dat men uit zijn hand niet genomen heeft, wat hij gebracht had; maar zo waarachtig als de Heere leeft, ik zal hem nalopen en wat van hem nemen' (2 Kon. 5:20). We herinneren ons dat Naäman, voor hij Syrië verliet, zich voorzag van een kostbare schat, bestaande uit 'tien talenten zilver, en zesduizend sikkelen goud, en tien wisselklederen' (vers 5). Zonder twijfel was een deel daarvan bestemd voor de reiskosten voor het gevolg van dienaren dat hem vergezelde, maar kennelijk had hij het grootste deel daarvan bestemd als een geschenk aan zijn weldoener. Maar Elisa had vastbesloten geweigerd iets aan te nemen (verzen 15 en 16), en zo keerde hij terug naar zijn huis, terwijl zijn paarden nog steeds beladen waren met die schat. Dat was meer dan het begerige hart van Gehazi verdragen kon, en hij besloot zich meester te maken van een deel daarvan. De eer van Jehova en de heerlijkheid van Zijn genade betekenden voor hem niets. Elk woord in dit vers betoont het, wanneer men het zorgvuldig onderzoekt. Het veelbetekenende 'nu' duidt het grote verschil aan tussen de twee wonderen. Gehazi wordt hier niet alleen aangeduid als de jongen van Elisa', maar 'van Elisa de man Gods', en de toegevoegde woorden wijzen op de bijzondere grootte van zijn zonde. In de eerste plaats duiden ze op de grootte van het voorrecht dat hij had genoten, doordat hij belast was met de persoonlijke verzorging van zo'n vrome meester. Dat nam alle verontschuldiging voor zijn gedrag weg, want dat was niet de daad van een onwetend persoon, maar van iemand die wél onderwezen was in de wegen der gerechtigheid. In de tweede plaats benadrukt het de gruwelijkheid van zijn misdaad, want die misdaad had zijn weerslag op het ambtelijke karakter van hem in wiens dienst hij stond. De zonden van hen die in de heilige dienst staan, of die met hen in verbinding staan, zijn veel ernstiger dan die van anderen (Jak. 3:1). Maar net zo min als Gehazi bezorgd was om de heerlijkheid van God, gaf hij iets om de reputatie van Elisa. Wat we zojuist hebben uitgelegd weerspreekt volledig de wijdverbreide misvattingen van onze dagen, namelijk, dat het de ongunstige omstandigheden zijn die het ontaarde gedrag van zovelen van het huidige geslacht veroorzaken: men zegt dat maatschappelijke verbetering alleen maar bereikt kan worden door de lonen te verhogen en de woningen van de armen te verbeteren. Maar gedragen de rijken zich iets beter dan zij? Is er in het rijke westen van Londen minder onzedelijkheid dan in het arme oosten? Het zijn de dronken en de verkwistende mensen die de sloppenwijken maken, en het zijn niet de sloppenwijken die de mensen te gronde richten. Gods Woord leert dat het 'uit het hart' van de gevallen mens is, en niet vanuit zijn gebrekkige omgeving, dat alles voortkomt wat de menselijke natuur bevlekt. Het is ook aan niemand toegestaan de blaam voor zijn ondergang trachten te werpen op het feit dat hij verplicht was met mensen met slechte karakters om te gaan. Gehazi was afgeschermd van alle kwade metgezellen, hij was geplaatst in de allergunstigste omstandigheden, hij woonde bij een man Gods', maar: zijn ziel was verdorven! Aangezien **'het hart van de kinderen der mensen in hen vol is om kwaad te doen'** (Pred. 8:11), is de genezing alleen te zoeken in het Evangelie, en niet in maatschappelijke hervormingen zonder meer.

Noch zijn nabije omgang met de man Gods, noch het getuige zijn van de door hem verrichte wonderen hebben in het innerlijk van Gehazi ook maar iets veranderd. De toestand van zijn hart wordt openbaar gemaakt door elke uitdrukking die is beschreven in vers 20 van 2 Koningen 5. 'Zie, mijn heer heeft Naäman belet'. Daar hij niet in staat was de motieven te begrijpen die Elisa daartoe gedreven hadden, vond hij dat Elisa op een dwaze manier een gouden gelegenheid voorbij had laten gaan. Gehazi zag Naäman als een buit, als een vogel die geplukt moest worden. Op een verachtelijke manier verwijst hij naar hem als 'die Syriër'. Voor degene die zo'n lijder geweest was, was er geen mededogen, en hij was er niet dankbaar voor dat God hem genezen had. Hij was vastbesloten zich deze situatie ten nutte te maken: 'ik zal hem nalopen en wat van hem nemen'. Zijn verschrikkelijke zonde was welbewust van tevoren overdacht. Wat nog erger was, hij uitte een goddeloze eed: 'Zo waarachtig als de Heere leeft, ik zal hem nalopen'. Er was geen vreeze Gods voor zijn ogen; integendeel, hij gebruikte Zijn heilige naam op een uitdagende manier ijdel. 'Zo volgde Gehazi Naäman achterna. En toen Naäman zag, dat hij hem naliep, viel hij van de wagen af hem tegemoet en hij zeide: is het wel?' (vers 21). Het is aangrijpend om te zien dat God geen beletsel stelde in de weg van

hem die kwaad bedacht had. Hij had Naäman ertoe kunnen brengen om zijn snelheid te verhogen en daardoor Gehazi vóór te blijven. Maar Hij deed dat niet, en dat wees er op dat God Gehazi had overgegeven aan de lusten van zijn hart. Het is altijd een teken van de goddelijke barmhartigheid wanneer de Heere ingrijpt in onze plannen en onze vieselijke bedenksels verijdelt. Wanneer we ons iets voornemen dat verkeerd is, en we worden door een belemmering in Gods voorzienigheid daarin tegengehouden, is dat er een teken van dat God ons nog niet aan onze dwaasheid heeft overgegeven. De dankbaarheid van Naäman door zó snel van zijn wagen af te komen, en de vraag die hij stelde waren nog een nader bewijs van de verandering van zijn hart die in hem gewerkt was.

Ten vierde: de verzwaring van het wonder

‘En hij zeide: het is wel; mijn heer heeft mij gezonden om te zeggen: Zie, nu straks zijn tot mij gekomen twee jongelingen uit de zonen der profeten van het gebergte van Efraïm; geef hun toch een talent zilver en twee wisselklederen’ (vers 22). Hier zien we hoe de goddeloze Gehazi zonde op zonde stapelt, waardoor hij voor zichzelf toorn als een schat vergaderde in de dag des toorns (Rom. 2:5). Eerst koesterde zijn inhalige hart een gierige begeerte; daarna ging hij welbewust en gretig (zoals zijn 'nalopen', in het Engels: 'rennen' aantoot) voort om dat te doen; en nu neemt hij zijn toevlucht tot leugens. Leugenaars kunnen soms waarschijnlijk lijkende verhalen vertellen, vooral wanneer ze vragen om hulp. Deze diefachtige schurk wendde voor dat het niet voor hemzelf was, maar dat hij voor anderen om hulp verzocht in hun behoeften - altijd een geliefkoosd middel van hen die het niet al te nauw nemen wanneer ze proberen te profiteren van onvoorzichtige slachtoffers! Wat nog erger was, hij bracht zijn meester in opspraak door te zeggen dat die hem gezonden had! Hoever voert een begerig hart diegenen die dat hebben! 'En Naäman zeide: Belieft het u, neem twee talenten. En hij hield aan bij hem en bond twee talenten zilver in twee buidels met twee wisselklederen, en hij legde ze op twee van zijn jongens, die ze voor zijn aangezicht droegen' (2 Kon. 5:23). Naäman vermoedde in het geheel geen kwaad. Hij voldeed niet alleen aan het verzoek van Gehazi, maar hij gaf hem meer dan waar hij om vroeg. Na de vastbesloten en herhaalde weigering van de profeet om zijn gaven aan te nemen, zou hij waakzamer geweest moeten zijn. Hier ligt voor ons een waarschuwing om niet iedere bedelaar te vertrouwen die we ontmoeten, zelfs al is hij een godsdienstige bedelaar. Er zijn altijd al godsdienstige bloedzuigers geweest die de rechtvaardigen beschouwen als hun rechtmatige prooi, waaraan zij zich kunnen verzadigen. Hoewel het christenplicht is om de waarlijk armen te helpen, behoeven we de luiheid niet aan te moedigen door ons te laten bedriegen door degenen die een gladde tong hebben. Informeer naar hun omstandigheden. 'Als hij nu op de hoogte kwam, nam hij ze van hun hand en bestelde ze in een huis; en hij liet de mannen gaan en zij togen heen' (vers 24). Hij deed moeite om zijn zo verkeerd verkregen goederen zorgvuldig te verbergen op een geheime plaats, en zonder twijfel heeft hij zijn eigen geslepenheid bewonderd. Dit herinnert ons eraan, hoe onze eerste voorouders zich verborgen (Gen. 3:8) en aan de zonde van Achan (Joz. 7:21). 'Daarna kwam hij in en stond voor zijn heer' (2 Kon. 5:25). Zich voordoen als een trouwe en plichtsgetrouwe knecht verscheen hij nu voor Elisa om diens orders af te wachten. De meest leugenachtige en oneerlijkste mensen nemen dikwijls een vrome houding aan in het gezelschap van de vromen! 'En Elisa zeide tot hem: Vanwaar, Gehazi?' Hij kreeg daardoor de gelegenheid zijn zonden te belijden, maar in plaats daarvan voegde hij leugen bij leugen: 'En hij zeide: uw knecht is noch herwaarts noch derwaarts gegaan'. Hier was geen berouw, maar een uiterst gewaagde onbeschaamdheid.

Ten vijfde: de rechtvaardigheid van het wonder

‘Maar hij zeide tot hem: Ging niet mijn hart mede, als die man zich omkeerde van op zijn wagen u tegemoet? Was het tijd om dat zilver te nemen en om klederen te nemen en olijfbomen en wijngaarden en schapen en runderen en knechten en dienstmaagden? Daarom zal u de melaatsheid van Naäman aankleven en uw zaad in eeuwigheid. Toen ging hij uit van voor zijn aangezicht, melaats, wit als de sneeuw' (verzen 26-27). Hoewel de christenen niet beschikken over de bijzondere krachten van de profeten, zullen ze toch wanneer ze werkelijk met God wandelen een leugen kunnen ontmaskeren wanneer ze die ontmoeten (1 Kor. 2:15). Elisa legde zijn vinger bij het ergste van die misdaad: Was het tijd om dat zilver te nemen (en daardoor een smet te werpen op Gods vrije genade)? Uit de woorden die daarop volgen kunnen we opmaken dat Elisa wist hoe Gehazi dat geld wilde benutten: hij wilde zijn dienst verlaten en een boerderij beginnen. Zijn straf was zeer passend: **hij had iets van Naäman begeerd en hij kreeg datgene wat voortaan zinnebeeldig de bevleete staat van zijn ziel zou afbeelden.**

Ten zesde: de betekenis van het wonder

Dat Gehazi de vreselijke straf die hem werd opgelegd tenvolle verdiende, en dat de manier van die straf een geval was van wat wel 'dichterlijke rechtvaardigheid' wordt genoemd zal aan iedereen met een geestelijk verstand duidelijk zijn. Niettemin was er hier in de gestrengheid waarmee hij werd behandeld iets dat hier duidelijker is dan in andere gevallen. En de oorzaak daarvan hoeven we niet ver te zoeken. God was vertoornd omdat hij, Gehazi, zo schandelijk de betoning van Zijn vrije genade in opspraak had gebracht. De Heere is zeer jaloers aangaande alles wat Hem afbeeldt. Denk er aan hoe Hij Jozef bewoog om het geld terug te leggen in de zakken van zijn broeders toen die kwamen om in Egypte voedsel te verkrijgen (Gen. 42:25), omdat hier Christus van tevoren werd afgebeeld als het brood des levens, dat ons gegeven wordt 'zonder geld en zonder prijs'. **De fout van Mozes was veel meer dan dat hij zijn zelfbeheersing verloor: het was het bederven van een heerlijke afbeelding. Let op het 'slaan op de rotssteen' in Exodus 17:6, maar op het 'spreken' daartegen - alleen maar - in Numeri 20:8. Christus moest 'geslagen' worden, Jesaja 53:4, maar slechts éénmaal! Zoals Mozes vanwege zijn zonde een vroegtijdige dood stierf, werd Gehazi daarom geslagen met melaatsheid.**

Ten zevende: de onderwijzing in het wonder

We zullen slechts drie van de lessen vermelden die we uit dit wonder kunnen trekken. Ten eerste is er hier een zeer toegespitst voorbeeld van de bittere vruchten van het koesteren van een begeerige geest, en een verschrikkelijk voorbeeld van het woord: 'Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zichzelf met vele smarten doorstoken' (1 Tim. 6:10). Wat hebben we het nodig om te bidden: 'Wend mijn ogen af, dat zij geen ijdelheid zien' (Ps. 119:37). Ten tweede is er hier een zeer ernstige waarschuwing om een aanstoot te plaatsen op de weg van een zuigeling in Christus. Naäman was nog maar kort tevoren gekomen tot de kennis van Jehova als de God van alle genade, en ook dat was een reden waarom Hij zo gestreng handelde met Gehazi (zie: Matth. 18:6). Ten derde is hier een diepgaande beproeving voor dezen uit ons die geheel in Gods dienst bezig zijn: hoewel we verlost kunnen zijn van de liefde tot het geld, kunnen we toch een goede reputatie en de lof van mensen zoeken.

HOOFDSTUK 20 HET TWAALFDE WONDER: HET DRIJVENDE IJZER

Zoals we hebben aangeduid in de inleiding, is het grootste deel van wat ons over het leven van de profeet is medegedeeld gewijd aan een beschrijving van de door hem verrichte wonderen, en de omstandigheden die aanleiding gaven tot die wonderen. Met uitzondering van datgene, wat in de eerste twee of drie hoofdstukken onze aandacht bezig hield, toen we zijn voorbereiding tot en de bekleding van zijn ambt overwogen, is er heel weinig geschreven over de zending en de bediening van Elisa tot op het punt in zijn levensgeschiedenis dat we nu hebben bereikt. Toch werden er hier en daar korte aanwijzingen gegeven over datgene wat het meeste van zijn krachten in beslag nam. Die aanwijzingen cirkelden rondom die enkele korte meldingen over 'de zonen der profeten', en de verhouding waarin Elisa tot hen stond. In het gedeelte dat we nu bezien wordt daar opnieuw naar verwezen. Zoals we in een eerder boek over Elisa hebben aangetoond was Israël in slechte tijden terechtgekomen, en stond het geestelijk leven op een laag peil. De afgoderij heerste alom, en Gods oordelen kwamen dikwijls over hen, doordat de omwonende volken hun land binnenvielen (1 Kon. 20:1, 26; 22:1; 2 Kon. 1:1; 5:2).

Uit de korte verwijzingen naar hen schijnt het dat Elisa veel van zijn tijd en aandacht besteedde aan de opleiding van jonge predikers, die samen een school bezochten en daar gevormd werden, en werden aangeduid als 'de zonen der profeten'. Die benaming benadrukte in het Hebreeuws de aard van hun roeping, en bevatte geen aanwijzing van hun afkomst. Er was een groep van die jongemannen te Bethel en nog een te Jericho (2 Kon. 2:3 en 5), en nog een groep te Gilgal (4:38). Uit die laatste verwijzing vernemen we dat Elisa gewend was een tijdlang bij hen te wonen en tegen hen te preken of hun lessen te geven, zoals hun 'zitten voor hem' aanduidt (Deut. 33:3; Luk. 2:46; 10:39). Uit de herhaalde vermelding van 'het volk' in dit verband (2 Kon. 4:41-42) maken we op dat deze opleidingsscholen ook dienden als meer algemene verzamelplaatsen waar de vromen in Israël bijeenkwamen om de Heere te aanbidden, en om van Zijn knecht

onderwijs en stichting te ontvangen. Dat Elisa optrad als hoofd of opzichter van deze scholen is duidelijk doordat de jonge profeten hem erkenden als 'Gij man Gods (4:40) en 'Mijn heer' (6:5).

Ten eerste: het verband van het wonder

'En de kinderen der profeten zeiden tot Elisa: Zie nu, de plaats waar wij wonen voor uw aangezicht, is voor ons te eng' (2 Kon. 6:1). Door middel van het eerste woord 'en' heeft de Heilige Geest het wonder dat aan het eind van hoofdstuk 5 vermeld wordt verbonden met het wonder dat we nu zullen beschouwen.

Net als in de vorige gevallen doet dat ons zowel overeenkomsten als tegenstellingen aan de hand. Elk wonder had betrekking op degenen die nauw aan Elisa waren verbonden. In het ene geval zijn persoonlijke bediende, in het andere geval zijn studenten. Beide wonderen vonden plaats op dezelfde plek: in de onmiddellijke nabijheid van de Jordaan. Ze vonden beide hun aanleiding in ontevredenheid met de toestand waarin de voorwerpen ervan verkeerden: in het ene geval te bestraffen, in het andere goed te keuren. Maar het eerst ging het om de ontrouwe en ongelovige Gehazi, terwijl het nu gaat om de **toegewijde zonen der profeten**. In het ene geval nam Gehazi de zaken in eigen hand, terwijl in het andere geval eerbiedig toestemming wordt gevraagd door hen aan hun heer. In het eerste geval ging het om diefstal, in het andere om het terugontvangen van iets dat geleend was. In het ene geval daalde de vloek neer over de schuldige, in dit geval werd een voorwerp teruggehaald uit de plaats van het oordeel.

Ten tweede: de aanleiding tot het wonder

'En de kinderen der profeten zeiden tot Elisa: Zie nu, de plaats waar wij wonen voor uw aangezicht, is voor ons te eng' (vers 1). Het komt ons niet voor dat er in dit vers iets is dat de gevolgtrekking wettigt die sommigen eruit getrokken hebben, namelijk dat deze jonge mannen ontevreden waren met hun onderkomens, en dat ze verzochten om iets wat comfortabeler was. **De liefde vereist altijd van ons dat we het beste denken van de voornemens en de daden van onze medemensen.** We kennen de motieven niet die hen aandrijven, en daar hoeven we ons daarom niet mee te bemoeien. En daden moeten alleen veroordeeld worden wanneer het ontegenzeggelijk is dat ze in hun aard en doel kwaad zijn. Als deze studenten uitdrukking hadden gegeven aan een hebzuchtige begeerte, zou Elisa hen daar zeker om hebben bestraft, en zeker zou hij hun plan niet hebben aangemoedigd, zoals uit het vervolg blijkt dat hij gedaan heeft. Het wordt ons niet gezegd welke bijzondere school van de profeten dit was, maar de nabijheid van de Jordaan laat er weinig twijfel over bestaan dat het óf de school te Jericho óf die te Gilgal was, waarschijnlijk de laatstgenoemde, omdat de verwijzing in 2 Koningen 4:38 er op schijnt te wijzen dat Elisa daar zijn voornaamste hoofdkwartier had. Dit wordt bevestigd door de woorden die de studenten gebruiken: 'waar wij wonen voor uw aangezicht'. Ze zouden gezegd hebben 'logeert' als hij hen slechts een tijdelijk bezoek had gebracht. **Uit hun uitspraak maken we op, dat onder de algehele leiding van Elisa hun school bloeide, en dat het aantal studenten zozeer was toegenomen dat de bestaande woonruimte te klein was geworden voor hen.** Daarom vroegen ze vol respect de aandacht van hun meester voor wat een werkelijke behoefte was. We moeten er op letten dat ze niet op een onbeschaamde manier de zaken in hun eigen hand namen en probeerden Elisa voor een voldongen feit te zetten, maar dat ze integendeel de aard van de toestand aanwezen.

'Laat ons toch tot aan de Jordaan gaan en elk vandaar een timmerhout halen, dat wij ons daar een plaats maken om er te wonen' (2 Kon. 6:2). Wanneer hun begeerte naar een ruimere woongelegenheden was voortgekomen uit vleeselijke ambitie, dan zouden ze hebben gestreefd naar iets dat indrukwekkender was dan een houten gebouw. In dat geval zou het ook niet waarschijnlijk zijn dat ze aangeboden hadden het werk zelf te doen. **In plaats daarvan zouden ze hebben voorgesteld een rondgang te maken om van het volk giften te vragen, zodat ze het geld zouden verkrijgen om anderen te huren om voor hen een geriefelijker opleidingsschool te bouwen.** "Zij waren nederige mensen, die niet werden aangetrokken door iets wat mooi of groot is. Ze spraken er niet over om cederen te laten halen, of marmer en kunstige vaklui, maar alleen daarover dat iedereen een stuk hout zou halen, om daar een eenvoudige hut of huisje van te bouwen. Het past de zonen der profeten, die belijden te zoeken naar grootheid in de andere wereld, in deze wereld vergenoegd te zijn met gewone dingen" (Matthew Henry).

Het is jammer dat de protestanten zo dikwijls de heidenen hebben nageaapt door voor het oog van de wereld een vertoning te maken.

'En hij zeide: Gaat heen' (vers 2), wat hij zeker niet gezegd zou hebben wanneer ze er op uit waren geweest om iets te verkrijgen dat aangenamer was voor het vlees. Dat antwoord van Elisa was iets meer dan alleen maar een toestemmen in hun voorstel, of verlof om dat uit te voeren; het was ook een werkelijke beproeving van hun harten. Zij, die gewend zijn anderen hardvochtig te beoordelen zouden de gevolgtrekking kunnen maken dat deze jonge mannen genoeg hadden gekregen van de strenge tucht die Elisa moet hebben gehandhaafd, en het vrome en godvruchtige leven dat hij van hen verlangde maar vervelend vonden, en dat die gedachte om naar de Jordaan te gaan niets meer was dan een voorwendsel voor hun besluit om bij de man Gods vandaan te komen. Als dat zo geweest was zouden ze gauw zijn toestemming hebben benut om hem te groeten, en weg te gaan.

Maar we kunnen nog iets meer leren uit zijn antwoord: Gaat heen! Het geeft ons inzicht in het karakter van de profeet, daar het zijn nederigheid openbaart. Hij begreep direct de redelijkheid van hun verzoek, en was het daarin met hen eens. Een trotse en hoogmoedige man zou allicht een voorstel van zijn ondergeschikten hebben afgewezen. Zo wordt hier een belangrijke praktische les onderwezen: degenen die over anderen gesteld zijn moeten zich niet te hoog achten om van hun ondergeschikten ideeën te ontvangen en te overwegen; en wanneer ze er de wijsheid van inzien, en erkennen dat ze tot voordeel kunnen worden uitgevoerd, niet aarzelen die ideeën over te nemen. Het is een kenteken van een kleinzielige geest, en niet van een grootmoedige geest, wanneer iemand meent dat hij alleen het verstand en het inzicht tot zijn beschikking heeft, en daarom onafhankelijk is van de hulp van anderen. Heel wat mannen hebben duur moeten betalen voor hun geringachten van de raad van hun vrouw of van hun knechten.

'En er zeide een: Het believe u toch te gaan met uw knechten' (vers 3). Wat is dit heerlijk, daar het de gelukkige verhoudingen openbaart die er tussen hen bestond, en de verering en de liefde die deze studenten hadden voor hun meester. Zulke nederigheid en vriendelijkheid van degenen die leiding geven blijft niet onopgemerkt en zonder waardering bij hun ondergeschikten. Door hem te vragen met hen mee te gaan op hun tocht beantwoordden ze op een edele wijze aan de beproeving die lag opgesloten in Elisa's 'Gaat heen'. En zo'n verzoek door hen weerlegt ook de kwade gevolgtrekking die sommigen maakten van hun voorstel, dat ze genoeg hadden van Elisa's aanwezigheid, en dat ze dit plan verzonnen hadden als een voorwendsel om bij hem weg te komen. Dat is een waarschuwing aan ons geen kwaad te denken van onze medemensen, en daardoor de vermaning van Christus in acht te nemen 'Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel' (Joh. 7:24).

Ten derde: de plaats waar het wonder gebeurde

'En hij zeide: ik zal gaan. Zo ging hij met hen'. En het was goed, dat hij dat deed, zoals het vervolg aantoont. 'Als zij nu aan de Jordaan gekomen waren, hieuwen zij hout af' (2 Kon. 6:4). Dit was zeer prijzenswaardig. Hoe verschillend van sommige jonge mensen van onze generatie, aan wie is voorgehouden dat ze kunnen verwachten dat iemand anders alles voor hen zal doen, en dat ze in alles door de ouderen zullen worden 'bediend'. Deze jonge mannen waren gewillig en bereid om zelf aan het werk te gaan. Ze verschuilden zich niet achter een verkeerde opvatting van hun 'heilige roeping', en ze gaven niet toe aan een valse trots vanwege hun ambt, door te menen dat zulk werk beneden hun waardigheid was. 'En het geschiedde als een het timmerhout velde, dat het ijzer in het water viel; en hij riep en zeide: Ach, mijn heer; want het was geleend' (vers 5). Er gebeurde iets. In zekere zin is het volkomen waar dat er geen ongelukken gebeuren in een wereld die geregeerd wordt door de levende God, dat er geen 'toeval' is; maar aan de andere kant is het even waar dat ongelukken, dingen die bij toeval geschieden, gebeuren op het terrein van het menselijk leven. Dit vraagt erom dat we die uitdrukkingen 'gebeurtenis' en 'toeval' wat nader beschrijven. Wat is toeval? een ongeluk? Dat is wanneer er iets gebeurt dat niet bedoeld werd, of een gevolg dat niet de bedoeling was van degene die handelt. Van de goddelijke kant gezien gebeurt er niets, ook niet bij toeval, in deze wereld wat God niet heeft verordend. Maar aan de menselijke zijde komen vele dingen uit onze daden voort die wij niet bedoelden. **Het lag niet in de bedoeling van deze man dat hij het ijzer van zijn bijl zou kwijtraken. Dat dat toch gebeurde was voor hem bij toeval.**

Ten vierde: het doel van het wonder

'En hij riep en zeide: Ach, mijn heer; want het was geleend'. Het doel was dus het geleende voorwerp, dat nu verloren was, terug te krijgen. Het komt ons vreemd voor dat zoiets moest gebeuren terwijl men zijn plicht doet. Maar toch had de Heere er een wijze en goede reden voor om dat toe te laten, en genadig verhoedde

Hij dat een ander door het losschieten werd gedood (Deut. 19:5). We moeten er op letten dat deze student Elisa niet beschouwde als een man die te hoog was om met zulke kleinigheden lastig te worden gevallen, maar veeleer als een eerlijk man die diep begaan was om het verlies. En daar hij zeker was van het medeleven van zijn meester, vertelde hij het hem onmiddellijk. Zijn 'ach' schijnt er op te duiden dat hij het verlies als onherroepelijk beschouwde, en niet verwachtte dat het ijzer door een wonder zou worden teruggebracht. De les voor ons is duidelijk: ook wanneer we, tot onze schande, geen geloof hebben dat Hij Zich voor ons de Machtige en Sterke zal betonen, is het toch onze plicht en ons voorrecht alles dat ons bezwaart voor onze Meester uit te spreiden.

Niet één zorg van ons is te klein

als we Hem toebehoren,

Om ons dit te leren heeft de Heere van het al

Eenmaal het ijzer laten drijven. (John Newton).

Ten vijfde: het middel waardoor het wonder gebeurde

'En de man Gods zeide: waar is het gevallen?' Let hier op de verandering in vers 6 vergeleken met vers 1. Hier staat niet eenvoudigweg: 'Elisa', omdat hij ambtelijk zou gaan optreden en een wonder doen. Die vraag was bedoeld om hoop te wekken. 'En toen hij hem de plaats gewezen had, sneed hij een hout af en wierp het daarheen en deed het ijzer boven zwemmen' (vers 6). Er was geen gelijkheid tussen het middel en het doel, om aan te tonen dat de kracht van God kwam! Het Hebreeuwse woord voor 'hout' is een soortnaam. Het wordt 162 maal vertaald met 'boom', en het is hetzelfde woord als in Deuteronomium 21:23, dat in Galaten 3:13 wordt aangehaald. Het wordt ook 103 maal vertaald als 'hout', zoals in Genesis 6:14, en van het sittimhout dat gebruikt werd voor het 'geraamte' en het meubilair van de tabernakel, en hier, in vers 4. Kennelijk was het een kleine boomsoort of een jonge boom die Elisa afsneed.

Ten zesde: de betekenis van het wonder

De gebeurtenis die we hebben overdacht kan, naar we menen, terecht worden beschouwd als een brede, algemene afbeelding van de wet en het Evangelie. Het dient om ons een beeld te schetsen van de ondergang en de verlossing van de zondaar. Omdat wij ontevreden waren met de plaats die God ons oorspronkelijk toewees - onderwerping aan Zijn gezag - hebben wij ons in Adam toegeëigend wat ons niet toekwam, en als gevolg daarvan ondergingen we die verschrikkelijke val. **Het onbezielde ijzer dat in de Jordaan, de plaats van het oordeel, valt, is een passende afbeelding van de uitverkorenen in hun natuurstaat: dood in zonden en misdaden, en niet in staat om iets te doen tot hun verlossing.** De weg en het middel dat God gebruikte tot onze verlossing was dat Christus moest afdalen naar precies de plaats waar wij waren, om 'uitgeroeid' te worden (Dan. 9:26), ja, 'afgesneden te worden uit het land der levenden' (Jes. 53:8), voor ons het oordeel te ondergaan, om ons daardoor tot God terug te brengen (1 Petr. 3:18).

Deze gebeurtenis kan ook worden benut om de gelovige te laten zien hoe verloren weldaden aan hem kunnen worden teruggegeven. Zijn er niet onder onze lezers enkelen die niet langer die vrijheid in het gebed genieten die ze eens hadden, of het genoeg dat ze vroeger ondervonden wanneer ze in de Schrift lazen? Zijn er niet die hun vrede en verzekerdheid verloren hebben, en die er diep over bekommerd zijn dat ze dit nu missen? Als dat zo is, zal de duivel u zeggen dat het verlies onherstelbaar is, en dat u het overige van uw dagen treurend zult doorbrengen. Maar dat is één van zijn vele leugens.

Dit gedeelte laat zien hoe uw toestand weer kan worden als tevoren.

(1). Maak uw verdriet aan uw Meester bekend (2 Kon. 6:5), stort uw hart vrijelijk en openlijk voor Hem uit.

(2). Laat Zijn vraag: Waar is het gevallen? (vers 6) u onderzoeken. Onderzoek uzelf, overdenk het verleden, stel de plaats of de tijd vast waar die weldaad ophield, tracht de persoonlijke oorzaak of uw geestelijk verlies te ontdekken, veroordeel uzelf voor de misstap en belijd die, en erken dat u zelf alleen de schuldige bent.

(3). Maak gebruik van de middelen tot herstel: **werp het hout in het water' (vers 6), dat is: pleit op Christus' kruisverdienste** (1 Petr. 2:24).

(4). Strek de hand des geloofs uit (vers 7), dat is, maak staat op de oneindige goedertierenheid en genade van uw meester, verwacht Zijn krachtadig ingrijpen, **en de verloren weldaad zal u wedergegeven worden.**

Deze gebeurtenis kan ook worden gezien als een bekendmaking van de manier waarop we kunnen toenemen in de genade.

- (1). Er moet een begeerte en gebed zijn voor geestelijke 'uitbreiding' (2 Kon. 6:1), een verlangen om 'de ruimte' binnen te treden en die te bezitten (Ps. 118:5), die God voor ons bereid heeft.
- (2). De erkenning dat het binnentreden van die ruimte werkzaamheid voor ons meebrengt, arbeid van onze kant.
- (3). Zoek de leiding van een knecht van God hierin (vers 3), als die er is.
- (4). Let zeer zorgvuldig op de speciale plaats waarheen we ons moeten begeven indien geestelijke verruiming ons ten deel zal vallen. We moeten onder de wateren van de Jordaan begraven worden. We kunnen alleen een rijkere geestelijke ervaring ondervinden door meer en meer te sterven aan het vlees, dat is, door onszelf te verloochenen, en onze lusten te doden (Rom. 8:13; Kol 3:5).
- (5). Reken er maar op moeilijkheden te ondervinden (2 Kon. 6:5).
- (6). Gebruik de vastgestelde middelen (vers 6) om de tegenwerkingen van het vlees te overwinnen (Gal. 6:14).
- (7). Strek de hand des geloofs uit, en eigen u toe wat God ons in Christus heeft gegeven.

Ten zevende: de lessen uit het wonder

- (1). Zie de waarde in van het vragen om de nabijheid van onze Meester, zelfs wanneer we lichamelijke arbeid zullen gaan verrichten.
- (2). Ga zorgvuldig om met geleende dingen, boeken bijvoorbeeld! We moeten nog zorgvuldiger zijn met geleende zaken dan met die welke ons eigendom zijn.
- (3). Minacht hen niet die handenarbeid verrichten. Elisa deed het ook niet.
- (4). Laat een knecht van God ook de minder in het oog lopende gelegenheden om iets goed te doen niet verachten.
- (5). Denk er aan dat uw Vader voor Zijn volk zorgt tot in hun kleinste behoeften.
- (6). Zou iets te moeilijk zijn voor Hem Die het ijzer liet drijven?
- (7). Wat ligt er hier een aanmoediging voor ons om daarop te letten: Filippensen 4:6!

HOOFDSTUK 21 HET DERTIENDE WONDER:

DE OGEN VAN DE SYRIËRS GESLOTEN EN DIE VAN ELISA'S KNECHT GEOPEND

In deze gebeurtenis zien we hoe Elisa binnen het geheel van zijn taak een heel andere taak vervult. We zien hem nu niet meer bezig met de dienst aan de zonen der profeten, maar in plaats daarvan vinden we hem bezig met het bewijzen van waardevolle bijstand aan zijn vorst. Opnieuw bewoog de zucht naar oorlog en buit de koning van Syrië ertoe te strijden tegen Israël. Hij volgde daarbij de raad van zijn militaire raadslieden, en besloot in een bepaalde plaats waar men vermoedde dat de koning van Israël daar langs zou komen zijn legerkamp op te slaan, in de verwachting hem en zijn gevolg gevangen te kunnen nemen. God maakte aan Elisa het gevaar waarin zijn meester verkeerde bekend, en in overeenstemming daarmee ging de profeet heen en waarschuwde de koning. Door naar Elisa te luisteren werd de koning bewaard voor de strik die voor hem gespannen was. Het wordt van ons verlangd, wanneer we daar de gelegenheid toe hebben, goed te doen aan allen (Gal. 6:10). Hoewel een christen niet bedeed is met de buitengewone gaven van Elisa, heeft hij toch een verantwoordelijkheid ten opzichte van zijn koning of regeerder. Niet alleen wordt hij van Godswege bevolen 'de koning te eren' (1 Petr. 2:17), maar 'Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smekingen, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen, voor koningen en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid' (1 Tim. 2:1-2). We komen nu aan het dertiende wonder.

Ten eerste: het verband van het wonder

'En de koning van Syrië voerde krijg tegen Israël en beraadslaagde zich met zijn knechten, zeggende: mijn legering zal zijn in de plaats van zulk een' (2 Kon. 6:8). Het is duidelijk dat het woordje 'en' waar deze tekst mee begint ons gebiedt aandacht te schenken aan het verband. Uit een letterkundig oogpunt beschouwen

we deze gebeurtenis als het vervolg op wat ons vermeld wordt in hoofdstuk 5, waarbij we 2 Koningen 6:1-7 zien als een inlassing, waardoor de laaghartige ondankbaarheid van de Syrische koning voor de wonderlijke genezing van zijn opperbevelhebber in het land van Israël wordt benadrukt. Toen had hij een persoonlijke brief aan Israëls koning geschreven (5:5-6) om Naäman van zijn melaatsheid te genezen. Maar hier heeft hij boze plannen ten opzichte van hem. Dat hij het land van Samaria wilde binnenvallen, zo spoedig nadat hem zo'n opmerkelijke gunst was bewezen, maakte zijn overtreding des te erger, en dat openbaarde zijn slechte karakter. Het is verkeerd van ons om kwaad met kwaad te vergelden, want de wraak komt alleen de Heere toe; maar om goed met kwaad te vergelden is een zonde die dubbel gruwelijk is. Maar toch, hoe dikwijls hebben we God zó behandeld!

Maar we kunnen op nog een andere manier dit eerste woordje 'en' beschouwen, door het te verbinden met de zinbeeldige betekenis van wat we lezen in de verzen 1-7. We stelden daar een drievoudige toepassing van dat wonder voor u. Ten eerste, dat dit wonder een beeld verschaft van de verlossing van een zondaar. Wanneer we dat zó bezien, wat is dan de zaak die hij daarna moet verwachten te ontmoeten? Wat anders dan de woede van de vijand, en dit wordt afgebeeld door de aanval van de koning van Syrië. Ten tweede kunnen we dit wonder zó bezien dat het aantoonde hoe een christen een verloren weldaad terug kan ontvangen. En wanneer een gelovige meemaakt dat hij vrede, vreugde en verzekerdheid terugkrijgt, wat volgt daar dan zeker op? Dit 'En de koning van Syrië voerde krijg tegen Israël'. **Niets maakt de satan zó razend als het zien van een gelukkig kind van God**, en het is heerlijk om in het vervolg te zien hoe zijn boze voornemens werden verijdeld. Ten derde kan dit wonder ook worden gezien als een afbeelding van de manier waarop een christen kan toenemen in de genade, door het doden van zijn leden die op de aarde zijn. En wanneer dat gebeurt, en hij een diepere geestelijke ervaring ontvangt, kan hij verwachten het voorwerp te zijn van vernieuwde aanvallen van de vijand; maar toch zal hij niet door die vijand worden overwonnen.

'En de koning van Syrië voerde krijg tegen Israël'. Ja, mijn lezer, er waren ook in die dagen al oorlogen. De menselijke natuur is dezelfde in elk geslacht en in alle landen. Ook toen was oorlog niet iets nieuws. De geschiedenis van de volken, zowel in de oudheid als nu, beschaafde en onbeschaafde volken, is weinig méér dan een verhaal van twisten, samenzweringen en gevechten. 'Hun voeten zijn snel om bloed te vergieten' (Rom. 3:15) is een van de diep-ernstige uitspraken die God gedaan heeft over het gehele menselijke geslacht. Er is geen aanwijzing dat Benhadad op een of andere manier door Israël was geprikkeld. Het was slechts zijn eigen zondige begeerte en bloeddorst die hem bewoog. En dat ondanks de ernstige nederlaag die hij bij een vorige gelegenheid had geleden (1 Kon. 20:1; 26-30).

'Het hart van de kinderen der mensen is in hen vol om kwaad te doen' (Pred. 8:11), en niets anders dan Gods weerhoudende hand kan hem beletten zijn begeerten en listen uit te voeren. Noch ernstige waarschuwingen, noch vriendelijke gunstbewijzen - zoals deze man nog kort tevoren had ontvangen - maken hun hart week, tenzij het de Heere behaagt die dingen aan hen te heiligen.

'En de koning van Syrië voerde krijg tegen Israël, en beraadslaagde zich met zijn knechten' (2 Kon. 6:8). Hij vroeg geen raad aan de Heere, want Die was hem vreemd. Het doet ons goed dat we hier niets horen over Naäman. Hij beraadslaagde nu veeleer met 'zijn knechten' dan met 'zijn krijgsoverste' (5:1). We willen hopen dat de koning nu handelde tegen het protest van Naäman in, veeleer dan met zijn goedvinden. Maar wat een gewaagde, uitdagende goddeloosheid om een volk aan te vallen waarvan de God zulke grote wonderdaden deed! Als hij onder de indruk is geweest van de genezing van zijn generaal, dan is die indruk spoedig verflauwd. 'Zeggende: mijn legering zal zijn in de plaats van zulk een' (6:8). Uit het vervolg zal blijken dat die bijzondere plaats daar was, waar de koning van Israël dikwijls voorbijkwam. Op die manier legde Benhadad zorgvuldig een hinderlaag voor hem op die plaats. **Zo is het ook met de grote vijand van onze zielen: hij kent zowel onze wegen als onze zwakheden, en waar hij de meeste kans heeft om voordeel over ons te behalen.** Maar hoe zorgvuldig hij zijn plannen ook beraamde, deze koning rekende niet met de Allerhoogste.

Ten tweede: de aanleiding tot het wonder

'Maar de man Gods zond heen tot de koning van Israël, zeggende: wacht u, dat gij door die plaats niet trekt, want de Syriërs zijn daarheen afgekomen' (2 Kon. 6:9). Ja, de koning van Syrië had de levende God buiten zijn berekeningen gehouden. God is volledig bekend met de gedachten en bedoelingen van Zijn vijanden, en Hij kan ze, met het grootste gemak, tenietdoen. De methoden die Hij in Zijn voorzienigheid gebruikt zijn net zo verschillend als Zijn werken in de schepping. Bij deze gelegenheid maakte Hij geen gebruik van de

natuurkrachten, zoals Hij dat deed bij de Rode Zee toen Hij Faraó en zijn legers ten val bracht. Hij gebod de koning van Israël ook niet om de strijd met Benhadad aan te gaan, en hij stelde hem ook niet in staat om zó zijn vijand te overwinnen. In plaats daarvan bewoog Hij Zijn knecht zijn koninklijke meester te waarschuwen, en hij deed de koning geloven. De onderwijzing daarin is van belang voor ons. God gebruikt niet altijd dezelfde middelen wanneer Hij voor ons tussentreedt. De omstandigheid dat Hij mij te hulp gekomen is op een bepaalde manier in het verleden, is nog geen garantie dat Hij nu hetzelfde zal doen, of nu dezelfde middelen zal gebruiken. Dat moet ons ertoe brengen onze ogen boven alle tweede oorzaken uit naar de Heere Zélf te wenden. Let er op, dat het de 'man Gods' was, en niet zonder meer Elisa, die deze waarschuwing gaf. 'De Heere openbaart Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten' (Amos 3:7). Het was dus in zijn ambtelijke positie dat hij aan de koning de goddelijke waarschuwing gaf. Kort tevoren had hij zijn buitengewone krachten gebruikt om een van zijn studenten te helpen, en hier kwam hij zijn vorst te hulp. Welke gave de Heere ook aan Zijn knechten geschonken heeft, ze moeten worden besteed ten goede van anderen. Een van hun voornaamste plichten is de geestelijke kennis die ze ontvangen hebben aan te wenden om degenen die in gevaar zijn te waarschuwen.

Wat is God genadig doordat Hij zowel zondaren als gelovigen waarschuwt aangaande de plaatsen waar gevaar dreigt! Wat moeten we dankbaar zijn wanneer een man Gods ons aanspoort tot waakzaamheid voor een kwaad dat we niet vermoedden! Hoeveel rampspoedige ervaringen zullen ons bespaard blijven wanneer we acht slaan op de waarschuwingen die ons door de getrouwe boden van Christus gegeven worden. Het brengt voor ons gevaar en een zeker verlies mee wanneer we in onze trots en eigenwilligheid niet letten op hun te rechter tijd uitgesproken 'wacht u, dat gij door die plaats niet trekt'.

De weg die de Heere insloeg om de koning van Israël te verlossen uit de hinderlaag die voor hem gelegd was heeft waarschijnlijk diens zelfrespect niet geveid, net zo min als dat het geval was met Timotheüs toen Paulus hem gebod 'de begeerlijkheden der jeugd te ontvlieden'. Maar toch kunnen we er Gods wijsheid in waarnemen. God legde aan de koning zijn verantwoordelijkheid op. Hij gaf hem een duidelijke waarschuwing voor het gevaar waarin hij verkeerde. Als hij daar niet op lette was zijn bloed op zijn eigen hoofd. Zo is het ook met ons. De precieze plaats waar het gevaar dreigde wordt ons niet genoemd. De Syriër had gezegd: 'Mijn legering zal zijn in de plaats van zulk een', en de waarschuwing van de profeet luidde: 'Wacht u, dat gij door die plaats niet trekt'. Dat de koning in zijn gedachten die plaats kon herkennen is duidelijk uit wat volgt. Maar aangezien er niets in de Schrift zonder betekenis is, moet er voor ons een les in liggen dat die plaats niet met name wordt aangeduid. We worden in het Woord duidelijk gewaarschuwd dat onze aartsvijand op de loer ligt om ons te verstrikken. Soms wordt een bijzonder gevaar ons uitdrukkelijk beschreven. Bij andere gelegenheden, zoals hier, wordt het meer in het algemeen genoemd, omdat we altijd op onze hoede zouden zijn, om 'de gang van onze voet te wegen' (Spr. 4:26).

Hoewel de satan zijn plannen maakt, is het God Die zowel tegenstaat én beschikt. Voor we verder gaan, laten we wat we zojuist overdacht hebben verbinden met de zinnebeeldige onderwijzing van het vóórgaande wonder, zoals het 'en' in vers 8 van 2 Koningen 6 en het verbindende 'maar' van vers 9 vereisen, en de gedachtengang volledig maken die we hiervoor noemden. Wanneer een zondaar is verlost uit de macht der duisternis, en overgebracht is in het Koninkrijk van Gods lieve Zoon, wordt hij onmiddellijk het voorwerp van de vijandschap van de duivel. Maar God heeft genadig gezorgd voor zijn veiligheid, en Hij voorkomt dat de vijand hem ooit volledig overwint. Zo zal ook wanneer een gelovige zijn vrede en blijdschap weer terug heeft, de satan zijn pogingen verdubbelen om zijn val te bewerken. Maar zijn pogingen zullen verijdeld worden, want aangezien de gelovige nu leeft in gemeenschap met God, heeft hij licht over zijn pad, en ziet hij duidelijk welke plaats hij moet vermijden. Zo ook wanneer door middel van het sterven aan de zonde een christen een diepere geestelijke ervaringskennis geniet, zal de satan een nieuwe valstrik voor hem leggen. Maar dat zal tevergeefs zijn, want zo iemand zal goddelijke waarschuwingen ontvangen, en daarnaar luisteren. 'Daarom zond de koning van Israël heen aan die plaats, waarvan hem de man Gods gezegd en hem gewaarschuwd had, en wachtte zich aldaar, niet eenmaal, noch tweemaal' (2 Kon. 6:10). Hier zien we de twijfel van de koning (vergelijk 5:7).

Hij had wel enig vertrouwen in de boodschap van de profeet, want anders zou hij er helemaal niet naar geluisterd hebben, maar toch had hij er geen volledig vertrouwen in, anders zou hij niet 'gezonden' hebben om te onderzoeken. Het was goed voor hem dat hij tenminste deze moeite deed, want daardoor verkreeg hij een duidelijke bevestiging, en bevond hij dat de waarschuwing die hij gekregen had niet ongegrond was. O, mijn lezers, de waarschuwingen van Gods knechten zijn niet ledig en ijdel, en we doen er wijs aan er zeer

ernstig acht op te slaan. Maar helaas, hoewel de meesten van onze medemensen aandacht zullen schenken aan waarschuwingen voor lichamelijke en tijdelijke gevaren, zijn ze doof wanneer het de geestelijke en eeuwige gevaren betreft die hen bedreigen. Maar er is nog een betekenis waarin van ons verlangd wordt de koning van Israël na te volgen: we moeten geen prediker blindelings volgen, maar we moeten zijn waarschuwingen toetsen, door ze te onderzoeken in het licht van de Schrift: 'Beproeft alle dingen, behoudt het goede' (1 Thess. 5:21), en daardoor zullen we een goddelijke bevestiging verkrijgen. 'Toen werd het hart des konings van Syrië onstuimig over deze handel; en hij riep zijn knechten en zeide tot hen: Zult gij mij dan niet te kennen geven, wie van de onzen zij voor de koning van Israël?' (2 Kon. 6:11). Het kwam niet bij hem op dat het de Heere was Die hem tegenwerkte. Daar hij een vreemdeling was van Hem, had hij in zijn gedachten geen plaats voor God, en daarom zocht hij naar een natuurlijke verklaring. In plaats dat hij erkende dat God aan de zijde van Israël was, en in plaats van zichzelf te beschuldigen, was hij verstoord over het mislukken van zijn plan. Hij vermoedde dat er rondom hem een verrader was, en hij zocht naar een zondebok. 'En een van zijn knechten zeide: Neen, mijn heer koning; maar Elisa, de profeet die in Israël is, geeft de koning van Israël te kennen de woorden, die gij in uw binnenste slaapkamer spreekt' (vers 12). Zelfs de heidenen zijn niet geheel onwetend aangaande God; ze hebben voldoende licht en kennis van Hem om ze 'niet te verontschuldigen' te stellen' (Rom. 1:19-20; 2:14-15). Veel meer nog is dat het geval met de ongelovigen binnen het christendom. Dit vers laat ook zien hoe het geestelijk gehalte en de kracht van een ware dienstknecht van God zelfs door zijn vijanden opgemerkt worden. Degene die hier spreekt heeft misschien behoord tot het gevolg van Naäman, toen die naar Elisa toekwam en van zijn melaatsheid werd genezen. Maar let er op dat er hier geen sprake is van het erkennen van God. Het werd niet ingezien dat Hij het was Die zulke geheimen aan Zijn knechten openbaarde. Elisa werd niet 'de man Gods' genoemd, maar simpelweg 'de profeet die in Israël is'. Hij werd slechts gezien als 'een ziener', iemand die magische krachten bezat. Alleen door Gods eigen volk wordt aan God en aan Zijn knecht hun rechtmatige plaats gegeven.

Ten derde: de plaats waar het wonder geschiedde

Dit wonder vond plaats in Dothan, dat ten westen van de Jordaan lag, in het noordoostelijke gedeelte van Samaria. **Het is zeer veelzeggend dat Dothan 'dubbel feest' betekent**, en uit Genesis 37:16-17 weten we dat het de plaats was waar de kudde werden gevoed. 'En hij zeide: Gaat heen en ziet, waar hij is, dat ik zende en hem halen late. En hem werd te kennen gegeven, zeggende: Zie, hij is te Dothan' (2 Kon. 6:13). Zelfs nu was de Syrische vorst onwillig om te erkennen dat hij tegen Jehova streed, maar hij was vastbesloten deze hindernis die een succesvolle uitvoering van zijn krijgstoet in de weg stond weg te nemen, zelfs als die hindernis een profeet was. God liet hem toe tot zover zijn gang te gaan, opdat hij zou ontdekken dat hij tegen Gods stenen muur' aanstormde, om zo zijn machteloosheid te leren voelen. Dit vers belicht de vasthoudendheid van onze grote tegenstander, die niet zo gauw zijn nederlaag aanvaardt. Daar de Syriër nu degene wilde bemachtigen die tussen hem en zijn begeerde prooi was komen te staan, zo doet ook de duivel alle moeite om hen tot stilzwijgen te brengen die met goed gevolg hen waarschuwen die hij gevangen wil nemen. 'Toen zond hij daarheen paarden en wagens en een zeer zwaar heir, welke des nachts kwamen en omsingelden de stad' (vers 14). Uit de macht en de omvang van het leger dat hij zond om Elisa gevangen te nemen is duidelijk dat hij enigermate een beeld had van de macht waarover Elisa kon beschikken. Maar door het plan dat hij uitvoerde wordt ook aangetoond dat hij hem niet onoverwinnelijk achtte. Hoewel de goddelozen zich niet helemaal gerust voelen door de roeringen in hun consciëntie en de overtuiging dat ze verkeerd doen en een dwaze weg volgen, brengen ze toch dit alles tot zwijgen alsof het ging om dwaas bijgeloof, en gaan ze voort op hun zondige weg. Dat Dothan 'des nachts' omsingeld werd laat zien dat de natuurlijke mens de duisternis liever heeft dan het licht, en het betekent ook dat onze tegenstander er een manier van heimelijkheid op na houdt, en altijd probeert ons op het onverwachtst te verrassen, vooral wanneer we geestelijk in slaap zijn.

Ten vierde: het onderwerp van het wonder

'En de dienaar van de man Gods stond zeer vroeg op en ging uit; en zie, een heir omringde de stad met paarden en wagens. Toen zeide zijn jongen tot hem: Ach, mijn heer; hoe zullen wij doen?' (2 Kon. 2:15). Let er op dat hier gesproken wordt over een knecht, niet van Elisa, maar van 'de man Gods'. De vrome die de Schrift onderzoekt houdt ervan in zulke kleine maar veelzeggende zaken het 'handwerk' van de Heilige Geest op te merken, wat een bewijs is van de woordelijke inspiratie van de Schrift. God heeft iedere schrijver

geleid in de keuze van elk woord dat hij gebruikt. Deze man, de opvolger van Gehazi, was nog maar kort in dienst van de profeet, en daarom werd hij nu zowel beproefd als onderwezen. Wanneer een jonge gelovige zijn lot verbindt aan het volk van God zal hij er gauw achter komen dat hij door de wereld wordt gehaat. Maar van hem wordt verlangd dat hij hun versmaadheid met hen deelt. Laten zijn oudere broeders niet teveel van hem verwachten terwijl hij nog jong en onervaren is. Pas nadat hij geleerd heeft door het geloof te wandelen zal hij niet meer worden afgeschrikt door de moeilijkheden en de gevaren van de weg. 'Ach, mijn heer; hoe zullen wij doen?' Zie hier een beeld van een jonge, zwakke, vreesachtige en verwarde gelovige. Is het beeld niet naar het leven getekend? Kunnen we niet allemaal ons een gelijke situatie herinneren? Hoe dikwijls zijn we uit het veld geslagen geweest door de beproevingen van de weg en door de tegenstand die we hebben ontmoet. Het is zeer waarschijnlijk dat deze jongen' heeft gedacht dat hij bij de man Gods een gemakkelijk pad zou hebben, en toch deed zich een situatie voor die hem bang maakte. En hebben we ook niet hetzelfde gehoopt? En toen onze hoop niet in vervulling ging, hebben we toen nooit een ongelovig: 'ach!' geuit? Hoe zullen we doen, we hebben God in het geheel niet in het oog, zonder hoop op verlossing, geen verwachten van Hem dat Hij het voor ons zal opnemen? Wanneer ons geheugen het ons toelaat hier een voorstelling van onszelf te zien in het verleden, laat dan het medegevoel er ons toe leiden om soepel en vriendelijk om te gaan met anderen, die evenals wij dat toen waren, zwak en vreesachtig zijn. We moeten in gedachten houden dat een jonge gelovige in zekere zin vreesachtiger geworden is dan de ongelovigen zijn. Waarom is dat zo? Omdat zijn zelfvertrouwen en zijn zelfgenoegzaamheid vernietigd zijn. Hij is 'geworden als een kind', dat zich zijn eigen zwakheid bewust is. Tot op zekere hoogte is dat goed. Maar de grote zaak waar hij nu voor staat is te leren waar zijn kracht ligt. We moeten er ook op wijzen dat christenen bedreigd worden door veel talrijker een sterkere vijanden dan de knecht van Elisa. 'Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers dezer wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht' (Ef. 6:12). Wanneer we ons meer bewust waren van de bovennatuurlijke wezens die ons tegenstaan, mochten we wel beven, en onszelf meer wantrouwen. 'En hij zeide: Vrees niet; want die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn' (2 Kon. 6:16). Wanneer we dat leren beseffen, zal dat onze twijfels wegnemen en onze vrees stillen. 'Want Hij is meerder, Die in u is, dan die in de wereld is' (1 Joh. 4:4).

Ten vijfde: het middel in het wonder

'En Elisa bad en zeide: Heere, open toch zijn ogen, dat hij zie!' (2 Kon. 6:17). Wat is dit heerlijk! 'Het is een bevestigd voornemen, Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd' (Jes. 26:3). Aan Elisa's kant was er geen verwarring, hij genoot volkomen vrede, en daarom kon hij tegen zijn bevende metgezel zeggen: vrees niet! Aanvankelijk was het voor de schrijver een raadsel te lezen dat er staat 'Elisa bad' in plaats van 'de man Gods'. Maar het nadenken hierover gaf hem een kostelijke les. Hier bad hij niet ambtelijk, maar eenvoudig als een persoonlijk gelovige, om ons te laten zien dat de Heere bereid is om een verzoek van elk van Zijn kinderen te verhoren, die vraagt in eenvoudigheid van het geloof, en zonde zelfzucht, voor een ander.

Ten zesde: het verwonderlijke in het wonder

'En de Heere opende de ogen van de jongen, dat hij zag; en zie, de berg was vol vurige paarden en wagens rondom Elisa' (2 Kon. 6:17). Dit was een bewijs van het 'die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn': de onzichtbare wacht werd nu zichtbaar gemaakt voor de ogen van de knecht. Dat is een heerlijk voorbeeld ervan dat 'de engel des Heeren zich legert rondom degenen die Hem vrezen, en rukt hen uit' (Ps. 34:8). **'Zijn zij niet allen gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?'** (Hebr. 1:14). Zonder twijfel hebben de engelen bij deze gelegenheid de gestalte van 'paarden en wagens' aangenomen, vanwege de Syrische paarden en wagens die 'Dothan omsingelden' (2 Kon. 6:14). Wat zouden paarden van vlees en stoffelijke wagens kunnen uitrichten tegen hemelse, vurige paarden en wagens! Dat het persoonlijke wezens waren is duidelijk uit het verband, en dat het engelen waren kan worden opgemaakt uit vergelijking met Hebr. 1:7 en 2 Thessalonicenzen 1:7-8.

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Hier wordt ons getoond hoe we met een jonge en vreesachtige christen moeten omgaan. De sterken behoren 'de zwakheden der onsterken te dragen' (Rom. 15:1). Veel van Gods kleinen leven vër beneden hun

voorrechten, daar het hun er aan ontbreekt gebruik te maken van de wonderbare voorzieningen die God voor hen getroffen heeft. Ze wandelen teveel door aanschouwen, daar ze in beslag genomen worden door de moeilijkheden op de weg, en door degenen die hen tegenstaan. In de eerste plaats moeten dezulken niet worden geminacht of bestraft. Dat zal geen nut doen, want het ongeloof wordt daardoor nooit weggenomen. In de tweede plaats moet hun ongerustheid worden gestild door een kalm en vertrouwend 'vrees niet', gevolgd door: want die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn' en 'zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?' (Rom. 8:31), waardoor hun wordt aangetoond dat hun angsten nodeloos zijn. Ten derde moet er voor degene die terugschrikt een duidelijk gebed worden gedaan dat de Heere aan en in hem wil werken, want God alleen kan zijn geestesogen openen om de volheid te zien van wat Hij voor hem heeft bereid.

HOOFDSTUK 22 HET VEERTIENDE WONDER: OGEN DIE NIET ZIEN

Ten eerste: de aanleiding tot het wonder

Wat onze aandacht in het vorige hoofdstuk bezighield kwam voort uit het besluit van Benhadad om oorlog te gaan voeren tegen Israël. Nadat hij met zijn knechten beraadslaagd had, legde de Syriër een hinderlaag voor de koning van Israël, maar ze hadden geen rekening gehouden met Jehova. God openbaarde aan Zijn knecht, de profeet, het gevaar dat zijn koninklijke meester bedreigde, en daarom ging hij heen en zegde het de koning. Doordat de koning luisterde naar die waarschuwing werd hij verlost uit de valstrik die voor hem gezet was. Het hart van de koning van Syrië was beroerd doordat zijn plan vrijdeld was, en omdat hij een verrader in zijn omgeving vermoedde, deed hij navraag daarnaar. Een van zijn hovelingen informeerde hem daarop dat niets verborgen kon worden voor de profeet die in Israël was, en dat die het was die degene die men wilde vatten waakzaam had gemaakt. Nadat hij spionnen had uitgezonden om na te gaan waar Elisa zich ophield, en nadat hij vernomen had dat hij te Dothan was, zond de koning van Syrië een sterk leger, bestaande uit 'paarden en wagens' en 'een zwaar heir' van infanteristen om hem gevangen te nemen, vastbesloten als hij was om die hindernis uit de weg te ruimen.

Het wonder dat we nu willen gaan bezien is een dubbel wonder, dat strikt genomen het veertiende en het vijftiende wonder zijn in de rij wonderen die met onze profeet verbonden is. Maar de weergave ervan is zo kort, en de twee wonderen zijn zó nauw verbonden dat ze nauwelijks een aparte behandeling vereisen. Daarom stellen we ons voor om ze niet afzonderlijk, maar samen te beschouwen, **waarbij we dan het tweede wonder zullen bezien als het tegenbeeld van en de aanvulling op het eerste**. Het is een wonder dat het tegenovergestelde is van het laatste wonder waar we ons mee bezig hielden. Dat betrof het openen van de ogen, en dit het sluiten van de ogen. Daar was er maar één persoon bij betrokken, maar hier gaat het om een groot leger van mannen. In het eerste was de knecht van de profeet zelf er het voorwerp van, en hier zijn het de soldaten die gestuurd waren om de profeet gevangen te nemen. In het eerste geval reageerde hij op een dringend verzoek van zijn bediende; en hier handelt hij zonder dat hem daarom gevraagd wordt. De beide wonderen gebeurden op dezelfde plaats. Ze geschieden beide als een antwoord op het gebed van Elisa. Ze zijn beide opgeschreven tot onze onderwijzing en vertroosting. In verband met het voorafgaande wonder had Elisa aan zijn Meester gebeden om de ogen van zijn knecht te openen, en het wordt ons meegedeeld 'En de Heere opende de ogen van de jongen, dat hij zag; en zie, de berg was vol vurige paarden en wagens rondom Elisa' (2 Kon. 6:17). Het is duidelijk dat de profeet zélf die hemelse legerschaar al zag. Dat hij dat zelf zag bewoog hem er toe te vragen dat ook zijn knecht het zou mogen zien. We kunnen dat afleiden uit het onmiddellijke vervolg. Elisa hield moedig stand, en hij raakte niet in het minst in verwarring door het grote leger van de Syriërs dat gekomen was om hem gevangen te nemen.

De goddelozen vlieden, waar geen vervolger is, maar elke rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw' (Spr. 28:1), want aangezien God voor hen is, wie kan tegen hen zijn? Het was voor hem niet nodig om te roepen tot de Heere om verlossing, want de goddelijke bescherming was voor hem te zien. Daarom wachtte hij rustig af totdat de vijand hem werkelijk bereikte, voordat hij optrad. Voordat we verder gaan willen we nog een opmerking maken over deze hemelwacht die rondom Elisa was. Dat die was samengesteld uit persoonlijke wezens is duidelijk uit de woorden: 'Die bij ons zijn, zijn meer dan die bij hen zijn'. Dat het engelen-wezens waren is duidelijk uit verschillende teksten: 'Hij maakt Zijn engelen geesten,

Zijn dienaars tot een vlamvend vuur' (Ps. 104:4). **Het is ons bekendgemaakt dat bij Zijn tweede komst 'zal geopenbaard worden van de hemel met de engelen Zijner kracht, met vlamvend vuur wraak doende over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn'** (2 Thess. 1:7-8). Zoals algemeen erkend wordt is de dienst der engelen een zeer verborgen zaak, iets waarvan we niets weten behalve dat wat God behaagd heeft aan ons te openbaren. En toch is het een onderwerp dat in de Heilige Schrift in het geheel geen geringe plaats inneemt. Het zou te ver van ons tegenwoordige onderwerp afvoeren om er diep op in te gaan. We moeten ons nu veeleer bepalen tot dat gezichtspunt dat ons hier wordt voorgesteld.

De engelen zijn niet alleen Gods boden, die uitgezonden worden om genade te verkondigen, maar ze zijn ook Zijn soldaten, die de opdracht hebben zowel Zijn volk te bewaken, als het oordeel uit te oefenen over Zijn vijanden. Ze worden aangeduid als het 'hemelse heir' (1 Kon. 22:19; Luk. 2:13). Het Griekse woord betekent vooral 'soldaten', of: krijgslieden, de militie, de militaire macht van de hemel. Volledig in overeenstemming met die gedachte lezen we dat de Zaligmaker Zijn discipelen eraan herinnerde dat er 'twaalf legioenen engelen' tot Zijn beschikking stonden (Matth. 26:53), wanneer Hij Zijn Vader zou vragen om bescherming tegen de gewapende bende die gekomen was om hem gevangen te nemen. Het was een legerschare van hen, in de vorm van vurige paarden en wagens die zich hier rondom Elisa hadden gelegd, die bereid waren voor hem te strijden. We weten hoe machtig de engelen zijn. Een van hen, de 'verderver' genoemd (Ex. 12:23, en vergelijk ook 2 Sam. 24:16) sloeg al de eerstgeborenen van de Egyptenaren, en een andere doodde 185.000 Assyriërs in één nacht (2 Kon. 19:35). Dat hun werkzaamheid voortduurt ook in de tijdsbedeling van de christelijke kerk is allerduidelijkst uit teksten als Handelingen 12:7-10; Hebreeën 1:14; Openbaring 7:1 en 15:1; Mattheus 24:31.

'Als zij nu tot hem afkwamen, bad Elisa tot de Heere en zeide: Sla toch dit volk met verblindheden' (2 Kon. 6:18). Dat 'zij' slaat terug op het leger dat in vers 14 genoemd wordt. Hoewel het leger dat gestuurd was om hem te doden of tenminste gevangen te nemen groot was, bleef de profeet staan, en wachtte hij hun nadering rustig af. En dat kón hij ook doen. Hij kon het zeggen: 'Ik zal niet vrezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten' (Ps. 3:7), en ook: 'Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vrezen' (Ps. 27:3). En behoort ook een christen niet dat zelfde vertrouwen en die moed te hebben? **'Hoe helderder ons gezicht is dat we hebben op de soevereiniteit en de macht van de Hemel, des te minder zullen we de rampen van de aarde vrezen'** (Matthew Henry). Misschien zegt een lezer: als ik maar begunstigd werd met een werkelijk gezicht van bewarende engelen rondom me, dan zou ik geen lichaamsgevaar of menselijke vijanden vrezen. O, mijn vriend! komt dat niet helemaal neer op de bekentenis dat u wandelt door aanschouwen? En kunnen we niet die woorden op u toepassen 'Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben' (Joh. 20:29).

Waarom is het, lezer, dat God heeft laten opschrijven wat in de oude dag van Zijn knecht verkwikte? Is dat alleen maar een vermelding van een opmerkelijke gebeurtenis in de oude geschiedenis? Leest en verstaat u de Heilige Schrift op die manier? Mogen we niet de woorden tot de onze maken die de apostel gebruikte in verbinding met een nog vroegere gebeurtenis, en zeggen: 'Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, maar ook om onzentwil' (Rom. 4:23-24). Het is zeer zeker dat we dat mogen doen, want verderop in diezelfde brief wordt het ons uitdrukkelijk medegedeeld: 'Want al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden' (Rom. 15:4).

God heeft dat gezicht op die bewarende engelen doen opschrijven voor ons geloof, om dat aan te grijpen. **Maar denk er aan dat indien het geloof ons tot sterkte zal zijn in het uur van de nood, dat het dan geregeld gevoed en versterkt moet worden door het Woord. Als dat niet gebeurt zullen de verschrikkingen van de aarde zeer wezenlijk voor ons zijn, en de vertroosting van de hemel zeer onwezenlijk.**

Tenzij het geloof zich die grote waarheid toeëigent 'Als God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn?' zullen we zelf geen vrede hebben, en ook niet in staat zijn om de vrees van anderen weg te nemen.

Ten tweede: het middel in het wonder

'Als zij nu tot hem afkwamen, bad Elisa tot de Heere' (2 Kon. 6:18). Dat moet worden overdacht en uitgelegd in het licht van het vorige vers, want anders zullen we waarschijnlijk de schoonheid ervan missen, en zullen we een verkeerde gevolgtrekking maken. Het gedrag van de profeet bij deze gelegenheid was bijzonder treffend. De aanwezigheid van die paarden en wagens van vuur rondom Elisa was er een krachtig

teken van dat God deze Syriërs in zijn handen had overgegeven. Hij behoefde maar één woord te spreken, en de engelen zouden hen verdelgd hebben. Maar hij droeg zijn vijanden geen kwaad hart toe. Als dit vers op zichzelf had gestaan, zouden we kunnen hebben gemeend dat de profeet bad uit zelfverdediging, door de Heere te bedelen hem voor zijn vijanden te beschermen, maar omdat dat niet zo is moeten we onze oorspronkelijke gedachten herzien in het licht van het voorafgaande. Het is zeer duidelijk dat Elisa niet in persoonlijk gevaar verkeerde, en daarom kon het niet uit bezorgdheid voor zijn persoonlijke veiligheid zijn dat hij nu God zocht. Maar, hoewel hij kalm hun nadering afwachtte, ontmoette hij zijn vijanden niet in eigen kracht, want het gebed is een erkenning van onvoldoende bekwaamheid. `Elisa bad tot de Heere en zeide: Sla toch dit volk met verblindheden'. Op het eerste gezicht lijkt het vreemd dat hier naar hem verwezen wordt bij zijn persoonsnaam, in plaats van als 'de man Gods', welke uitdrukking de Heilige Geest doorgaans gebruikt wanneer er een wonder werd verricht. Toch is de verandering in de benaming hier toevallig nog zonder betekenis. Dat wijst ons op een heerlijke onderwijzing, daar dit zo duidelijk de gewilligheid van de Heere aantoonde om naar de beden van Zijn volk te horen. Hoewel wij niet de buitengewone krachten van een profeet hebben, hebben we toch het voorrecht de Heere te mogen vragen onze natuurlijke vijanden die onze schade zoeken te verwarren en te verstrooien. Deze gebeurtenis is opgeschreven tot onze lering en vertroosting, en **één van de zaken die we daaruit moeten leren is dat het gebed genoeg is om onze vijanden machteloos te maken.**

Nog een voorafgaande les, waarin we opnieuw een bede van Elisa verhoord zien is: verhoring van het gebed behoort ons aan te moedigen en vrijmoedig te maken om nog meer de voorrechten van God te vragen. Ga voor een ogenblik in gedachten terug naar de toestand van Elisa. Het verzoek dat hij deed kwam niet voort uit de gedachte dat hij in persoonlijk gevaar was, en ook niet omdat hij zijn vijanden boosaardig gezind was. Waar kwam dat gebed dan vandaan? Ligt het antwoord op deze vraag niet reeds besloten in de wonderbaarlijke genezing van Naäman? Toen de koning van Israël in verslagenheid zijn klederen had gescheurd, verzekerde de man Gods hem dat de koning van Syrië 'zou weten dat er een profeet in Israël is' (5:7-8), en toen Naäman van zijn melaatsheid ontledigd was zocht hij de man Gods en betuigde, in de tegenwoordigheid van heel zijn gevolg 'Zie, nu weet ik, dat er geen God is op de ganse aarde dan in Israël' (vers 15). En nu had deze heidense vorst zijn strijdkrachten gestuurd om deze profeet gevangen te nemen! Welnu, als hij er nog niet van overtuigd was dat het de ware en levende God was die Elisa diende, zou hij nog nader bewijs krijgen. Elisa's bede werd ingegeven door de eer van Jehova. Mijn lezer, overweeg dat goed. **Alles hangt er vanaf welke bedoelingen achter onze gebeden liggen, en dat beslist erover of we al dan niet een antwoord krijgen. Een waar gebed dat wordt aangenomen stijgt uit boven een gevoel van onze persoonlijke behoeften, en het heeft betrekking op de eer van Gods Naam.** Houd 1 Korinthe 10:3 voor ogen.

`En Hij sloeg hen met verblindheden naar het woord van Elisa' (2 Kon. 6:18). Dit was geheel het tegenovergestelde van wat er plaatsvond bij het vorige wonder: daar werd de knecht van de profeet in staat gesteld om te zien wat voor anderen onzichtbaar was (vers 17), maar hier werden de Syrische soldaten buiten staat gesteld om te zien wat voor anderen zichtbaar was. Maar laten we in dit wonder de gewilligheid van God zien om te antwoorden op de gebeden van de Zijnen, dat hij een God is Die gebeden hoort en verhoort. Wanneer we ons zelf niet vertrouwen, en weigeren onze vijanden tegemoet te gaan in onze eigen kracht, wanneer we God vertrouwend vragen hun pogingen krachteloos te maken, en wanneer we dat doen met het oog op Zijn eer, mogen we verzekerd zijn van Zijn genadig ingrijpen. Het doet er niet toe wat onze behoefte is, hoe ernstig de toestand, hoe dringend onze zaak, hoe machtig onze tegenstander, wanneer er eenvoudig geloof wordt beoefend en de eer van God ons doel is, mogen we er op rekenen dat Hij Zichzelf voor ons zal betonen de Sterke te zijn. 'Want Ik, de Heere, word niet veranderd' (Mal. 3:6). Hij is Dezelfde nu, Die Hij toen was in Elisa's dagen.

Ten derde: de barmhartigheid in het wonder

`Toen zeide Elisa tot hen: Dit is de weg niet, en dit is de stad niet; volgt mij na en ik zal u leiden tot de man, die gij zoekt; en hij leidde hen naar Samaria' (2 Kon. 6:19). Hij gaf hen in hun verblindheid niet aan henzelf over, en hij verliet hen niet. Stel hier tegenover Genesis 19:11, waar God handelde in toorn. Wanneer ze niet verblind geweest waren zouden ze de profeet waarschijnlijk aan zijn kleding hebben herkend. Maar omdat ze vreemden van hem waren konden ze hem aan zijn stem niet herkennen. Geestelijk ziet dat op een fundamenteel onderscheid tussen bokken en geiten: de bokken kunnen niet onderscheiden tussen leraars

van de waarheid en van de dwaling. Bij de laatstgenoemden is dat zo niet: 'de stem der vreemden kennen zij niet' maar 'ze zullen van hem vlieden' (Joh. 10:5). Maar wat gaf Elisa precies aan door wat hij zei? Het is te betreuren een uitlegger te vinden, wiens opmerkingen in het algemeen gezond en goed zijn, die hier zegt: 'De profeet wilde de Syriërs bedriegen, en dit kon wettig gebeuren, zelfs als hij bedoeld had hen als vijanden te behandelen, om zichzelf te beschermen; maar hij had door zulk bedrog niets kwaads voor hen in de zin'. Nog daarvan afgezien dat zo'n beschouwing de allerongunstigste uitleg geeft die maar mogelijk is van de woorden van de profeet, is een opmerking als die zojuist werd aangehaald zeer te laken. Het is nooit goed om kwaad te doen, en, wat ook onze omstandigheden mogen zijn, het is zonde tegen God en tegen onze medemensen om welbewust te liegen. En een uitleg als hierboven staat is ook geheel en al ongerijmd. Elisa was persoonlijk helemaal niet in gevaar. En daar de Syriërs nu verblind waren had hij ongehinderd bij hen vandaan kunnen lopen, als hij dat gewild had. 'Dit is de weg niet'. De weg waarheen? Hij kon niet bedoelen te zeggen: de weg naar Dothan, want daar waren ze al reeds, en ze moeten dat geweten hebben. 'Ik zal u leiden tot de man die gij zoekt'. En wie was dat? Wel, tenslotte en volkomen zeker, de koning van Israël, voor wie hun meester een valstrik had opgezet (zie 2 Kon. 6:11), waarbij Elisa slechts een obstakel was, dat hem hinderde. Het is nauwelijks in te denken dat iemand die even tevoren van God zo'n antwoord op zijn gebed verkregen had, en die nu barmhartigheid betoonde aan zijn vijanden, tegen hen zou liegen!

Ten vierde: de tegenstelling in het wonder

'En het geschiedde als zij te Samaria gekomen waren, dat Elisa zeide: Heere, open de ogen van dezen, dat zij zien. En de Heere opende hun ogen, dat zij zagen; en zie, zij waren in het midden van Samaria' (vers 20). Hier was opnieuw een bewijs dat Elisa tegen deze Syriërs geen kwaad in de zin had, en dat hij hen niets kwaads wilde doen. Hoewel ze vijandige plannen hadden tegen hem, gebruikt hij nu zijn 'macht' bij de Heere tot hun bestwil. Dat getuigde van veel genade. Wat een voorbeeld voor iedere knecht van God: 'Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan' (2 Tim. 2:25). In plaats van een wrok te koesteren tegen degenen die onvriendelijk voor ons zijn, behoren we voor hen het goede te zoeken en tot de Heere voor hen te bidden. Deze gebeurtenis herinnert ons aan een nog heerlijker voorbeeld toen de Heere der heerlijkheid te midden van Zijn lijden pleitte voor hen die Hem kruisigden (Jes. 53:12; Luk. 23:34). In antwoord op Elisa's sleiten werd er nóg een wonder verricht, wat ons opnieuw de machtige kracht van God laat zien en Zijn gewilligheid om die te gebruiken als een antwoord op de gebeden van Zijn volk. Let er op hoe Elisa zijn belofte inlost: hij leidde hen naar de man die ze wérkelijk zochten, want de volgende persoon die nu genoemd wordt is 'de koning van Israël'!

Ten vijfde: waar het wonder mee gepaard ging

'En de koning van Israël zeide tot Elisa, als hij hen zag: Zal ik hen slaan? Zal ik hen slaan, mijn vader?' (2 Kon. 6:21). Dit is heel ernstig, en geheel in overeenstemming met het karakter van de koning: de Heere had zijn ogen niet geopend! Daarom was hij blind voor de werkingen van Zijn goedheid en niet in staat om de grootmoedige geestesgesteldheid die de profeet vertoonde te doorzien. Hier zien we wat een mens van nature is: wild, wreed, wraakzuchtig. Zo zijn wij en al onze medemensen als een gevolg van de val: 'In boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende' (Tit. 3:3). Alleen de wederhoudende hand van God verhindert dat onze vijanden op ons aanvallen. Wanneer die hand geheel werd weggenomen, dan zouden we in een 'beschaafd' land niet veiliger zijn dan wanneer we door wilden waren omringd, of in een kooi met wilde dieren opgesloten. We beseffen het niet voldoende dat Gods wederhoudende macht over hen ligt die ons haten:

'Want Ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen' (Hand. 18:10). 'Doch hij zeide: Gij zult hen niet slaan; zoudt gij ook slaan die gij met uw zwaard en met uw boog gevangen hadt? Zet hun brood en water voor, dat zij eten en drinken en tot hun heer trekken' (2 Kon. 6:22). Let er op hoe Elisa de toestand volkomen beheerste, hoewel hij nu bij de koninklijke woonplaats was. Dat is iets waar elke knecht van God op moet letten, om zo de autoriteit te beoefenen die Christus hem gegeven heeft. Let er ook op dat dit vers ons leert dat aan krijgsgevangenen genade moet worden bewezen. Of, in een wijdere strekking opgevat, hoe onze vriendelijkheid moet worden uitgebreid tot onze vijanden. En dit, laten we daar goed acht op geven, gebeurde onder de oudtestamentische bedeling! De wet van God gebiedt aan Zijn onderdanen: 'Indien dengene, die u haat, hongert, geef hem brood te eten; en zo hij dorstig is, geef hem

water te drinken' (Spr. 25:21; zie ook Ex. 23:4-5). En zoveel te meer wordt van ons onder de bedeling der genade verlangd dat we 'het kwade overwinnen door het goede' (Rom. 12:21).

Ten zesde: het gevolg van het wonder

Elisa kreeg zijn zin, en de koning 'bereidde hun een grote maaltijd, dat zij aten en dronken; daarna liet hij hen gaan en zij trokken tot hun heer' (2 Kon. 6:23), zodat die opnieuw zou leren dat onze tijden, het slagen of het mislukken van onze plannen, onze gezondheid en onze levens in de hand van de levende God zijn, en dat Hij niet alleen oneindig is in macht, maar ook overvloedig in barmhartigheid. En het gevolg was dat 'de benden der Syriërs niet meer in het land van Israël kwamen' (vers 23). God eerde de grootmoedigheid van Zijn profeet en beloofde de gehoorzaamheid van diens koninklijke meester door het land te vrijwaren van verdere rooftochten door deze woeste benden.

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Mogen we in de hierboven verhaalde gebeurtenis niet opnieuw een liefelijke afbeelding zien van het Evangelie, door de goedgunstigheid van Elisa op te vatten als een voorafschaduw van Gods genade voor de uitverkoren zondaars? In de eerste plaats wordt ons getoond dat ze van nature in vijandschap tegen Zijn knecht leven. Ten tweede zien we hen als de voorwerpen van de gebeden van zijn knecht, opdat hen het gevoel moge worden verleend van hun ellendige staat. In de derde plaats worden ze in antwoord op dat gebed ertoe gebracht hun onmacht grondig in te leven. Want wie zijn zo bewust hulpeloos als de blinden? Ten vierde werden ze ertoe bewogen de aanwijzingen en de leiding van Gods knecht op te volgen. Ten vijfde werden te juister tijd hun ogen geopend. Ten zesde werden ze ruim onthaald met 'een grote maaltijd' aan des konings tafel! Ten zevende wordt het beeld afgesloten doordat we hen zien als veranderde schepselen, die niet meer met kwade bedoelingen in het land van Israël kwamen.

Maar is er hier ook niet een belangrijke betekenis en onderwijzing voor de christenen? Hoe moeten we omgaan met hen die ons willen schaden, wanneer de Voorzienigheid ons in hun handen zou overgeven? We moeten aan de Heere vragen hun pogingen te vrijdelen, en hen machteloos te maken of ons te schaden. Maar nog meer. We moeten bidden dat God hun ogen zal openen, en we moeten hen vriendelijk en grootmoedig behandelen (zie Matth. 5:44).

HOOFDSTUK 23 HET VIJFTIENDE WONDER (1): EEN GROTE HONGERSNOOD

Het gedeelte dat nu onze aandacht zal vragen is langer dan gebruikelijk, daar het begint bij 2 Koningen 6:24 en doorloopt tot het eind van hoofdstuk 7. Het is nodig dat we het in één keer helemaal lezen, om in staat te zijn de verbanden, de eenheid ervan, en de wonderen erin te zien. Hier is een treffende vermenging van licht en schaduw: de donkere achtergrond van de menselijke verdorvenheid en het heerlijke schouwspel van het geloof van de profeet. Verder, de betoning van Gods gerechtigheid in Zijn strenge oordelen over een opstandig en afkerig volk, en de openbaring van Zijn verbazingwekkende barmhartigheid en genade. Hier wordt ons getoond hoe de toorn der mensen wordt geleid tot de eer van God, hoe de eed van een goddeloze koning op zijn eigen hoofd weerkeerde, hoe het ongeloof van de hoveling werd beschaamd, en hoe het vertrouwen van Elisa in het Woord van zijn Meester werd bevestigd. We zien in dit gedeelte hoe de goddeloze wordt gevangen in zijn eigen listigheid, of, om de taal van de gelijkenis van Simson te gebruiken, spijze ging uit van de eter, en hoe arme, uitgeworpen melaatsen de boodschappers werden van goede tijding. De waarheid is inderdaad dikwijls vreemder dan de fantasie. Wanneer iemand een geschiedenis zou verzinnen die overeenkwam met de hier verhaalde gebeurtenis, dan zouden kritische lezers die versmaden als iets dat te vergezocht was. Maar zij die geloven in de levende en de almachtige God Die de zaken van deze wereld regeert en bestuurt, zal in aanbidding voor Hem neerbuigen Die alleen maar hoeft te spreken en het geschiedt, Die iets wil en het geschiedt, veeleer dan hier ook maar iets te vinden dat hun geloof op de proef stelt. In deze geschiedenis werd Samaria omsingeld door een sterke vijand, zodat de inwoners volledig omringd waren. De toestand werd nijpend en wanhopig, want de honger werd zo scherp dat men zijn toevlucht nam tot kannibalisme, het eten van mensenvlees. Maar toch maakte Elisa temidden van die uiterst moeilijke omstandigheden bekend dat er binnen 24 uur voor iedereen een overvloed van voedsel zou

zijn. Zijn boodschap werd ontvangen met ongelovigheid en spot, maar toch gebeurde het zoals hij gezegd had, zonder dat er ook maar één cent voor werd uitgegeven, één gift werd geschonken, of één zwaardslag gedaan. De Syriërs die de stad hadden omsingeld, vluchtten in paniek en lieten hun grote voorraden aan voedsel achter om daar de uitgehongerde stad mee te helpen. Laten we nu beginnen dit wonder te onderzoeken.

Ten eerste: de werkelijkheid van het wonder

Na onze bovenstaande opmerkingen kan het de lezer treffen als een onnodige verspilling van arbeid om op een punt te wijzen dat voor de hand ligt, om te bewijzen dat er bij deze gelegenheid een wonder geschiedde. Ook de schrijver zou dit gedacht hebben, als hij niet, na zijn eigen overdenkingen te hebben gehouden, verschillende werken over het Oude Testament had geraadpleegd. Daarbij ontdekte hij, dat dit wonder niet vermeld is onder de wonderen die met het leven van Elisa samenhangen. Zelfs zo'n werk als de Companion Bible die een lijst bevat waarin alle wonderen van Elia en Elisa zouden staan, vermeldt dit wonder niet. We kunnen geen oplossing bieden voor deze vergissing, maar aangezien ook andere schrijvers hebben nagelaten in 2 Koningen 7 een van de wonderen van onze profeet te zien, menen we dat we enig bewijs horen te leveren **dat naar ons oordeel duidelijk aantoonde dat er bij deze gelegenheid een bovennatuurlijke gebeurtenis plaatsvond, en dat er alle aanleiding is om die met Elisa in verbinding te brengen.**

Het eerste waar we op zouden willen letten is dat toen het volk in zo'n wanhopige nood was, en de koning zo buiten zichzelf was dat hij zijn klederen scheurde en zwoer dat de profeet nog diezelfde dag gedood zou worden, ons gemeld wordt 'dat - in schrill contrast daarmee! - Elisa is zijn huis zat, en de oudsten bij hem zaten' (2 Kon. 6:32), wat ons doet denken dat ze op de Heere hadden gewacht, en van Hem zekerheid verkregen hadden van Zijn genadig ingrijpen. In de tweede plaats dat de profeet in gemeenschap met God verkeerde, en in het bezit van de verborgenheid des Heeren. Dat blijkt uit de overige woorden van het vers, waar hij zijn metgezellen de kwade bedoeling van Joram mededeelt, en de komst van de bode aankondigt voordat die aankwam. Vervolgens vinden we dat de profeet openlijk verklaart **dat de volgende morgen er een overvloedige voorraad van voedsel voorhanden zal zijn** (7:1), en dat hij dit deed in zijn ambtelijke positie als 'de man Gods' (verzen 2, 17-19). Dat is, zoals we in de vorige hoofdstukken gezien hebben, de titel die hem doorgaans gegeven werd wanneer God door hem ging werken op een machtige wijze, of als antwoord op zijn gebeden.

Let ook op de omstandigheden. 'En er werd een grote honger in Samaria; want zie, zij belegerden haar totdat een ezelskop voor tachtig zilverlingen was verkocht en een vierendeel van een kab duivenmest voor vijf zilverlingen' (6:25). Niettemin verklaarde de profeet dat er plotseling voldoende voedsel voor allen zou worden verschaft. De manier waarop dat voedsel werd verschaft wees duidelijk op iets bovennatuurlijks, zoals een onbevooroordeelde lezing van hoofdstuk 7:6-7 duidelijk zal maken, want het waren hun vijanden die hun het voedsel zouden verstrekken! Wanneer we ten slotte voldoende gewicht schenken aan de woorden 'Gelijk de man Gods gesproken had' in 7:16-17 en dat verbinden met hoofdstuk 4:43-44 waar een ander wonder van Elisa wordt beschouwd en zo aangeduid, is het bewijs volledig.

Ten tweede: de aanleiding tot het wonder

Dit was de verschrikkelijke schaarste aan voedsel in de stad Samaria, doordat ze door vijanden omsingeld was, zodat niemand van de inwoners de stad kon uitgaan en voedsel verkrijgen. 'En het geschiedde daarna, dat Benhadad, de koning van Syrië, zijn gehele leger verzamelde, en optoog, en Samaria belegerde' (2 Kon. 6:24). Hoewel dit de lezer bij de aanvang vreemd in de oren mag klinken, zien we hier een van de vele innerlijke bewijzen voor de goddelijke inspiratie van de Bijbel.

Wanneer een bedrieger dit hoofdstuk had geschreven zou hij zeker niet zo zorgeloos geweest zijn om vlak na elkaar twee mededelingen op te nemen die een oppervlakkige lezer alleen maar kan zien als in volledige tegenspraak met elkaar. Nee, iemand die een verhaal zou verzinnen zou er zeker voor gezorgd hebben dat het allemaal samenhangend en voor de hand liggend zou klinken. En daarom komen we tot de gevolgtrekking dat dit geen verzonnen verhaal is, gevloeid uit de pen van iemand die alleen maar bewéerde geïnspireerd te zijn.

'Zo kwamen de benden der Syriërs niet meer in het land van Israël' (waarvan Samaria een gedeelte was, zoals vers 6:20 laat zien). 'En het geschiedde daarna, dat Benhadad, de koning van Syrië, zijn gehele leger

verzamelde, en optoog, en Samaria belegerde' (verzen 23-24). De plaatsing van deze twee mededelingen vlak bij elkaar is er een duidelijke aanwijzing van dat de Schriften heel precies en zorgvuldig gelezen moeten worden, dat hun uitdrukkingen behoorlijk moeten worden overwogen, en dat, wanneer dat wordt nagelaten dat onvermijdelijk zal leiden tot ernstige misverstanden aangaande hun strekking. **Alleen omdat ongelovigen hier en daar een gedeelte oppervlakkig lezen, en zó slecht bekend zijn met de Schrift dat ze de Schrift ervan beschuldigen 'vol van tegenspraak' te zijn.** Maar er is hier geen tegenspraak, en als het ons een zogenaamde moeilijkheid biedt, is die geheel van ons eigen maaksel. De eerste mededeling heeft betrekking op de losse, plunderende benden die van tijd tot tijd de bewoners van Samaria hadden beroofd (vergelijk hiermee de 'benden' uit hoofdstuk 5:2); we zouden dat vandaag commando-overvallen noemen. Terwijl hoofdstuk 6:24 spreekt over een georganiseerde oorlog, een massale inval, waarvoor Benhadad 'zijn gehele leger verzamelt'.

'En het geschiedde daarna, dat Benhadad, de koning van Syrië, zijn gehele leger verzamelde, en optoog, en Samaria belegerde' (vers 24). De openingszin is veel meer dan het historisch aangeven van een tijdstip; wanneer we dit goed verstaan, dient het om ons het karakter van die man duidelijk te maken. Het eerste woord 'en' gebiedt ons deze daad te verbinden met wat in het verband wordt medegedeeld. In het bredere tekstverband (hoofdstuk 5) zagen we hoe God Naäman genadig genas van zijn melaatsheid. Naäman was de opperbevelhebber van het leger van Benhadad, en hij was door hem gezonden naar Samaria om van zijn verschrikkelijke ziekte genezen te worden, maar de Syrische vorst heeft die bijzondere gunst nauwelijks gewaardeerd. Korte tijd later verzamelde hij een groter leger uit zijn benden en 'voerde krijg tegen Israël' (6:8). Het was zijn voornemen Joram gevangen te nemen, maar toen dat door Elisa was verijdeld zond hij zijn mannen om de profeet gevangen te nemen. Dat gelukte hem ook niet, want in antwoord op Elisa's gebed werden die mannen met verblindheid geslagen. Hoewel Elisa, in plaats van voordeel te trekken uit hun hulpeloosheid, later bad dat hun ogen geopend mochten worden, en nadat de koning hen onthaald had, zond hij hen terug naar hun meester, die reeds naar Syrië teruggegaan was. 'En het geschiedde daarna', niet dat Benhadad berouw had van zijn vorige daden, noch ook dat hij dankbaar was voor de barmhartigheid en vriendelijkheid die aan zijn soldaten bewezen was; maar dat hij 'zijn gehele leger verzamelde, en optoog, en Samaria belegerde'. Dit was niet alleen lage ondankbaarheid tegen zijn menselijke weldoeners, maar het was een botte uitdaging van Jehova Zélf. Tweemaal had de Heere Zijn wondermacht getoond in Zijn genade voor hem, en hier was zijn antwoord. Maar we moeten toch dieper kijken wanneer we de werkelijke betekenis willen waarnemen van dat 'en het geschiedde daarna', want we moeten de vraag beantwoorden: Waarom liet de Heere het de heidenen toe Israël's grondgebied binnen te vallen? Het antwoord is eveneens in het verband vervat. Behadad was niet de enige die in het jongste verleden had geprofiteerd van Gods weldaden; ook de koning van Israël was verlost van hen die zijn leven zochten te nemen. En hoe liet hij zijn dankbaarheid merken? Begon hij direct een godsdienstige reformatie door te voeren in zijn gebieden, en haalde hij de altaren neer die zijn goddeloze ouders hadden opgericht? Nee, zo ver wij weten was hij geheel onbewogen, en ging hij voort in zijn afgoderij. Zoals geschreven is 'zal een vloek zonder oorzaak niet komen' (Spr. 26:2). Wanneer God een volk bezoekt, hetzij een kerk of een natie, is dat omdat Hij een twist heeft met hen. Wanneer ze weigeren te herstellen wat verkeerd is, kastijdt Hij hen. God kwam met Zijn oordelen over de inwoners van Samaria toen Hij de Syriërs bestelde om nu met volle kracht hun land binnen te vallen. 'Wee de Assyriër, die de roede Mijns toorns is, en Mijn grimmigheid is een stok in hun hand. Ik zal hem zenden tegen een huichelachtig volk' (Jes. 10:5-6). Zo ging het opnieuw op een later tijdstip, toen de Heere van Nebukadnezar zei: **'Gij zijt Mij een voorhamer en krijgswapenen; en door u zal Ik volken in stukken slaan, en door u zal Ik koninkrijken verderven' (Jer. 51:20).** In het licht van zulke schriftgedeelten moeten we de handelingen van een Hitler of een Mussolini bezien! Hoewel in de dagen van Joram Gods tijd om Israël helemaal te verwerpen nog niet gekomen was, gebruikte Hij toch Benhadad om Jorams koninkrijk ernstig te teisteren. 'En er werd grote honger in Samaria; want zie, zij belegerden haar, totdat een ezelskop voor tachtig zilverlingen was verkocht en een vierendeel van een kab duivenmest voor vijf zilverlingen' (2 Kon. 6:25). Zorgen komen zelden alleen want God wil ons zonder verontschuldiging laten wanneer we nalaten op te merken wiens hand het is die ons aantast. Benhadad koos zijn uur om aan te vallen toen Israël in grote moeite was, en dat laat ook zien wat satans geliefkoosde manier is om de gelovigen aan te vallen. Daar hij een echte duivel is, valt hij aan wanneer ze er het slechtst aan toe zijn, en dan nadert hij als een brullende leeuw wanneer hun zenuwen reeds tot het uiterste gespannen zijn. Hij probeert hen te treffen wanneer ze op een ziekbed neerliggen, zonder lofprijzing en

zonder gebed; of hij probeert in hun gedachtenleven twijfel aan Gods goedheid op te wekken in het uur van een verlies, of Zijn beloften aan te vechten wanneer ze dreigen gebrek te lijden. Maar omdat 'zijn gedachten ons niet onbekend zijn' (2 Kor. 2:11) behoren we op onze hoede te zijn tegen zulke tactieken. 'En er werd grote honger in Samaria'. In deze dagen van ongeloof en praktisch atheïsme is het nodig er op te wijzen dat de inwoners der aarde worden geregeerd, niet door zoiets als 'het grillige lot' maar, oneindig veel beter, dit is een wereld die bestuurd wordt door de levende God. Goede oogsten, of het uitblijven daarvan zijn niet het gevolg van het lot of van een blind noodlot. In Psalm 105:16 lezen we 'Hij riep ook een honger in het land, Hij brak alle staf des broods'. En, lezer, wanneer Hij 'een honger roept' kunnen geen boeren of wetenschapsmensen dat voorkomen of afwenden. In het verleden hebben we gelezen over hongersnoden in China en India, maar hoe moeilijk kunnen we in onze dagen ons de verschrikkingen van een hongersnood voorstellen! Zoals tevoren werd aangeduid riep de Heere deze hongersnood over Samaria omdat de koning en zijn onderdanen Zijn eerdere kastijdingen van het land vanwege hun afgoderij niet ter harte hadden genomen. Wanneer een volk weigert op de roede te letten, slaat Hij harder. 'En er werd grote honger in Samaria, want zie, zij belegerden haar'. Hun opzet was niet de stad te bestormen, maar haar uit te hongeren, door een sterk militair kordon rond de stad te leggen, zodat niemand kon uitgaan of schiedde als de koning op de muur voorbijging (waarschijnlijk om de verdediging te inspecteren en om het garnizoen moed in te spreken), dat een vrouw tot hem riep, zeggende: Help mij, heer koning!' (2 Kon. 6:26). En er was grote aanleiding voor haar om te roepen, want men was nu verstoken van de allernoodzakelijkste levensbehoeften, en een langzame maar pijnlijke hongerdood starde hen in het aangezicht. O, lezer! wat waarderen we de gewone weldaden van dit leven weinig totdat ze van ons weggenomen worden! Arme vrouw, ze keerde zich om, om op een gebroken rietstaf te leunen door hulp te zoeken bij de afvallige koning, in plaats van haar nood aan de Heere bekend te maken. Nergens in de geschiedenis is er iets dat er op wijst dat het volk tot God bad. 'En hij zeide: de Heere helpt u niet; waarvan zou ik u helpen? Van de dorsvloer of van de wijnpers?' (vers 27). Dat was niet de taal van onderworpenheid of vroomheid, maar, zoals uit het vervolg blijkt, van hoon en godslastering. Zijn taal was die van toorn en wanhoop: de Heere wil niet helpen, ik kán niet helpen, zodoende moeten we omkomen. Uit de overvloed van zijn goddeloze hart sprak zijn mond. Terwijl hij wat kalmeerde `zeide de koning tot haar: wat is u?' En zij antwoordde: 'Deze vrouw - terwijl ze wees naar een vrouw die bij haar was -heeft tot mij gezegd: Geef uw zoon, dat wij hem heden eten, en morgen zullen wij mijn zoon eten. Zo hebben wij mijn zoon gezoden en hebben hem gegeten; maar als ik des anderen daags tot haar zeide: Geef uw zoon, dat wij hem eten, zo heeft zij haar zoon verstoken' (verzen 28-29). Dit laat de wanhopige toestand zien die er toen heerste, en de afschuwelijke uitersten waarin men was terechtgekomen. De natuurlijke liefde moest wijken voor het knagen van de honger. Dit moet ook worden gezien als een zeer ernstig voorbeeld van Gods gerechtigheid en wraak over het afgodische Israël. We moeten het voortdurend in gedachten houden dat het volk van Samaria hun trouw aan Jehova had afgeworpen, en dat ze valse goden aanbaden, en daarom bezocht de Heere hen met zware oordelen, volgens Zijn bedreigingen. Ze werden zo ingesloten door de vijand dat alle gewone aanvoer van voedsel hun ontbrak, zodat ze in hun wanhoop werden gedreven tot het verslinden van het aller afschuwelijkste afval, en zelfs van mensenvlees. In oude tijden had de Heere het Israël aangezegd: 'Als gij ook hierom Mij niet horen zult, maar met Mij wandelen zult in tegenheid; Zo zal Ik ook met u in heetgrimmige tegenheid wandelen en Ik zal u ook zeventvoudig over uw zonden tuchtigen. Want gij zult het vlees uwer zonen eten en het vlees uwer dochters zult gij eten' (Lev. 26:27-29). En op andere plaatsen 'De Heere zal tegen u een volk verheffen... en het zal u beangstigen in al uw poorten... en gij zult eten de vrucht uws buiks, het vlees uwer zonen en uwer dochters, die u de Heere uw God gegeven zal hebben; in de belegering en in de benauwing, waarmede uw vijanden u zullen benauwen' (Deut. 28:49; 52-53). Dit werd nog vollediger vervuld bij de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70. Geen enkel woord van God zal ter aarde vallen. Zijn bedreigingen worden even zeker vervuld als Zijn beloften!

'En het geschiedde als de koning de woorden dezer vrouw gehoord had, dat hij zijn klederen scheurde; also hij op de muur voortging; en het volk zag, dat, zie, een zak van binnen over zijn vlees was' (2 Kon. 6:30). Volgens de gewoonten van die dagen en de gebruiken van die oosterse mensen was dit het kleed van een boeteling; maar wat was dat waard zolang hij geen afstand deed van zijn afgoden? Niets, in de ogen van Hem op Wie men geen indruk kan maken door een uiterlijke vertoning. Het was een houding die de koning aangenomen had ten bate van zijn onderdanen, om hen duidelijk te maken dat hij diep begaan was met hun ellende. Maar toch betreurde hij zijn eigen ongerechtigheden niet, die de oorzaak waren van al die

rampspoed, en die daaraan ten grondslag lagen. In plaats dat hij dat deed, meldt het volgende vers ons dat hij een afschuwelijke eed aflegde dat Elisa spoedig gedood zou worden. 'Scheurt uw hart, en niet uw klederen' (Joël 2:13) is steeds de goddelijke oproep aan hen die getuchtigd worden, want God begeert waarheid, werkelijkheid in 'het binnenste' (Ps. 51:6).

Evenals het nutteloos is om een treurgewaad te dragen terwijl we niet treuren om onze zonden, zo is het ook ijdel om in drommen naar de kerk te gaan op een 'biddag', en daarna direct terug te keren naar onze ijdelheden en afgoden. Israëel klaagde later: 'Waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan? Waarom kwellen wij onze ziel en Gij weet het niet?' En God antwoordde hun door te spreken: 'Zie, ten dage wanneer gijlieden vast, zo vindt gij uw lust, en gij eist gestrengelijk al uw arbeid... vast niet gelijk heden, om uw stem te doen horen in de hoogte' (Jes. 58:3-4).

Zo is er niet alleen een bidden, maar ook een vasten waar God geen aandacht aan schenkt. Op een later tijdstip zei Hij tot hen: 'Toen gij vasttet en rouwklaagdet in de vijfde en in de zevende maand... hebt gijlieden Mij, Mij enigszins gevestigd? Zijn het niet de woorden, welke de Heere uitriep door de dienst der vorige profeten!' (Zach. 7:5, 7). Zolang een natie Gods geboden vertrapt, kunnen noch bidden noch vasten noch een andere godsdienstige verrichting iets bewerken bij Hem Die het zegt: 'Zie, gehoorzamen is beter dan offeranden' (1 Sam. 15:22). Er moet een afkeren van de zonde zijn, vóórdát er een werkelijk zich toekeren naar God kan zijn.

HOOFDSTUK 24 HET VIJFTIENDE WONDER (2): DE TOORN DES MANS

'En hij zeide: Zo doe mij God en doe zo daartoe, indien het hoofd van Elisa, de zoon van Safat, heden op hem zal blijven staan!' (2 Kon. 6:31). Dit was de taal van haat en woede. Terwijl hij weigerde te erkennen dat het zijn eigen onbekeerlijkheid en weerspanning waren die de oorzaak waren van de verschrikkelijke moeite waarin zijn koninkrijk nu gekomen was, sloeg Joram een boos oog op de profeet, en hij besloot hem tot een 'zondebok' te maken. Alsof de man Gods verantwoordelijk was voor de hongersnood, legde Israëls afvallige koning een verschrikkelijke eed af dat hij spoedig zou worden gedood. Hij was er goed mee op de hoogte wat er gebeurd was tijdens de regering van zijn ouders, toen er in antwoord op het gebed van Elia er geen regen gevallen was op Samaria (1 Kon. 17:1), en waarschijnlijk dacht hij dat zijn eigen wanhopige toestand het gevolg was van de gebeden van Elisa. Evenals Achab weigerde te erkennen dat de aanhoudende droogte een goddelijk oordeel was over zijn afgoderij, zo ging nu zijn zoon voorbij aan de omstandigheid dat het zijn persoonlijke zonden waren die de huidige uiting van de goddelijke toorn hadden afgeroepen. Deze ernstige en vreselijke gebeurtenis moet worden beschouwd in het licht van de goddelijke aanklacht: 'Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God' (Rom. 8:7), en dat, mijn lezer, geldt van nature van uw verstand en van het mijne. Het kan zijn dat u dat niet gelooft, maar Hij voor Wiens alziend oog uw hart open ligt verklaart dát het zo is. U kunt zich uw verschrikkelijke toestand geheel onbewust zijn, maar dat verandert niets aan het feit. Wanneer u de ware God beter kende, Zijn onuitsprekelijke heiligheid en Zijn onkreukbare gerechtigheid kende, en u zich realiseerde dat het Zijn hand is die u slaat wanneer uw lichaam felle pijnen lijdt of wanneer uw omstandigheden allerellendigst zijn, zou het gemakkelijker voor u zijn te ontdekken hoe u werkelijk tegenover Hem staat, en dat u jegens Hem vijandig gezind bent. Het is waar dat die vreselijke vijandschap zich niet altijd op dezelfde manier of in dezelfde mate openbaart, want in Zijn barmhartigheid plaatst God Zijn weerhoudende hand over de goddelozen, en voorkomt Hij de volle uitbarsting van hun vijandschap en dwaasheid. Maar wanneer die weerhoudende hand wordt weggenomen, is hun toestand gelijk aan die, die beschreven wordt in Openbaring 16:10-11: 'En zij kauwden hun tongen van pijn, en zij lasterden de God des hemels vanwege hun pijnen en vanwege hun zweren; en zij bekeerden zich niet van hun werken'. En waarom zeggen we dat Jorams gedrag bij deze gelegenheid de vijandschap van het vleselijke verstand tegenover God openbaar maakte? Omdat, daar hij niet in staat was om Jehova Zélf enig kwaad te doen, hij besloot zijn gram te halen door Zijn knecht te mishandelen. O, lezer, hierin ligt een zowel belangrijke als ernstige onderwijzing voor ons. Slechts weinig mensen zijn zich de bron bewust waaruit de bitterheid, de tegenstand, de hondse behandeling die zoveel evangeliedienaren ondervinden, voortvloeit. Als vertegenwoordigers van de Heilige zijn zij een doorn in het oog van de goddelozen. Hoewel ze hun geen kwaad doen, maar integendeel, hun hoogste goed begeren en zoeken, worden ze toch gehaat

door degenen die in hun zonden met rust gelaten willen worden. Niets van wat er in de geschiedenis van de mensheid is vastgelegd laat duidelijker en vreselijker de verdorvenheid van de gevallen mens en zijn vervreemding van God zien, dan zijn houding ten opzichte van de getrouwste van Zijn knechten. En dat is op het hoogste geopenbaard toen de Heere der heerlijkheid de gestaltenis van een dienstknecht aannam, en onder de mensen heeft gewoond. Juist omdat Hij het karakter van God bekendmaakte en openbaarde zoals niemand anders dat ooit gedaan heeft, is het dat de haat en de vijandschap van de mens tegen Hem zo verstokt en onstuimig is openbaar gekomen.

‘Elisa nu zat in zijn huis en de oudsten zaten bij hem’ (2 Kon. 6:32). Ook dit vers moet overdacht worden in het licht van andere schriftuurplaatsen. Bijvoorbeeld: ‘Maar die naar Mij hoort, zal zeker wonen, en hij zal gerust zijn van de vreze des kwaads’ (Spr. 1:33). Degene die God waarlijk vreest, vreest de mens niet. En zijn hart wordt gespaard voor die beverige opwinding die zo dikwijls de rust van de goddelozen verstoort en hem pijnigt. Neen, **hij zal niet vrezen voor kwade tijdingen; hij zal er niet van tevoren voor bevreesd zijn, en wanneer ze komen niet verslagen zijn.** En waarom niet? Omdat ‘zijn hart vast is, betrouwende op de Heere’ (Ps. 112:7). Geruchten schokken hem niet, en ook beeft hij niet wanneer ze waar blijken te zijn, want **hij is er van verzekerd dat zijn ‘tijden’ in de hand des Heeren zijn** (Ps. 31:16). En daardoor wordt hij bewaard in de vrede. In het licht van alles wat ons over hem medegedeeld wordt, wie kan er dan aan twifelen dat Elisa en zijn metgezellen op hun knieën geweest waren om de troon der genade te zoeken, en nu de gebeurtenissen kalm afwachtten. Dat is het heilige voorrecht van de gelovigen in tijden van de scherpste nood en smart: ‘in de Heere te rusten, en Hem te verbeiden’. ‘En hij zond een man van voor zijn aangezicht’. Deze man werd spoedig voor Joram uit gezonden, of om hem zijn verschrikkelijke besluit mee te delen, of om dat besluit uit te voeren. Als de koning even had nagedacht zou hij zich ingedacht hebben dat het één ding was tot zo’n besluit te komen, maar een heel ander ding om het ook uit te voeren. Had niet Benhadad, nog maar een korte tijd tevoren, een zwaar heir’, bestaande niet alleen uit infanteristen, maar ook uit ‘paarden en wagens’ gezonden tegen deze knecht des Heeren (2 Kon. 6:14), om daarna alleen maar tot de ontdekking te komen dat ze machteloos stonden tegenover hem? Maar wanneer iemand (of een volk) God verlaten heeft, wordt hij overgegeven aan een geest van dwaasheid, zodat niet alleen God geen plaats heeft in zijn gedachten, maar dat hij ook niet langer in staat is redelijk te denken. Redelijkheid en geestelijkheid zijn nauw aan elkander verbonden. ‘Maar eer de bode tot hem gekomen was, had hij gezegd tot de oudsten: Hebt gijlieden gezien, hoe die zoon des moordenaars gezonden heeft om mijn hoofd af te nemen? Ziet toe, als die bode komt, sluit de deur toe, en dringt hem uit met de deur; is niet het geruis der voeten zijns heren achter hem?’ (vers 32).

‘Als hij nog met hen sprak, zie, zo kwam de bode tot hem af; en hij zeide: Zie, dat kwaad is van de Heere; wat zou ik verder op de Heere wachten?’ (vers 33). We moeten bekennen dat we het niet eenvoudig vinden om de precieze betekenis van dit vers vast te stellen, zelfs niet in zijn taalkundige strekking. De eerste zin is duidelijk, want ‘Als hij nog met hen sprak’ slaat kennelijk op wat Elisa tegen de oudsten aan het zeggen was. De moeilijkheid is te ontdekken over wie het staat geschreven: En hij zeide ‘Het eerste denken we aan ‘hem’, dat is, Elisa, maar die zou zeker niet zeggen dat de voorgenomen moord op hem ‘dat kwaad’, van de Heere was’, en in Zijn opdracht.

Een andere mogelijkheid is dat het ‘de bode’ betreft, maar de profeet had de duidelijke opdracht gegeven dat die niet binnengelaten moest worden, en dat zou ook niet overeenkomen met wat hier volgt in hoofdstuk 7:1-2. We beschouwen daarom de tweede zin als een weergave van de woorden van de koning zélf, die vlak achter zijn bode was aangekomen, zodat deze zin, hoewel wat verwijderd in de tekst, behoort bij de verzen 30-31. Evenals we in vers 19 de woorden ‘de man die gij zoekt’ hebben opgevat als betrekking hebbend op Joram, eerder dan op Elisa.

Maar wat bedoelde de koning met ‘dat kwaad is van de Heere’? **We zijn het geheel oneens met Henry en Scott die menen dat hij verwees naar de belegering en de hongersnood, want niet alleen verzet deze zin zich daar taalkundig tegen, maar het gaat ook regelrecht in tegen alles wat ons gemeld wordt over deze zoon van Izebel. Hij geloofde helemaal niet in Jehova, en daarom moet zijn taal worden opgevat als verachtelijk en godslasterlijk.**

Het tekstverband laat zien dat hij in hevige woede ontstoken was, en dat hij Elisa op een of andere manier als verantwoordelijk beschouwde voor de heersende ellende, en dat hij vastbesloten was een spoedig einde aan zijn - Elisa's - leven te maken. Terwijl hij geheel van plan was zijn moordzuchtige bedoelingen uit te voeren stormde hij bij de profeet naar binnen en zei: ‘dat kwaad is van de Heere’. Dit waren woorden van

verachtelijke spottendheid: u belijdt een knecht te zijn van de almachtige Jehova - laten we nu eens zien wat Hij voor u doen kan. Beschouw mij maar als uw beul, als u dat wilt. Waarom zou ik nog langer op de Heere wachten? Jehova heeft in mijn gedachten of plannen geen plaats, de toestand is hopeloos, daarom zal ik geen tijd meer verspillen, maar u doden en me aan Benhadad overgeven en kijken hoe dat afloopt. `Toen zeide Elisa - dat 'toen' slaat terug op alles wat we hebben overdacht in de laatste tien verzen van 2 Koningen 6.

'Toen', toen het gehele leger van Syrië Samaria belegerde; 'toen' er een grote hongersnood was, en de nood zó hoog geklommen was dat de mensen zeer hoge prijzen betaalden voor het smerigste afval, en moeders hun kinderen opaten; 'toen' de koning van Israël gezworen had dat de profeet nog die dag zou worden onthoofd; 'toen' de koning razend van hartstocht en woede Elisa's woning binnentrad om zijn moordzuchtige bedoelingen uit te voeren. `Toen' - wat? Brak de profeet uit in een toegeven aan zware wanhoop, en in een bitter beklagen van de opstandigheid? Helemaal niet. Wat dan? Viel Elisa neer aan de voeten van de koning en pleitte hij bij hem om zijn leven te sparen? Zeker niet: dat is niet de manier waarop gezanten van de Koning der koningen zich gedragen in een crisis. In plaats daarvan 'Toen zeide Elisa (kalm en rustig): Hoort het woord des Heeren!' En wat houdt dat woord in? Dat Zijn geduld is uitgeput, en dat Hij nu Zijn toorn zal uitstorten en u geheel verteren? Nee, het tegendeel daarvan, het laatste wat men verwachten kon dat hij zou zeggen. 'Toen zeide Elisa: Hoort het woord des Heeren; zo zegt de Heere: Morgen omtrent deze tijd zal een maat meelbloem verkocht worden voor een sikkel en twee maten gerst voor een sikkel, in de poort van Samaria' (7:1). Dit leidt ons tot de derde gedachte.

Ten derde: de aankondiging van het wonder

In het licht van dit vers is het heel duidelijk dat de profeet zich richt tot de koning en degenen die hem hadden vergezeld. Het was alsof hij zei: Ik heb geluisterd naar de verachtelijke en beledigende woorden die u over mijn Meester hebt gesproken; hoor nu, wat Hij te zeggen heeft! En wat was Zijn boodschap bij die gelegenheid? Dit: Hij gaat nu barmhartigheid bewijzen aan uw koninkrijk. Hij staat op het punt een wonder te werken dat binnen vierentwintig uur de hele toestand van nu volledig zal omkeren, zodat niet alleen de Syriërs zullen vertrekken, maar ook dat er een overvloedige voorraad aan levensmiddelen zal zijn, die geheel zal voorzien in de behoeften van het volk, en dat, zonder dat er een zwaardslag gedaan zal worden of dat uw koninklijke schatkist ook maar iets leger zal worden. Bewonder hier het opmerkelijke geloof van Elisa. 'Toen'. Toen de zaken er het allerslechtst voorstonden, toen de toestand wanhopiger was dan woorden kunnen uitspreken, toen de vooruitzichten uiterst hopeloos schenen. Let op het onuitgesproken vertrouwen van de profeet in dat donkere uur. Hij had van zijn Meester een boodschap van goede tijding ontvangen, en hij aarzelde niet om die te verkondigen.

Maar, mijn lezer, stel uzelf eens in zijn plaats, en denk er aan dat hij een man was `van gelijke bewegingen als wij', en er daarom vatbaar voor om door een boos en ongelovig hart neergeworpen te worden. Het is een grote misvatting van ons om op de profeten te zien als op bovenmenselijke figuren. In dit geval, en in alle vergelijkbare gevallen behaagde het de Heere Zijn schat te plaatsen in een 'aarden vat', opdat de eer voor Hem zou zijn. Elisa was net zo vatbaar voor de aanvallen van de satan als wij dat zijn. Uit alles wat we weten van zijn tegenstand en denkend volgens de wet van de gelijkheid is het heel waarschijnlijk dat de vijand der zielen tot hem kwam op die tijd met zijn kwade inwerpsels en zei: zou je je niet vergist hebben toen je dacht dat je zo'n woord van de Heere hebt ontvangen? Nee, je hebt je vergist, je wens is de vader van de gedachte. Je bent misleid om je in te beelden dat zoiets gebeuren kan.

Degenen die bevindelijk bekend zijn met de strijd tussen geloof en ongeloof, die dikwijls uitroepen: `Heere, ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp' zullen weinig moeite hebben om te kunnen volgen wat ze zojuist gelezen hebben. Zij, die uit de eerste hand iets weten van de tactiek van de duivel, en van de manieren waarop hij aanvalt, zullen onze opmerkingen niet vérgesocht achten. Ze zullen er veeleer in toestemmen dat het meer dan waarschijnlijk is dat juist op dat tijdstip Elisa fel werd aangevallen door de tegenstander. Zou de tegenstander zich ook niet kunnen voordoen als een engel des lichts, en een klein preekje houden voor de profeet, en zeggen: de heilige God komt nu met Zijn oordelen, en hij tuchtigt de afgodische Joram rechtvaardig, en daarom moet je het wel mis hebben wanneer je veronderstelt dat Hij zal gaan werken in een weg van barmhartigheid. Wees in elk geval maar voorzichtig, anders maak je jezelf nog belachelijk; het zou toch wreed zijn om bij het verhongerde volk een valse hoop op te wekken! Maar als dat zo was, heeft Elisa niet naar hem geluisterd, maar daar hij sterk was in het geloof gaf hij aan God de eer. De apostel had

zulke gevallen in gedachten toen hij in Hebrreeën 11:32 het geloof van de 'profeten' vermeldde. O, lezer! Elisa was er zeker van dat wat hij ontvangen had 'Het Woord' was van 'Hem Die niet liegen kan'; en hoe het ook streed tegen het gezond verstand en tegen alles wat er uitwendig zichtbaar was, hij heeft er stevig op gestaan. 'Het geloof der uitverkorenen Gods' (Tit. 1:1) is maar geen inbeelding, maar een heerlijke werkelijkheid. Het is nog wat meer dan een schoon ideaal, iets waar je over praat en van zingt. Het is een gave van God, een bovennatuurlijk beginsel, dat niet alleen de wereld overwint maar ook 'de beproeving als door vuur' doorstaat, ja, daar gelouterd uitkomt. Elisa werd niet in verwarring gebracht. Dat 'Woord' van God, werd, hoewel misschien geheel onverwacht en in tegenstelling tot zijn eigen vermoedens, getrouw en letterlijk vervuld. En denk er aan dat dit beschreven is tot onze lering en vertroosting. Wij hebben ook het Woord der Waarheid in onze handen, maar: hebben we het in onze harten? Steunen we werkelijk op de beloften ervan, hoe onwaarschijnlijk hun vervulling ook toeschijnt voor het vleselijke verstand? Als dat zo is, rusten we op een vaste grondslag, en dan zal ook ons geloof niet beschaamd worden, en God zal door en in ons verheerlijkt worden.

Maar laten we nu nog hoger kijken dan Elisa's geloof in dat goddelijke Woord, naar Hem Die het hem gaf. Het was de Heere, Die Zich openbaarde als de God van alle genade aan mensen die geheel onwaardig waren. In hun grootste nood had de Heere barmhartigheid met hen, en gedacht Hij er aan dat ze het zaad van Abraham waren, en daarom wilde Hij hen niet geheel tenietdoen. Hij sloeg een oog van mededogen op de verhongerende stad, en hij beloofde hen een spoedige verlossing van de verschrikkelijke hongersnood. Wat is Zijn barmhartigheid toch waarlijk wonderbaar! Hij sprak: 'Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm, u overleveren, o Israëel? Hoe zou Ik u maken als Adama, u stellen als Zebóim? Mijn hart is in Mij omgekeerd, al Mijn berouw is te zamen ontstoken' (Hos. 11:8). Maar die barmhartigheid rustte op een rechtsgrond; er was in Samaria nog 'een hand vol zout' die het bewaarde voor haar verwoesting - de profeet en de oudsten. Terecht werd Elisa door een latere koning aangeduid als 'wagen Israëls en zijne ruiters' (2 Kon. 13:14), want zijn aanwezigheid in hun midden was een betere verdediging dan een menigte van infanterie en cavalerie.

Een Schotse koningin vreesde de gebeden van Knox veel meer dan enig leger bestaande uit soldaten van vlees en bloed. En mag wat zojuist is uitgelegd voor ons niet een straal van hoop verschaffen in deze, geestelijk gesproken, donkere nacht? Van oude dagen af werd Israëel vermaand: 'Want wat groot volk is er, hetwelk de goden zo nabij zijn als de Heere onze God, zo dikwijls als wij Hem aanroepen?' (Deut. 4:7). **Is dat ook niet waar geweest in de laatste vier eeuwen van Groot-Brittannië als van geen ander volk? God heeft ons gunsten bewezen, ons voorrechten verleend, zoals geen andere natie in de wereld die genoten heeft. En wij hebben, zoals het oude Israëel, Hem kwaad terugvergouden en Zijn grote weldaden misbruikt.** Gedurende vele jaren zijn Zijn oordelen over ons geweest, en ook hierin gelijk aan Israëel, hebben we op droevige wijze geweigerd te buigen voor Zijn roede, en ons van onze zonden af te keren. Daar God er zo terughoudend in was om Israëel te laten varen, zou Hij niet mogen kunnen voortgaan met ons barmhartigheid te betonen, en ons behouden van de ondergang, terwille van het weinigje 'zout' dat nog in ons midden is overgelaten? De tijd zal het leren, maar we zijn niet zonder hoop. 'Maar een hoofdman, op wiens hand de koning leunde, antwoordde de man Gods en zeide: zie, zo de Heere vensters in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?' (2 Kon. 7:2).

Hier was het antwoord op Jehova's Woord door middel van Zijn profeet. In plaats dat dit Woord werd ontvangen met dankzegging en met tranen van dankbaarheid, ontmoette het een verachtelijke schimpscheut. De woorden van die hoveling drukten het ongeloof uit van het vleselijke verstand. Het ongeloof durfde het aan de belofte van God in twijfel te trekken, wat een voorbeeld is van de verwerping van het Evangelie door een onwedergeborene. Deze man redeneerde vanuit wat hij kon zien: omdat geen mogelijke verlichting zichtbaar was, versmaadde hij de mogelijkheid, beter gezegd, de zekerheid daarvan. 'En hij (Elisa) zeide: zie, gij zult het met uw ogen zien, doch daarvan niet eten' (vers 2).

Laten we er op letten dat de profeet er geen woorden aan verspilde om met deze ongelovige te gaan redeneren. **Het is niet alleen nutteloos, maar ook hoogst ongepast voor een knecht van de Heere om af te dalen naar het peil van zulke tegensprekers.** In plaats daarvan bevestigde hij eenvoudig dat deze man getuige zou zijn van het wonder, maar dat hij niet zou delen in de voorrechten daarvan. God Zélf zal de ongelovigen van deze tijd nog een antwoord geven door passende oordelen, zoals Hij dat deed met deze man. Dat zal het oordeel van de ongelovigen zijn: ze zullen zien hoe de vrijgekochten zich verlustigen aan de bruiloft van het Lam, maar daar zelf geen deel aan nemen (Matth. 8:11-12).

HOOFDSTUK 25 HET VIJFTIENDE WONDER (3): VIER MELAATSE MANNEN

Laten we in het kort deze laatste twee hoofdstukken over dit wonder eens opnieuw bezien. We hebben ten eerste de werkelijkheid ervan benadrukt, door te proberen aan te tonen dat het werkelijk een wonder was dat gebeurde, en dat het terecht kon worden beschouwd in verbinding te staan met Elisa. Ten tweede hebben we stilgestaan bij de aanleiding ertoe, de verschrikkelijke schaarste aan voedsel in de stad Samaria, doordat de stad zó volledig werd omringd door de Syriërs dat niemand van haar inwoners de stad kon verlaten om nieuwe voorraden te verkrijgen (2 Kon. 6:24-25). De toestand werd zó nijpend dat het smerigste afval tegen buitensporige prijzen werd verkocht, en dat er moeders waren die begonnen hun eigen kinderen op te eten. Maar Israëls koning peinsde er niet over om zich te vernederen onder de hand van Gods oordeel, en te erkennen dat het zijn afgoderij en onbekeerlijkheid was die ertoe hadden geleid dat zijn koninkrijk in zulke diepe wegen gekomen was. Hij sloeg een vertoornd oog op Elisa en hij besloot hem de schuld te geven, en legde een afschuwelijke eed af dat hij zonder uitstel gedood zou worden (6:31), en gaf er daardoor blijk van dat hij een échte zoon van Izebel was (1 Kon. 18:4). 'Elisa nu zat in zijn huis en de oudsten zaten bij hem' (2 Kon. 6:32). Hij wachtte de gebeurtenissen kalm af. Terwijl hij aankondigde dat 'die zoon des moordenaars gezonden heeft om mijn hoofd af te nemen' gaf hij opdracht de deur te sluiten, en de koninklijke bode niet toe te laten. Vlak achter deze haastte Joram zich. De profeet en de koning kwamen pal tegenover elkaar te staan, en de profeet kondigde het komende wonder aan. 'Toen zeide Elisa: hoort het woord des Heeren; zo zegt de Heere, morgen omtrent deze tijd zal een maat meelbloem verkocht worden voor een sikkal en twee maten gerst voor een sikkal, in de poort van Samaria (2 Kon. 7:1). Het kwam er op neer dat hij zei: God gaat in Zijn hoge soevereiniteit barmhartigheid bewijzen aan uw ellendig koninkrijk, en binnen een dag zal Hij een wonder doen waardoor heel de tegenwoordige toestand zal worden omgedraaid. Niet alleen zullen de Syriërs vertrekken, maar er zal gezorgd worden voor een overvloedige voedselvoorraad, die ten volle genoeg zal zijn voor de behoeften van het volk, zonder dat er een zwaardslag gedaan wordt of dat het uw koninklijke schatkist ook maar iets kost. 'Maar een hoofdman, op wiens hand de koning leunde, antwoordde de man Gods en zeide: zie, zo de Heere vensters in de hemel maakte, zou die zaak kunnen geschieden?' (7:2). Zo'n boodschap van goede tijding als de profeet zojuist had verkondigd, van verlossing van de vijand en voedsel voor de verhongerenden, scheen aan het vleselijke verstand geheel ongeloofwaardig toe; en daarom werd ze ontvangen met een verachtelijke hatelijkheid, in plaats van met hartelijke dankzegging. Het ongeloof waagde het de goddelijke belofte in twijfel te trekken. Door uit te gaan van wat hij kon zien, en daar er geen mogelijke verlichting zichtbaar was, verachtte deze goddeloze hoofdman de waarschijnlijkheid van de vervulling van de tijding. Wat Elisa had aangekondigd was inderdaad voor iedereen onmogelijk, behalve voor de levende God, want het kon alleen maar door een wonder werkelijkheid worden. Maar toch, het was het uitdrukkelijke Woord van Hem Die niet liegen kan, en Die de Almachtige is. Ondanks de poging van zijn ongelovige hoveling om iedere verzwakking van het besluit van de koning te voorkomen, besloot de koning van Israël nog een dag te wachten voordat hij zijn moordlustig plan zou uitvoeren, en in die tussentijd werd de voorzegging van de profeet vervuld. We gaan nu verder met deze overdenking.

Ten vierde: de getuigen van het wonder

Getuigen of herauten zijn degenen, waarvan de Heere Zich bedient om het wonder van barmhartigheid dat Hij verricht had te verkondigen. De werkwijze van God komt inderdaad dikwijls vreemd voor aan ons beperkt inzicht, maar in het licht van de Schrift ontgaat hun betekenis niet aan hen die begunstigd zijn met 'gezalvde ogen'. Het waren niet 'de oudsten van Israël' die bij Elisa in zijn huis hadden gezeten, en het waren ook niet 'de zonen der profeten' die bij deze gelegenheid door de Heere geëerd werden. God is soeverein en Hij neemt in Zijn dienst wie Hij wil. Dikwijls handelt Hij zoals Hij handelt, om de trots van de mens weg te nemen en te fnuiken, want Hij is jaloers op Zijn eer, en Hij laat het aan geen vlees toe in Zijn tegenwoordigheid te roemen. Het is waar, dat Hij bepaalde mensen roept tot het bijzondere werk van het predikantschap, en hen apart heeft gezet, en dat Hij dikwijls door middel van hen werkt in de bekering van Zijn volk; maar toch is Hij op geen enkele wijze gebonden aan dat bijzondere middel, en dikwijls openbaart Hij Zijn onafhankelijkheid door gebruik te maken van mensen als Zijn werktuigen van wie dat in het geheel niet voor de hand ligt, zoals blijkt uit de afzonderlijke gevallen zoals Bileam en Judas. Zo was het ook hier.

'Er waren nu vier melaatse mannen voor de deur der poort; die zeiden, de een tot de ander: wat blijven wij hier, totdat wij sterven?' (2 Kon. 7:3). Ongeschikter werktuigen konden nauwelijks bedacht worden. Ze waren paria's, uitgeworpenen, mensen die uitgesloten waren van de omgang met de gewone medeburgers. Ze waren melaats, en als zodanig uitgesloten door de goddelijke wet (Lev. 13:46). En toch waren zij het die het God behaagde te gebruiken. Wat zijn Zijn gedachten en wegen anders dan die van de mens! Maar laat ons letten op de positie die ze innamen, en op de vreemde uitzonderingspositie die daardoor aan het licht komt. Ze zaten 'voor de deur der poort', dat betekent, van Samaria (7:1, 3), dat wil zeggen, buiten de stadsmuren, zoals het volgende vers aantoont. Hier valt een treffend licht op de tegenstrijdigheid van de verdorven menselijke natuur, vooral wanneer het godsdienstige zaken betreft. Hoewel ze afgodendienaars waren, zonder enige eerbied voor Jehova, handelden Joram en zijn ambtenaren toch heel nauwkeurig in de uitvoering van de ceremoniële wet over de buitensluiting van melaatsen! Ze waren ijverig in het verdienen van de munt en de dille, terwijl ze het zwaarste van de zedelijke wet nalieten (Matth. 23:23). Waar we hier de aandacht voor gevraagd hebben vinden we dikwijls terug in de bladen van de Heilige Schrift. In plaats van Amalek en al zijn bezittingen geheel te verdoen, zoals God hem gebod toen Hij hen in zijn hand overgaf, liet Saul het aan het volk toe de beste schapen en ossen te sparen, zodat ze ze als een slachtoffer aan de Heere konden offeren. Daarover deed Samuël de uitspraak: 'Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen' (1 Sam. 15:22). Omdat het de avond voor het Paasfeest was verzochten de Joden Pilatus dat de lichamen van Christus en van de twee moordenaars die met Hem gekruisigd waren 'weggenomen zouden worden' (Joh. 19:31), opdat hun plechtige feest niet verontreinigd zou worden. Wat is de menselijke natuur een vreemd mengsel! Deze ceremonieel onreine melaatsen moesten buiten Samaria worden gesloten, hoewel Jehova Zélf met de grootste verachting werd behandeld! En zien we in het christendom niet hetzelfde beginsel naar voren komen? Wanneer een christen de morgendienst bijwoont, kan hij het overige van de zondag doorbrengen zoals hij dat wil. Om een groot voorstander te zijn van een bepaalde manier om te dopen, elke zondagmorgen brood te breken, of vijf dagen achter elkaar door te brengen rond een avondmaalsviering is een bespotting wanneer we onze naaste niet liefhebben als onszelf.

'Er waren nu vier melaatse mannen voor de deur der poort; die zeiden, de een tot de ander: wat blijven wij hier, totdat wij sterven?' Het zal mogelijk velen verbazen te vernemen dat aan sommigen geleerd is dat dit de goede houding is die men moet aannemen wanneer iemand overtuigd is geworden van zijn verloren toestand. Men beroept zich daarvoor op zulke teksten als: 'Welgelukzalig is de mens, die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren' (Spr. 8:34), en 'In dezelve lag een grote menigte van zieken, blinden, kreupelen, verdorven, wachtende op de roering van het water' (Joh. 5:3). **Aan de ontwaakte zondaar wordt gezegd dat hij volledig buiten staat is om iets voor zichzelf te doen, volslagen afhankelijk van Gods soeverein welbehagen, en dat, omdat er een bestemde tijd is om Sion genadig te zijn (Ps. 102:14), hij ootmoedig moet wachten op Gods vastgestelde uur van zijn verlossing, als Hij Zich tenminste verwaardigt hem te verlossen. Maar zo'n raad is een volslagen misbruik van zowel de waarheid van Gods soevereiniteit, als van de geestelijke onbekwaamheid van de mens. Het bewijs van de dwaling erin wordt gevonden in de omstandigheid dat ze zowel in botsing komt met de roeping door het Evangelie, en ook een ontkenning is van de menselijke verantwoordelijkheid. De waarheid is, dat de geestelijke onbekwaamheid van de natuurlijke mens zowel vrijwillig als misdadig is. Hij heeft God niet lief, en hij dient Hem niet, omdat hij Hem haat. Hij gelooft het Evangelie niet omdat hij er de voorkeur aan geeft een leugen te omhelzen. Hij wil tot het Licht niet komen omdat hij de duisternis liefheeft. En zijn 'ik kan me niet bekeren, ik kan niet geloven' komt niet voort uit een ware begeerte om zich te bekeren en te geloven. Integendeel, het is een erkenning van de vijandschap van het hart tegen God. Als de leer van het kruis en de heerlijke tijding van het Evangelie niets bevatten om zulke vijandschap te overwinnen en de ziel tot Christus te trekken, staat het ons niet vrij een ander Evangelie uit te vinden, en de Schrift te verdraaien-naar de neigingen van de verdorvenheid van de mens. We moeten door de Schrift gebogen worden, en als we dat niet doen zal het zijn tot ons eeuwig verderf. Degene die zijn handen wringt, en vraagt: wat moet ik doen? moet niet gesust worden met iets anders dan het Evangelie van Christus, of aangemoedigd worden te veronderstellen dat hij gewillig is om op Gods wijze gezaligd te worden. En toch is dat precies de misleiding die zulke zielen koesteren, door zich in te beelden dat ze net zo gewillig zijn om zalig gemaakt te worden van hun zonden, als de verlamde man aan het badwater begerig was om gezond gemaakt te worden. **Christus noch een van Zijn discipelen hebben ooit tegen een overtuigde ziel gezegd lijdelijk te wachten op Gods vastgestelde uur der verlossing.** In plaats daarvan gebod Hij de zwaar belaste 'kom tot Mij'. En in**

plaats daarvan dat Hij tot hen die Hem over het meer waren gevolgd zei: 'Het ligt niet in uw macht om ook maar iets te doen om het brood des levens te bemachtigen', vermaande Hij hen: 'Werkt... om de spijze die blijft tot in het eeuwige leven' (Joh. 6:27). In plaats van de mensen te vertellen dat ze stillietjes voor de poort moeten zitten, beval Christus hen: 'Strijdt om in te gaan door de enge poort' (Luk. 13:24). Toen zijn hoorders verslagen werden in het hart, en vroegen: wat zullen wij doen? zei Petrus niet: 'U kunt niets doen, behalve afwachten totdat God van vrede tot u spreekt', maar hij gebood hen: 'Bekeert u!' (Hand. 2:37-38).

Degenen die denken dat aan hen een gevoel van hulpeloosheid is gegeven zijn al heel tevreden wanneer een nietswaardige dokter hun hoop geeft in de weg waarin ze nu verkeren, en hen aanmoedigen om lijdelijk te blijven, want als ze dat doen zal God hen verlossen door 'een roering van het water'. **Wanneer we aan de zielen troost geven of hen enige hoop voorhouden terwijl ze onbekeerd en buiten Christus blijven, misleiden we hen maar ellendig.** Het wordt verteld dat de passagiers van een schip voor de kust van Zuid-Amerika voor een korte tocht aan land gingen, om een van de bergen te beklimmen. Maar voor ze het zich bewust waren, werd het nacht en kwam er een zeer koude mist opzetten. Ze gevoelden een sterke aandrang om te gaan slapen, maar een arts die onder hen was verzette zich tegen het toegeven aan die aandrang, en hij waarschuwde hen dat dan het grootste gevaar bestond dat ze nooit meer wakker zouden worden. Iemand die deze gebeurtenis heeft beschreven in een dagboek vroeg zich af: 'Wat hadden we van zijn gedrag moeten denken wanneer hij akkoord gegaan was met hun wensen, in plaats van zijn metgezellen te pressen aan het gevaar te ontsnappen? De Schrift zegt dat 'die niet gelooft in de Zoon het leven niet zien zal, maar dat de toorn van God op hem blijft', en we behoren dat zeker niet tegen te spreken, noch door te wijzen op het gebruik van de middelen, maar zonder te geloven, of door hen te bemoedigen die de middelen gebruiken als een grond van hoop voor een goede uitkomst.' Paulus heeft aan de stokbewaarder geen troost geboden omdat hij in grote benauwdheid was, maar hij gebood hem: geloof in de Heere Jezus Christus. Het woord voor een bekommerde ziel is niet 'zit stil', maar: 'zoek, en gij zult vinden; klop, en u zal opengedaan worden'. Maar keren we terug tot de geschiedenis. 'Die zeiden, de een tot de ander: wat blijven wij hier, totdat wij sterven? Indien wij zeggen: laat ons in de stad komen, zo is de honger in de stad en wij zullen daar sterven, en indien wij hier blijven, wij zullen ook sterven; nu dan, laat ons in het leger der Syriërs vallen; indien zij ons laten leven, wij zullen leven; en indien zij ons doden, wij zullen maar sterven' (2 Kon. 7:3-4). Hoe beschamen die arme melaatsen de fatalisten die 'niets doen!' Deze mannen zagen de hopeloosheid van hun toestand goed in, en ze begrepen dat 'blijven zitten' in voortdurende lijdelijkheid hen niets goeds zou opleveren, en daarom besloten ze te handelen. En wanneer u, mijn lezer, al overtuigd bent van uw toestand als iemand die verloren gaat, wees dan niet tevreden met die overtuiging, en met de gedachte dat te eniger tijd God u wel behouden zal. **Omhels het aanbod in het Evangelie en neem Christus aan als uw Heere en Zaligmaker, want Hij heeft het gezegd: 'die tot Mij komt zal ik geenszins uitwerpen'. We vragen anderen die niet besmet zijn met zo'n verlamme prediking om nog wat geduld terwijl we nog enkele woorden hieraan toevoegen. We willen hen vragen God te smeken of Hij deze zinnen wil gebruiken om enige zielen te verlossen uit deze verfijnde strik van de duivel. Indien iemand die deze regels leest zijn verloren staat heeft leren kennen, vragen we u te overdenken dat u in een veel gelukkiger toestand verkeert dan deze melaatsen. Zij besloten naar een vijand te gaan en zich over te geven aan hun genade, terwijl u wordt uitgenodigd u te begeven tot de Vriend van tollenaars en zondaren!** Zij hadden geen uitnodiging gekregen van de Syriërs, maar u hebt een uitnodiging van de Heere: 'Indien iemand dorste, hij kome tot Mij en drinke'. Zij hadden niets meer dan de gedachte 'indien zij ons laten leven', terwijl u de woorden hebt: 'Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden'. Zij stonden voor de mogelijkheid gedood te worden, maar zo is het niet met u: 'Die in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven'. Waarom dan nog geaarzeld?

En zij stonden op in de schemering om in het leger der Syriërs te komen. Toen zij aan het uiterste van het leger der Syriërs kwamen, zie, toen was er niemand (vers 5). Wat we gelezen hebben in de verzen 3 en 4 eindigde niet met ijdele woorden zonder daden. De toestand van die melaatsen was wanhopig, en gedreven door het gevoel van hun nood handelden ze. Hun stilzitten had hun niets opgeleverd, en daarom stonden ze op' en gingen ze direct voort naar hun voorgenomen doel. **Ze pijnigden hun hoofden niet over Gods verborgen besluit, en of het door Hem vastgestelde uur al niet was aangebroken, want daar hadden ze helemaal niets mee te maken. In plaats daarvan gaven ze antwoord op hun aandrang om persoonlijk behouden te worden. En opnieuw zeggen we, hoeveel beter staat een zondaar er nu voor: hij hoeft niet te wachten op een of andere aandrang, maar hij wordt uitgenodigd: Kom, want alle dingen zijn nu gereed!**

(Luk. 14:17). Kom maar net zoals u bent met al uw zondigheid en onwaardigheid; en als u niet tot Christus kunt komen met een zachtgemaakt hart en in geloof, kom dan tot Hem als een patiënt die Hem dringend nodig heeft.

Ten vijfde: het middel in het wonder

De goddelijke geschiedschrijving onderbreekt hier het verhaal van de herauten van dit wonder om ons het middel in dit wonder te laten zien. Want voordat we deze melaatsen zien gaan om hun goede nieuws te verbreiden, wordt ons eerst medegedeeld hoe het kwam dat ze het legerkamp leeg vonden. 'Want de Heere had het heir der Syriërs doen horen een geluid van wagens en een geluid van paarden, het geluid van een grote heirkraft, zodat zij zeiden de een tot de ander: zie, de koning van Israël heeft tegen ons gehoord de koningen der Hethieten en de koningen der Egyptenaren om tegen ons te komen' (2 Kon. 7:6). Dit moet worden beschouwd als het vervolg op 6:24: het was het doel van Benhadad om Samaria uit te hongeren. Maar de mens maakt plannen, en God staat tegen en beschikt. 'De Heere vernietigt de raad der heidenen, Hij breekt de gedachten der volken' (Ps. 33:10). De Heere volvoert zijn voornemen door een grote verscheidenheid van maatregelen en werkwijzen en soms gebruikt Hij bovennatuurlijke zaken, maar meer nog natuurlijke oorzaken.

Welke middelen werden hier gebruikt? In het licht van wat in vers 6 niet wordt gezegd is het vreemd dat Thomas Scott schreef: 'De verdwazing die de verstanden van het hele Syrische leger overmeesterde was gelijk aan de inbeelding die over hun zintuigen werd gelegd, en ze waren beide van de Heere, maar we weten niet hoe ze werden voortgebracht'.

Het commentaar van Matthew Henry is slechts weinig beter: Van dezen werd het gehoor misleid'. Er was geen inbeelding noch misleiding. De tekst zegt niet: 'De Heere had het heir der Syriërs doen horen een geluid als van wagens en een geluid van paarden', maar werkelijk een geluid van wagens en een geluid van paarden. **Dat wil zeggen, dat Hij hun gehoorzenuwen zo afstemde dat ze het geluid waarnamen van wat tevoren voor hen niet hoorbaar was. Dat is er weer een voorbeeld van hoe we onze eigen moeilijkheden maken bij het lezen van het Woord, wanneer we daarbij nalaten nauwkeurig te letten op wat er precies staat.**

Wanneer we aan de Schrift toelaten de Schrift uit te leggen hebben we weinig moeite vast te stellen welke middelen precies gebruikt werden bij deze gelegenheid. Bij een vorige gelegenheid had God vurige paarden en wagens rondom Elisa' gebruikt, en zoals we toen aantoonde ging het daarbij om engelenwezens. En waarom dan hier ook niet! **In het eerste geval 'opende God de ogen van de jongen' om hen te zien; en hier opende Hij de oren van de Syriërs om hen te horen.**

Het is heel goed mogelijk dat onze eerste voorouders in hun oorspronkelijke staat in staat waren de hemelse wezens zowel te zien als te horen, maar dat 'de val' dit vermogen, met ál hun vermogens, aantastte. De 'helderziendheid' en 'het helder horen' van de spiritistische mediums zijn mogelijk de nabootsing door de duivel van de oorspronkelijke vermogens van de mens. Dat de Syriërs, onwedergeboren afgodendienaars, verkeerd uitlegden wat ze hoorden valt alleen maar te verwachten. Degenen die de Vader tot Zijn Zoon hoorden spreken dachten 'dat er een donderslag geschiedde' (Joh. 12:29) en degenen die Saulus vergezelden hoorden dat er een stem tot hem sprak (Hand. 9:7) maar ze 'hoorden de stem niet' (Hand. 22:9), ze onderscheidden de woorden niet. 'Derhalve hadden zij zich opgemaakt en waren in de schemering gevloeden, en hadden hun tenten gelaten en hun paarden en hun ezels, het leger gelijk als het was; en waren gevloeden om hun levens wil' (2 Kon. 7:7). Wat is het waar dat 'de goddelozen vlieden waar geen vervolger is'. Daar ze veronderstelden dat er een sterkere legermacht dan de hunne gekomen was om de belegerde inwoners van Samaria te helpen, werden de Syriërs vervuld met ontsteltenis, en verlieten zonder uitstel hun legerkamp met de grote voorraden. Ze werden zó door paniek aangedreven dat ze hun paarden achterlieten, die hun bij hun vlucht van dienst hadden kunnen zijn. Hoe gemakkelijk kan de Heere het hart van de moedigsten doen beven, en wat is het voor iedereen een ijdel en dwaas ding Hem uit te dagen! 'Zal uw hart bestaan? Zullen uw handen sterk zijn, in de dagen als Ik met u handelen zal? Ik, de Heere, heb het gesproken en zal het doen' (Ez. 22:14). Werp dan de wapens van uw oorlog tegen Hem neer en maak nu vrede met Hem.

HOOFDSTUK 26 HET VIJFTIENDE WONDER (4): EEN GOEDE BOODSCHAP

Wanneer we verdergaan met onze beschouwing van dit wonder, laat ons dan eerst even stilhouden en het wonder erin bewonderen. Benhadad was ontevreden geworden met de resultaten die zijn rovende benden hadden behaald, en al zijn strijdkrachten verzamelend besloot hij Samaria tot volledige hulpeloosheid terug te brengen. Hij legde een krachtig leger rondom de hoofdstad, en probeerde de bewoners volledig uit te hongeren door middel van een langdurige belegering. Om zijn plannen uit te voeren had zijn leger grote hoeveelheden voedsel en kleding meegebracht, zodat ze het goed zouden hebben terwijl ze er op wachtten dat de voorraden van hun slachtoffers oprakten. We hebben al gezien hoe dit plan bijna gelukte: de inwoners van Samaria werden gebracht tot de meest wanhopige pogingen om zich in leven te houden. En toch is het, zoals Scott zei: 'In de grootste nood wordt er dikwijls al een onverwachte hulp voorbereid, en wat de ongelovigen zich ook mogen inbeelden, **het is niet ijdel op de Heere te wachten, hoe lang Hij Zijn komst ook schijnt uit te stellen.**' Maar in de gebeurtenis die we nu bezien vinden we geen woord dat er op wijst dat de inwoners van Samaria tot God groeppen hadden en op Hem hadden gezien om hulp. Ze hadden zich openlijk van Hem afgekeerd en ze aanbaden de afgoden. Dit maakt Jehova's handelen bij deze gelegenheid des te opmerkelijker: **Hij werd gevonden van degenen die niet naar Hem vroegen (Jes. 65:1). Hij betoonde Zijn macht ten behoeve van een volk dat Hem smartelijk had veracht, en dat Hem had beledigd.** Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest. De Allerhoogste handelde hier in Zijn absolute soevereiniteit, door barmhartig te zijn over degenen die Hem behaagden en door het betonen van Zijn gunst aan degenen die daar niet alleen geen recht op hadden, maar die niets anders verdienden dan door Zijn handen meedogenloos geoordeeld te worden. Het middel dat de Heere hier gebruikte was al net zo opmerkelijk als het bewijzen van Zijn onderscheidmakende barmhartigheid. Het behaagde Hem de voorraden van de Syriërs, hun doodsvijanden, te gebruiken om de uitgehongerde inwoners van Samaria te voeden. Zo werden de wijzen gevangen in hun eigen arglistigheid. Vier melaatsen buiten de poorten van Samaria zeiden: 'Wat blijven wij hier, totdat wij sterven? Indien wij zeggen: laat ons in de stad komen, zo is de honger in de stad en wij zullen daar sterven, en indien wij hier blijven, Wij zullen ook sterven; nu dan komt, en laat ons in het leger der Syriërs vallen; indien zij ons laten leven, wij zullen leven; en indien zij ons doden, Wij zullen maar sterven' (2 Kon. 7:3-4). Let er op hoe God werkte: Hij heeft die melaatsen niet door een hoorbare stem geboden te handelen - zo zijn de verborgen maar volmaakte werkingen van de Voorzienigheid niet God werkt doorgaans door middel van een verborgen en onmerkbare aandrang die van Hem afkomstig is, door de werkingen van de natuurlijke wetten in de mensen, **beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.** Deze melaatsen handelden geheel uit hun eigen wil, als reactie op hun eenvoudige maar voor de hand liggende gedachten over hun toestand, ze volgden de voorschriften van het gezond verstand en de drang naar zelfbehoud. Let er op dat we hier niet proberen een hele filosofie op te hangen, of het verband tussen het natuurlijke en het bovennatuurlijke uit te leggen, maar we vragen alleen maar aandacht voor datgene wat aan de oppervlakte van deze geschiedenis ligt, die tot onze onderwijzing is opgeschreven. Toen de vier melaatsen bij het legerkamp van de vijand aankwamen merkten ze dat het verlaten was 'Want de Heere had het heil der Syriërs doen horen een geluid van wagens en een geluid van paarden, het geluid ener grote heirkraft; zodat zij zeiden de een tot de ander: zie, de koning van Israël heeft tegen ons gehoord de koningen der Hethieten en de koningen der Egyptenaren om tegen ons te komen. Derhalve hadden zij zich opgemaakt en waren in de schemering gevloeden, en hadden hun tenten gelaten en hun paarden en hun ezels, het leger gelijk als het was; en waren gevloeden om hun levens wil' (verzen 6-7). Dat was inderdaad het gebruik maken van het bovennatuurlijke, iets dat uitging boven de gewone werkingen van de Voorzienigheid, want hoewel de Syriërs het geluid verkeerd uitlegden, geloven we dat wat ze hoorden de beweging was van engelenpaarden en engelenwagens, zoals we daarover schreven in het voorgaande hoofdstuk (vergelijk 6:17). De Heere liet hun oren toe waar te nemen wat onder normale omstandigheden onhoorbaar voor hen zou zijn. Toch was er ook hier een samengaan van het bovennatuurlijke met het natuurlijke: deze hemelse wezens doodden de Syriërs niet, maar ze beangstigden hen alleen door het geluid dat ze maakten.

Misschien heeft het de lezer niet zo getroffen, maar wat op de schrijver de meeste indruk maakt wanneer het gaat om deze gebeurtenis is het opmerkelijk samengaan van het bovennatuurlijke en het natuurlijke, de werkingen van God en de handelingen der mensen, en het licht dat dit werpt op de werkingen van de

goddelijke voorzienigheid. Misschien wordt dat duidelijker door eerst de verzen 6 en 7 te lezen, waar het wonder zelf ons verhaald wordt en het verrassende gevolg dat het had op de Syriërs en daarna vers 5 waar ons het handelen van die vier mannen wordt medegedeeld, dat leidde tot de ontdekking dat er een wonder gewerkt was, waardoor de weg vrijgemaakt werd voor alles wat daarna volgt. Hier hebben we opnieuw een voorbeeld van datgene waarop we in deze bladzijden al zo dikwijls gewezen hebben, namelijk dat wanneer God werkt Hij dat doet aan twee kanten: hier openlijk en verborgen aan de andere zijde. Als de melaatsen niet naar het legerkamp van de Syriërs gegaan waren, zou men in Samaria er onkundig van gebleven zijn dat er voedsel verkrijgbaar was. Daarom bewoog God die melaatsen om daarheen te gaan, en toch, hoe natuurlijk werkte Hij! Ze waren er zich niet van bewust dat Hij hen een verborgen aandrang geschonken had om te vertrekken, en ze vermoedden ook in het geheel geen wonder, zoals hun woorden in vers 4 duidelijk maken: 'Als nu deze melaatsen aan het uiterste des legers kwamen, zo gingen zij in een tent, en aten en dronken, en namen vandaar zilver en goud en klederen en gingen heen en verborgen het; daarna keerden zij weder en kwamen in een andere tent, namen vandaar ook, en gingen heen en verborgen het' (vers 8).

Er was geen erkenning van de goddelijke hand, geen eerbiedige verklaring: dat heeft God gedaan!, geen buigen voor Hem in eerbiedige dankzegging voor Zijn opmerkelijke gunstbewijs. Dit is werkelijk aangrijpend, negatief bezien. Ze gedroegen zich als ongelovigen, die de weldaden van de hemel aanvaardden alsof ze iets vanzelfsprekends waren. En denk er aan, ze waren melaatsen; maar zelfs zo'n bezoeking had hun harten nog niet tot de Heere gekeerd. Wees er maar niet verbaasd over dat mensen van wie de huizen door de bommen werden verwoest en van wie de lichamen daardoor werden verwond, daardoor niet tot bekering zijn gebracht. Nadat ze hun honger hadden gestild, plunderden ze de tenten van de Syriërs. Werkelijk, er is niets nieuws onder de zon (Pred. 1:9). Toen werd er geplunderd, evenals nu, hoewel hun plunderen lang niet zo verachtelijk en laf was als wat nu gebruikelijk is. En waarom 'is er niets nieuws onder de zon?' Omdat 'Gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzo is des mensen hart tegen de mens' (Spr. 27:19). Of een mens leeft in de eeuwen vóór de komst van Christus of daarna, of hij beschaafd of onbeschaafd is, zijn hart is verdorven. De beschaving bewerkt in geen enkel persoon een innerlijke verandering, want beschaving (niet te verwarren met zedelijkheid en gewoon fatsoen) is maar een uitwendig vernis. Maar we keren terug tot dit schriftgedeelte. Door zich te verrijken uit de buit van de Syriërs droegen de melaatsen niet bij om de verhongerde inwoners van Samaria te helpen, en dat was wat de Heere beloofd had. Let op het vervolg: 'Toen zeiden zij, de een tot de ander: wij doen niet recht; deze dag is een dag van goede boodschap en wij zwijgen stil. Indien wij vertoeven tot de lichte morgen, zo zal ons de ongerechtigheid vinden; daarom nu, komt, laat ons gaan en dit aan het huis des konings boodschappen' (2 Kon. 7:9). Het goddelijke voornemen om aan de hongerende stad barmhartigheid te bewijzen zou niet worden verhinderd door de inheligheid van deze melaatsen, want Zijn raad moet bestaan. Maar let er op hoe dit werd uitgewerkt. Zoals God in het verborgen in deze melaatsen had gewerkt in de verzen 3 en 4, zo deed Hij het nu opnieuw. Eerst gebeurde dat door de aandrijving van hun gevoel van zelfbehoud, en hier wordt op hun geweten ingewerkt. En heb er daarbij erg in hoe het geweten werkzaam is in de onwedergeborenen, **niet doordat het schrik en verdriet bewerkt omdat een genadig God beledigd is, maar door vrees te verwekken voor de gevolgen.** Dit wordt nog duidelijker wanneer we vertalen: 'Indien wij vertoeven tot de lichte morgen, zullen we straf vinden'. **Maar als God niet in het verborgen in hen gewerkt had zouden ook zij aan onze huidige generatie gelijk geweest zijn, van wie Zijn wederhoudende hand is weggenomen, en die overgegeven zijn aan de begeerten van hun hart, volledig roekeloos en zonder te letten op de gevolgen.** In dit geval heeft God, om Zijn weldadig voornemen uit te voeren, een zekere vrees op deze melaatsen gelegd en hen gebracht tot het bewustzijn dat ze zich niet alleen onedel gedroegen, maar ook dat het waarschijnlijk was dat ze spoedig door Zijn toorn gestraft zouden worden wanneer ze nalieten het goede nieuws bekend te maken aan hun uitgehongerde medemensen. 'Daarom nu, komt, laat ons gaan en dit aan het huis des konings boodschappen' (vers 9). Hier moeten we, zoals altijd, er voor oppassen geen verkeerde toepassing van de Schrift te maken. **Het is zo gemakkelijk om onze gedachten in het Woord in te lezen en op die manier te vinden wat we verwachten. Degenen die zo geestdriftig zijn om jonge mensen aan te sporen om evangelist te worden door het Evangelie aan iedereen en allen te verkondigen, vinden waarschijnlijk in dit vers wat ze beschouwen als een treffend schriftgedeelte om er een toespraak op te baseren over de noodzaak van het persoonlijk getuigenis. En toch zou het geheel onverantwoord zijn om er dat gebruik van te maken. Dit vers leert helemaal niet, door stilzwijgende gevolgtrekking uit het beeld, dat het de plicht van iedere christen is 'de goede boodschap' te verkondigen**

aan allen met wie ze in contact komen. De Heilige Schrift spreekt zichzelf niet tegen, en niemand anders dan de Heere Jezus heeft ons uitdrukkelijk geboden: 'Geef het heilige de honden niet, noch werpt uw paarden voor de zwijnen; opdat zij niet te eniger tijd dezelve met hun voeten vertreden en zich omkerende u verscheuren' (Matth. 7:6). Dit gebod is bedoeld om de rusteloze energie van het vlees te beteugelen. Deze melaatsen gingen naar degenen die waren toebereid voor deze goede boodschap', en die ze zouden verwelkomen, namelijk diegenen die zich volledig bewust waren van hun toestand als verhongerden! Er is een fundamenteel verschil tussen hen die liefhebbers van hun genoegens zijn, en die tevreden zijn met wat ze daarin vinden en hen die de ledigheid van zulke zaken hebben ontdekt en die diep bekommerd zijn over hun eeuwig welzijn. En er moet een evengroot fundamenteel onderscheid zijn in de manier waarop we met hen omgaan en waarop we met elk van die groepen mensen spreken. Voor de eerstgenoemde groep mensen zou het Evangelie geen goede boodschap zijn, maar wanneer het hun werd aangeboden zouden ze het onder hun voeten vertreden. En toch zal het door de tweede groep mensen worden verwelkomd. En wanneer het onmiskenbaar is dat we mensen, die behoren tot de laatstgenoemde groep ontmoeten, dan zou het zondig zijn om uit zelfzucht te blijven zwijgen. 'Zo kwamen zij en riepen tot de portier der stad en boodschapten hun, zeggende: wij zijn gekomen tot het leger der Syriërs en ziet, niemand was daar, noch eens mensen stem, maar paarden aangebonden en ezels aangebonden, en tenten, gelijk als zij waren' (2 Kon. 7:10). Daar het hun niet toegestaan was de stad binnen te gaan riepen de vier melaatsen tot degenen die de wacht hielden bij de stadspoort. Ze kondigden het blijde nieuws aan in eenvoudige en simpele taal en lieten het verder aan hen over. De hoofdportier ontving de vreemde tijding niet met ongeloof, maar 'hij riep de (onder)portiers', en terwijl hij op zijn post bleef waar zijn plicht hem riep, 'deden zij de boodschap binnen in het huis des konings' (vers 11), hoewel het midden in de nacht was. Ook hier kunnen we de voortgaande, hoewel verborgen, werkingen van de Heere waarnemen. Hij was het Die maakte, dat de portier acht sloeg op de boodschap die hij zojuist gehoord had. Hoewel die tijding volslagen onverwacht geweest moet zijn, bijna te mooi om waar te zijn zoals ze luidde, werd hij er toch door God toe geneigd om de goede boodschap te geloven en om die spoedig aan zijn koninklijke meester bekend te maken. Toch handelde die portier geheel vrijwillig en voerde hij zijn persoonlijke verantwoordelijkheid uit. Wat zijn de wegen van Hem, met Wie wij te doen hebben toch wonderlijk! 'En de koning stond op in de nacht en zeide tot zijn knechten: ik zal u nu te kennen geven, wat de Syriërs ons gedaan hebben; zij weten, dat wij hongerig zijn; daarom zijn zij uit het leger gegaan om zich in het veld te versteken, zeggende: als zij uit de stad gegaan zullen zijn, dan zullen wij hen levend grijpen en wij zullen in de stad komen' (vers 12). De reactie van de koning op het goede nieuws kenmerkte hem geheel en al, en komt helemaal overeen met alles wat ons over hem is medegedeeld. In plaats dat hij uitdrukking gaf aan zijn dankbaarheid over het blijde nieuws, uitte hij zijn ongelovigheid. In plaats van de genadige hand van God waar te nemen, vermoedde hij dat zijn vijanden hem een listige valstrik legden. Misschien zijn sommigen geneigd te zeggen: het was heel begrijpelijk dat Joram zo redeneerde. De koning handelde wijs en voorzichtig.

Het was zeker natuurlijk, maar niet geestelijk! Hij dacht er niet aan dat de Heere nu Zijn Woord door de mond van de profeet had vervuld, maar er was alleen het bedenken van een vleselijk verstand dat tegen God in vijandschap leefde. **Een van de manieren waarop een vleselijk verstand zich uit is te pogen door redeneren de wonderlijke werken en daden van God wég te verklaren.** Wanneer God gesproken heeft, duidelijk en uitdrukkelijk, is het niet aan ons om te redeneren, maar er amen op te zeggen dat Hij getrouw is, en met een niet twijfelend geloof te ontvangen wat Hij gezegd heeft. Als er een belofte is, mogen we verwachten dat Hij die vervult. De ongelovigheid van de koning dient er slechts toe om te laten zien hoe de tijding die de melaatsen brachten niet aanvaard zou zijn door de portiers en door heel het 'huis des konings' wanneer God niet in het verborgen zowel in de een als in de ander had gewerkt. In overeenstemming daarmee wordt ons daarna gezegd: 'Toen antwoordde een van zijn knechten en zeide: Dat men toch neme vijf van de overige paarden, die hierbinnen overgebleven zijn (zie, zij zijn als de gehele menigte der Israëlieten, die hierbinnen overgebleven zijn; zie, zij zijn als de gehele menigte der Israëlieten, die vergaan zijn), laat ons die zenden en zien' (vers 13). Ook dat was van de Heere. Hij was het, Die aan deze knecht zowel de moed als de wijsheid gaf om een tegenwerping te maken bij zijn meester. Hij kende de man waar hij mee te maken had, en zijn 'gaat heen en ziet' toonde dat aan, en het herinnert ons direct aan 6:10, waar de koning 'zond' om te zien of de waarschuwing van Elisa de waarheid was. Men kon niets verliezen - behalve dan de paarden - door te doen wat de knecht had voorgesteld en men kon er veel bij winnen. Evenals het goddelijk voornemen niet gedwarsboemd kon worden door de inhaligheid van de melaatsen, zo

kon dat ook niet gebeuren door de ongelovigheid van de koning. Het was God Die aan de raad van de knecht de goedkeuring gaf van zijn meester, en daarom wordt ons gemeld: 'Zij namen dan twee wagenpaarden. En de koning zond het leger der Syriërs achterna, zeggende: gaat heen en ziet' (vers 14). Gods wegen en werken zijn net zo volmaakt in hun uitvoering als ze het zijn in Zijn voornemen. Let er op dat, hoewel Joram toegaf aan het verzoek van zijn knecht, hij dat deed met enig ongeloof, zoals wordt aangewezen dat hij hen zond 'het leger der Syriërs achterna' inplaats van 'naar het legerkamp'. Ze werden niet tevergeefs uitgezonden: 'En zij volgden hen na tot de Jordaan toe; en zie, de ganse weg was vol van klederen en gereedschap, die de Syriërs in hun verhaasten weggeworpen hadden' (vers 15). Het was geen voorbijgaande opwelling van vrees die hun bezet hield, maar een diepe en blijvende vrees. Wanneer God werkt, werkt Hij doeltreffend. 'De boden nu keerden weder en boodschapten het de koning. Toen ging het volk uit en beroofde het leger der Syriërs en een maat meelbloem werd verkocht voor een sikkel en twee maten gerst voor een sikkel, naar het Woord des Heeren' (verzen 15-16). Vanzelfsprekend was dat zo, want het is niet mogelijk dat één woord van God ter aarde kan vallen, omdat het het Woord is van Hem 'Die niet liegen kan' (Tit. 1:2). De mensen kunnen er mee spotten, het kan zijn dat koningen het niet geloven, zelfs wanneer de uitdrukkelijke vervulling ervan aan hen verklaard wordt; maar dat neemt de waarheid van het Woord niet weg. 'Geloofd zij de Heere, Die Zijn volk Israël rust gegeven heeft naar alles, wat Hij gesproken heeft. Niet een enig woord is er gevallen van al Zijn goede woorden' (1 Kon. 8:56). We moeten er erg in hebben dat de voorzegging die door Elisa werd gedaan niet vervuld werd op een vage en algemene manier, maar heel precies en naar de letter. Ook dat is geschreven, zowel voor onze onderwijzing als voor vertroosting.

Ten zesde: de betekenis van het wonder

Na alles wat we naar voren hebben willen brengen over dit wonder, behoort althans de ruimere inhoud van de geestelijke betekenis ervan duidelijk te zijn aan elke christenlezer. We zeggen 'de ruimere inhoud' want niet elk onderdeel kan worden beschouwd als een lijn in de afbeelding. In de eerste plaats kunnen de verhongerde inwoners van Samaria zeker worden beschouwd als een afbeelding van verloren gaande zondaren. Ze zochten God niet, en ze zagen niet op Hem voor verlichting. Integendeel, ze hadden Hem de rug toegekeerd en ze hadden zich overgegeven aan afgoderij. Ze waren in de allergrootste moeilijkheden gekomen en ze waren ook geheel niet in staat om zichzelf te verlossen. En als zodanig stelden ze heel precies de toestand en de positie voor van de gevallen en verdorven nakomelingen van Adam. Ten tweede hebben we in Benhadad en zijn benden, die uit waren op de vernietiging van de inwoners van Samaria, een afbeelding van satan en zijn legioenen, die onophoudelijk proberen de zielen der mensen te verwoesten 'zoekende wie hij zou mogen verslinden' (1 Petr. 5:8). Ten derde hebben we in de goddelijke verlossing van de verhongerde Israëlieten door een wonder van soevereine barmhartigheid een treffende voorstelling van de behoudenis van Gods uitverkorenen. Het bijzondere gezichtspunt van het Evangelie dat hier wordt afgebeeld komt naar voren in het eigenaardige middel dat God gebruikt om verlossing te bewerken, namelijk dat Hij de Syriërs Zélf ertoe bracht het voedsel te verschaffen aan hen die ze tot hun slachtoffers wilden maken. Herinnert dit ons niet krachtig aan dat vers: 'Opdat Hij door de dood teniet doen zou degene, die het geweld des doods had, dat is, de duivel' (Hebr. 2:14). Degene die het geweld des doods had was de beul. Zoals de Zaligmaker Zélf zei: 'Maar dit is uw ure en de macht der duisternis' (Luk. 22:53). Maar door het de slang toe te laten Zijn verzenen te vermorzelen, verloor Hij Zijn gevangenen. Hoewel dat aan een trotse wijsgeer ongelofelijk toeschijnt, **wordt het volk van Christus verhoogd door Zijn vernedering, worden ze rijk gemaakt door Zijn armoede, hebben ze het leven door Zijn dood, en doordat Hij een 'vloek' gemaakt is komt alle zegening over hen!**

Ten zevende: het gevolg van het wonder

'De koning nu had de hoofdman, op wiens hand hij leunde, over die poort gesteld; en het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf, gelijk de man Gods (niet simpelweg Elisa hier!) gesproken had, als de koning tot hem afgekomen was. Even also geschiedde hem' (2 Kon. 7:17, 20). Zo werd, precies op de aangegeven tijd de goddelijke bedreiging uitgevoerd, vervuld tot op de letter. Dit was inderdaad aangrijpend, daar het het verschrikkelijke gevolg was van wat we in de verzen 1 en 2 gelezen hebben. Op precies gelijke wijze zal God een antwoord geven op de ongelovigheid en het godslasterlijke spotten van dit ontaarde geslacht. De groten van deze wereld lachen nu mogelijk om Gods dienstknechten, maar in de eeuwigheid zullen ze hun

tanden knersen van smart. Dit gevolg maakt de zinnebeeldige voorstelling compleet, daar het het oordeel over de verworpenen laat zien. Het Evangelie is zowel een reuk des doods ten dode, als een reuk des levens ten leven. **De ongelovigen zullen de uitverkorenen 'zien' aan het bruiloftsmaal met Christus**, net zoals de rijke man Lazarus zag in Abrahams schoot; maar zij zullen daar geen deel aan hebben.

HOOFDSTUK 27 HET ZESTIENDE WONDER: DE SUNAMIETISCHE KEERT TERUG

Ten eerste: de werkelijkheid van het wonder

De eerste zes verzen van 2 Koningen 8 beschrijven een gebeurtenis die moeilijk in verband gebracht kan worden met het optreden van Elisa. Daar bedoelen we mee dat het misschien een open vraag is of we dit moeten beschouwen als feitelijk behorend bij de wonderen die door middel van hem, Elisa, werden verricht. Zonder twijfel zou de meerderheid van de christelijke schrijvers dit voorval eerder zien als een voorbeeld van de genadige en wonderlijke werkingen van Gods voorzienigheid, dan als een bovennatuurlijke gebeurtenis. Met hen hebben we geen meningsverschil, want dat is hoofdzakelijk een kwestie van uitdrukkingen - sommigen omschrijven een wonder op de éne manier, en anderen op een andere manier. Daar is geen leerstellige of praktische kwestie mee verbonden: het is eenvoudigweg een zaak van iemands persoonlijke mening of deze reeks gebeurtenissen moet worden gezien als een deel van de gewone manier van de godsregering waardoor God de levens van elk van Zijn schepselen bestuurt en op een meer bijzondere manier voor elk van Zijn geliefde kinderen zorgt en voor hen instaat, of dat we wat ons hier verhaald wordt moeten zien als iets dat de werking van de voorzienigheid te boven gaat.

De buitengewone verlossingen en uitredingen die Gods volk ervaart door de werkingen van Zijn bijzondere voorzienigheid zijn net zo zeker openbaringen van de wijsheid en de macht van God, als wat vele godgeleerden met een 'technische' term Zijn wonderen noemen, en die door ons als zodanig moeten worden beschouwd. Terwijl we de moderne neiging om het bovennatuurlijke te ontkennen en af te keuren ten sterkste afwijzen, zullen we hier en nu geen discussie aangaan of 'de dagen van de wonderen al dan niet voorbij zijn'. Maar we houden er met de meeste nadruk aan vast dat de dagen van het goddelijke ingrijpen zeker niet voorbij zijn. God is nu nog precies zo bereid om het geroep van de rechtvaardigen te horen, als Hij dat was in de tijd van Mozes en de profeten, en om het gebed des geloofs genadig en uitdrukkelijk te verhoren op een manier die niet verklaard kan worden door de 'natuurwetten', zoals de schrijver hiervan en, zonder twijfel, velen van onze lezers, kunnen getuigen. Of u die tussenkomst al of niet als een wonder wilt aanduiden, dit is zeker: de Heere betoont Zich nog de Sterke te zijn voor de oprechten van hart ten opzichte van Hem.

Ten tweede: de omstandigheden van het wonder

Die worden aangeduid door het tweede woord, het woordje 'nu' van deze geschiedenis. Woorden als 'nu' en 'toen' die zo dikwijls in de Schrift voorkomen moeten nooit op onzorgvuldige wijze over het hoofd gezien worden. In het Woord van God is niets zonder betekenis of overbodig en elke lettergreep behoort zijn eigen kracht en gewicht te ontvangen. 'Nu' is een tijdsaanduiding, die de nadruk legt op de tijd of de gelegenheid dat een of andere bijzondere gebeurtenis plaatsvond. Om de betekenis van zo'n woordje vast te stellen moeten we altijd even stilhouden en onszelf afvragen: 'Wanneer?' en om het antwoord daarop te vinden, teruggaan naar het onmiddellijke tekstverband, waardoor we vaak verplicht worden niet te letten op de verdeling in hoofdstukken. Daardoor zijn we beter in staat het verband tussen zaken en gebeurtenissen waar te nemen, en dikwijls ook de zedelijke relatie waardoor die met elkaar in verbinding staan, niet alleen oorzaak en gevolg, maar ook van voorafgaand en volgend.

In dit geval is het wonder dat we willen bezien onlosmakelijk verbonden met het voorafgaande. Er is daarom een innige verbinding tussen die wonderen, het ene is het vervolg op het andere. Toen we 2 Koningen 7 overdachten zagen we hoe wonderlijk Jehova werkte door de verhongerde inwoners van Samaria te hulp te komen, door hen te voorzien van een overvloedige voedselvoorraad, die hun geen moeite of geld kostte, waarbij hun vijanden de oorzaak waren van hun bevoorrading door het achterlaten van hun grote voorraden. Maar, zoals we reeds aanwezen, er was geen erkenning van de hand die zo vriendelijk voor hen gezorgd had, geen erkenning ook van Zijn goedheid, niet een prijzen van Hem voor Zijn

weldaden. Hij had in hun gedachten geen plaats, want ze waren op een afschuwelijke manier van Hem afgeweken en ze hadden zich overgegeven aan afgoderij. We vinden daarom hier en overal het samengaan van 'ondankbaar en onheilig' (2 Tim. 3:2). **Waar geen echte vroomheid is, is ook geen echte dankbaarheid. En waar geen echte dankbaarheid is, is het een zeker teken van het ontbreken van heiligheid.** Dat is een toetssteen waarmee we onze harten kunnen onderzoeken: zijn we werkelijk erkentelijk voor Gods weldaden, of aanvaarden we die als iets vanzelfsprekends? Mensen kunnen denken dat het weinig uitmaakt of ze dankbaar of ondankbaar zijn voor de gaven van hun Maker en Verzorger, maar Hij let op hun reactie, en vroeger of later regelt Hij de manier waarop Hij hen regeert in overeenstemming daarmee. Hij wordt niet straffeloos geminacht. **Hetzij Hij handelt met Zijn oordelen of in goedertierenheid, God eist van ons Zijn hand daarin te erkennen, óf door in boetvaardigheid te buigen onder de roede, óf door aan Hem de lofprijzing van onze harten op te offeren.** Toen Mozes van Faraó verlangde dat hij de Heere een weg van drie dagen in de woestijn zou laten trekken om voor de Heere een feest te houden, antwoordde deze hoogmoedig: 'Wie is de Heere, wiens stem ik zou gehoorzamen om Israël te laten trekken? Ik ken de Heere niet en zal ook Israël niet laten trekken' (Ex. 5:2). Maar vóór Gods plagen ten einde gekomen waren, erkenden de tovenaars het: 'Dit is Gods vinger' (Ex. 8:19), en de koning zelf beleed het: 'Ik heb gezondigd tegen de Heere uw God' (10:16). Het wordt ons uitdrukkelijk geboden: 'Looft de Heere, want Hij is goed' (Ps. 136:1). En wanneer de mensen dat gebod verbreken, zal God in Zijn ongenoegen hen bezoeken. Eén van de redenen waarom Hij de heidenen overgaf aan onreinheid was dat ze 'ondankbaar' waren (Rom. 1:21, 24).

Ten derde: de aard van het wonder

God gebruikt allerlei wegen en middelen om een ondankbaar volk te kastijden. De voornaamste van zijn gesels zijn zijn 'vier boze gerichten', namelijk: 'het zwaard en de honger en het boze gedierte en de pestilentie, om mensen en beesten uit te roeien' (Ez. 14:21). In dit geval was het het tweede van deze oordelen. 'Elisa nu had gesproken tot die vrouw, welker zoon hij levend gemaakt had, zeggende: maak u op en ga heen, gij en uw huisgezin, en verkeer als vreemdeling, waar gij verkeren kunt; want de Heere heeft een honger geroepen, die ook in het land zeven jaren komen zal' (2 Kon. 8:1). Dit zien we als een wonder, en in verbinding staand met Elisa. In de eerste plaats, omdat zijn aankondiging een profetie was, een bovennatuurlijke openbaring die hij van God had ontvangen, en die hij daarna aan die vrouw mededeelde. In de tweede plaats, omdat deze aankondiging hier uitdrukkelijk genoemd wordt 'het woord van de man Gods' (vers 2), wat aangeeft dat hij hier ambtelijk optrad.

En in de derde plaats, omdat zowel in vers 1 als in vers 5 deze gebeurtenis uitdrukkelijk wordt verbonden met een eerder wonder, het wederbrengen van haar dode zoon tot het leven. Maar dit wonder is zeker niet beperkt tot de hongersnood die de Heere hier over Samaria zond en ook niet tot de voorkennis die de profeet daarvan had en zijn aankondiging daarvan. We moeten ook letten op de genadige zorg van de Heere doordat Hij die vrouw vrijstelde van de verschrikkingen van die hongersnood. Een hongersnood is doorgaans het gevolg van een langdurige droogte, waardoor de oogsten mislukken en alle plantengroei verdroogt, hoewel hongersnood in sommige gevallen ook kan volgen op onophoudelijke regen, die het de boeren onmogelijk maakt hun graan te oogsten. Nu zou de Heere, als Hem dat behaagd had, regen kunnen geven op het land van die vrouw, terwijl de regen weerhouden werd van het land van haar bureu, wier land grensde aan het hare (zie Amos 4:7), of Hij had kunnen maken dat haar land niet onder water liep, zodat haar oogst binnengehaald kon worden. Of hij had op een of andere verborgen manier haar meel en olie in stand kunnen houden zodat het niet ontbrak (1 Kon. 17:16). Maar, hoewel de Heere geen van deze bijzondere dingen deed, verzorgde Hij haar niettemin net zo doeltreffend door Zijn voorzienig ingrijpen.

Ten vierde: de duur van het wonder

Deze hongersnood duurde niet korter dan zeven jaar en dat was het dubbele van de tijdsduur van de hongersnood die God over Samaria zond in de dagen van Elia (Jak. 5:17). Wanneer de mensen weigeren zich te verootmoedigen onder de krachtige hand van God, legt Hij Zijn roede nog zwaarder over hen, zoals de achtereenvolgende plagen die Hij over Egypte zond toenamen in hun gestrengheid, en **zoals de oordelen die in Openbaring worden genoemd van steeds angstaanjagender aard worden.** In oude tijden riep God Israël er toe op Zijn wegen te beschouwen en klaagde Hij dat Zijn huis werd verwaarloosd, terwijl zij alleen maar in de weer waren met het opbouwen en het verzorgen van hun eigen huizen. Maar ze luisterden niet naar Hem, en daarom zegde Hij het hun aan: 'Daarom onthouden zich de hemelen over u, dat er geen dauw

is, en het land onthoudt zijn vruchten. Want Ik heb een droogte geroepen over het land en over de bergen, en over het koren en over de most en over de olie, en over hetgeen de aardbodem zou voortbrengen; ook over de mensen en over de beesten, en over alle arbeid der handen' (Hagg. 1:10-11). Zo ging het nu met het opstandige en afgodische Samaria.

Ten vijfde: degene die door het wonder werd beweldadigd

Dat was 'de vrouw, welker zoon Elisa levend gemaakt had'. We hebben haar ontmoet in 2 Koningen 4. Daar zagen we, dat zij iemand was die een hart had voor de knecht van God, door hem niet alleen in haar huis te nodigen voor een maaltijd wanneer hij daar voorbijging, maar ook door voor hem een kamer te bouwen en in te richten (verzen 8-10). Daarna hebben we haar opmerkelijke geloof gezien: in plaats van in wanhoop haar handen te wringen bij de plotselinge dood van haar kind, reed ze vlug naar de berg Karmel waar Elisa toen was, in de kennelijke verwachting dat God het voor haar zou opnemen in die nood, door middel van Zijn knecht. En haar hoop werd niet teleurgesteld; er werd een wonder verricht en haar dode zoon werd levend gemaakt. Maar nu er een hongersnood van zeven jaar voor de deur stond, hield Elisa de kennis die hij van de Heere ontvangen had niet voor zichzelf, maar hij maakte er een goed gebruik van, door te denken aan het gezin dat aan hem in vroegere dagen vriendelijkheid had bewezen. Hij waarschuwde de vrouw voor het ernstige oordeel dat over het land van Samaria zou komen.

De handelwijze van de profeet bevat belangrijk onderwijs voor ons, vooral voor hen die Gods knechten zijn. In de eerste plaats wordt ons getoond dat we het geestelijk licht dat God ons geeft niet zelfzuchtig voor onszelf mogen behouden, maar dat we het door moeten geven aan degenen die bereid zijn het te ontvangen. In de tweede plaats moet een knecht van God zijn belangstelling niet verliezen voor degenen voor wie God hem in het verleden tot een zegen gesteld heeft. Maar hij moet gelegenheid zoeken om hen in geestelijke zaken verder te helpen en vooral pogen zijn dankbaarheid te bewijzen aan hen die hem in vroegere dagen vriendelijkheid hebben bewezen. Dit kan dikwijls het best geschieden door voor hen te bidden, of door aan hen een bijzondere groet te zenden (zie Rom. 16:6; 2 Tim. 1:16).

Elisa verkeerde niet in de mening dat hij alreeds aan zijn verplichtingen jegens haar voldaan had door haar zoon tot het leven terug te brengen, maar toen een nieuwe nood oprees, gaf hij bijtijds raad. In de derde plaats zien we hier hoe God hen eert die Hem eren, en Hij had dit niet vergeten. Daar ze een profeet had ontvangen in de naam van een profeet, ontving ze nu het loon van een profeet, licht over haar pad. `Elisa nu had gesproken tot die vrouw, welker zoon hij levend gemaakt had, zeggende: Maak u op en ga heen, gij en uw huisgezin, en verkeer als vreemdeling, waar gij verkeren kunt' (2 Kon. 8:1). Daar in heel deze geschiedenis haar echtgenoot niet vermeld wordt is het waarschijnlijk dat hij gestorven is in het tijdsverloop tussen de hoofdstukken 4 en 8, en dat ze dus nu een weduwe was. Als dat zo is, werpt dit licht op de bijzondere zorg die de Heere heeft voor weduwen en wezen. Maar laat ons er op letten hoe Hij bij deze gelegenheid Zijn soevereiniteit uitoefende, want Hij werkt niet altijd op dezelfde manier. Tijdens een eerdere hongersnood had Hij de weduwe te Zarfath wonderlijk onderhouden door haar meel en olie niet te laten verminderen. Hij had nu hetzelfde kunnen doen, maar het behaagde Hem andere middelen te gebruiken, maar toch: middelen die net zo wezenlijk en doeltreffend waren om in al haar noden te voorzien.

We moeten nooit iets aan de Heere voorschrijven, noch Hem in onze gedachten beperken tot een bijzondere vorm of manier van verlossing, maar ons vertrouwend in Zijn handen overgeven, en ons nederig onderwerpen aan Zijn koninklijke manier die alwijs is, om ons lot vast te stellen.

`Maak u op en ga heen, gij en uw huisgezin, en verkeer als vreemdeling waar gij verkeren kunt'. Wat worden we er dikwijls aan herinnerd dat we hier geen blijvende stad hebben, en dat behoort ons er toe te brengen alle aardse dingen niet al te zeer vast te houden. Deze gebeurtenis herinnert er ons ook aan, dat de rechtvaardigen veel ongemakken ontmoeten vanwege het gedrag van de goddelozen. Maar niettemin betoont de Heere Zijn bijzondere zorg voor de Zijnen, ook wanneer Zijn oordelen over een volk komen. Let er op aan welk een zware beproeving het geloof van deze vrouw nu werd onderworpen. Het was geen kleinigheid haar huis en haar bezit achter te laten, en met haar gezin naar een ander land te vertrekken, waarvan de inwoners al zo'n lange tijd vijandig waren geweest tegenover de Israëlieten. Dit vroeg om onvoorwaardelijk vertrouwen in de waarachtigheid van Gods knecht. O, lezer! niets anders dan een waar geloof in God en in Zijn Woord is genoeg voor het mensenhart in zo'n noodsituatie; maar de geest van iemand die Hem vertrouwt wordt in volkomen vrede bewaard.

‘En de vrouw had zich opgemaakt en had gedaan naar het woord van de man Gods’ (vers 2). Let er goed op hoe dat onder woorden wordt gebracht: ze beschouwde Elisa’ s opdracht als iets meer dan het vriendelijke advies van een persoonlijke vriend, doordat ze hem zag als Gods boodschapper aan haar. Met andere woorden, ze keek boven de profeet uit naar zijn Meester, en ze nam de raad aan als van Hem afkomstig. Ze handelde dus in geloof, wat geheel overeenkwam met alles wat we eerder van haar vernamen. Er is geen aanwijzing voor dat ze klaagde over haar lot, of mopperde over de zwaarte van haar beproeving. Neen, wanneer het geloof in beoefening is, wordt de geest van murmuring tot zwijgen gebracht. Maar ook andersom: wanneer we grommen over ons lot is dat een zeker bewijs dat het ongeloof in ons heerst. Ze gaf ook niet toe aan een fatalistische traagheid door te zeggen: als God een hongersnood geroepen heeft, moet ik daarvoor buigen. En als ik moet omkomen, moet ik omkomen. In plaats daarvan handelde ze als een met rede begiftigd schepsel, en deed ze waar ze verantwoordelijk voor was, door de plaats van het gevaar te verlaten, en tijdelijk een toevlucht te zoeken in een haven van behoudenis.

‘Want zij was gegaan met haar huisgezin en had als vreemdeling verkeerd in het land der Filistijnen, zeven jaren’ (vers 2). Ze ging niet naar het aangrenzende gebied van Juda, want waarschijnlijk hielden de Joden reeds toen ‘geen gemeenschap met de Samaritanen’ (Joh. 4:9).

Het is droevig maar waar, dat de christenen dikwijls vriendelijker worden behandeld door vreemden, dan door degenen die belijden het volk van God te zijn. Toen deze Israëlitische vrouw onder de Filistijnen een toevlucht zocht zonder toestemming van God had ze daar geen grond voor, want de Heere had tot Israël gezegd: ‘En gij zult Mij heilig zijn, want Ik, de Heere, ben heilig; en Ik heb u van de volken afgezonderd, opdat Gij Mijne zoudt zijn’ (Lev. 20:26). En daarom sprak Hij het uit: ‘Dat volk zal alleen wonen en het zal onder de heidenen niet gerekend worden’ (Num. 23:9). Maar let er goed op dat hier niet wordt gezegd dat zij en haar huisgezin zich vestigden’ in het land van de Filistijnen, maar dat ze daar ‘als vreemdeling verkeerde’, wat betekent dat ze zich niet met hen verenigde, maar als een vreemdelinge in hun midden woonde (vergelijk Gen. 23:4; Lev. 25:23).

‘En had als vreemdeling verkeerd in het land der Filistijnen, zeven jaren’. Dat is heel opmerkelijk, en zeker iets goeds. De Filistijnen waren lang de vijanden van Israël geweest, en hadden nog pas tegen Israël gestreden. En toch werd aan deze Israëlitische vrouw en haar gezin toegestaan vreedzaam in hun midden te wonen, waarbij in al haar tijdelijke behoeften door hen werd voorzien! We moeten daarin de verborgen macht van God zien, die voor haar werkte en haar aangenaam maakte in hun ogen. De Heere beschaamt nooit degenen die waarlijk op Hem vertrouwen, en daar deze vrouw Zijn Woord door Zijn profeet had geëerbiedigd, zo eerde Hij ook nu haar geloof. Haar wegen behaagden aan de Heere, en daarom bevredigde Hij haar vijanden met haar. ‘En het geschiedde met het einde der zeven jaren, dat de vrouw uit het land der Filistijnen wederkeerde’ (2 Kon. 8:3). Ook dit is iets gelukkigs. Ze had het gezelschap van de Filistijnen niet zó aangenaam gevonden dat ze het overige van haar dagen bij hen wilde doorbrengen. Maar let er op hoe dit gezegd wordt: niet ‘toen de hongersnood voorbij was’ keerde ze terug naar Samaria, maar ‘met het einde der zeven jaren’ die door de profeet genoemd waren. Ze werd geleid door het Woord van God door middel van Zijn profeet!

‘En zij ging uit, dat zij tot de koning riep om haar huis en om haar akker’ (vers 3). Het is niet helemaal duidelijk of haar bezittingen door haar vertrek naar het buitenland aan de kroon waren toegefallen, of dat iemand het zich op onwettige wijze had toegeëigend, en nu weigerde er afstand van te doen. Maar hoe het ook was, ze onttrok zich niet aan haar plicht, maar ze voldeed actief aan haar verantwoordelijkheid. Ze geloofde niet in lijdelijk verzet, en ze verwachtte ook niet van God het voor haar op te nemen terwijl ze zelf haar plicht veronachtzaamde, want dat zou ten hoogste aanmatigend geweest zijn.

Scott heeft er op gewezen “dat dit vers duidelijk maakt wat een voorrecht het is dat er een overheid is, en terecht in verband daarmee er op gewezen. ‘De gelovigen mogen bij gewichtige gelegenheden gebruik maken van hun voorrechten als leden van de gemeenschap, mits ze daarbij niet worden gedreven door begeerlijkheid of wraakzucht, geen twistgierige geest openbaren, en geen beroep doen op de overheid in twijfelachtige of bedenkelijke zaken; en de overheidspersonen behoren recht te spreken zonder aanzien des persoons, en de ongerechte partij dwingen tot schadevergoeding”.

Als deze vrouw zich nu niet op de koning beroepen had voor de teruggave van haar eigen bezittingen, zou ze iets wat verkeerd was hebben goedgekeurd, en geweigerd hebben de grondslagen van de gerechtigheid te handhaven.

Ten zesde: het vervolg van het wonder

Ook dit is evenzeer treffend, want een gezalfd oog zal hier duidelijk de macht van de Heere waarnemen die werkzaam is ten behoeve van Zijn dienstmaagd. 'De koning nu sprak tot Gehazi, de jongen van de man Gods, zeggende: vertel mij toch al de grote dingen, die Elisa gedaan heeft. En het geschiedde, als hij de koning vertelde, hoe hij een dode had levend gemaakt, zie, zo riep de vrouw, welker zoon hij levend gemaakt had, tot de koning om haar huis en om haar akker. Toen zeide Gehazi: mijn heer koning, dit is de vrouw en dit is haar zoon, die Elisa levend gemaakt heeft. En de koning ondervraagde de vrouw en zij vertelde het hem. Toen gaf de koning haar een kamerling, zeggende: doe haar wederhebben alles wat het hare was, daartoe alle inkomsten des akkers, van de dag af, dat zij het land verlaten heeft tot nu toe' (verzen 4-6). Wie zou niet Gods alles besturende hand zien in de begeerte van de koning om over de wonderen van Elisa te horen, de aanwezigheid van iemand die goed in staat was om hem inlichtingen te geven, de tijd waarop dat gebeurde, de belangstelling voor deze vrouw die bij de koning werd opgewekt, en in zijn bereidwilligheid om haar schadeloosstelling te verschaffen!

Ten zevende: de les uit het wonder

Tijdens onze opmerkingen hebben we aandacht gevraagd voor vele bijzonderheden van deze gebeurtenis die we met profijt ter harte kunnen nemen, maar er is een zaak in dit alles die in het bijzonder aanspraak maakt op onze opmerkzaamheid. Namelijk, de werken in Gods wonderlijke voorzienigheid ten behoeve van deze vrouw: door middel van Elisa, de Filistijnen, Gehazi, en de koning van Israël. En zo werkt Hij nog steeds ten gunste van de Zijnen, doordat hij in de kwade dag genadig voorziet in wat ze nodig hebben. Wat ook de middelen of de instrumenten zijn die Hij gebruikt in het verschaffen van een schuilplaats voor ons in de dag van benauwdheid, het geschiedt nog net zo waarlijk 'van de Heere' en het behoort nog net zo wonderlijk in onze ogen te zijn, vooral wanneer God de goddeloze ertoe dwingt om vriendelijk voor ons te zijn, als wanneer Hij openlijk 'wonderen' voor ons werkt. Aan het eind van Psalm 107 wordt, nadat de diverse verlossingen zijn opgenoemd die de Heere deed voor degenen die tot Hem roepen, wordt dit commentaar geleverd: 'Wie is wijs? Die neme deze dingen waar; en dat zij verstandiglijk letten op de goedertierenheden des Heeren'.

Hoe meer we trachten Gods hand waar te nemen die voor ons zorgt in Zijn voorzienigheid, hoe beter we Zijn 'goedertierenheid' zullen verstaan, en hoe meer vertrouwen we op Hem zullen hebben.

HOOFDSTUK 28 HET ZEVENTIENDE WONDER: DE DOOD VAN EEN KONING

Het eerste vers van 2 Koningen 8 deelt ons mee dat de Heere een hongersnood van zeven jaar over Samaria had geroepen, en we hebben een van de zaken beschouwd die gedurende dat 'boze oordeel' (van de hemel) voorvielen. Wat nu onze aandacht vraagt moet niet beschouwd worden als iets dat plaatsvond na het einde van de hongersnood, maar dat veeleer gebeurde tijdens het begin daarvan. Nadat we de ervaringen van de Sunamietische hebben nagegaan, neemt de Heilige Geest de draad weer op van vers 1, en deelt ons mee waar de profeet zelf zich heen begaf. 'Daarna kwam Elisa te Damascus' (vers 7). Hij verliet eveneens Samaria, want nu Gods ongenoegen daarop rustte was dat geen woonplaats voor hem. **Wanneer God in Zijn oordelen handelt met een volk, worden doorgaans Zijn tijdelijke plagen vergezeld van geestelijke armoede, dikwijls doordat Hij Zijn knechten wegneemt 'als in een hoek', en dan wordt Gods volk overgelaten als 'schapen zonder herder', en dat is een van de pijnlijkste onheilen die ze kunnen meemaken.** Zo was het met Israël in het begin van de hongersnood ten tijde van Achab. Er is geen enkele aanwijzing dat Elia tijdens die drie en een half jaar ook maar ooit geprekeert heeft, want de Heere leidde hem naar de Krith en daarna naar Zarfath. Het lot van een volk, dat niet alleen tijdelijk wordt gekastijd, maar waarvan ook hun geestelijke zegeningen worden weggenomen. In de tijd van de Richteren, toen 'een iegelijk deed wat recht was in zijn ogen' (Richt. 21:25) was er, naar ons gemeld wordt, was er in die dagen geen openbaar gezicht' (1 Sam. 3:1). Dat betekent dat er geen aangestelde knecht van God was tot wie het volk kon gaan om de mening en de wil van God te leren kennen. Zo werd het ook in de dagen van Ezechiël aangekondigd: 'Ellende zal op ellende komen, en er zal gerucht op gerucht wezen', en met tenslotte als

toppunt van rampspoed: 'Dan zullen zij het gezicht van een profeet zoeken, maar de wet zal vergaan van de priester' (Ez. 7:26).

Hoewel dit in ons huidige geslacht nauwelijks wordt beseft, is van al de blijken van Gods toorn het onthouden van een met de Geest vervulde, getrouwe en opbouwende klasse van predikers het ergste, vreselijkste en het meest onheilspellend. Want dan is er 'een honger in het land; niet een honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te horen de woorden des Heeren' (Amos 8:11). Die korte mededeling 'Daarna kwam Elisa te Damascus' bevat veel meer dan zo aan de oppervlakte blijkt. Die korte en eenvoudige zin is inderdaad zeer ernstig, daar ze aanduidt dat de profeet Samaria had verlaten, verlaten omdat zijn bediening daar niet welkom was, niet geacht. Hoe dikwijls vinden we in de Evangeliën een overeenkomst daarmee. Bij het begin van Zijn openbare bediening lezen we dat Christus 'af kwam te Kapernaüm' (Luk. 4:31). Waarom? Omdat men te Nazareth vervuld was met toorn over Zijn onderwijs (verzen 28-29). 'En in het schip gegaan zijnde, voer Hij over'. Waarom? Omdat te Kapernaüm de gehele stad 'Hem bad, dat Hij uit hun landpalen wilde vertrekken' (Matth. 9:1; 8:34). 'Maar Jezus dat wetende, vertrok vandaar' omdat de Farizeeën 'te zamen raad tegen Hem gehouden hadden' (Matth.12:1415). 'En Hij kon aldaar geen kracht doen... vanwege hun ongeloof.' En wat volgt er dan? 'En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof en omging de vlekken daar rondom, lerende' (Mark. 6:5-6). 'Het was nodig dat eerst tot u het Woord Gods gesproken zou worden, doch nademaal gij hetzelfde verstoet... zie, wij keren ons tot de heidenen' (Hand. 13:46). Wanneer God een prediker naar een andere gemeente roept, heeft de gemeente die hij heeft achtergelaten oorzaak zich voor de Heere te onderzoeken aangaande de oorzaak daarvan.

Ten eerste: het verband van het wonder

'Daarna kwam Elisa te Damascus (2 Kon. 8:7). Het eerste woord, 'daarna' verbindt deze gebeurtenis met het eerste vers van dit hoofdstuk. Maar nog meer, zoals dat ook het geval was bij verscheidene vorige gebeurtenissen, wijst het op een reeks treffende tegenstellingen tussen deze gebeurtenis en de zaken die in het tekstverband worden weergegeven. Daar was de centrale figuur een godvrezende vrouw; en hier is het een goddeloze man. In de eerste gebeurtenis ging het initiatief uit van de profeet, door met de vrouw te spreken. En hier zendt een koning iemand om de man Gods te vragen. In het eerste geval werd zijn profetische aankondiging aanstonds geloofd; maar nu wordt dat verachtelijk gemaakt (vers 13). In het eerste geval vertelde de knecht van de koning hem de waarheid (vers 5); maar nu vertelt de knecht van een andere koning hem een leugen (vers 13). In het eerste geval betoonde God Zijn macht en zorgde Hij genadig voor een van de Zijnen; maar nu neemt Hij Zijn wederhoudende hand weg, en laat Hij een van de verworpenen een gewelddadig einde ontmoeten. Het voorafgaande wonder eindigde ermee dat aan de vrouw haar bezittingen werden teruggegeven; dit eindigt met een moord in koelen bloede, en met een overweldiger die de troon in bezit neemt. Hoewel niets in de geschiedenis precies aanduidt wanneer 'Elisa te Damascus kwam', maakt toch het eerste woord, 'daarna' het min of meer duidelijk dat de profeet deze reis maakte tijdens de zeven jaar van de hongersnood, en waarschijnlijk in de beginjaren daarvan. Daar het de Heere bij deze gelegenheid niet behaagde het tijdelijke onderhoud van deze vrouw te bewerken door een verborgen en buitengewone weg (zoals Hij dat gedaan had voor de weduwe te Zarfath); maar daar Hij in haar behoeften voorzag door een 'gewonere' maar niet minder wonderlijke besturing van de Voorzienigheid voor haar, schijnt het ook zo gegaan te zijn met Zijn knecht. En terwijl zij als vreemdeling verkeerde in het land van de Filistijnen, zocht hij nu een toevlucht in de hoofdstad van Syrië, hoewel juist dat het land was dat zo lang vijandig geweest was voor Samaria. Hij verborg zich daar ook niet, maar hij maakte staat op de bescherming door zijn Meester, zelfs temidden van een volk dat zo dikwijls Israël had gekweld. Dat Elisa' s aanwezigheid in Damascus geen geheim was wordt duidelijk uit het vervolg.

Ten tweede: de aanleiding tot het wonder

'Daarna kwam Elisa te Damascus', de oudste stad van de wereld, mogelijk met uitzondering van Jeruzalem. Josephus zegt dat 'Damascus gesticht werd door Uz, de zoon van Aram, en de kleinzoon van Sem'. De stad wordt reeds vermeld in Genesis 14:15, in de dagen van Abraham, 2.000 jaar vóór Christus. Damascus werd ingenomen en bezet, achtereenvolgens door de Perzen, de Grieken en de Romeinen. Paulus is daar zijn bediening begonnen (Hand. 9:19-22). De stad bestaat tot op vandaag. Ten tijde van Achab zei Benhadad na zijn nederlaag tegen de inwoners van Samaria tegen de koning van Israël: 'Maak u straten in Damascus, gelijk mijn vader in Samaria gemaakt heeft'. Waarop Achan antwoordde: 'En ik zal u met dit verbond dan

laten gaan. Zo maakte hij een verbond met hem, en liet hem gaan' (1 Kon. 20:34). Of Benhadad ooit zijn belofte heeft ingelost vermeldt de Schrift niet, maar zijn 'verbond' met Achab gaf aan Elisa zeker het asielerrecht in Damascus. Dat Elisa niet naar Damascus was gevluht in een vleselijke opwelling, alleen maar om de verschrikkingen en de moeiten van de hongersnood te ontgaan, maar dat hij daarheen gegaan was naar Gods wil is duidelijk uit het vervolg. Uit het vervolg wordt ons getoond hoe hij boodschappen van de Heere ontving terwijl hij daar was, en dat de Heere hem daar gebruikte. Dat is één van de manieren waarop een kind van God kan nagaan of hij wel op de plaats is waar hij behoort te zijn, en of hij misschien in eigenwilligheid het pad van zijn plicht heeft verlaten. **'Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren'** (Joh.14:21). Ik zal Mijzelf voor zijn ziel een levende werkelijkheid maken, Ik zal door het geschreven Woord Mijn heerlijkheid aan hem openbaren. Maar wanneer we de zaken in eigen hand nemen, en wanneer onze wegen de Heere niet behagen, wordt de gemeenschap verbroken, en verbergt Hij Zijn aangezicht voor ons. Wanneer we onze eigen wegen uitkiezen en de Geest bedroefd wordt, neemt de Geest niet langer de zaken uit Christus en toont die aan ons, maar Hij maakt onze harten onrustig vanwege onze zonden. Ja, God heeft Elisa gebruikt terwijl hij te Damascus verbleef. Maar hoe verschillend, hoe aangrijpend verschillend, zijn de verscheidene wegen waarin het Hem behaagt Zijn knechten te gebruiken. Nu werd hij niet gezonden om een melaatse te genezen, noch om een gestorven kind tot het leven terug te roepen, maar nu veeleer om de dood van een koning aan te kondigen. Hier hebben we een afbeelding van de moeilijkste en meest veeleisende kant van de plichten van een prediker. Hij is verplicht aan de mensen de weg des levens en de weg des doods voor te stellen. Hij moet getrouw het oordeel dat de goddelozen wacht bekend maken, evenals het geluk dat voor de rechtvaardigen is bereid. Hij moet zowel de Wet als het Evangelie prediken. Hij moet de nooit eindigende straffen van de hel beschrijven, evenals de nimmer eindigende heerlijkheid van de hemel. Hem wordt geboden het Evangelie te prediken aan alle creaturen, en op een niet mis te verstane wijze te verkondigen: 'Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden' (Mark.16:16). Alleen wanneer hij dat doet heeft hij grond om te zeggen: 'Ik ben rein van het bloed van u allen. Want ik heb niet achtergehouden dat ik u niet zou verkondigd hebben al de raad Gods' (Hand. 20:26-27).

`Benhadad, de koning van Syrië was krank; en men boodschapte hem: de man Gods is herwaarts gekomen' (2 Kon. 8:7). Het dragen van een kroon stelt de bezitter daarvan niet vrij van de algemene moeiten waaraan de mens krachtens zijn geboorte onderhevig is. De positie van zo iemand biedt veeleer extra gelegenheden om de lusten van het vlees te voeden, waarbij zijn moeiten alleen maar groter worden. Vele ziekten kunnen alleen maar worden vermeden door matig te zijn, want een wandel volgens de voorschriften van de Bijbel bevordert zowel de gezondheid van het lichaam als van de ziel. Wanneer een gelovige ziek wordt moet hij er niet in de eerste plaats op uit zijn dat die ziekte weggenomen wordt, maar hij moet bij de Heere zekerheid zien te verkrijgen waarom Hij hem bezocht heeft (Job 10:2). Daarna moet het hem er om te doen zijn dat zijn ziekte geheiligd wordt, zijn ziel ten goede, zodat hij de lessen moge leren die de kastijding voor hem bedoelt, en dat hij zou mogen zeggen: 'Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde' (Ps.119:71). Maar het is het voorrecht van het geloof 'de Heere, uw Heelmeester', beter te leren kennen (Ex.15:26). In de geschiedenis die we nu overdenken was het niet een kind van God dat ziek geworden was, maar een heidense vorst. 'Toen zeide de koning tot Hazaël: Neem een geschenk in uw hand en ga de man Gods tegemoet; en vraag door hem de Heere, zeggende: Zal ik van deze krankheid genezen?' (2 Kon. 7:8). Wat een verrassende tegenstelling is dit tot wat we lezen in hoofdstuk 6:31! Nog maar een korte tijd tevoren had de koning van Israël een verschrikkelijke eed gezworen dat Elisa gedood zou worden; en hier erkent een buitenlandse koning hem als `de man Gods', en laat bij hem vragen over zijn leven of dood. De tegenstelling is ook treffend tussen het optreden van Benhadad hier, en zijn laatste daad die tot nu toe van hem werd opgetekend, toen hij zijn strijdkrachten zond om Elisa gevangen te nemen! Wat is de menselijke natuur toch wispelturig: op de ene dag is men bereid zijn ogen uit te graven en ze aan een knecht van God te geven, en de volgende dag beschouwt men hem als een vijand omdat hij de waarheid zei (Gal. 4:15-16). Maar nu was de Syrische koning bezorgd over zijn toestand, en begerig om te weten hoe het met zijn ziekte zou aflopen. Het schijnt in die dagen gebruikelijk te zijn geweest voor een koning die ernstig ziek was om uitdrukkelijk te informeren bij iemand die hij begaafd achtte met bovennatuurlijke kennis. Zo lezen we, dat toen de zoon van Jerobeam ziek werd, hij zijn vrouw naar Ahia de profeet zond om hem te vragen wat deze jongen geschieden zal' (1 Kon. 14:1-3). En we lezen ook dat Ahazia boden zond 'Om Baäl-Zebub, de

god van Ekron, te vragen of ik van deze krankheid genezen zal' (2 Kon.1:2). Uit wat ons verhaald wordt in 1 Koningen 20:23 en wat daarop volgt mogen we opmaken dat Benhadad het vertrouwen in zijn eigen 'goden' verloren had, en meer vertrouwen had in het woord van Elisa. Maar toch moeten we opmerken dat hij niet vroeg om zijn gebed, noch dat hij uiting gaf aan de begeerte door hem bezocht te worden. Hoewel hij voelde dat hij ernstig ziek was, was hij toch niet bekommerd voor zijn ziel, maar alleen voor zijn lichaam. Door heel zijn loopbaan is er niets dat er op wijst dat hij ook maar de minste hoogachting voor de Heere had, maar veel dat op het tegendeel wijst. `Zo ging Hazaël hem tegemoet en nam een geschenk in zijn hand, te weten alle goed van Damascus, een last van veertig kemels; en hij kwam en stond voor zijn aangezicht en zeide: uw zoon Benhadad, de koning van Syrië, heeft mij tot u gezonden om te zeggen: zal ik van deze krankheid genezen?' (2 Kon. 8:9). Het 'geschenk' moest duidelijk maken dat hij kwam met een vreedzame en vriendelijke opdracht, en niet met de bedoeling de profeet enig kwaad te doen of hem als gevangene weg te voeren. Ook dit was in overeenstemming met de gewoonten van die dagen en met de manieren van de oosterlingen. Toen Saul Samuël wilde raadplegen over de verloren ezalinnen van zijn vader betreurde hij het dat 'wij geen gave hebben om de man Gods te brengen' (1 Sam. 9:7). En toen de vrouw van Jerobeam naar de profeet Ahia ging om hem te vragen nam ze een geschenk voor hem mee (1 Kon. 14:3). Maar wanneer we hoger kijken mogen we in de overvloedige aard van het geschenk van Benhadad Gods alles besturende hand zien, en een 'onderpand' voor Zijn knecht dat Hij de tafel zou toerichten, tegenover zijn tegenpartijders!

Het wordt ons niet medegedeeld dat Elisa het geschenk weigerde, en daar was ook geen enkele reden voor. 'En Elisa zeide tot hem: Ga, zeg: gij zult ganselijk niet genezen, want de Heere heeft mij getoond, dat hij de dood sterven zal' (2 Kon. 8:10). Let eerst op iets wat niet gezegd wordt. Elisa bood niet aan mee te gaan en Benhadad te bezoeken! Dat was niet omdat hij ongevoelig was, want reeds het volgende vers laat zien dat hij een gevoelig man was. Maar veeleer werd hij door de Heere tegengehouden, die geen gedachten van barmhartigheid had over de Syrische koning. Dat was heel ernstig. Maar wat moeten we opmaken uit de wat raadselachtige taal van de profeet? De ziekte waaraan uw meester lijdt zal niet tot de dood leiden; niettemin heeft de Heere me getoond dat zijn dood vlakbij is door geweld: opnieuw een bewijs dat de Heere 'Zijn verborgenheid aan Zijn knechten, de profeten, openbaart' (Amos 3:7). Vanuit dit beginsel ontdekken we de overeenkomst tussen `de dagen des mensen zijn als de dagen des dagloners, dat is, vastgesteld' (Job. 7:1) en `Waarom zoudt gij sterven buiten uw tijd?' (Pred. 7:17), dat is, buiten de gewone loop der natuur. En ook de vijftien jaar die aan Hizkia's leven werden 'toegedaan', waar God ingreep om de gewone afloop van zijn ziekte af te wenden.

Ten derde: waar het wonder mee vergezeld ging

`En hij hield zijn gezicht staande en zette het vast tot schamens toe; en de man Gods weende' (2 Kon. 8:11). Het eerste zinsdeel moet worden uitgelegd in het licht van alles wat er op volgt. Als het op zichzelf gestaan had, zouden we begrepen hebben dat het betekende dat Hazaël diep bedroefd was over de aankondiging van de profeet, en dat hij probeerde zijn gevoelens te beheersen, hoewel dat niet verklaard zou hebben dat de profeet in tranen uitbarstte. Maar het vervolg dwingt ons tot de gevolgtrekking dat, ver van verschrikt te zijn door het nieuws dat hij zojuist gehoord had, Hazaël zeer verblijd was, en dat het 'staande houden van zijn gezicht' een poging was om zijn blijdschap te verbergen. In overeenstemming daarmee bezien we dat 'tot schamens toe' betekent dat hij onder de doorborende blikken van Elisa besepte dat hij daar niet in geslaagd was, en dat het hem ergerde dat zijn gezicht het boosaardige genoegens weerspiegelde dat het antwoord van de profeet hem gaf. (Het Hebreeuwse woord dat hier is weergegeven met 'schamen' betekent ook dikwijls: verward.) God heeft het wijs, rechtvaardig en barmhartig zó beschikt dat tot op grote hoogte het aangezicht de werkingen van ons verstand en de staat van ons hart verradt. Gods knecht werd niet bedrogen door Hazaëls toneelspel, want hij had niet alleen de beschikking over zijn ogen om de poging tot bedrog te ontdekken, maar hij had ook een directe openbaring van de hemel over de verdere afloop. Het wenen van de man Gods werd niet veroorzaakt doordat hij wist van het gewelddadige einde dat Benhadad wachtte, maar veelmeer door wat de Heere hem getoond had over de verschrikkelijke gruwelen die binnenkort aan Israël zouden worden aangedaan. **In zijn tranen zien we Elisa de vleesgeworden Heere voorafschaduwden, Die weende over Jeruzalem** (Luk. 19:41). Elisa was geen harteloze stoïcijn, iemand die door niets bewogen wordt: hoewel hij wist dat zijn volk de nog ernstiger oordelen die God binnenkort zou zenden door middel van de man die nu vóór hem stond, tenvolle verdiend had, kon Elisa toch niet

onbewogen blijven toen hij die verschrikkelijke gerichten profetisch voorzag. De profeten waren mensen van diep gevoel, zoals de geschiedenis overvloedig duidelijk maakt. Ook Paulus was een gevoelig mens (Fil. 3:18). En elke ware knecht van Christus kent gevoel..

Ten vierde: de aard van het wonder

‘Toen zeide Hazaël: waarom weent mijn heer? En hij zeide: omdat ik weet wat kwaad gij de kinderen Israëls doen zult; gij zult hun sterkten in het vuur zetten en hun jonge manschap met het zwaard doden en hun jonge kinderen verpletteren en hun zwangere vrouwen opensnijden’ (2 Kon. 8:12). Net als de twee voorafgaande wonderen, bestaat dit wonder in een bovennatuurlijke openbaring, een onthulling, de aankondiging van een profetische openbaring die hij onmiddellijk van God had ontvangen. In dit geval was het een dubbele openbaring: de dood van Benhadad, en de oordelen die over Israël zouden komen. Hazaël werd niet bewogen door Elisa’s tranen, waarschijnlijk werd hij er wel door van zijn stuk gebracht, en om tijd te winnen om zichzelf weer te beheersen stelde hij een vraag. Het is aangrijpend waar te nemen dat terwijl Elisa aankondigde wat hij voorzag dat gebeuren zou, hij geen poging deed om Hazaël af te houden van zijn daden, net zoals de Heere Jezus het verraad van Judas voorzegde, maar niet probeerde hem van zijn kwade voornemen af te brengen.

Ten vijfde: ontkenning in het wonder

‘En Hazaël zeide: maar wat is uw knecht, die een hond is, dat hij deze grote zaak doen zou? (vers 13). Verwoed wees hij zo’n beschuldiging af, want op dat ogenblik achtte hij zichzelf niet tot zulke wreedheden in staat, en ook wilde hij niet dat de profeet hem als zo’n schurk beschouwde. Wat zijn de onwedergeborenen zich de vreselijke goddeloosheid van hun harten weinig bewust, en hoe weinig vermoeden ze die! Hoe begeren ze dat anderen geen kwaad van hen denken! Wanneer ze niet direct aan verzoeken zijn blootgesteld, geloven ze niet dat ze tot zulke gruweldaden in staat zijn, en ze zijn hoogst beledigd wanneer hun het tegendeel wordt betuigd. ‘En Elisa zeide: de Heere heeft mij getoond, dat gij koning zult zijn over Syrië’. Opnieuw zien we hier de buitengewone krachten waar de profeten mee bedeed waren, hoewel Elisa God de eer hiervan geeft. **Toen Hazaël de troon besteeg, werd alle menselijke terughouding van hem weggenomen, en hij zou beschikken over grotere macht en gelegenheden om er kwaad mee te doen.**

Ten zesde: de vervulling van het wonder

‘Zo ging hij weg van Elisa en kwam tot zijn heer, die tot hem zeide: wat heeft Elisa tot u gezegd? En hij zeide: hij heeft tot mij gezegd: gij zult zekerlijk genezen’ (vers 14). Zo probeerde Hazaël bij degene die hij wilde vermoorden de waakzaamheid weg te nemen, door welbewust tegen hem te liegen. ‘En het geschiedde des anderen daags, dat hij een deken nam en in het water doopte en over zijn aangezicht uitspreidde, dat hij stierf; en Hazaël werd koning in zijn plaats’ (vers 15). En dat was de man die een paar uur tevoren verontwaardigd had ontkend dat hij het karakter van een wilde hond had! In het vreselijke lot van Benhadad zien we de rechtvaardige vergelding door God. Daar hij een gewelddadig man was geweest, kwam hij aan een gewelddadig eind. Zoals hij geleefd had, stierf hij (zie ook 1 Kon. 20:1, 16, 21, 26, 29; 22:1; 2 Kon. 6:8 en 24), en zie ook voor Hazaël, nog in de toekomst: 2 Koningen 10:32.

Ten zevende: de betekenis van het wonder

Dit is zo duidelijk dat daar maar heel weinig woorden voor nodig zijn: het is het in het oog lopende contrast tussen een getrouwe en een ontrouwe knecht. Elisa had zonder terughouding het woord gesproken dat hij van de Heere ontvangen had, hoe onaangenaam dat ook was voor zijn hoorder. Maar Hazaël vertoont aan ons het beeld van een huurling, van een valse profeet, van een misleider van de zielen. Ogenscheinlijk ging hij uit om de opdracht van zijn meester gehoorzaam te volbrengen (2 Kon. 8:9), maar in werkelijkheid handelde hij als een huichelaar (vers 11). Toen hij zijn boodschap overbracht vervalste hij die door het meest wezenlijke en ernstige deel er van achter te houden (vers 14). Hoevelen zijn er als hij, die ‘zachte dingen’ uitspreken, en die op een schuldige manier zwijgen over het oordeel dat de goddelozen wacht. **Even zeker als Hazaël Benhadad versloeg, vermoorden de ontrouwe predikers van onze dag de zielen. Zoals Hazaël koning werd, zo nemen nu de meest ontrouwen de hoogste en met macht beklede plaatsen in het christendom in.**

HOOFDSTUK 29 ELISA'S JONGE PLAATSVERVANGER

We beschouwen de gebeurtenis die in 2 Koningen 9:1-10 beschreven wordt als een onderdeel van het optreden van Elisa. Om die gebeurtenis beter te begrijpen verwijzen we de lezer terug naar de eerste twee hoofdstukken. Daar wezen we er op, dat het optreden van Elia en Elisa twee delen van één geheel vormden, evenals dat het geval was bij Mozes en Jozua. Hoewel er een in het oog lopend verschil was tussen wat door Mozes werd verricht, en door degene die hem opvolgde, en hoewel hun beider optreden apart beschouwd kan worden, moet toch bij het slaan van een bredere blik het werk van Jozua gezien worden als een aanvulling op het werk van Mozes. De overeenkomst tussen Mozes en Jozua, en Elia en Elisa is niet in alle bijzonderheden volkomen, maar toch is er in de grote lijnen voldoende overeenkomst om ons in staat te stellen de relatie op te merken waarin de tweede stond tot de eerste bij elk van deze tweetallen. Door dat zó te beschouwen valt er licht op de bediening van hen waarmee we ons nu in het bijzonder bezig houden. Reeds de gelijkheid die er tussen hun namen bestaat duidt op een hechte verbinding tussen hen. Volgens een belangrijke uitlegkundige regel wijst reeds de eerste vermelding van Elisa in de Schriften duidelijk zijn relatie aan tot zijn voorganger. De Heere had tegen Elia gezegd: 'Elisa, de zoon van Safat, van Abel-Mehóla, zult gij ten profeet zalven in uw plaats' (1 Kon.19:16). Deze woorden betekenen nog iets meer dan dat hij zijn opvolger zou zijn in het ambt van profeet; maar Elisa zou Elia's plaats innemen als zijn aangestelde vertegenwoordiger. Dat wordt bevestigd door het feit dat Elia, toen hij Elisa vond 'zijn mantel op hem wierp' (vers 19), wat duidt op de allerinnigste gelijkstelling tussen hen. Daarmee stemt volkomen overeen het antwoord dat Elisa gaf toen hem later werd gevraagd door hem wiens plaats hij zou gaan innemen: 'Begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen word. En Elisa zeide: Dat toch twee delen van uw geest op mij zijn' (2 Kon. 2:9), welk verzoek werd ingewilligd. Elisa was dus veel meer dan de opvolger van Elia in de tijd; hij werd aangesteld en gezalfd om zijn vertegenwoordiger te zijn, we kunnen bijna zeggen: zijn 'ambassadeur'. Elisa was de man die door God geroepen was om voor Israël de plaats van Elia in te nemen. Hoewel Elia deze wereld verlaten had en ten hemel gegaan was, zou zijn bediening nog niet eindigen. Het is waar dat hij niet langer persoonlijk aanwezig was, maar hij was het wel naar de geest. Het beginpunt van de loopbaan van Elisa was de bovennatuurlijke, wonderlijke opneming van zijn meester, en dat Elisa het werk van zijn voorganger zou voortzetten werd zinnebeeldig aangeduid door Elisa's eerste daad. Want zijn eerste wonder was precies gelijk aan het laatste wonder dat door zijn voorganger werd verricht, namelijk het slaan en het scheiden van de wateren van de Jordaan zodat hij daar droogvoets doorheen ging en het middel dat daarbij gebruikt werd was Elia's eigen mantel! (2 Kon. 2:14). En het directe vervolg daarop verstrekt nog een verder bewijs voor wat we zojuist hebben aangetoond: 'Als nu de kinderen der profeten, die tegenover te Jericho waren, hem zagen, zo zeiden zij: de geest van Elia rust op Elisa; en zij kwamen hem tegemoet en bogen zich voor hem ter aarde' (vers 15). In 2 Koningen 2 lezen we over 'de zonen der profeten, die te Bethel waren' (vers 3), en in vers 5 wordt ons gesproken van 'de zonen der profeten die te Jericho waren', waarbij het ging om meer dan vijftig mannen (vers 17). Door die typisch Hebreeuwse uitdrukking verstaan we dat die jonge mannen bekeerd waren onder de bediening van Elia en Elisa, want Elisa had Elia enige jaren vóór zijn opneming vergezeld. Die profetenzonen waren in scholen verenigd. Zoals we reeds in een eerder hoofdstuk zagen was er nog zo'n school van hen te Gilgal (4:38), en het is duidelijk uit hun zitten voor zijn aangezicht dat Elisa veel van zijn tijd besteedde om hen te onderwijzen en op te bouwen (zie Deut. 33:3; Luk. 2:46 en 10:39). Dat ze hem erkenden als 'Man Gods' (2 Kon. 4:40) en 'mijn heer' (6:5) openbaart heel duidelijk de verhouding waarin hij tot hen stond, evenals hun beroep op hem bij het vergroten van hun woonplaatsen (6:1). Hij trad op als hun rector of opziener, en hij had zowel hun respect als hun liefde verkregen. In de loop van dit boek hebben we gezien hoe Elisa meer dan één wonder verrichtte voor het welzijn van deze studenten. Zo stelde hij door zijn ingrijpen de weduwe van een van de zonen der profeten, die in haar grote nood zich tot hem gewend had, in staat haar schuld te voldoen en zo haar twee zonen ervan te redden dat ze slaven gemaakt zouden worden van de schuldeiser (4:1-7). Vervolgens redde hij een hele groep van hen van de vergiftigingsdood toen 'de dood in de pot was', en waarvan ze op het punt stonden te gaan eten (4:38-41). Toen bracht hij het ijzer van de bijl die door één van hen geleend was terug (6:47). De scholen van de 'zonen der profeten' die door de Tisbiet waren gesticht werden tijdens het leven van zijn opvolger niet alleen in stand gehouden, maar in de genoemde voorbeelden gedroeg Elisa zich ten opzichte van hen net zoals Elia dat gedaan zou hebben, door zijn bijzondere gaven

voor hun welzijn te gebruiken wanneer de nood opeens en de gelegenheid dat vereiste. Laten we nu wijzen op de betekenis van het tamelijk lange voorwoord van de gebeurtenis die we nu zullen gaan overwegen. 'Toen riep de profeet Elisa een van de zonen der profeten, en hij zeide tot hem: Gord uw lenden en neem deze oliekruik in uw hand en ga heen naar Ramoth in Gilead. Als gij daar zult gekomen zijn, zo zie, waar Jehu, de zoon van Jósafat, de zoon van Nimsi, is; en ga in en doe hem opstaan uit het midden zijner broederen en breng hem in een binnenste kamer. En neem de oliekruik en giet ze uit op zijn hoofd en zeg: zo zegt de Heere: Ik heb u tot koning gezalfd over Israël. Doe daarna de deur open en vlied, en vertoef niet (2 Kon. 9:1-3). Dat kan alleen maar goed verstaan worden in het licht van wat zojuist werd uitgelegd.

Wanneer we teruggaan naar 1 Koningen 19:15-16 vinden we daar dat Elia de volgende opdracht ontving: 'En de Heere zeide tot hem: Ga, keer weder op uw weg naar de woestijn van Damascus; en ga daarin, en zalf Hazaël ten koning over Syrië. Daarna zult gij Jehu, de zoon van Nimsi, zalven ten koning over Israël; en Elisa, de zoon van Safat, zult gij ten profeet zalven in uw plaats'. De Schrift zwijgt over het zalven van Hazaël; en de zalving van Elisa werd verricht toen Elia 'zijn mantel op hem wierp'. Op het eerste gezicht schijnt het lange uitstel van de zalving van Jehu een moeilijkheid op te werpen. Maar wanneer we een eerder schriftgedeelte raadplegen wordt die moeilijkheid opeens weggenomen. Jehu zou Gods werktuig zijn om Zijn toorn uit te oefenen over het goddeloze huis van Achab. In 1 Koningen 21:21-24 werd daar een plechtige aankondiging van gedaan aan die afvallige vorst door Elia. En de werkzaamheid van Jehu in verbinding daarmee werd aangekondigd in 1 Koningen 19:17. We lezen dat Achab, toen hij die vreselijke aankondiging van de lippen van Gods bode hoorde, 'zijn klederen scheurde, en een zak om zijn vlees legde en vastte; hij lag ook neder in de zak en ging langzaam' (1 Kon. 21:27). Vanwege de uiterlijke vernedering van zichzelf voor Jehova, zei de Heere tot de profeet 'Ik zal dat kwaad in zijn dagen niet brengen; in de dagen zijns zoons zal ik dat kwaad over zijn huis brengen' (vers 29). Aangezien die goddelijke beslissing persoonlijk aan Elia werd medegedeeld, maken we daaruit op dat dit gelijk stond met hem te bevelen de zalving van Jehu uit te stellen. Daar er aan Achab uitstel was verleend, werd ook de aanstelling van degene die het oordeel moest uitvoeren uitgesteld. Om dezelfde reden trekken we de conclusie dat, aangezien de tijd om Jehu te zalven nog niet gekomen was voordat Elia deze aarde verliet, hij deze bijzondere opdracht overdroeg aan zijn opvolger, aan hem die 'profeet werd in zijn plaats', zoals van de Heere Jezus gezegd wordt hen gedoopt te hebben die door Zijn discipelen die onder Zijn gezag handelden gedoopt werden (Joh. 4:1-2). Maar nu rijst de vraag op: waarom heeft Elisa niet persoonlijk de taak verricht die aan hem was overgedragen door hem, wiens vertegenwoordiger en plaatsvervanger hij was? Waarom werd dat aan een vervanger overgegeven? De voornaamste reden die Matthew Henry daarvoor geeft (en die door Thomas Scott wordt overgenomen) is dat die taak voor Elisa te gevaarlijk was, en dat het daarom niet passend was dat hij zich aan dat gevaar blootstelde. Omdat hij zo bekend was, zou hij onmiddellijk herkend zijn, en daarom zocht hij iemand uit waarvan het waarschijnlijker was dat hij aan de aandacht ontsnappen zou. **Maar zo'n uitleg kunnen we helemaal niet aanvaarden, want ze is helemaal niet in overeenstemming met alle andere berichten over Elisa.** Degene die zo vrijmoedig gesproken had tegen koning Joram (2 Kon. 3:13-14), die niet bevreesd was om de machtige Namaän te ergeren (5:9-11), en die rustig in huis zat toen de koning gezworen had dat hij nog die dag gedood zou worden (6:31-32), en die zoveel macht van God bezat om degenen die gekomen waren om hem gevangen te nemen met blindheid te slaan (6:18), was nauwelijks een man die terugschrok voor een onaangename taak, en die daarom een ander uitnodigde om in zijn plaats zich bloot te stellen aan gevaar. Aangezien de Bijbel ons hier niet precies mededeelt op welke gronden Elisa handelde, mag niemand proberen daar een bindende uitleg van te geven. Een schrijver kan niet verder gaan dat uit hetgeen geopenbaard is zich een oordeel te vormen, die mening te geven, en ze aan zijn lezers voor te leggen. Persoonlijk geven we er de voorkeur aan Elisa's optreden uit te leggen in het licht van de bijzondere fase die hij nu in zijn loopbaan had bereikt. Na deze gebeurtenis wordt ons niets meer medegedeeld, behalve wat onmiddellijk aan zijn dood voorafging. Het lijkt ons daarom zo te zijn, dat vanwege een reden die ons onbekend is (want hij leefde daarna nog vele jaren), dat hij op het punt stond zich uit het openbare leven terug te trekken; en dat hij daarom de 'zonen der profeten' in het algemeen, en deze in het bijzonder, wilde voorbereiden voor het innemen van een duidelijker plaats in het openbare leven in Israël, en dat hij daarom meer verantwoordelijkheden op hen legde. Het moet ook niet uit het oog verloren worden dat aan die jonge man een belangrijke en opmerkelijke opdracht werd toevertrouwd, en dat hem zodoende een hoge eer werd bewezen. 'Toen riep de profeet Elisa een van de zonen der profeten, en hij zeide tot hem: Gord uw lenden en neem deze oliekruik in uw hand en ga heen naar Ramoth in Gilead' (2 Kon. 9:1). Elisa wordt hier

niet aangeduid als 'de man Gods', omdat in het vervolg geen wonder wordt verricht. Alleen hier wordt hij 'Elisa de profeet' genoemd, en alleen in 1 Koningen 8:36 werd zijn voorganger 'Elia de profeet' genoemd. Dat wees op de gelijkstelling van de één met de ander. Dat Elisa een van de zonen der profeten tot zich riep maakt de verhouding duidelijk waarin hij tot hen stond, namelijk, als iemand die zeggenschap had over hen (vergelijk ook hoofdstuk 6:1-7). In het licht van wat in de voorafgaande paragraaf werd uitgelegd kunnen we in Elisa's optreden een voorbeeld opmerken dat oudere evangeliedienaars wel mogen navolgen: het pogen de opleiding van hun jongere broeders te bevorderen, door te trachten hen geschikt te maken voor gewichtiger taken nadat zij zelf weggenomen zullen zijn. Volgens dat beginsel handelde Paulus: 'En hetgeen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe mensen, welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leren (2 Tim. 2:2). 'Als gij daar zult gekomen zijn, zo zie, waar Jehu, de zoon van Jósafat, de zoon van Nimsi, is; en ga in en doe hem opstaan uit het midden zijner broederen en breng hem in een binnenste kamer' (2 Kon. 9:2). Hier zien we een ander voorbeeld van de buitengewone krachten die Elisa bezat. Hij wist waar Jehu gevonden zou worden, dat hij niet alleen zou zijn, dat hij zou zitten, en nog niet in de binnenste kamer zou zijn! Maar het was een ernstige beproeving waaraan hij thans zijn plaatsvervanger blootstelde, en een ingrijpende boodschap die hij brengen moest. De goddeloze Joram zat nog op de troon, en verbleef toen te Ramoth in Gilead, waar hij genas van de wonden die de Syriërs hem geslagen hadden tijdens de kort tevoren gevoerde slag bij Rama (8:29). Bij hem was de zoon van de koning van Juda, die hem tijdens zijn ziekte opzocht. Ook waren er nog andere leden van het regerende koningshuis bij hem. De opdracht die aan de jonge profeet werd toevertrouwd hield in het binnengaan in het koninklijke verblijf, zijn gebod aan een van de vorsten met hem mee te gaan naar een binnenkamer, en daar te volvoeren waarvoor hij gekomen was. Dat doel was niet alleen hem te zalven en koning te maken, maar ook een aankondiging te doen die voor de meeste karakters wel zeer onaangenaam moest zijn. Maar een knecht van God, of hij nu jong of oud is, heeft niet de keuze van zijn werkterrein, en ook niet van de boodschap die hij moet brengen. Nee, omdat hij een knecht is is hij alleen maar onderworpen aan de wil van zijn Meester en daarom is alle zoeken van zichzelf en alle zelfbehagen niets anders dan een soort van ongehoorzaamheid. Van hem wordt volledige gehoorzaamheid aan de Heere verlangd, wat dat ook mag meebrengen of wat dat hem in dit leven moge kosten, en alleen door zó gehoorzaam te zijn zal hij in het komende leven beloond worden, door van de lippen van Christus Zélf te horen: 'Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht... ga in, in de vreugde uws Heeren'. O, dat elke jonge dienstknecht van Christus die deze regels leest ertoe gebracht mag worden om ernstig bekwaammakende genade te zoeken, opdat hij nu moge leven en handelen met de dag der toekomst vóór zich. 'En neem de oliekruike en giet ze uit op zijn hoofd en zeg: zo zegt de Heere: Ik heb u tot koning gezalfd over Israël, doe daarna de deur open en vlied, en vertoef niet' (2 Kon. 9:3). De jonge profeet moest het onmiskenbaar duidelijk maken dat hij niet optrad als een particulier persoon, zelfs niet als een afgezant van Elisa, maar krachtens de onmiddellijke autoriteit van Jehova Zélf. Het is zeer belangrijk dat een knecht van Christus zich op gelijke wijze gedraagt. Hij moet het duidelijk maken dat hij zijn zending uit de hemel heeft ontvangen, door niet een zelfbedachte boodschap te brengen en ook niet door op te treden als afgezant van zijn kerkverband. Alleen op die manier wordt God geëerd en alleen op die manier kan Zijn knecht zijn echte waardigheid bewaren en spreken met goddelijk gezag. Wanneer hij zijn opdracht heeft uitgevoerd, laat hem dan 'niet vertoeven', dat betekent, niet achterblijven om te luisteren naar de complimenten van zijn hoorders. Let er op dat het koningschap door God wordt ingesteld en aangesteld (Spreeken 8:15), en daarom wordt het aan Gods volk geboden 'de koning te eren' (1 Petr. 2:17). **Het is een van de kenmerken van een afvallige en ontaarde tijd dat 'de heerschappij' wordt veracht, en 'de heerlijkheden' gelasterd worden** (Jud. 8). 'Zo ging de jongeling, die jongeling van de profeet, naar Ramoth in Gilead (2 Kon. 9:4). Let er op hoe de Heilige Geest de nadruk legt op zijn jeugd! Dikwijls zijn de zuigelingen in Christus volgzamer en gehoorzamer dan oudere christenen. Let er ook op dat niets er op wijst dat hij vroeg om een gemakkelijker taak, dat hij op grond van zijn jeugd bezwaar maakte tegen deze opdracht en ook niet dat hij zich zo'n opdracht 'onwaardig' gevoelde, wat veeleer de taal van de trots is, dan van de nederigheid, want niemand is waardig om van de Almachtige een opdracht te ontvangen. Het is geheel een zaak van soevereine genade en in het geheel niet van persoonlijke waardigheid, wanneer iemand tot het predikambt geroepen wordt. De apostel Paulus zei daarvan: 'Waarvan ik een dienaar geworden ben naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is naar de werking Zijner kracht' (Ef. 3:7). Hij verwees naar een tweevoudige, dubbele weldaad: in zijn roeping en in zijn bekwaammaking. **Wanneer God iemand tot Zijn dienst roept, maakt Hij hem ook bekwaam.** Bij deze

gebeurtenis wordt dat afgebeeld door 'de kruik' die in de hand van de jonge profeet gegeven wordt. 'En toen hij inkwam, zie, daar zaten de hoofdmannen van het heir en hij zeide: ik heb een woord aan u, o hoofdman! En Jehu zeide: tot wie van ons allen? En hij zeide: tot u, o hoofdman! Toen stond hij op en ging in huis; hij dan goot de olie op zijn hoofd en hij zeide tot hem: zo zegt de Heere, de God Israëls: Ik heb u gezalfd tot koning over het volk des Heeren, over Israël (2 Kon. 9:5-6). We beschouwen dat 'zie' in zijn drievoudige kracht. In de eerste plaats daar het de aandacht vestigt op de nauwkeurigheid van Elisa's indirecte maar duidelijke voorzegging in vers 2. In de tweede plaats wanneer het de ernst van de situatie benadrukte waar de jonge profeet toen voor geplaatst werd: Jehu werd omringd door zijn metgezellen, mannen van betekenis en het was waarschijnlijk dat hij, Jehu, het binnendringen van de jonge profeet zou afkeuren. In de derde plaats duidt dit 'zie' in het licht van wat er op volgt de genadige hand van God aan, Die de zaken zó bestuurt dat Jehu onmiddellijk en zonder te mopperen de opdracht van de profeet uitvoert en het daardoor veel gemakkelijker voor hem maakt. Daarin zien we hoe de Heere er altijd een vermaak in heeft diegenen te eren die Hem eren en Zichzelf de Sterke te betonen voor hen wier hart volkomen is in Hem.

Wat ons in de verzen 7-10 wordt medegedeeld was kennelijk inbegrepen in de opdracht die de jonge man door middel van Elisa van de Heere had ontvangen en die hij nu getrouw uitvoerde. Het feit dat de profeet hier zo'n aankondiging deed is een sterke bevestiging van wat werd gezegd in het begin van dit hoofdstuk, namelijk, dat deze afgevaardigde van Elisa hier optrad in plaats van Elia, of als zijn plaatsvervanger. Wanneer we dit vergelijken met 1 Koningen 21:21-24 zullen we zien dat het praktisch een echo is van de woorden van de Tisbiet tegen Achab. In de opdracht die Jehu hier ontvangt wordt ons getoond hoe hij Gods 'voorhamer' zou zijn (Jer. 51:20), of het zwaard van Zijn gerechtigheid. De mensen zouden in het gedrag van Jehu niets meer kunnen zien dan de woestheid van een duivel in mensengedaante, maar in deze verzen worden we meegenomen achter de schermen als het ware en wordt ons getoond hoe hij, Jehu, werd aangesteld om de uitvoerder te zijn van Gods oordelen. 'Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen; zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven' (Hab. 2:3). Dat is net zo waar, of 'het gezicht' van de goddelijke profetie nu barmhartigheid of toorn voorzegt, zoals het goddeloze huis van Achab ontdekken zou. 'Toen deed hij de deur open en vlood' (2 Kon. 9:10). Dit was zeer te prijzen en het moet door ons wel behoorlijk ter harte genomen worden. Een knecht van God staat het niet vrij om in welke zaak dan ook zichzelf te behagen, maar hij moet de opdrachten die hij ontvangen heeft naar de letter uitvoeren. Wanneer die jonge man nog even gebleven zou zijn, had Jehu hem naar alle waarschijnlijkheid na zo'n grote gunst van hem ontvangen te hebben hem zijn waardering duidelijk gemaakt, door hem een beloning te geven, of door hem tenminste aan zijn koninklijke tafel te nodigen. Maar Elisa had hem geboden: 'Doe daarna de deur open en vlied en vertoef niet' (vers 3). En hier zien we zijn volkomen gehoorzaamheid aan zijn meester. O, dat we in alle dingen onvoorwaardelijke inwilliging mochten geven aan de wil van onze Meester.

Het is niet zonder betekenis dat in het vers dat hier direct op volgt de jonge profeet verachtelijk wordt aangeduid als 'deze onzinnige' (vers 11), door een van de knechten van de koning. Want de onwedergeborenen zijn helemaal niet in staat om de drijfveren van een getrouwe dienstknecht van Christus op hun werkelijke waarde te schatten. En doordat ze hen beoordelen naar hun eigen maatstaven, beschouwen ze hen als 'onzinnig'. Maar wat betekenen de verachting en de spot van de wereld, wanneer we de goedkeuring van de Heere hebben? Niets, en minder dan niets, vooral niet wanneer we die verwachten, zoals we behoren te doen.

HOOFDSTUK 30 ELISA'S DOOD

We hebben geen middelen om de precieze ouderdom van Elisa vast te stellen toen hij werd aangetast door zijn dodelijke kwaal, want we weten niet hoe oud hij was toen hij tot het profetisch ambt geroepen werd. Maar te oordelen naar de gelijkheid van de Schrift is hij toen tenminste dertig jaar oud geweest. We hebben ook geen manier om na te gaan hoelang hij Elia vergezelde en diende voordat die ten hemel opgenomen werd. Sommige schrijvers denken aan meer dan tien jaar. Maar wanneer we de jaren optellen waarin de verschillende koningen over Israël regeerden, die de profeet allemaal overleefde, te beginnen met Achab,

zullen we zien dat hij een zeer oud man geworden is. Een uitlegger beweert dat hij ruim honderd en twintig jaar geworden is. Het is goed om er van verzekerd te zijn dat onze 'tijden' zijn in de handen van Hem Die ons het aanzijn gaf, of het ons toegemeten aantal jaren dan lang of kort is (Ps. 31:16). God laat Zijn volk van vele kwalen herstellen, maar vroeger of later doet zich een ziekte voor waarvan ze niet genezen. Het is wel met ons als, wanneer die tijd aanbreekt, we ons gedragen zoals Elisa deed en we onze overblijvende kracht gebruiken voor de eer van de Heere.

Elisa's laatste levenstijd

De laatste gebeurtenissen in verband met Elisa zijn op treffende wijze in overeenstemming met alles wat ons over zijn opmerkelijke loopbaan wordt medegedeeld. Aan zijn loopbaan was niets gewoons en de zaken die rond zijn einde afspeelden waren hoogst buitengewoon. Ten eerste vernemen we dat de regerende vorst hem tijdens zijn laatste ziekte bezocht! Koningen zijn meestal niet gewend stervenden te bezoeken en zeker niet Gods kinderen onder zulke omstandigheden. Het zou goed voor hen zijn, wanneer ze dat wel deden. Nog ongebruikelijker en opmerkelijker was het dat de koning weende omdat de profeet op het punt stond deze wereld te verlaten. Helemaal opmerkelijk was de taal die de koning bij die gelegenheid gebruikte. In de tweede plaats voelde Elisa zich niet bijzonder geveleid door de aanwezigheid van zo'n bezoeker. Hij nam de situatie volledig in handen, hij gaf opdrachten aan de koning en eerde hem door hem een boodschap van Jehova te geven. Die boodschap was al net zo opvallend als die hij bij vorige gelegenheden had gebracht. In de derde plaats eerde God na zijn dood de overblijfselen van de profeet door iemand die in zijn graf geworpen was weer tot leven te brengen. Wat in de tweede helft van 2 Koningen 13 ons wordt medegedeeld gaat over wat opnieuw een wonder was in het opmerkelijke leven van Elisa. Dit wordt aangeduid doordat de Heilige Geest naar hem verwijst als 'de man Gods' (vers 19), wat, zoals we zo dikwijls hebben uitgelegd, alleen maar gebruikt werd wanneer hij optrad in zijn ambt en zijn bijzondere taak verrichtte. **Dat is een feit dat aan de omstandigheid van andere schrijvers schijnt ontsnapt te zijn.** Zoals verschillende andere wonderen die we reeds gezien hebben, bestond ook dit wonder daarin dat een goddelijke openbaring door hem werd bekendgemaakt, doordat hij een bovennatuurlijke voorzegging uitsprak. Voorafgaand aan deze gebeurtenis wordt ons niets medegedeeld over zijn werkzaamheden, of waarmee hij zich bezighield, maar toch moeten we niet de gevolgtrekking maken dat hij werkeloos toekeek en zijn gaven niet benutte. Neen, dat lange stilzwijgen wordt op zo'n manier doorbroken dat elke gedachte dat zijn Meester hem zijn ontslag gegeven had, wordt uitgesloten. Want de Heere maakt hier een opzienbarend gebruik van hem, evenals dat vroeger gebeurd was. Elisa, net als andere (niet alle) knechten van God droeg nog 'vruchten' in zijn ouderdom (Ps. 92:15).

'Elisa nu was krank geweest van zijn krankheid, waarvan hij stierf' (2 Kon. 13:14). 'De geest van Elia rustte op Elisa en toch wordt hij niet ten hemel gezonden in een vurige wagen zoals Elia, maar hij verlaat de wereld langs de gewone weg. Wanneer God sommigen eert boven anderen, die toch niet geringer zijn in gaven en genade, wie kan daar iets op aanmerken? Mag Hij niet doen met de Zijnen wat Hij wil?' God doet wat Hem behaagt en Hij geeft geen rekenschap van Zijn handelwijze. Hij vraagt niemand om raad en legt Zijn doen aan niemand uit. Elke bladzijde van de Heilige Schrift bevat wel een verduidelijking en een voorbeeld van de uitoefening van Zijn hoge soevereiniteit. 'Mozes nu was honderd en twintig jaar oud, als hij stierf; zijn oog was niet donker geworden en zijn kracht was niet vergaan' (Deut. 34:7). Terwijl we van Jozua, die tien jaar korter leefde dan Mozes, lezen 'dat hij oud geworden en welbedaagd was' (Joz. 24:29; 23:1).

Maar toch was Jozua zeker niet de mindere in geestelijkheid en hij nam in de dienst des Heeren geen minder eervolle plaats in dan zijn voorganger. Zo is het nog: bij sommigen houdt God hun vermogens tot in hoge ouderdom in stand en bij anderen doet Hij dat niet. 'En Joas, de koning van Israël, was tot hem afgekomen'. Deze Joas was de kleinzoon van Jehu en hij moet worden onderscheiden van 'Joas de koning van Juda' (vers 14). Dat wijst er op dat de profeet zijn laatste levensjaren niet had doorgebracht in een isolement, op een verborgen plaats, want de koning van Israël die nog niet lang op de troon zat, wist zijn verblijfplaats. Maar deze vermelding van het bezoek van de koning leert ons ook dat de man Gods in hoge achting stond, en dat, hoewel het koningshuis droevig tekortschoot in het opvolgen van zijn vermaningen, toch zijn waarde voor de natie erkende. Israëls toestand was gedaald tot een zeer laag punt, want iets tevoren wordt ons medegedeeld: 'In die dagen begon de Heere Israël af te korten; want Hazaël sloeg hen in alle landpalen van Israël: van de Jordaan af tegen de opgang der zon, het ganse land van Gilead, der Gadieten en der Rubenieten en der Manassieten; van Aroër, dat aan de beek van Arnon is, en Gilead en Basan' (2 Kon.

10:32-33). Wat zou het einde zijn als Elisa nu werd weggenomen! 'En Joas, de koning van Israël, was tot hem afgekomen en had geweend over zijn aangezicht en gezegd: mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiteren!' (2 Kon. 13:14). Hoewel het bezoek van de koning waarschijnlijk zijn respect voor Elisa aanduidde, moeten we zijn tranen niet beschouwen als een bewijs van zijn toegenegenheid voor hem. De tweede helft van het vers legt in werkelijkheid de eerste helft uit. De koning was bezorgd over de aanvallen van Hazaël en hij vreesde zeer dat na de dood van deze man, wiens raadgevingen en wonderen meer dan eens tot hulp van het koninklijk huis geweest waren en de natie van rampen hadden gered (3:16-25; 6:9; 7:1), hij geheel zou zijn overgeleverd aan het goeddunken van zijn vijanden. Joas zag de profeet als de voornaamste sterkte van het volk en het vooruitzicht van zijn spoedige wegneming vervulde hem met consternatie en zorg. **Zo lag er achter die tranen dus een eigenaardige vermenging van achting en zelfzucht. En is dat niet dikwijls het geval wanneer er een geliefde sterft?**

De praktische les voor ons is duidelijk. In de woorden van een ander: Laten we trachten zó te leven dat zelfs de goddelozen ons missen wanneer we er niet meer zijn. Het is mogelijk voor ons om in een onopvallende, niet opdringerige manier zo de leer van God onze Zaligmaker te versieren, dat wanneer we sterven velen zullen zeggen: laat mij de dood der oprechten sterven en moge mijn uiteinde zijn als het zijne. Dan zullen de mensen een traan vergieten, de luiken sluiten en stil en ernstig zijn gedurende een paar uur wanneer ze horen dat er een knecht van God gestorven is. Terwijl hij leefde hebben ze om hem gelachen, maar wanneer hij sterft wenen ze om hem. Ze hebben hem veracht terwijl hij nog hier was, maar nu hij is heengegaan zeggen ze: we zouden een ander beter kunnen missen, want hij en zijns gelijken zijn de pilaren van de staat; ze hebben plasregens van zegen over ons allen gebracht.

Ik begeer dit ernstig, niet vanwege de eer en de achting van mensen, maar voor de eer en de heerlijkheid van God, opdat zelfs zij die Christus verachten genoodzaakt mogen worden in te zien dat er rondom de wandel van een oprecht man waardigheid en respect liggen.

'En had gezegd: Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiteren!' (2 Kon. 13:14). Dit was een erkenning van Joas dat hij Elisa zag als degene waar de veiligheid van zijn koninkrijk voornamelijk van afhing, zijn beste verdediging tegen aanvallers, zoals ook nog vandaag de vroomheid en de gebeden van Gods volk de beste bescherming van de natie zijn in een tijd van gevaar, daar ze veel krachtiger zijn dan enig stoffelijk wapen. Maar we moeten er op letten in welke treffende bewoordingen de koning uitdrukking gaf aan deze waarheid bij deze gelegenheid. In het begin van het laatste hoofdstuk hebben we uitvoerig stilgestaan bij het verband tussen de werkzaamheid van Elisa met die van zijn voorganger: hoe hij werd opgewekt om in diens plaats op te staan en het werk dat Elia begon voort te zetten. De laatste bevestiging van de gelijkheid van Elisa en Elia is te vinden in deze woorden van de koning, want die maken onmiskenbaar duidelijk in wat voor een ongewoon nauwe betrekking hij stond tot de Tisbiet. Toen hij staarde naar het weggaan van zijn meesters gestalte, had Elisa geroepen: mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiteren! (2:12) en nu hij op het punt stond uit deze wereld te scheiden sprak een ander precies diezelfde woorden over hem uit!

Elisa's laatste profetie

We keren ons nu naar Elisa's reactie op het bezoek van de koning, diens tranen en diens erkenning. De profeet gedroeg zich tegenover Joas bij deze gelegenheid niet als een vleier, maar hij handhaafde en vertoonde zijn ambtelijke waardigheid tot het laatste toe. Hij was een gezant van de Koning der koningen en zo gedroeg hij zich ook. In plaats van er blijk van te geven dat hij zich geëerd gevoelde door dit bezoek, of geveid door de tranen van de vorst, nam de man Gods direct de leiding van de situatie in handen en hij gaf opdrachten aan zijn aardse soeverein. Laten jonge predikanten nu uit dit voorval niet de conclusie trekken dat ze daarom hoogmoedig en arrogant mogen optreden in aanwezigheid van ouderen en hoger geplaatsten. Zo is het niet. Zo'n gevolgtrekking zou geheel onjuist zijn, want zij nemen niet die buitengewone plaats in die Elisa bezat en ze zijn ook niet begiftigd met zijn buitengewone gaven en krachten. Niettemin moeten ze hun waardigheid als dienaren van Christus bewaren: 'Niemand verachte uw jonkheid, maar zijt een voorbeeld der gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in de geest, in geloof, in reinheid' (1 Tim. 4:12). 'En Elisa zeide tot hem: Neem een boog en pijlen. En hij nam tot zich een boog en pijlen' (2 Kon. 13:15). Wat nu volgt is in werkelijkheid levende gelijkenis. We moeten ons te binnen brengen dat onderwijs door zinnebeeldige daden veel gewoner was dan bij ons.

En zo vinden we ook dat de profeten dikwijls deze methode volgen. Toen Samuël aan de koppige Saul wilde duidelijk maken dat 'de Heere heden het koninkrijk van Israël van u heeft afgescheurd' greep hij 'een slip van

zijn mantel en zij scheurde' (1 Sam. 15:27-28). Toen de profeet Ahia aankondigde dat 'de Heere het koninkrijk van de hand van Salomo scheuren zou en tien stammen aan een ander geven' vatte Ahia 'dat nieuwe kleed dat aan hem was en scheurde het in twaalf stukken' en gebod Jerobeam 'neem u tien stukken' (1 Kon. 11:29-31).

Veelbetekenende symbolen werden aan het oog voorgesteld om de verstanden van hen die ze zagen op te wekken en om hun aandacht te trekken (zie Jer. 27:2; 28:10-11 en Ez. 24:17-19). God verwees naar die gewoonte toen Hij zei: 'En Ik zal spreken tot de profeten en Ik zal het gezicht vermenigvuldigen en door de dienst der profeten zal Ik gelijkenissen voorstellen' (Hos. 12:11). En een nieuwtestamenteisch voorbeeld vinden we in Handelingen 21:10-11.

Toen Elisa Joas gebod 'neem een boog en pijlen' maakte hij gebruik van zo'n 'gelijkenis'. De voorwerpen die hij noemde maken dat direct duidelijk. Als antwoord op de klacht van de koning zei de profeet eigenlijk: het baat de natie niets dat u weent over mijn heengaan: sta vast in het geloof, gedraag u als een man, en wees sterk (vergelijk 1 Kor. 16:13). Kies niet de weg van de minste weerstand, maar verzamel uw strijdkrachten en leid uw leger persoonlijk in de strijd tegen de vijand. Hoewel ik van de aarde word weggenomen, leeft Jehova nog en Hij zal niet verlaten die hun vertrouwen op Hem stellen. Maar toch moet u uw verantwoordelijkheid beseffen en een goed gebruik maken van de beschikbare middelen. Zo werd aan Joas medegedeeld dat hij het werktuig zou zijn voor Israëls verlossing door middel van zijn militaire pogingen, en dat, wanneer hij op de Heere vertrouwde en de instructies van Zijn knecht opvolgde, Hij, de Heere, hem dan een volledig succes zou verlenen. Er was daarom voor de koning geen noodzaak om zo verontrust te zijn. Wanneer hij zich gedroeg als een man, zou God het voor hem opnemen! 'En hij Zeide tot de koning van Israël: leg uw hand aan de boog.' En hij legde zijn hand daaraan; en Elisa legde zijn handen op des konings handen' (2 Kon. 13:16). Hier zien we opnieuw de heersende autoriteit en de invloed die de profeet, onder God, bezat, want Joas maakte geen bezwaar, maar hij deed nederig wat hem opgedragen werd. Door zijn handen op de handen van de koning te plaatsen maakte Elisa duidelijk dat hij stond achter hetgeen de koning nog doen zou en hij deelde daardoor ook mee dat de koning het aan de opdracht en de werkzaamheid van de profeet te danken zou hebben wanneer Israël gespaard zou worden en wanneer God opnieuw voor hen zou tussenbeide komen. Door deze zinnebeeldige daad zei Elisa tegen hem: 'de strijd is niet uwe, maar Godes' (2 Kron. 20:15). Wat wordt dat vandaag weinig erkend! 'Hij leert mijn handen ten strijde' (Ps. 18:35) was wat Elisa nu aan zijn koninklijke meester probeerde in te prenten. 'En hij zeide: doe het venster open tegen het oosten. En hij deed het open. Toen zeide Elisa: schiet. En hij schoot. En hij zeide: het is een pijl der verlossing des Heeren en een pijl der verlossing tegen de Syriërs; want gij zult de Syriërs slaan in Afek tot verdoens toe' (2 Kon. 13:17). Met deze woorden maakte de profeet aan de koning de betekenis van deze zinnebeeldige daden duidelijk en wat daaruit zou voortvloeien. Het is er ook een bewijs van dat Elisa's geest nog steeds bezig was met het welzijn van Israël. Het toonde ook aan dat hij nog steeds optrad als de knecht van Jehova. Het was de laatste maal dat hij gebruik maakte van zijn profetische gave en een bewijs van zijn profetisch ambt. 'Het oosten', dat was het deel van het land dat Hazaël al veroverd had (10:33) en door de koning te gebieden in die richting te schieten gaf Elisa aan waar de strijd zou plaatsvinden. Let op het treffende samengaan van het goddelijke en het menselijke hier. Het zou 'een pijl der verlossing des Heeren zijn', maar toch: 'gij (Joas) zult de Syriërs slaan'. God zou werken, maar het zou zijn door hem! 'Daarna zeide hij: neem de pijlen. En hij nam ze. Toen zeide hij tot de koning van Israël: sla tegen de aarde. En hij sloeg driemaal; daarna stond hij stil' (vers 18). In het licht van het vervolg is het ons duidelijk dat nu het geloof van de koning op de proef gesteld werd. De profeet wilde dat hij bewees wat zijn reactie was op de moedgevende boodschap die hij zojuist had gehoord. 'Sla tegen de aarde', daardoor moest hij laten blijken in hoeverre hij de woorden geloofde die Elisa gesproken had en in hoeverre hij werkelijk de vervulling daarvan geloofde. Klonk de belofte van de Heere te mooi om waar te zijn, of rustte Joas daar in vol vertrouwen op? Zou hij zijn ogen opheffen tot God en met David zeggen: 'En Gij gaaft mij de nek mijner vijanden, en mijn haters, die vernielde ik' (Ps. 18:41), of zou hij het uitstellende gedrag van Achab navolgen, die, inplaats van zijn overwinning te voltooien door het doden van Benhadad, toen de Heere die in zijn handen gegeven had, diens leven spaarde, een verbond met hem maakte en hem wegzond? (1 Kon. 20:29-34).

'Toen werd de man Gods zeer toornig op hem en zeide: gij zoudt vijf- of zesmaal geslagen hebben' (2 Kon. 13:19). Er zijn mensen die leren dat een waar gelovige nooit boos mag worden, dat alle toom zondig is, maar dat toont aan hoe weinig hun gedachten gevormd zijn door de Schrift. In Efeze 4:26-27 worden de

christenen aldus vermaand: wordt toornig en zondigt niet', hoewel er direct bijgevoegd wordt 'de zon ga niet onder over uw toornigheid; en geeft de duivel geen plaats'. Er is zowel een heilige en geestelijke toorn, een rechtvaardige verontwaardiging, zowel als een vleselijke en zondige toorn. Toorn is één van de goddelijke volmaaktheden en eigenschappen, en toen de Zoon in het vlees gekomen was lezen we bij een zekere gelegenheid 'dat Hij hen met toorn rondom aanzag, bedroefd zijnde over de verharding van hun hart' (Mark. 3:5). De halfhartige reactie van de koning op zijn boodschap vervulde Elisa met weerszin, en uit liefde tot Israël was hij verontwaardigd dat Joas hen in de weg zou staan en hen een volkomen verlossing van hun vijanden zou ontnemen. En wanneer we meer ijver voor de Heere hadden en meer liefde tot de zielen zouden we toornig zijn op degenen die hen beroven van hun voorrechten.

'Gij zoudt vijf- of zesmaal geslagen hebben; dan zoudt gij de Syriërs tot verdoens toe geslagen hebben; doch nu zult gij de Syriërs driemaal slaan' (2 Kon. 13:19). Wat kon het uitmaken voor de afloop van de strijd hoeveel malen de koning op de aarde sloeg? Wanneer God verordend had dat de Syriërs tot verdoens toe geslagen zouden worden (vers 19), kon dan een tekortschieten van Joas dat voorkomen of veranderen? Maar geven de woorden van Elisa niet duidelijk te kennen dat de mate waarin de Syriërs overwonnen zouden worden afhing van zijn antwoord op de goddelijke belofte? We zullen hier geen oplossing geven voor dit vraagstuk.

In plaats van tijd te verspillen aan wijsgerige onderscheidingen, laat ons trachten de praktische les te leren waarop hier gewezen wordt, namelijk: 'U geschiede naar uw geloof' (Matth. 9:29). Want juist op dit punt schoot Joas tekort: hij geloofde de woorden van de profeet niet ten volle. **De meesten van Gods kinderen vandaag hebben het nodig zich in te denken dat de beoefening van het geloof een werkelijk verschil uitmaakt in wat ze verkrijgen of niet verkrijgen van God.** Dat is een even wezenlijk als groot verschil tussen het 'verdoen' van de Syriërs door Joas (in Leviticus 26:44 wordt het Hebreeuwse woord vertaald met 'een einde maken', en in Nahum 1:8-9 met 'tenietmaken' en 'een voleinding maken') en de 'driemaal' dat hij Hazaël versloeg (2 Kon. 13:25). **De meeste christenen verwachten maar weinig van God, ze vragen weinig, en daarom ontvangen ze maar weinig, en ze zijn met weinig tevreden. Ze zijn tevreden met weinig geloof, weinig kennis van de diepten Gods, met weinig groei en weinig vruchtbaarheid in het geestelijk leven, met weinig vreugde, weinig vrede en met weinig verzekerdheid.** En een ijverige knecht van God heeft gelijk wanneer hij vertoorn is om hun gebrek aan geestelijk begeren.

'Daarna stierf Elisa, en zij begroeven hem' (2 Kon. 13:20). Het valt op dat hier niets vermeld wordt over een rouwdienst. Dat vinden we hier niet, en nergens in de Schriften, noch in het Oude, noch in het Nieuwe Testament. **Uitvoerige rouwplechtigheden zijn van heidense oorsprong en ze worden noch toegelaten, noch gesteund door het Woord van God. Als het lichaam van Christus met tere liefde en eerbied in het graf gelegd werd, zonder het 'gemompel' van een 'dienst' over Zijn lichaam, zal dan de dienstknecht boven zijn Meester zijn?** Wat zijn velen slaven van de 'inzettingen der volken' (Jer. 10:2), en in welke gebondenheid laten ze zichzelf brengen door de vrees voor de publieke mening, bang voor wat vrienden en burens zouden denken en zeggen wanneer ze zich alléén zouden laten leiden door de Heilige Schrift. 'De benden nu der Moabieten kwamen in het land met het ingaan des jaars. En het geschiedde als zij een man begroeven, dat zij, zie, een bende zagen; zo wierpen zij de man in het graf van Elisa; en toen de man daarin kwam en het gebeente van Elisa aanroerde, werd hij levend en rees op zijn voeten' (2 Kon. 13:20-21). Zie hier opnieuw de soevereiniteit van God. Hij eerde Elia bij diens vertrek uit de wereld, maar Hij eerde Elisa op een andere manier, na dit leven. Het was het zegel van de Heere op de werkzaamheid en de bediening van Zijn knecht. Het wees erop dat de Heere zijn God was, zowel na zijn dood als daarvoor en het verschaft een bewijs zowel van de onsterfelijkheid van de ziel als van de opstanding van het lichaam op de laatste dag. Het was er een aankondiging van dat er nog meer wonderen voor Israël verricht zouden worden als antwoord op Elisa's gebeden en als gevolg van zijn werk. Zo waren er tot het einde toe wonderen verbonden aan de bediening van Elisa.